

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

2021թ. 1-ին եռամսյակ

ՀՀ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ



ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԻՂՈՐԴԵՐԵԿՈՒԹԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ
ԵՎ ՄՈՆԻԹՐԻՆԳԻ
ԿԵՆՏՐՈՆ



- ✓ ԿԼԻՄԱ
- ✓ ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՏԵՂՈՄՆԵՐ
- ✓ ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴ
- ✓ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ԶՐԵՐ

- ✓ ՍՏՈՐԵՐԿՐՅԱ ԶՐԵՐ
- ✓ ԱՆՏԱՌՆԵՐ
- ✓ ՀՈՂԱՅԻՆ ԾԱԾԿՈՒՅԹ

Բովանդակություն

ՆԱԽԱԲԱՆ.....	4
1. ԿԼԻՄԱ.....	7
2. ՕԴԵՐԵՎՈՒԹԱԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ	14
3. ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴ	20
Երևան.....	21
Գյումրի.....	25
Վանաձոր.....	26
Ալավերդի.....	27
Հրազդան	30
Արարատ	33
Կապան.....	34
Քաջարան.....	35
Չարենցավան	36
Ծաղկաձոր.....	37
«Եվրոպայի մեծ հեռավորությունների վրա անդրսահմանային ադտոտիչների տարածման դիտարկումների և գնահատման համատեղ ծրագիր».....	41
4. ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ԵՎ ՍՏՈՐԵՐԿՐՅԱ ՔԱՂՑՐԱՀԱՄ ՋՐԵՐ	43
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք.....	44
Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք.....	49
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք.....	53
Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք.....	59
Սևանա լիճ.....	62
Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք.....	71
Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք.....	75
Ջրամբարներ	78
Արաքս գետ	80
5. ԱՆՏԱՌՆԵՐ.....	82
Հավելված 1. Միջին ամսական և տասնօրյակային ջերմաստիճանները 2021 թվականի 1-ին եռամսյակում.....	93
Հավելված 2. Ամենաբարձր և ամենացածր ջերմաստիճանները 2021 թվականի 1-ին եռամսյակում.....	94
Հավելված 3. Գետերի ջրերի որակը 2021 թվականի 1-ին եռամսյակում	95
Հավելված 4. Դիտակետերի տեղադրության ցանկ	108
Հավելված 5. Ցուցանիշների ցանկ	108
Հավելված 6. Նորմերի և սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների ցանկ	126

Աղյուսակների ցանկ

Աղյուսակ 1. Մթնոլորտային ճնշման արժեքներն ըստ բարձրությունների.....	11
Աղյուսակ 2. Քամու արագությունն ըստ բարձրությունների.	11
Աղյուսակ 3. Վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթները 2021թ. հունվար	15
Աղյուսակ 4. Վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթները 2021թ. փետրվար.....	17
Աղյուսակ 5. Վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթները 2021թ. մարտ	19
Աղյուսակ 6. Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային տեղումներում որոշ ցուցանիշների կոնցենտրացիաները.	40
Աղյուսակ 7. Ամբերդի մթնոլորտային տեղումներում որոշ ցուցանիշների կոնցենտրացիաները.	42
Աղյուսակ 8. Հյուսիսային ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի էլքը.....	44
Աղյուսակ 9. Ախուրյանի ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի էլքը.	49
Աղյուսակ 10. Հրազդանի ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի էլքը.....	53
Աղյուսակ 11. Սևանի ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի էլքը.	59
Աղյուսակ 12. Սևանա լճի ջրային հաշվեկշիռը 2021 թվականի 1-ին եռամսյակում.....	62
Աղյուսակ 13. Սևանա լճի ջրի որակի մոնիթորինգի արդյունքները 2021 թվականի 1-ին եռամսյակում	67
Աղյուսակ 14. Արարատյան ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի էլքը.	71
Աղյուսակ 15. Հարավային ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի էլքը.	75
Աղյուսակ 16. Ջրամբարների ջրալցվածությունը.....	78
Աղյուսակ 17. Ջրամբարների ջրի որակը 2021թ. 1-ին եռամսյակում.....	79
Աղյուսակ 18. Արաքս գետի ջրի որակի մոնիթորինգի գնահատման արդյունքները 2021 թվականի 1-ին եռամսյակում.....	81
Աղյուսակ 19. Փայտանյութի սպառման շուկայի ուսումնասիրությունների արդյունքները	83
Աղյուսակ 20. Օգտագործված արբանյակային պատկերների ամսաթվերը.....	85
Աղյուսակ 21. Փոփոխված օջախների քանակը	86
Աղյուսակ 22. Անտառածածկի մակերեսը	89

Հապավումներ

ՄԹԿ	սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա
ՋԿՏ	ջրավազանային կառավարման տարածք
ԸԱԱ	ընդհանուր անօրգանական ազոտ
ԸԼԱ	ընդհանուր լուծված աղեր
ԿՆ	կախյալ նյութեր
ԹԿՊ ₅	թթվածնի հնգօրյա կենսաբանական պահանջ
ԹՔՊ	թթվածնի քիմիական պահանջ

ՆԱԽԱԲԱՆ

Հայաստանի Հանրապետության շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի 2021 թվականի 1-ին եռամսյակի տեղեկագրում ներկայացված են կլիմայական նկարագրության, եղանակային երևույթների, մթնոլորտային օդի որակի, մթնոլորտային տեղումների որակի և քանակի, մակերևութային և ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի որակի և քանակի, անտառների մոնիթորինգի վերաբերյալ տեղեկատվություն:

Օդերևութաբանական դիտարկումներ կատարվում են հանրապետության տարածքի 47 (այդ թվում՝ 6 դժվարամատչելի և 3 մասնագիտացված) օդերևութաբանական կայանում: Դիտարկումներն իրականացվում են Համաշխարհային օդերևութաբանական կազմակերպության կողմից սահմանված կարգով և միջազգային ստանդարտներին համապատասխան՝ 3 ժամը մեկ անգամ՝ սկսած ժամը 00:00-ից (Գրինվիչի ժամանակով), մթնոլորտային երևույթների և եղանակի վիճակի վերաբերյալ իրականացվում են շուրջօրյա դիտարկումներ: Կատարվում են դիտարկումներ օդերևութաբանական բոլոր տարրերի նկատմամբ, ինչպիսիք են՝ օդի և հողի ջերմաստիճանը, մթնոլորտային ճնշումը, քամու ուղղությունը և արագությունը, օդի խոնավությունը, տեղումների քանակը, ամպամածության ձևը և քանակը, հորիզոնական տեսանելիությունը, մթնոլորտային երևույթները և այլ: Նորմաները հաշվարկված են բազմամյա դիտարկումների հիման վրա:

Ներկայումս մթնոլորտային օդի աղտոտվածության դիտարկումներն իրականացվում են հիբրիդային դիտացանցի միջոցով: Այն բաղկացած է 15 հիմնական անշարժ՝ ակտիվ նմուշառման դիտակայանից, որտեղ դիտարկումներն իրականացվում են ամենօրյա կտրվածքով և 214 շարժական՝ պասիվ նմուշառման դիտակետից, որտեղ իրականացվում են շաբաթական դիտարկումներ: ՀՀ և միջազգային պահանջների համաձայն անշարժ դիտակայաններում կատարվում է հիմնական աղտոտող նյութերի՝ ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի, փոշու, փոշու մեջ որոշվող մետաղների և գետնամերձ օզոնի (որպես երկրորդային աղտոտիչ) մոնիթորինգ, իսկ շարժական դիտակետերում՝ ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի մոնիթորինգ: Օդի որակի գնահատումը կատարվում է համաձայն ՀՀ կառավարության 2006 թ. օգոստոսի 2-ի N160-Ն որոշման:

Մակերևութային ջրերի քանակի մոնիթորինգի դիտացանցում ընդգրկված է 91 դիտակետ Հանրապետության 6 ջրավազանային կառավարման տարածքի (Հյուսիսային, Ախուրյան, Հրազդան, Սևան, Արարատյան, Հարավային) գետերի, ջրանցքների, ջրամբարների և Սևանա լճի վրա, որոնցում կատարվում են ամենօրյա դիտարկումներ ջրի և օդի ջերմաստիճանի, ջրի մակարդակի, սառցային երևույթների դիտարկումներ և ջրի էլքի չափումներ:

Մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգի դիտացանցում ընդգրկված է Հանրապետության 6 ջրավազանային կառավարման տարածքի գետերի, ջրամբարների, Արփա-Սևան, Որոտան-Կեչուտ ջրատարի և Սևանա լճի 144 դիտակետ: Ջրի որակը բնութագրվում է ֆիզիկաքիմիական ավելի քան 45 ցուցանիշով (հիմնական անիոններ և կատիոններ, սնուցող նյութեր, ծանր մետաղներ, առաջնային օրգանական աղտոտիչներ), տարեկան 5-12 անգամ հաճախականությամբ: Ջրի որակի գնահատումը կատարվում է համաձայն ՀՀ կառավարության 2011 թ. հունվարի 27-ի N75-Ն որոշման:

Մակերևութային ջրերի որակի, ստորերկրյա ջրերի որակի և քանակի մոնիթորինգի դիտակետերի ցանկը հաստատվել է համաձայն ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարի 2020 թվականի հուլիսի 21-ի N121-Լ հրամանի:

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի մոնիթորինգի դիտացանցում ընդգրկված են Հանրապետության 6 ջրավազանային կառավարման տարածքի 109 ստորերկրյա ջրաղբյուր: Ջրաղբյուրներում կատարվում են ջրի ծախսի, մակարդակի/ճնշման և ջերմաստիճանի դիտարկումներ՝ ամսական 6 անգամ հաճախականությամբ: Տարեկան 2 անգամ կատարվում է նաև ստորերկրյա ջրերի որակի մոնիթորինգ 40 ջրաղբյուրում, որոնցից յուրաքանչյուրում որոշվում է շուրջ 40 ցուցանիշ (հիմնական անիոններ և կատիոններ, մետաղներ, աղային ռեժիմի տարրեր): Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի որակի գնահատումը կատարվում է համաձայն ՀՀ առողջապահության նախարարի 2002 թ. սեպտեմբերի 25-ի N876-Ն հրամանի:

Հողերի ծանր մետաղներով աղտոտվածության ուսումնասիրման համար դիտարկումներն իրականացվում են ինչպես հղումային տարածքներում, որտեղ առկա են մարդածին նվազագույն ազդեցություններ, այնպես էլ հանքարդյունաբերական տարածքներում: Հողերի որակի գնահատումն իրականացվում է ՀՀ առողջապահության նախարարի 2010 թվականի հունվար 25-ի N01-Ն հրամանի համաձայն:

Կոմունալ աղբավայրերի հարակից տարածքներում կայուն օրգանական աղտոտիչների պարունակությունները որոշելու համար կատարվում են հողի նմուշառումներ: Յուրաքանչյուր նմուշում որոշվում են մինչև 19 քլորօրգանական պեստիցիդներ և 24 պոլիքլորացված բիֆենիլներ: Կատարված աշխատանքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը կներկայացվի 2021թ. տարեկան տեղեկագրում:

Տեղեկագրում ներկայացված են նաև միջազգային կոնվեցիաներով և համաձայնագրերով ստանձնած պարտավորությունների շրջանակներում կատարվող աշխատանքների արդյունքները.

- «Եվրոպայում մեծ հեռավորությունների վրա օդի աղտոտիչների տարածման մոնիթորինգի և գնահատման» (EMEP) ծրագրի շրջանակներում ՀՀ-ում գործում է մթնոլորտային օդի անդրսահմանային աղտոտվածության մոնիթորինգի առաջին մակարդակի դիտակայան (Ամբերդի դիտակայան): Դիտակայանի մթնոլորտային օդի և մթնոլորտային տեղումների որակի մոնիթորինգի արդյունքները ներկայացվում են ՄԱԿ-ի ԵՏՀ «Մեծ հեռավորությունների վրա օդի անդրսահմանային աղտոտվածության մասին» կոնվենցիայի քիմիական կոորդինացիոն կենտրոն՝ անդրսահմանային օդի աղտոտվածության տվյալների միասնական համակարգի (EBAS) միջոցով, որը գործում է Նորվեգիայի օդի հետազոտության ինստիտուտի ներքո: Մոնիթորինգի և արտանետումների տվյալների հիման վրա Նորվեգիայի օդերևութաբանական ինստիտուտի կողմից կատարվում է օդի անդրսահմանային աղտոտման մոդելավորում և պատրաստվում է Հայաստանի Հանրապետության համար տարեկան զեկույց:

- Հայաստանի Հանրապետությունը Իրանի Իսլամական Հանրապետության հետ համատեղ կատարվում են սահմանային Արաքս գետի ջրի և հատակային նստվածքների ուսումնասիրություններ՝ երկու երկրների տարածքներից Արաքս գետի աղտոտվածության վիճակը գնահատելու նպատակով: Պարբերաբար երկու երկրների միջև տեղի է ունենում տվյալների փոխանակում:

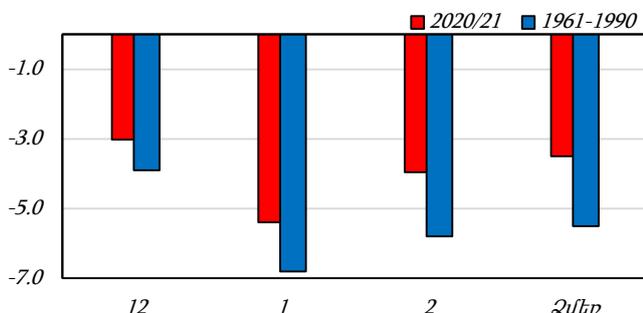
Մակերևութային, ստորերկրյա ջրերի որակի և քանակի, մթնոլորտային օդի որակի, հիդրոօդերևութաբանական մոնիթորինգի դիտացանց



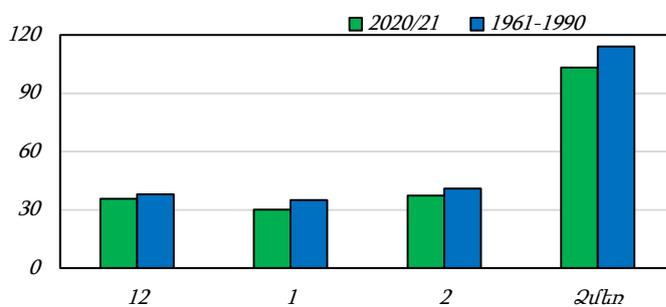
1. ԿԼԻՄԱ

2020-2021 թվականների ձմեռը եղել է տաք. ձմռան միջին սեզոնային ջերմաստիճանը կազմել է -3.1°C և բարձր է եղել նորմայից (-5.5°C) 2.4 աստիճանով: Տեղումները եղել են նորմային մոտ՝ 103.3 մմ՝ կազմելով նորմայի (114 մմ) 90.6%:

Օդի միջին ամսական, սեզոնային ջերմաստիճանը և նորման

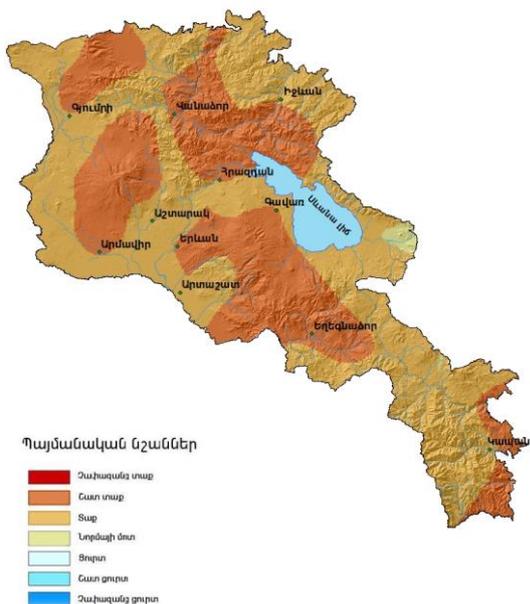


Ամսական, սեզոնային տեղումների քանակը և նորման

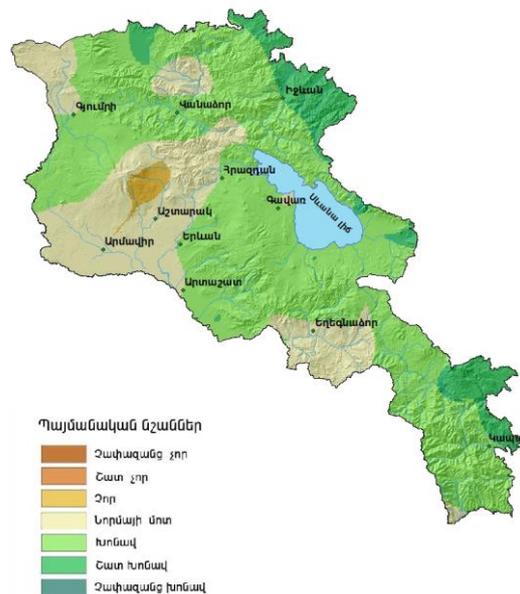


Հատկապես տաք էին հունվար և փետրվար ամիսները. միջին ամսական ջերմաստիճանները 1961-90թթ. նորմայից բարձր էր համապատասխանաբար 2.5 և 3.9 աստիճանով: Իսկ տեղումները կազմել են նորմայի 80-90%:

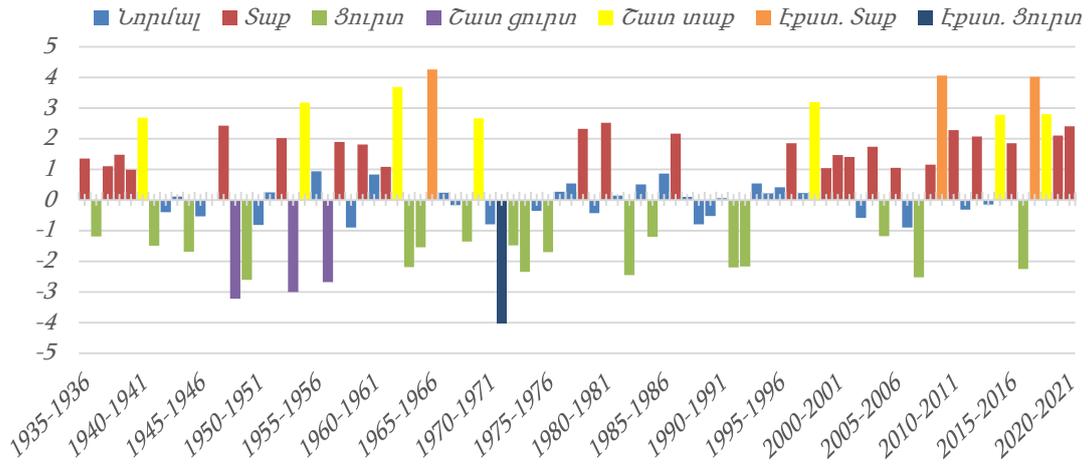
Օդի ջերմաստիճանի շեղումը Ձմեռ 2020-2021



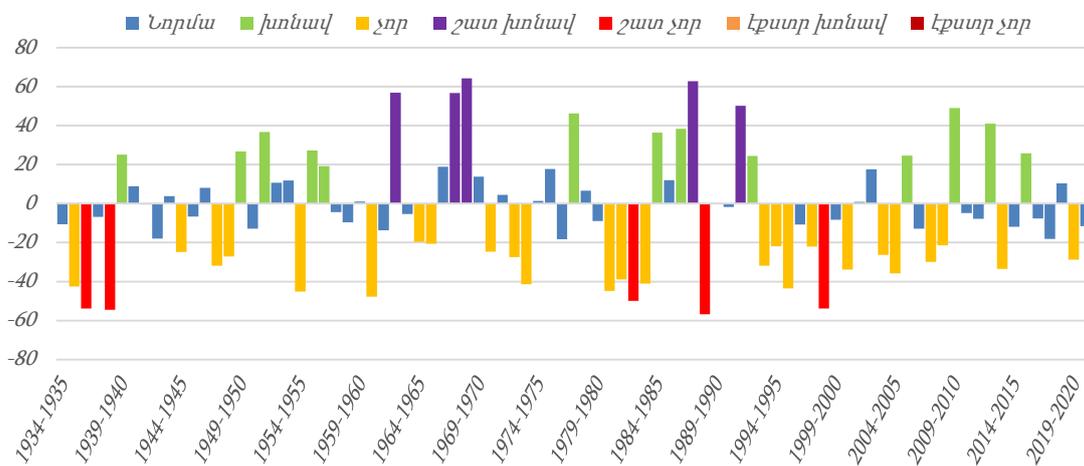
Մթնոլորտային տեղումների շեղումը Ձմեռ 2020-2021



Օդի ջերմաստիճանի շեղումները նորմայից ձմռան սեզոնին

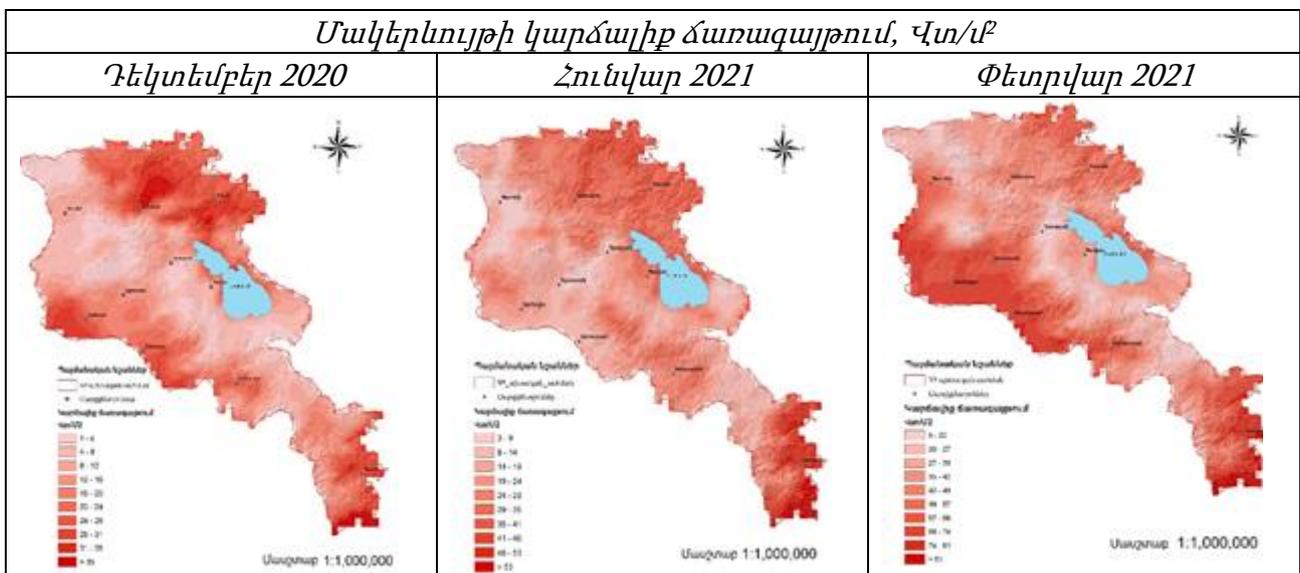


Մթնոլորտային տեղումների շեղումները նորմայից ձմռան սեզոնին

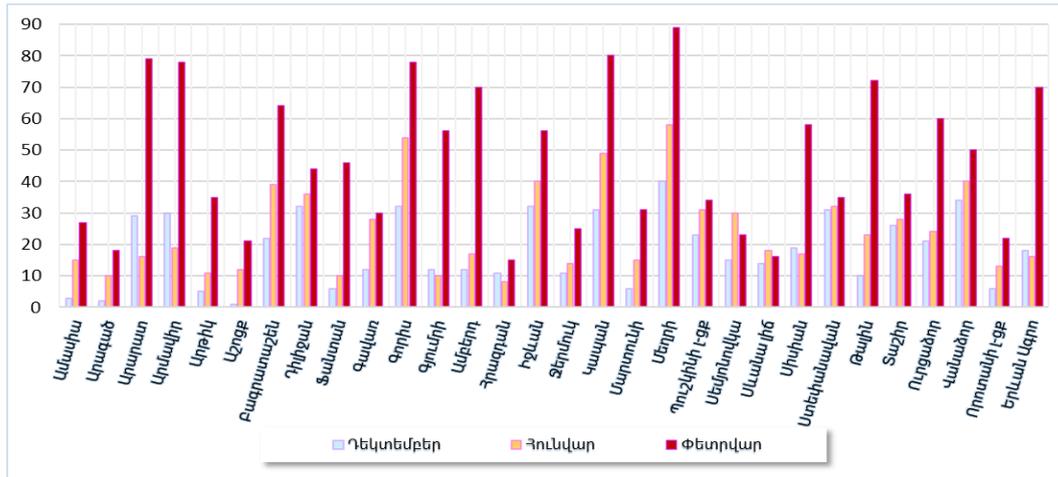


Սեզոնային միջին ջերմաստիճանի աճը 1935-2021թթ. կազմել է 1.3 աստիճան, իսկ տեղումները աճել են 0.6%-ով:

Արեգակնային ճառագայթում



Մակերևույթի կարճալիք ճառագայթման արժեքները
դեկտեմբեր, հունվար, փետրվար ամիսների համար



Դեկտեմբերին կարճալիք ճառագայթման առավելագույն արժեքները դիտվել են Արարատյան դաշտում, հանրապետության հյուսիս արևելքում և հարավ արևելքում՝ Սյունիքում հասնելով մինչև 30-35Վտ/մ², նվազագույն արժեքներ գրանցվել են լեռնային շրջաններում՝ մինչև 4Վտ/մ²:

Հունվարին առավելագույն արժեքներով առանձնացել է Սյունիքի հարավ արևելքը՝ մինչև 50Վտ/մ², նվազագույն արժեքներ գրանցվել են ինչպես լեռնային շրջաններում, այնպես էլ Արարատյան դաշտում, ինչը պայմանավորված է օրեր շարունակ այստեղ հաստատված մառախուղով:

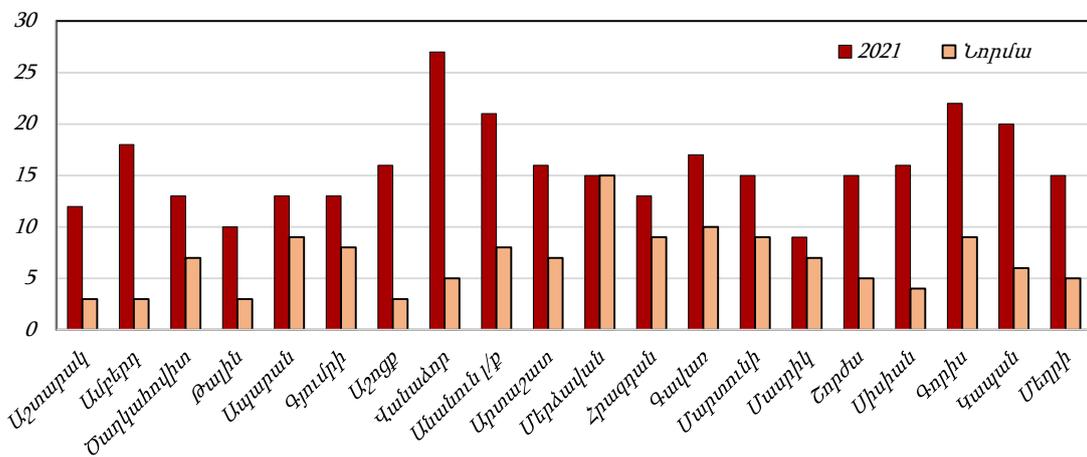
Փետրվարին ճառագայթման արժեքները զգալի մեծացել են՝ հովտային շրջաններում հասնելով մինչև 80-90Վտ/մ²:

Ջերմային ալիքներ

2021թ. ձմռանը տաք ալիք դիտվել է հունվարի 9-17-ը և փետրվարի 1-17-ը: Առավելագույն ջերմաստիճանի առավելագույն շեղումը նորմայից կազմել է 13.2°C, միջին շեղումը նորմայից՝ 8.3°C :

Միջին ջերմաստիճանի առավելագույն շեղումը նորմայից կազմել է 13.7°C: Բազմամյա տվյալների հետ համեմատած՝ նկատվել է տաք ալիքով օրերի թվի աճ:

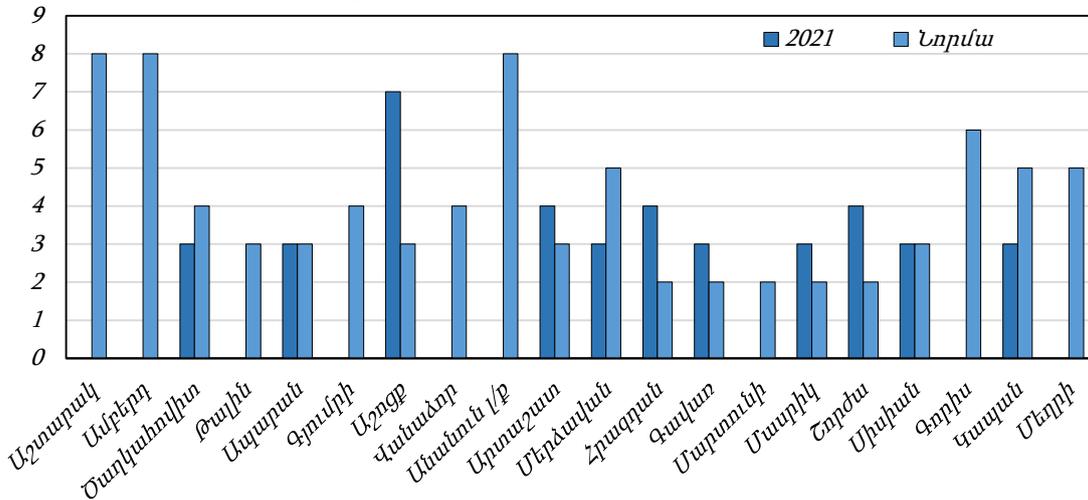
Տաք ալիքով օրերի թվի միջին շեղումը նորմայի նկատմամբ կազմել է 9 օր, իսկ ամենամեծն շեղումը եղել է Վանաձորում՝ կազմել է 22 օր:



Տար ալիքով օրերի թիվը 2020-2021թ. ձմռանը

2021 թվականի ձմռանը ցուրտ ալիք դիտվել է հունվարի երկրորդ տասնօրյակում, երբ նվազագույն ջերմաստիճանի առավելագույն շեղումը նորմայից կազմել է 17°C, միջին շեղումը՝ 10.3°C: Միջին ջերմաստիճանի առավելագույն շեղումը նորմայից կազմել է 17.9°C: Ցուրտ ալիքով օրերի թիվը 2021թ. ձմռանը միջինում 2 օր պակաս է եղել նորմայից:

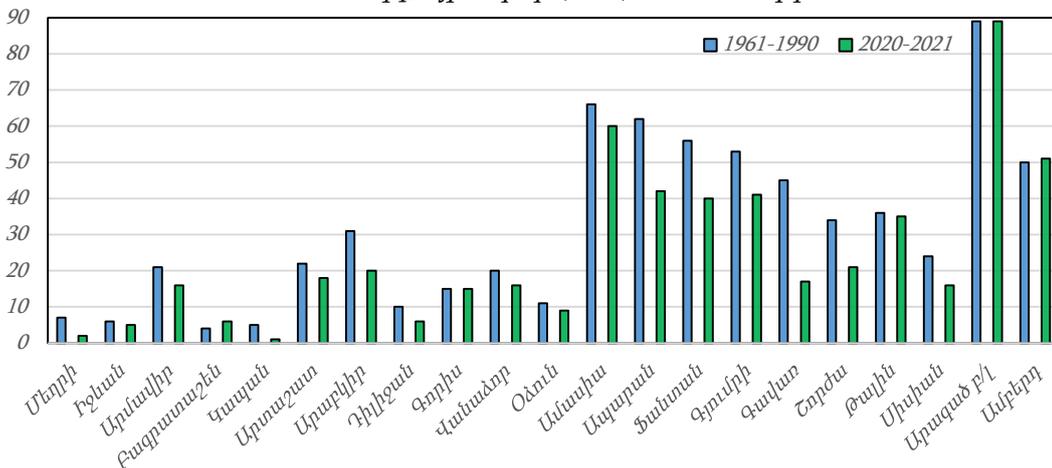
Ցուրտ ալիքով օրերի թիվը 2020-2021թթ. ձմռանը



Սառնամանիքային օրեր

Սառնամանիքային օրերի թիվը (IDO ինդեքս՝ օրերի թիվը տարվա ընթացքում, երբ առավելագույն ջերմաստիճանը 0°C-ից ցածր է) 2020-2021թթ. ձմռանը նորմայից (1961-1990թթ.) պակաս է եղել միջինում 7 օր, առավելագույն շեղում եղել է Գավառում՝ 28 օր, իսկ Արագածում և Գորիսում եղել է նորմայի սահմաններում:

Սառնամանիքային օրեր (IDO), 2020-2021թթ. ձմեռ



Մթնոլորտային ճնշում

Մթնոլորտային ճնշումը եղել է նորմայի սահմաններում:

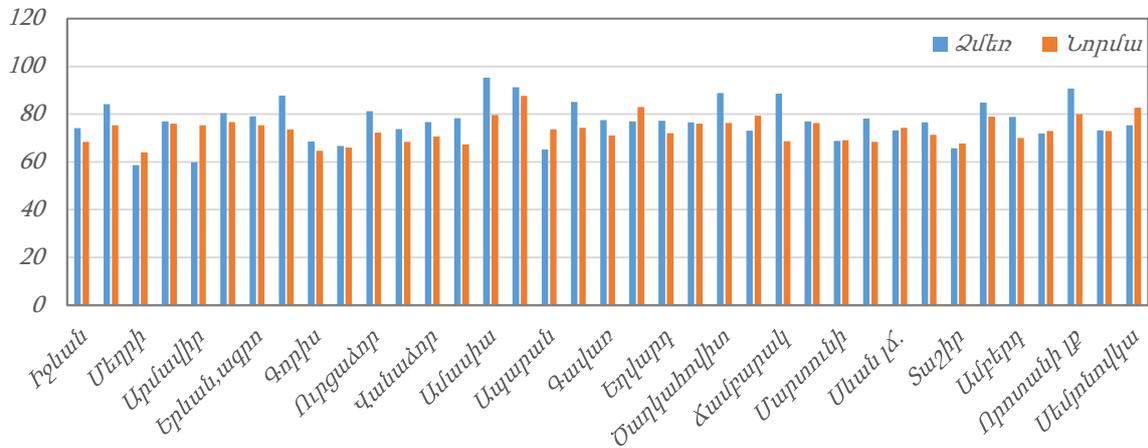
Աղյուսակ 1. Մթնոլորտային ճնշման (հՊա) արժեքներն ըստ բարձրությունների

Բարձրություն, մ	Ղեկտեմբեր	Նոյրմա	Հունվար	Նոյրմա	Փետրվար	Նոյրմա
500-800	950.1	946.7	946.8	946.4	946.4	945.3
800-1000	924.9	921.3	923.9	921.0	920.7	919.1
1000-1500	884.0	881.6	883.5	880.8	884.4	879.4
1500-2000	822.2	819.0	820.2	817.8	819.6	816.8
2000-2500	776.3	772.5	775.1	770.9	773.6	769.9

Հարաբերական խոնավություն

Հարաբերական խոնավությունը հիմնականում եղել է նորմայից բարձր, 500-1000մ բարձրության շրջաններում նորմային մոտ՝ բացասական շեղումով:

Հարաբերական խոնավությունը և նորման ըստ կայանների



Քամու արագությունը

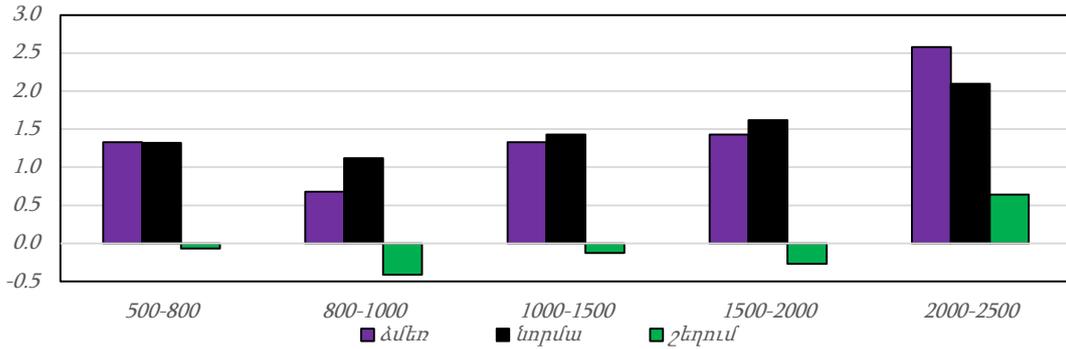
Քամու միջին արագությունը նորմայի սահմաններում է եղել՝ աննշան դրական և բացասական շեղումներով. հունվար, փետրվար ամիսներին դրական, իսկ դեկտեմբերին՝ բացասական շեղումներով: Հովտային (500-800մ) շրջաններում դիտվել է 1.6մ/վ՝ նորմայից 0.3մ/վ-ով բարձր, 1000-2500մ բարձրություններում՝ 1.6-3.3մ/վ՝ նորմայից 1.3-3.3մ/վ-ով բարձր:

Երևանում ձմռան սեզոնին քամու միջին ամսական արագությունը նորմայի սահմաններում էր՝ աննշան բացասական շեղումով:

Աղյուսակ 2. Քամու արագությունն ըստ բարձրությունների.

Բարձրություն, մ	XII	նորմա	շեղում	I	նորմա	շեղում	II	նորմա	շեղում	ձմեռ	նորմա	շեղում
500-800	0.9	1.3	-0.6	1.6	1.3	0.3	1.5	1.4	0.1	1.3	1.3	-0.1
800-1000	0.4	0.7	-0.1	0.6	1.3	-0.7	1.0	1.4	-0.4	0.7	1.1	-0.4
1000-1500	1.0	1.6	-0.7	1.6	1.3	0.3	1.4	1.4	0.0	1.3	1.4	-0.1
1500-2000	1.1	2.2	-1.1	1.6	1.3	0.2	1.6	1.4	0.1	1.4	1.6	-0.3
2000-2500	2.3	3.6	-0.8	3.3	1.3	2.0	2.1	1.4	0.7	2.6	2.1	0.6

Քանու միջին արագությունը (մ/վ)



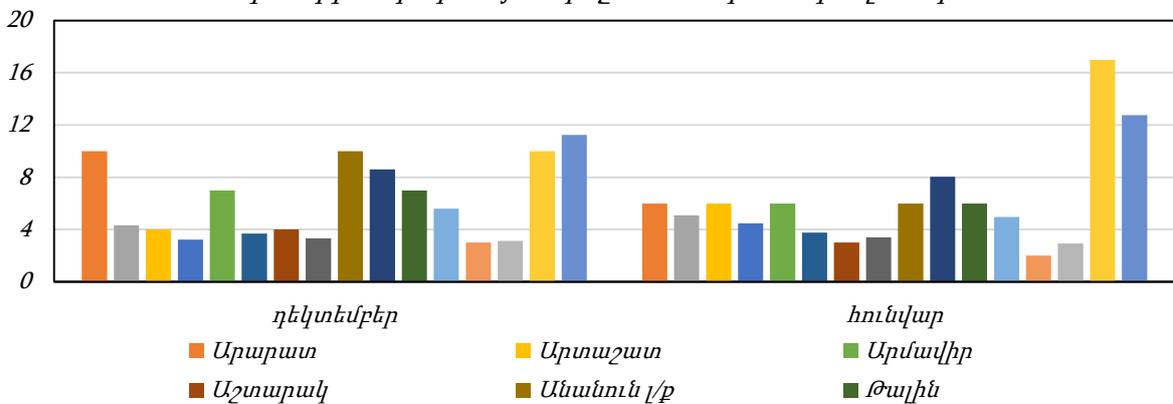
Մառախուղ

Արարատյան դաշտ

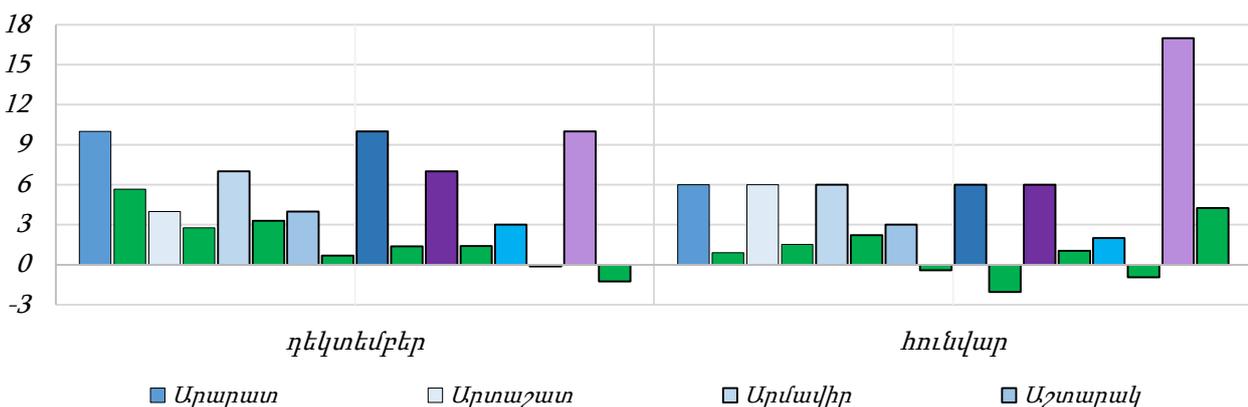
Ձմռան կլիմայական պայմաններին հատուկ են մառախուղները: Հաճախակի և տևական մառախուղ դիտվում է հատկապես Արարատյան դաշտում, Շիրակում և լեռնանցքներում, որտեղ լճանում է սառը օդը: Այս դեպքերում բարձրադիր շրջաններում ավելի բարձր է ջերմաստիճանը, քան Արարատյան դաշտում:

2020-2021թթ. ձմեռը բացառություն չէր. դեկտեմբերի 1-ից սկսած Արարատյան դաշտում և նախալեռներում ողջ ամիս դիտվեց մառախուղ, ամպամածություն և մերկասառույց՝ շարունակվելով մինչև հունվարի երկրորդ տասնօրյակը:

Մառախուղով օրերի թիվը (օր) 2020թ. դեկտեմբեր և 2021թ. հունվար ամսիններին Արարատյան դաշտում և նրա նախալեռներում



Մառախուղով օրերի թիվը (օր) 2020թ. դեկտեմբեր և 2021թ. հունվար ամսիններին Արարատյան դաշտում և նախալեռներում

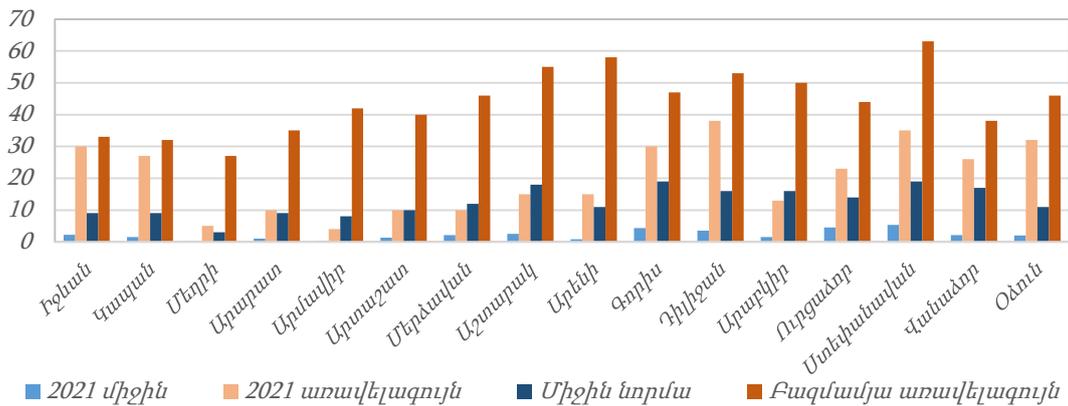


Չյան ծածկ

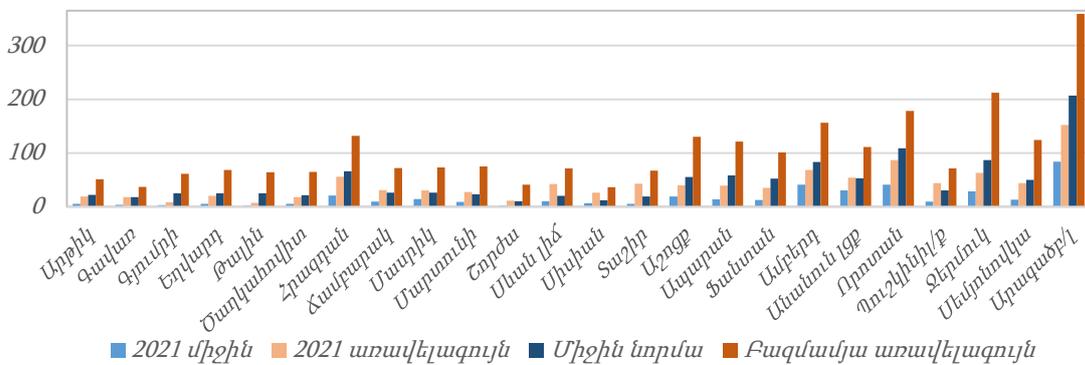
Հայաստանի ցածրադիր գոտիներում (Արարատյան դաշտում, Սյունիքի, Տավուշի հովիտներում, Ստեփանակերտում), ինչպես նաև Արագածոտնի, Շիրակի, Գեղարքունիկի մի շարք շրջաններում ընդհանուր առմամբ կայուն ձնածածկույթ (5 օրից ավելի ձյան ծածկ) չի առաջացել: Հանրապետության բարձրադիր շրջաններում ձնածածկույթը առաջացել է հունվարի առաջին տասնօրյակում (Աշոցք, Ապարան, Ֆանտան, Ջերմուկ, Սեմյոնովկա): Առավել երկար ձնածածկ պահպանվել է բարձր լեռնային գոտիներում (Արագած Բ/Լ, Որոտանի Լ/Ք):

2021թ. ձևավորված ձնածածկույթը զգալիորեն պակաս է նորմայից: Ձնածածկույթի առավելագույն բարձրությունը կազմել է 152 սմ՝ Արագածում:

Ձնածածկույթի 2021 թվականի միջին և առավելագույն, բազմամյա միջին ու առավելագույն արժեքները 500-1500մ բարձրություններում



Ձնածածկույթի 2021 թվականի միջին և առավելագույն, բազմամյա միջին ու առավելագույն արժեքները 1500մ –ից մեծ բարձրություններում



2. ՕՂԵՐԵՎՈՒԹԱԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Հունվար

Հունվար ամսին օդի միջին ամսական ջերմաստիճանը հանրապետության շրջանների զգալի մասում նորմայից բարձր է եղել 1-2 աստիճանով:

Միջին տասնօրյակային ջերմաստիճանը առաջին տասնօրյակում եղել է նորմայից 1-3 աստիճան դրական և բացասական շեղումով, երկրորդ տասնօրյակում նորմայից բարձր է եղել 5-7 աստիճանով, երրորդ տասնօրյակում եղել է նորմայի սահմաններում՝ դրական և բացասական շեղումով:

Միջին առավելագույն ջերմաստիճանը կազմել է. Տավուշում՝ +8.0...+9.5°C, Վայոց Ձորում (լեռնային շրջաններում՝ +2.0°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +3.2°C), Սյունիքում (նախալեռնային շրջաններում՝ +4.7...+9.7°C, հովտային շրջաններում՝ +6.8...+12.3°C), Շիրակում՝ -0.7...-4.7°C, Կոտայքում (լեռնային շրջաններում՝ 0...+1.9°C, նախալեռնային շրջաններում՝ -0.3°C), Լոռիում՝ +6.2...+8.2°C, Գեղարքունիքում՝ -0.8...+3.8°C, Արմավիրում՝ +0.9°C, Արարատում՝ 0...+0.3°C, Արագածոտնում (նախալեռնային շրջաններում՝ -0.3...+0.4°C, լեռնային շրջաններում՝ -0.2...-0.5°C), Երևան քաղաքում՝ 0...-0.4°C (Հավելված 1):

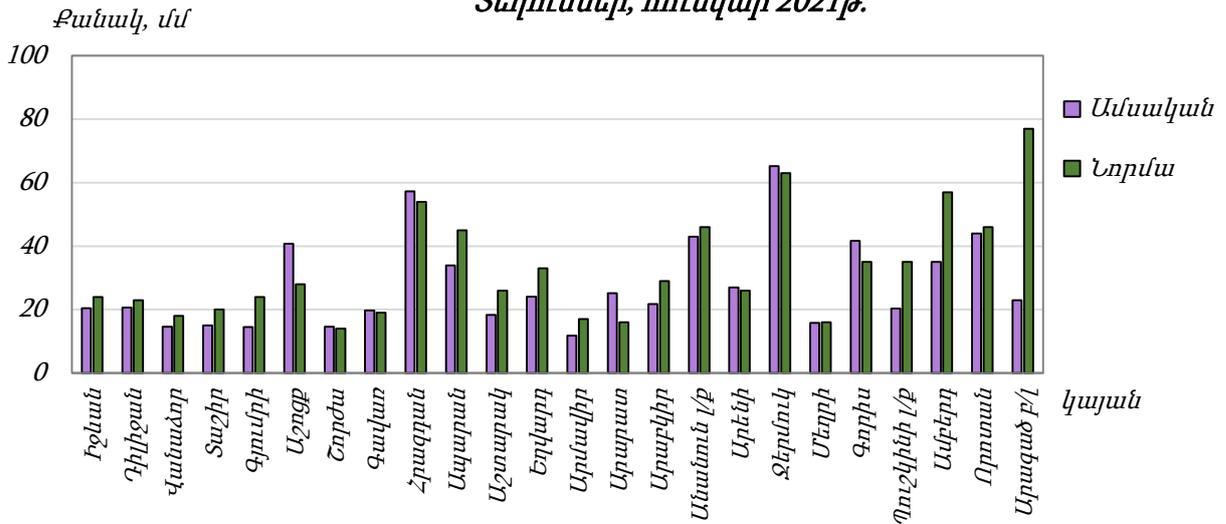
Միջին նվազագույն ջերմաստիճանը կազմել է. Տավուշում՝ -2.6...+0.7°C, Վայոց Ձորում (լեռնային շրջաններում՝ -8.3°C, նախալեռնային շրջաններում՝ -6.5°C), Սյունիքում (նախալեռնային շրջաններում՝ -0.3...-9.5°C, հովտային շրջաններում՝ -0.5...-2.9°C), Շիրակում՝ -8.8...-16.0°C, Կոտայքում (լեռնային շրջաններում՝ -8.6...-11.0°C, նախալեռնային շրջաններում՝ -8.4°C), Լոռիում՝ -2.7...-5.7°C, Գեղարքունիքում՝ -5.5...-14.0°C, Արմավիրում՝ -8.0°C, Արարատում՝ -6.5...-7.2°C, Արագածոտնում (նախալեռնային շրջաններում՝ -7.1...-8.2°C, լեռնային շրջաններում՝ -8.2...-10.0°C), Երևան քաղաքում՝ -5.5...-8.1°C (Հավելված 1):

Ամսվա ամենաբարձր ջերմաստիճանները դիտվել են. Տավուշում՝ +16...+18°C, Վայոց Ձորում (լեռնային շրջաններում՝ +11°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +16°C), Սյունիքում (հովտային շրջաններում՝ +18...+23°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +14...+18°C), Շիրակում՝ +4...+6°C, Կոտայքում (լեռնային շրջաններում՝ +7...+9°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +8°C), Լոռիում՝ +14...+16°C, Գեղարքունիքում՝ +7...+12°C, Արմավիրում՝ +11°C, Արարատում՝ +13...+15°C, Արագածոտնում (նախալեռնային շրջաններում՝ +7...+11°C, լեռնային շրջաններում՝ +5...+8°C), Երևան քաղաքում՝ +10...+11°C (Հավելված 2):

Ամսվա ամենացածր ջերմաստիճանները դիտվել են. Տավուշում՝ -8...-9°C, (Դիլիջան՝ -14°C), Վայոց Ձորում (լեռնային շրջաններում՝ -21°C, նախալեռնային շրջաններում՝ -16°C), Սյունիքում (հովտային շրջաններում՝ -6...-12°C, նախալեռնային շրջաններում՝ -12°C (Սիսիանում՝ -27°C)), Շիրակում՝ -20...-25°C (Աշոցք՝ -35°C), Կոտայքում (լեռնային շրջաններում՝ -20...-25°C, նախալեռնային շրջաններում՝ -18°C), Լոռիում՝ -12...-17°C (Ստեփանավան՝ -19°C, Տաշիր՝ -22°C), Գեղարքունիքում՝ -19...-24°C (Մասրիկ՝ -30°C), Արմավիրում՝ -16°C, Արարատում՝ -15...-16°C, Արագածոտնում (նախալեռնային շրջաններում՝ -14...-17°C, լեռնային շրջաններում՝ -24...-25°C, (Ամբերդ՝ -17°C)), Երևան քաղաքում՝ -15...-18°C, (Արաբկիր՝ -12°C) (Հավելված 2):

Ամսական տեղումների քանակը կազմել է. Տավուշում նորմայի 48-90%, Վայոց Ձորում՝ 104%, Սյունիքում (նախալեռնային շրջաններում՝ 119-155%, հովտային շրջաններում՝ 100%), Շիրակում՝ 60-146%, Կոտայքում (լեռնային շրջաններում՝ 98-106%, նախալեռնային շրջաններում՝ 73%), Լոռիում՝ 54-114%, Գեղարքունիքում՝ 96-181%, Արմավիրում՝ 69%, Արարատում՝ 121-173%, Արագածոտնում (նախալեռնային շրջաններում՝ 70-74%, լեռնային շրջաններում՝ 61-153%), Երևան քաղաքում՝ 70-81%:

Տեղումներ, հունվար 2021թ.



Առանձին օրեր առանձին վայրերում դիտվել է քամի 10-15մ/վ արագությամբ, պորթկումներում՝ 17-22մ/վ արագությամբ:

Հունվարի 19-ին Ուրցաձորում, 30-ին Ջերմուկում դիտվել է ձյուն 18մմ և 17մմ, առանձին օրեր առանձին վայրերում դիտվել են տեղումներ 5-14մմ քանակությամբ:

Հունվարի 3-4-ին Երևանում դիտվել է ուժեղ մառախուղ 30-40մ տեսանելիությամբ, 1-ին, 2-ին, 24-ին, 30-ին՝ Արարատում, 1-ին, 2-ին՝ Արտաշատում և Արմավիրում, 3-ին՝ Մերձավանում, 4-ին՝ Աշտարակում, 5-ին՝ Գյումրիում, 29-ին՝ Արթիկում, 30-ին՝ Բագրատաշենում՝ 40-50մ տեսանելիությամբ, առանձին օրեր առանձին վայրերում՝ 200-500մ տեսանելիությամբ:

Հունվարի 31-ի դրությամբ հանրապետությունում առավելագույն ձյան ծածկը կազմել է Արագած ք/լ-ում՝ 118սմ, Ամբերդում՝ 68սմ, Որոտանում՝ 62սմ, Ջերմուկում՝ 62սմ, Հրազդանում՝ 56սմ, Անանուն լեռնանցքում՝ 54սմ, մնացած շրջաններում՝ 0-30 սմ:

Աղյուսակ 3. Վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթները 2021թ. հունվար

Մարզ / դիտակայան	Դիտման օրը(երը)	Երևույթի անվանում	Բնութագիր	Չափանիշ/Չափորոշիչ	Փաստացի
Արարատ / Արարատ	1	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	40մ
Արարատ / Արտաշատ	1	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	50մ
Արարատ / Արարատ	2	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	40մ
Արարատ / Արտաշատ	2	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	50մ
Արմավիր / Արմավիր	2	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	50մ
Արմավիր / Արմավիր	3	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	50մ
Արմավիր / Մերձավան	3	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	50մ
Երևան / Աերոյոզհական	3	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	40մ
Երևան / Աերոյոզհական	4	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	30մ
Արագածոտն / Աշտարակ	4	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	50մ
Շիրակ / Գյումրի	5	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	50մ
Արարատ / Արարատ	24	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	40մ
Շիրակ / Արթիկ	29	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	50մ
Տավուշ / Բագրատաշեն	30	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	50մ
Արարատ / Արարատ	30	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	40մ

Փետրվար

Փետրվար ամսին օդի միջին ամսական ջերմաստիճանը հանրապետության շրջանների զգալի մասում նորմայից բարձր է եղել 3-5 աստիճանով:

Միջին տասնօրյակային ջերմաստիճանը առաջին տասնօրյակում նորմայից բարձր է եղել 5-7 աստիճանով, երկրորդ տասնօրյակում՝ 4-6 աստիճանով, երրորդ տասնօրյակում եղել է նորմայի սահմաններում՝ դրական և բացասական շեղումներով:

Միջին առավելագույն ջերմաստիճանը կազմել է. Տավուշում՝ +9.5...+11.2°C, Վայոց Ձորում (լեռնային շրջաններում՝ +3.0°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +11.5°C), Սյունիքում (նախալեռնային շրջաններում՝ +6.5...+9.0°C, հովտային շրջաններում՝ +12.6...+13.2°C), Շիրակում՝ -1.4...-4.0°C, Կոտայքում (լեռնային շրջաններում՝ +3.0...+4.3°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +7.1°C), Լոռիում՝ +6.2...+9.0°C, Գեղարքունիքում՝ 0...+4.0°C, Արմավիրում՝ +11.1°C, Արարատում՝ +9.4...+11.3°C, Արագածոտնում (նախալեռնային շրջաններում՝ +4.2...+9.5°C, լեռնային շրջաններում՝ +0.6...+1.7°C), Երևան քաղաքում՝ +9.2...+10.5°C (Հավելված 1):

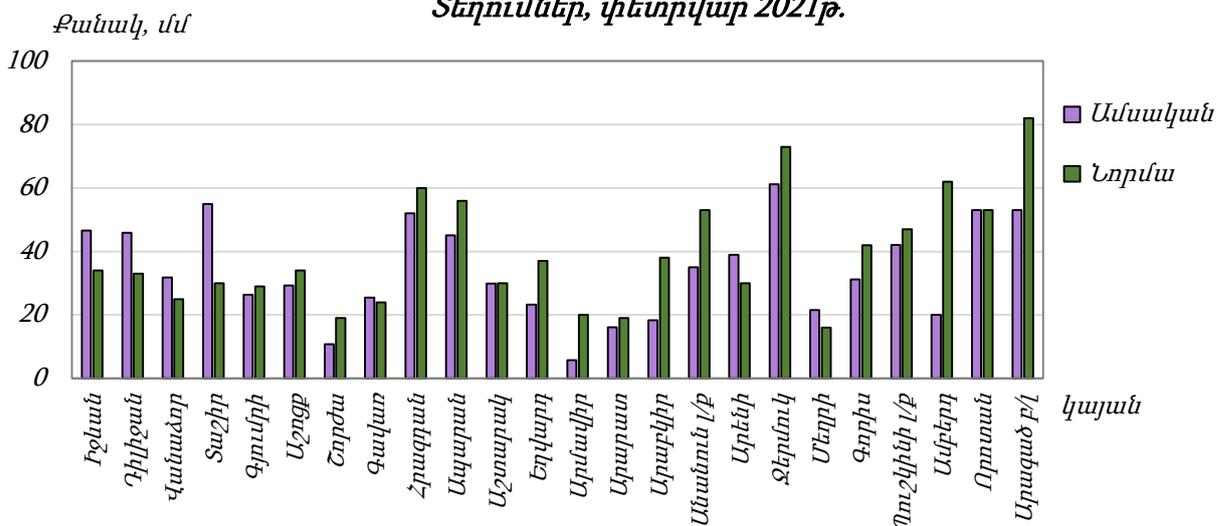
Միջին նվազագույն ջերմաստիճանը կազմել է. Տավուշում՝ -2.5...+2.4°C, Վայոց Ձորում (լեռնային շրջաններում՝ -7.5°C, նախալեռնային շրջաններում՝ -0.6°C), Սյունիքում (նախալեռնային շրջաններում՝ -0.2...-5.0°C, հովտային շրջաններում՝ -0.8...+3.4°C), Շիրակում՝ -5.1...-11.0°C, Կոտայքում (լեռնային շրջաններում՝ -4.7...-7.8°C, նախալեռնային շրջաններում՝ -1.9°C), Լոռիում՝ -1.9...-5.6°C, Գեղարքունիքում՝ -4.0...-11.4°C, Արմավիրում՝ -2.3°C, Արարատում՝ -1.0...+0.1°C, Արագածոտնում (նախալեռնային շրջաններում՝ -1.2...-2.6°C, լեռնային շրջաններում՝ -6.3...-7.8°C), Երևան քաղաքում՝ -1.5...+1.1°C (Հավելված 1):

Ամսվա ամենաբարձր ջերմաստիճանները դիտվել են. Տավուշում՝ +17...+21°C, Վայոց Ձորում (լեռնային շրջաններում՝ +10°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +19°C), Սյունիքում (հովտային շրջաններում՝ +22°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +15...+17°C), Շիրակում՝ +8...+12°C (Աշոցք՝ +4°C), Կոտայքում (լեռնային շրջաններում՝ +9...+10°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +14°C), Լոռիում՝ +14...+18°C, Գեղարքունիքում՝ +6...+11°C, Արմավիրում՝ +18°C, Արարատում՝ +18...+19°C, Արագածոտնում (նախալեռնային շրջաններում՝ +11...+16°C, լեռնային շրջաններում՝ +5...+8°C), Երևան քաղաքում՝ +16...+18°C (Հավելված 2):

Ամսվա ամենացածր ջերմաստիճանները դիտվել են. Տավուշում՝ -6...-7°C, (Դիլիջան՝ -12°C), Վայոց Ձորում (լեռնային շրջաններում՝ -16°C, նախալեռնային շրջաններում՝ -5°C), Սյունիքում (հովտային շրջաններում՝ -5...-8°C, նախալեռնային շրջաններում՝ -9°C (Մխիթանում՝ -17°C)), Շիրակում՝ -14...-17°C (Աշոցք՝ -28°C), Կոտայքում (լեռնային շրջաններում՝ -11...-14°C, նախալեռնային շրջաններում՝ -6°C), Լոռիում՝ -16...-21°C (Օձուն՝ -12°C), Գեղարքունիքում՝ -12...-18°C (Գավառ՝ -20°C), Արմավիրում՝ -6°C, Արարատում՝ -5...-9°C, Արագածոտնում (նախալեռնային շրջաններում՝ -6...-11°C, լեռնային շրջաններում՝ -13...-18°C), Երևան քաղաքում՝ -3...-6°C (Հավելված 2):

Ամսական տեղումների քանակը կազմել է. Տավուշում՝ նորմայի 131-139%, Վայոց Ձորում՝ 84-130%, Սյունիքում (նախալեռնային շրջաններում՝ 59-74%, հովտային շրջաններում՝ 100-134%), Շիրակում՝ 64-91%, Կոտայքում (լեռնային շրջաններում՝ 80-87%, նախալեռնային շրջաններում՝ 63%), Լոռիում՝ 127-183%, Գեղարքունիքում՝ 57-180%, Արմավիրում՝ 29%, Արարատում՝ 85-164%, Արագածոտնում (նախալեռնային շրջաններում՝ 58-100%, լեռնային շրջաններում՝ 32-100%), Երևան քաղաքում՝ 42-63%:

Տեղումներ, փետրվար 2021թ.



Առանձին օրեր առանձին վայրերում դիտվել է քամի 10-15մ/վ արագությամբ, պոռթկումներում՝ 19-24մ/վ արագությամբ:

Փետրվարի 17-ին Սեմյոնովկայում դիտվել է ուժեղ ձյուն 28մմ, Ստեփանավանում՝ 24մմ, Իջևանում և Օձունում՝ 21մմ, Դիլիջանում՝ 20մմ, 18-ին՝ Ջերմուկում 20մմ քանակությամբ:

Փետրվարի 3-ին Գավառում, 5-ին՝ Հրազդանում, Թալինում և Արմավիրում, 17-ին՝ Արթիկում դիտվել է ուժեղ մառախուղ 50մ տեսանելիությամբ:

Փետրվարի 28-ի դրությամբ հանրապետությունում ձյան ծածկը կազմել է Արագած Բ/լ-ում՝ 126սմ, Որոտանի լ/ք-ում՝ 83սմ, Ամբերդում՝ 53սմ, Ջերմուկում՝ 49սմ, Անանուն լեռնանցքում՝ 44սմ, Հրազդանում՝ 36սմ, Աշոցքում, Ամասիայում՝ 30-32սմ, մնացած շրջաններում 15-20սմ: Արարատյան դաշտում և նրա նախալեռներում, Սյունիքի հովիտներում ձյան ծածկը բացակայում է:

Աղյուսակ 4. Վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթները 2021թ. փետրվար

Մարզ / դիտակայան	Դիտման օրը(երը)	Երևույթի անվանում	Բնութագիր	Զափանիշ/ Զափոքոշիչ	Փաստացի
Գեղարքունիք/Գավառ	3	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	50մ
Արմավիր/Արմավիր	5	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	50մ
Արագածոտն/Թալին	5	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	50մ
Կոտայք/Հրազդան	5	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	50մ
Շիրակ/ Արթիկ	17	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	40մ
Տավուշ/Դիլիջան	17	ուժեղ ձյուն	ինտենսիվություն	≥20մմ/12ժամում	20մմ
Տավուշ/Իջևան	17	ուժեղ ձյուն	ինտենսիվություն	≥20մմ/12ժամում	21մմ
Լոռի/Օձուն	17	ուժեղ ձյուն	ինտենսիվություն	≥20մմ/12ժամում	21մմ
Լոռի/Ստեփանավան	17	ուժեղ ձյուն	ինտենսիվություն	≥20մմ/12ժամում	24մմ
Գեղարքունիք/Սեմյոնովկա	17	ուժեղ ձյուն	ինտենսիվություն	≥20մմ/12ժամում	28մմ
Վայոց ձոր/Ջերմուկ	18	ուժեղ ձյուն	ինտենսիվություն	≥20մմ/12ժամում	20մմ

Մարտ

Մարտ ամսին օդի միջին ամսական ջերմաստիճանը հանրապետության շրջանների զգալի մասում եղել է նորմայի սահմաններում՝ դրական և բացասական շեղումներով:

Միջին տասնօրյակային ջերմաստիճանը առաջին, երկրորդ և երրորդ տասնօրյակում եղել է նորմայի սահմաններում՝ դրական և բացասական շեղումով:

Միջին առավելագույն ջերմաստիճանը կազմել է. Տավուշում՝ +8.3...+10.1°C, Վայոց Ձորում (լեռնային շրջաններում՝ +2.5°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +12.6°C),

Սյունիքում (նախալեռնային շրջաններում՝ +5.2...+6.9°C, հովտային շրջաններում՝ +11.0...+14.0°C), Շիրակում՝ +0.3...+6.4°C, Կոտայքում (լեռնային շրջաններում՝ +3.2...+4.2°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +7.9°C), Լոռիում՝ +4.4...+7.7°C, Գեղարքունիքում՝ -0.4...+4.4°C, Արմավիրում՝ +13.0°C, Արարատում՝ +11.6...+13.2°C, Արագածոտնում (նախալեռնային շրջաններում՝ +5.1...+10.6°C, լեռնային շրջաններում՝ +0.7...+2.4°C), Երևան քաղաքում՝ +10.6...+12.2°C (Հավելված 1):

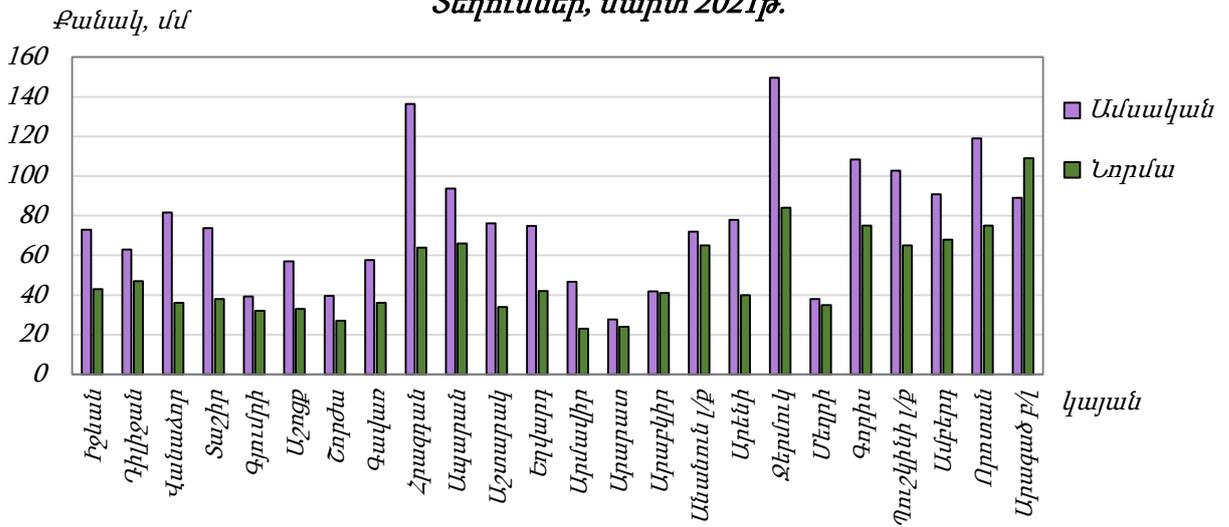
Միջին նվազագույն ջերմաստիճանը կազմել է. Տավուշում՝ -2.9...+0.7°C, Վայոց Ձորում (լեռնային շրջաններում՝ -6.1°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +1.6°C), Սյունիքում (նախալեռնային շրջաններում՝ -0.6...-3.0°C, հովտային շրջաններում՝ +1.0...+4.5°C), Շիրակում՝ -3.2...-9.4°C, Կոտայքում (լեռնային շրջաններում՝ -4.0...-4.5°C, նախալեռնային շրջաններում՝ 0.0°C), Լոռիում՝ -2.1...-6.3°C, Գեղարքունիքում՝ -3.8...-7.3°C, Արմավիրում՝ +1.4°C, Արարատում՝ +2.0...+2.8°C, Արագածոտնում (նախալեռնային շրջաններում՝ -1.2...+0.9°C, լեռնային շրջաններում՝ -4.9...-6.1°C), Երևան քաղաքում՝ +1.4...+3.0°C (Հավելված 1):

Ամսվա ամենաբարձր ջերմաստիճանները դիտվել են. Տավուշում՝ +16...+18°C, Վայոց Ձորում (լեռնային շրջաններում՝ +8°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +21°C), Սյունիքում (հովտային շրջաններում՝ +21...+24°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +12...+16°C), Շիրակում՝ +7...+11°C (Գյումրի՝ +14°C), Կոտայքում (լեռնային շրջաններում՝ +9...+10°C, նախալեռնային շրջաններում՝ +15°C), Լոռիում՝ +14...+16°C, Գեղարքունիքում՝ +6...+11°C (Մասրիկ՝ +14°C), Արմավիրում՝ +21°C, Արարատում՝ +19...+21°C, Արագածոտնում (նախալեռնային շրջաններում՝ +13...+17°C, լեռնային շրջաններում՝ +6...+8°C), Երևան քաղաքում՝ +18...+20°C (Հավելված 2):

Ամսվա ամենացածր ջերմաստիճանները դիտվել են. Տավուշում՝ -5...-6°C, (Դիլիջան՝ -13°C), Վայոց Ձորում (լեռնային շրջաններում՝ -16°C, նախալեռնային շրջաններում՝ -5°C), Սյունիքում (հովտային շրջաններում՝ -4...-10°C, նախալեռնային շրջաններում՝ -13°C (Սիսիանում՝ -22°C)), Շիրակում՝ -13...-17°C (Աշոցք՝ -24°C), Կոտայքում (լեռնային շրջաններում՝ -14°C, նախալեռնային շրջաններում՝ -6°C), Լոռիում՝ -10...-13°C (Ստեփանավան՝ -17°C, Տաշիր՝ -22°C), Գեղարքունիքում՝ -14...-19°C, Արմավիրում՝ -6°C, Արարատում՝ -4...-5°C, Արագածոտնում (նախալեռնային շրջաններում՝ -5...-6°C, լեռնային շրջաններում՝ -12...-14°C, (Ծաղկահովիտ՝ -20°C)), Երևան քաղաքում՝ -3...-7°C (Հավելված 2):

Ամսական տեղումների քանակը կազմել է. Տավուշում՝ նորմայի 134-170%, Վայոց Ձորում՝ 178-195%, Սյունիքում (նախալեռնային շրջաններում՝ 145-198%, հովտային շրջաններում՝ 94-109%), Շիրակում՝ 123-173%, Կոտայքում (լեռնային շրջաններում՝ 155-213%, նախալեռնային շրջաններում՝ 178%), Լոռիում՝ 194-227%, Գեղարքունիքում՝ 147-249%, Արմավիրում՝ 203%, Արարատում՝ 115-168%, Արագածոտնում (նախալեռնային շրջաններում՝ 155-224%, լեռնային շրջաններում՝ 134-235%), Երևան քաղաքում՝ 102-176%:

Տեղումներ, մարտ 2021թ.



Մարտի 23-ին Արթիկում և Մարտունիում դիտվել է ուժեղ քամի, պոռթկումներում՝ 26մ/վ և 28մ/վ, 24-ին՝ Արթիկում՝ 30մ/վ արագությամբ, առանձին օրեր առանձին վայրերում դիտվել է քամի 10-15մ/վ արագությամբ, պոռթկումներում՝ 19-24մ/վ արագությամբ:

Մարտի 11-ին Որոտանի լեռնանցքում դիտվել է ուժեղ ձյուն 21սմ, առանձին օրեր առանձին վայրերում 10-19սմ քանակությամբ:

Մարտի 16-ին և 26-ին Ամասիայում, 27-ին Թալինում և Արթիկում դիտվել է ուժեղ մառախուղ 50սմ տեսանելիությամբ, առանձին օրեր առանձին վայրերում 200-500սմ տեսանելիությամբ:

Մարտի 31-ի դրությամբ հանրապետությունում ձյան ծածկը կազմել է Արագած Բ/Հ-ում՝ 193սմ, Որոտանի լ/ք-ում՝ 109սմ, Զերմուկում՝ 80սմ, Ամբերդում՝ 77սմ, Սեմյոնովկայում՝ 52սմ, Հրազդանում՝ 42սմ, Պուշկինի լեռնանցքում՝ 36սմ, Անանուն լեռնանցքում՝ 28սմ, Ամասիայում՝ 25սմ, մնացած շրջաններում՝ 5-10սմ:

Աղյուսակ 5. Վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթները 2021թ. մարտ

Մարզ / դիտակայան	Դիտման օրը(երը)	Երևույթի անվանում	Բնութագիր	Զափանիչ/ Զափոքոշիչ	Փաստացի
Սյունիք/Որոտան	11	ուժեղ ձյուն	ինտենսիվություն	≥20սմ/12ժամում	21սմ
Շիրակ/Ամասիա	16	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50մ	50մ
Շիրակ/Արթիկ	23	ուժեղ քամի	արագություն	≥25մ/վ	26մ/վ
Գեղարքունիք/Մարտունի	23	ուժեղ քամի	արագություն	≥25մ/վ	28մ/վ
Շիրակ/Արթիկ	24	ուժեղ քամի	արագություն	≥25մ/վ	30մ/վ
Շիրակ/Ամասիա	26	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50սմ	50սմ
Արագածոտն/Թալին	27	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50սմ	50սմ
Շիրակ/Արթիկ	27	ուժեղ մառախուղ	տեսանելիություն	≤50սմ	50սմ

3. ՄԹՆՈՂՈՐՏԱՅԻՆ ՕՂ

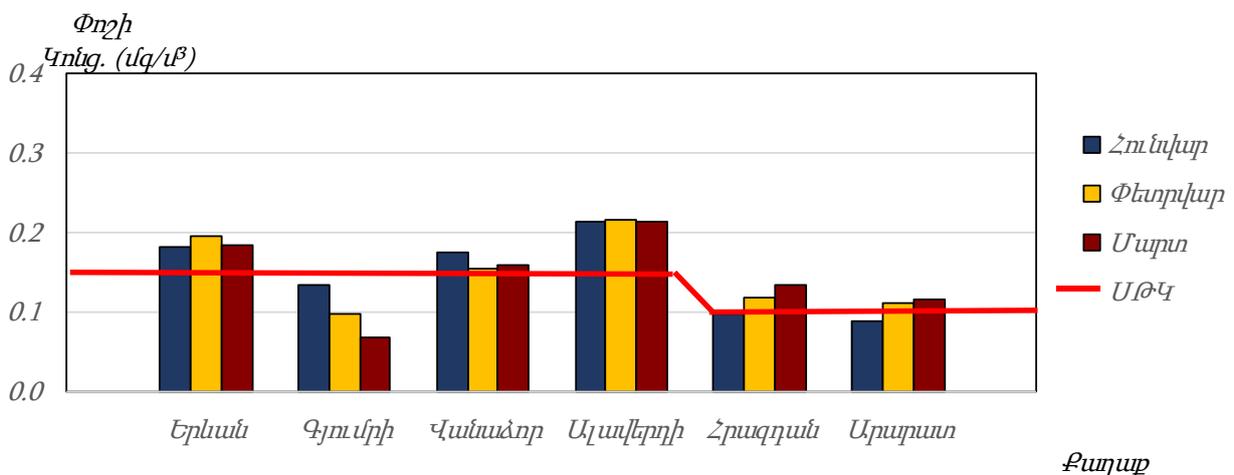
Մթնոլորտային օդի աղտոտումը կարող է լինել բնական և մարդածին: Աղտոտման հիմնական պատճառներ կարող են հանդիսանալ

- վառելիքի այրումը (էլեկտրաէներգիայի արտադրություն, տրանսպորտ, արդյունաբերություն և տնային տնտեսություններ),
- արդյունաբերական արտանետումները, լուծիչների օգտագործումը, օրինակ՝ քիմիական և հանքարդյունաբերության ոլորտում,
- գյուղատնտեսությունը,
- թափոնների բաց այրումը,
- բնական աղբյուրների, ներառյալ հրաբխային ժայթքումների, լեռնային փոշուտարածումը, բույսերից ցնդող օրգանական միացությունների արտանետումները և այլն:

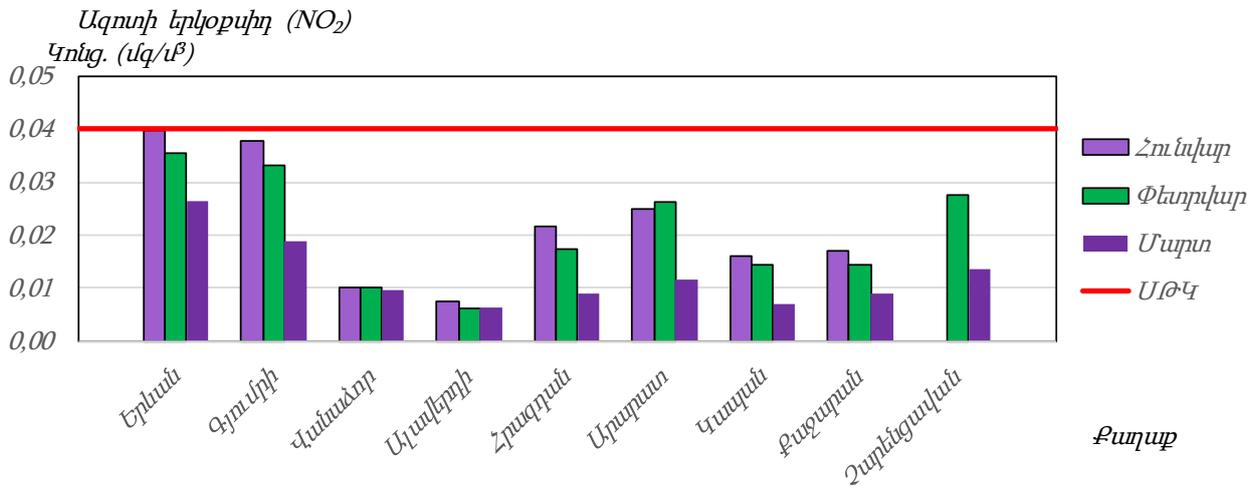
Մարդու գործունեության հետևանքով մթնոլորտային օդ կարող են արտանետվել տարատեսակ գազեր և տարբեր չափերի մասնիկներ, որոնք իրենց մեջ պարունակում են ծանր մետաղներ:

Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակություններն որոշելու համար 2021 թվականի 1-ին եռամսյակում մթնոլորտային օդի դիտարկումներ կատարվել են Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ, Ծաղկաձոր, Չարենցավան, Կապան և Քաջարան քաղաքներում: Ընդհանուր առմամբ վերը թվարկված բնակավայրերում գործում է 15 անշարժ՝ ակտիվ նմուշառման դիտակայան և 214 շարժական՝ պասիվ նմուշառման դիտակետ: Երևան քաղաքի մեկ դիտակայանում ավտոմատ սարքավորման միջոցով իրականացվում են ածխածնի մոնօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքների մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական և միջին շաբաթական կոնցենտրացիաների բաշխվածության քարտեզները հասանելի են www.armmonitoring.am ինտերնետային կայքում:

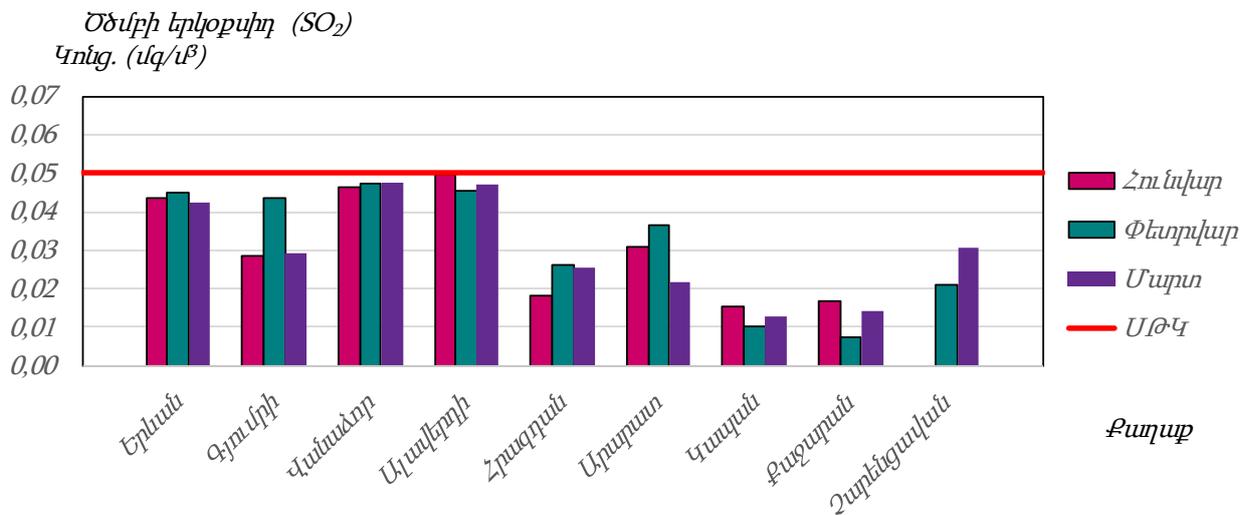
2021 թվականի 1-ին եռամսյակում մթնոլորտային օդում փոշու կոնցենտրացիան գերազանցել է հիմնականում Երևան, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան և Արարատ քաղաքներում: Փոշով աղտոտվածությունը կարող է առաջանալ արդյունաբերական գործընթացների, տրանսպորտային միջոցների, ճանապարհային փոշու, շինարարության, գյուղատնտեսական և այլ գործողությունների հետևանքով:



2021 թվականի 1-ին եռամսյակում մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ն: Մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի առաջացման գլխավոր աղբյուրն ավտոտրանսպորտն է:



2021 թվականի 1-ին եռամսյակում մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ն: Ծծմբի երկօքսիդը մթնոլորտային օդում առաջանում է ծծումբ պարունակող վառելիքների այրման, ինչպես նաև արդյունաբերական այլ գործընթացների ժամանակ:



Երևան

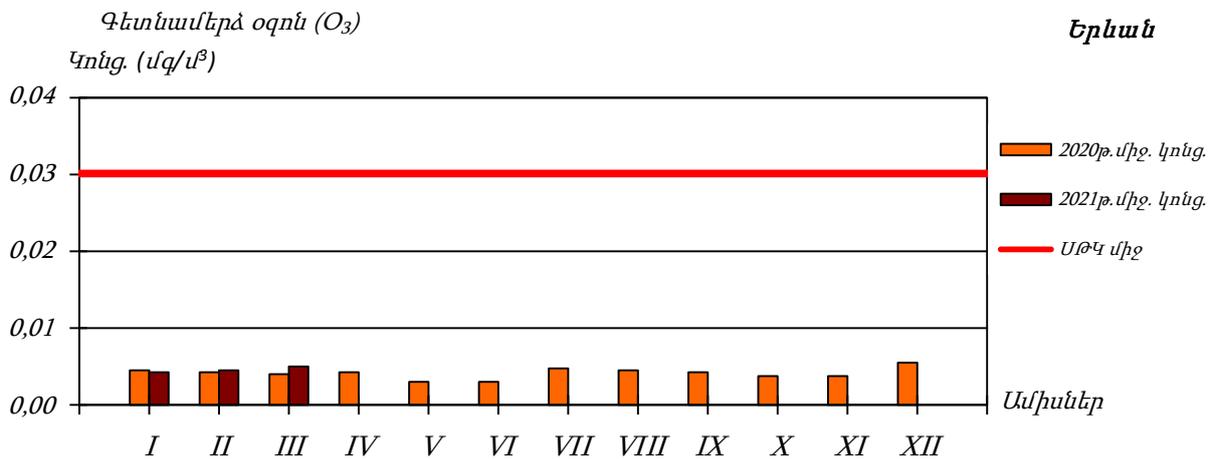
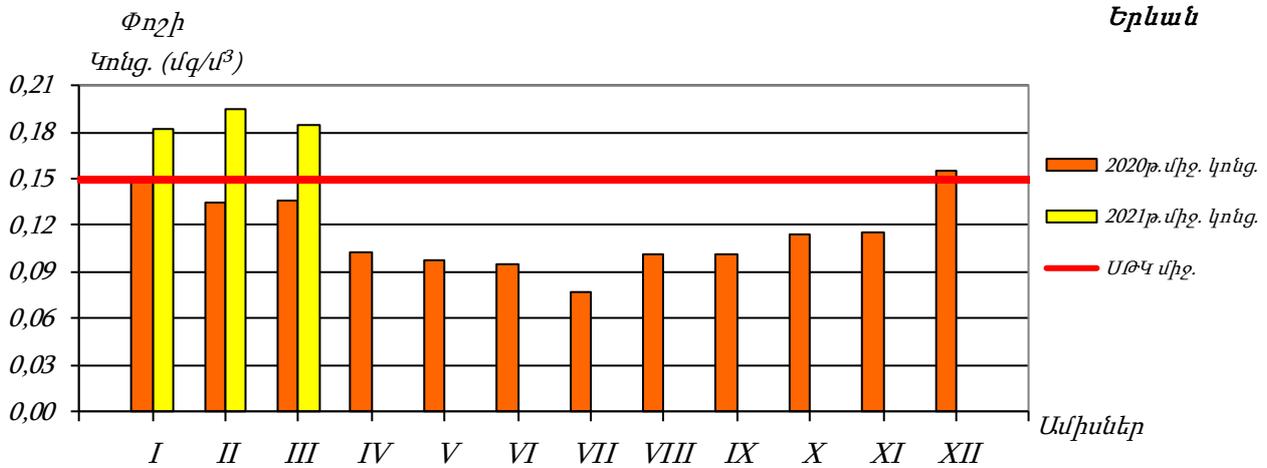
Երևան քաղաքում կատարվում են փոշու*, ծծմբի երկօքսիդի**, ազոտի երկօքսիդի, և գետնամերձ օզոնի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 45 շարժական դիտակետ և 5 անշարժ դիտակայան:

2021 թվականի 1-ին եռամսյակում Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան հունվարին գերազանցել է համապատասխան ՍԹԿ-ն 1.2 անգամ, փետրվարին՝ 1.3 անգամ, մարտին՝ 1.2 անգամ: Ածխածնի մոնօքսիդի, ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների միջին ամսական կոնցենտրացիաներն երեք ամիսների ընթացքում

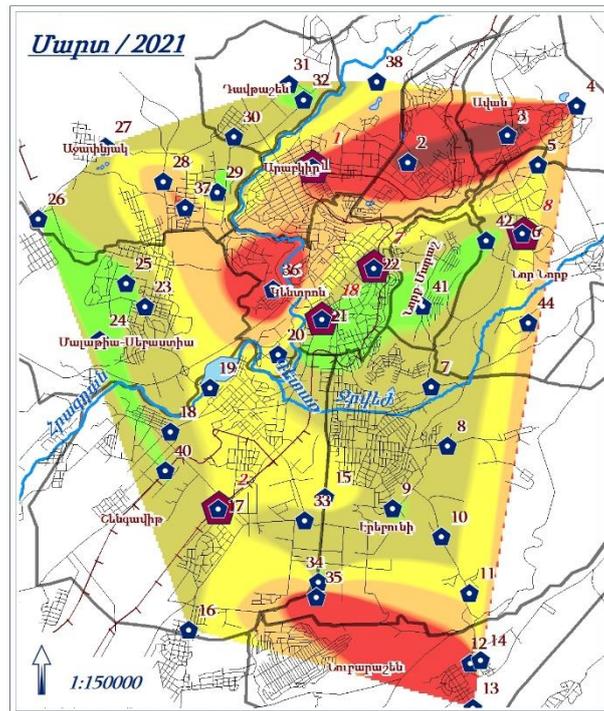
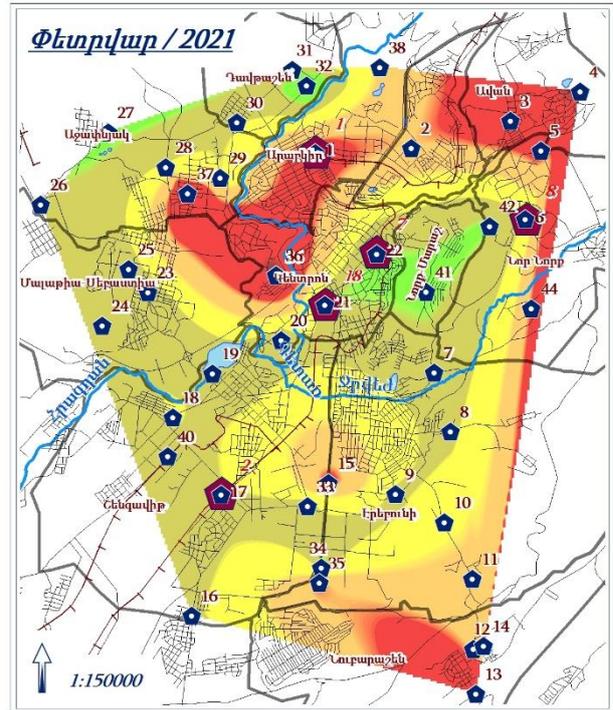
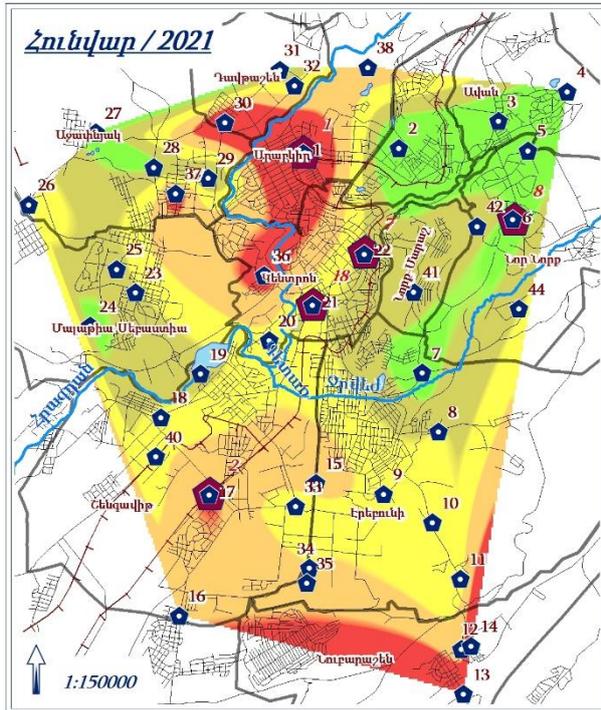
*կախված մասնիկներ
**անհիդրիդ ծծմբային

չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները, սակայն ամսվա ընթացքում և քաղաքի տարբեր հատվածներում դիտվել են որոշակի գերազանցումներ:

Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.



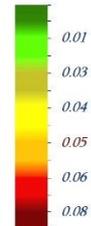
Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը



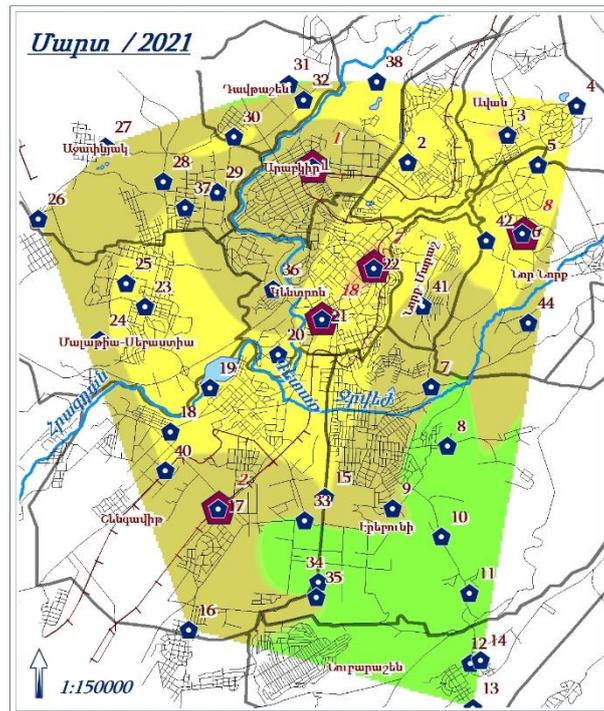
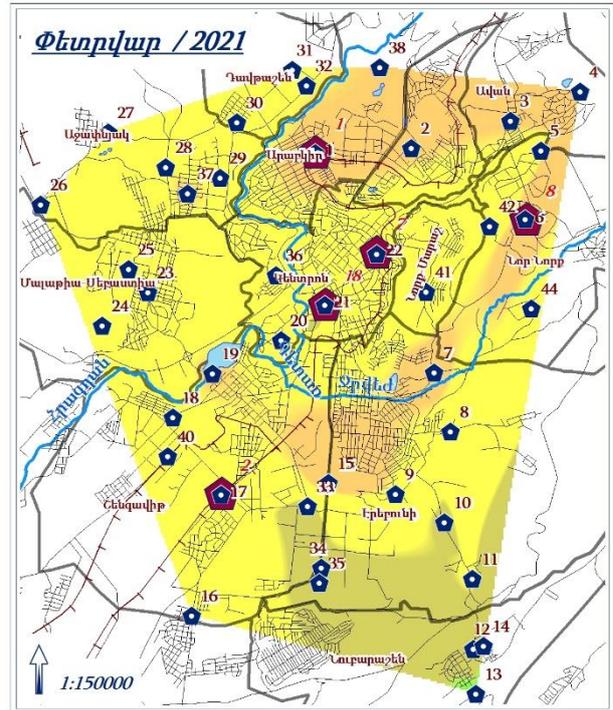
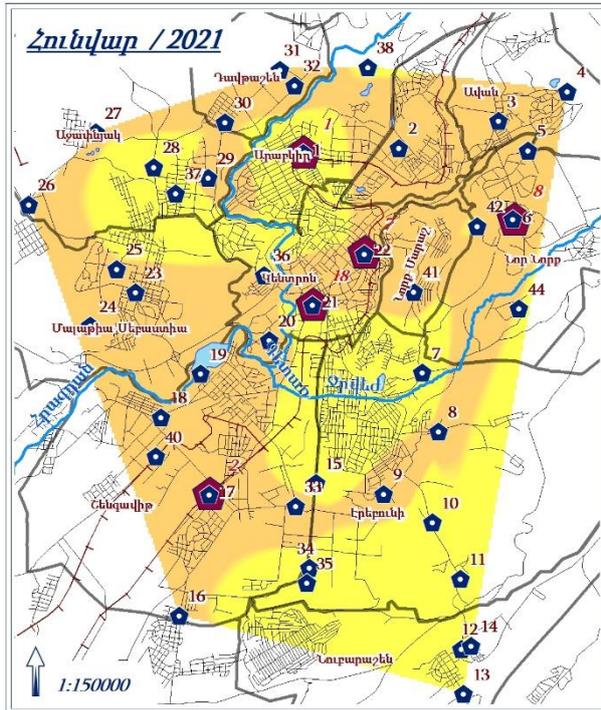
Պայմանական նշաններ

-  Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
-  Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ
-  Գետային ցանց
-  Ճանապարհներ և փողոցներ
-  Երկաթգծեր
-  Երևանի վարչական շրջաններ

Ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը ($մգ/մ^3$)



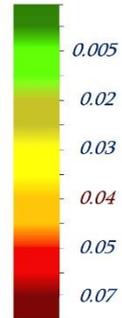
Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO₂) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը



Պայմանական նշաններ

-  Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
-  Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ
-  Գետային ցանց
-  Ճանապարհներ և փողոցներ
-  Երկաթգծեր
-  Երևանի վարչական շրջաններ

Ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ³)

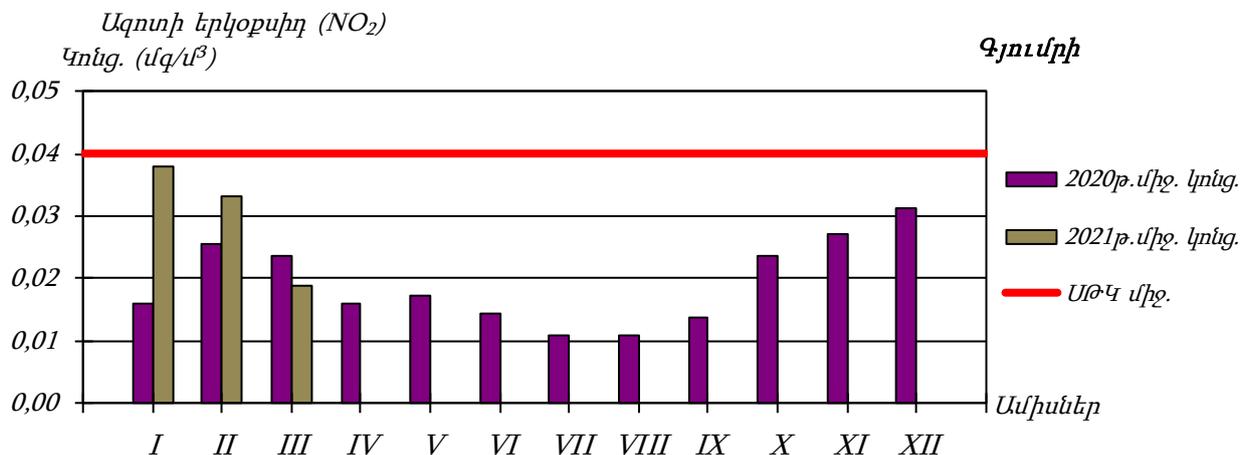
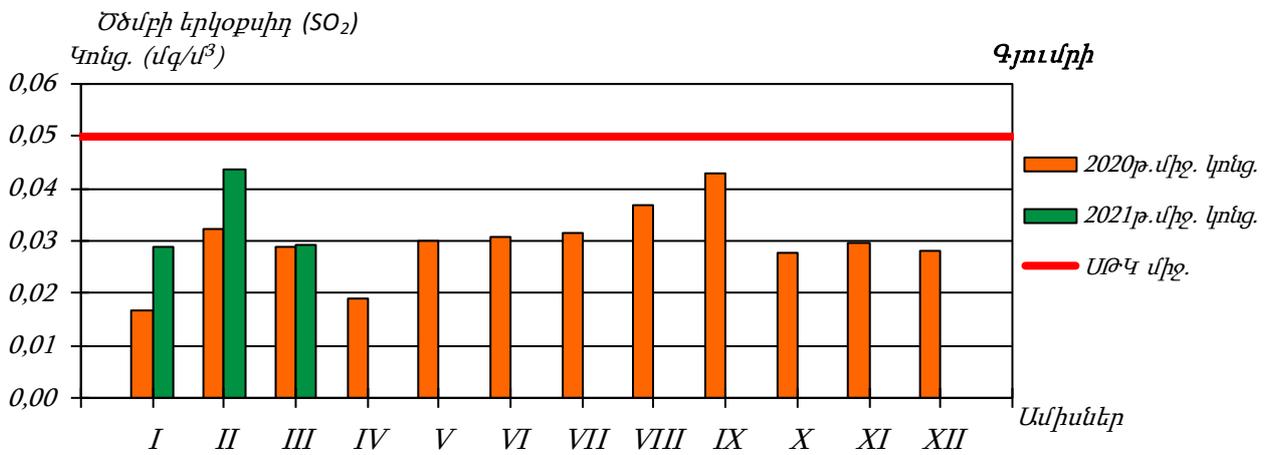
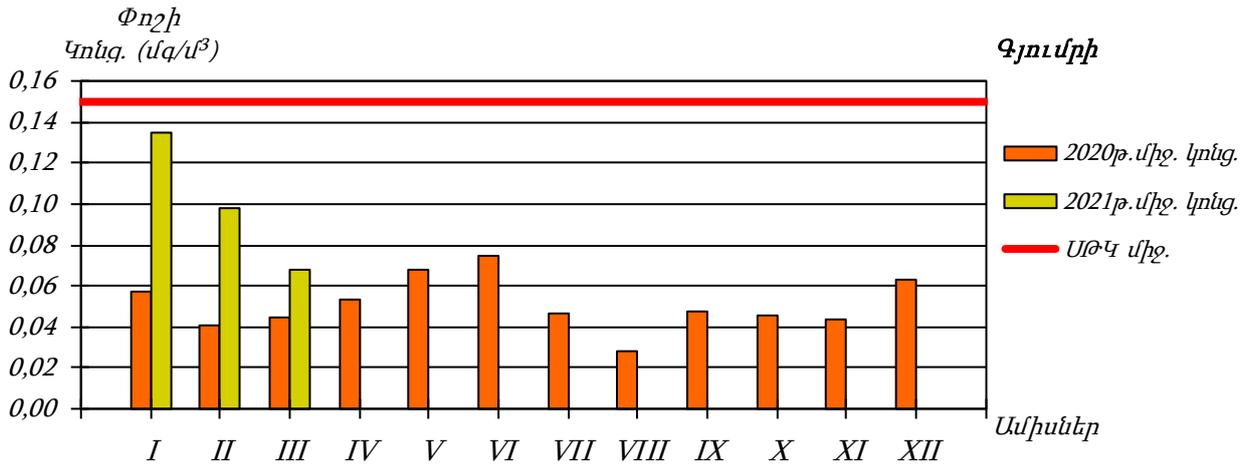


Գյումրի

Գյումրի քաղաքում կատարվում են փոշու, ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է մեկ անշարժ դիտակայան և 24 շարժական դիտակետ:

2021 թվականի 1-ին եռամսյակում Գյումրի քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Գյումրի քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

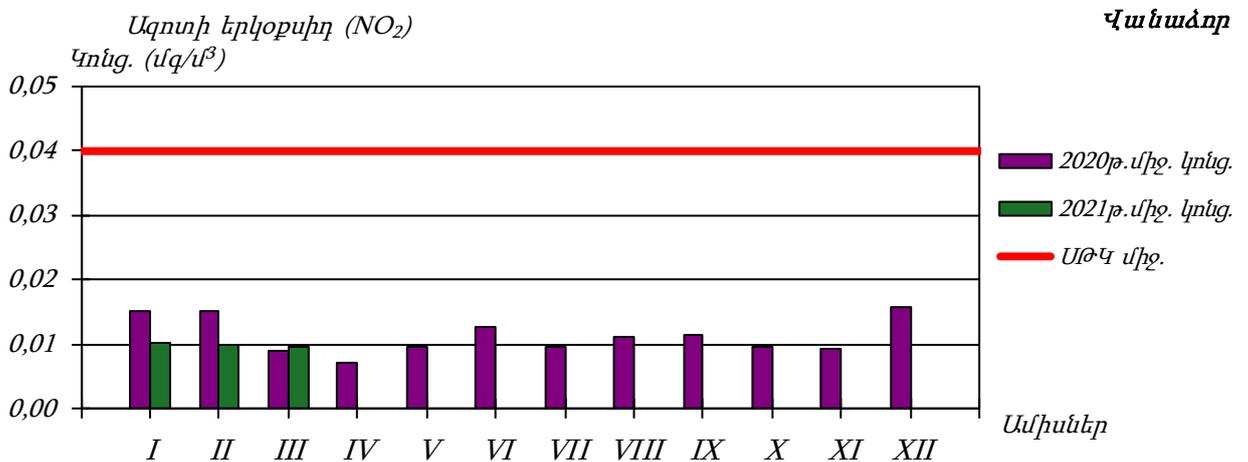
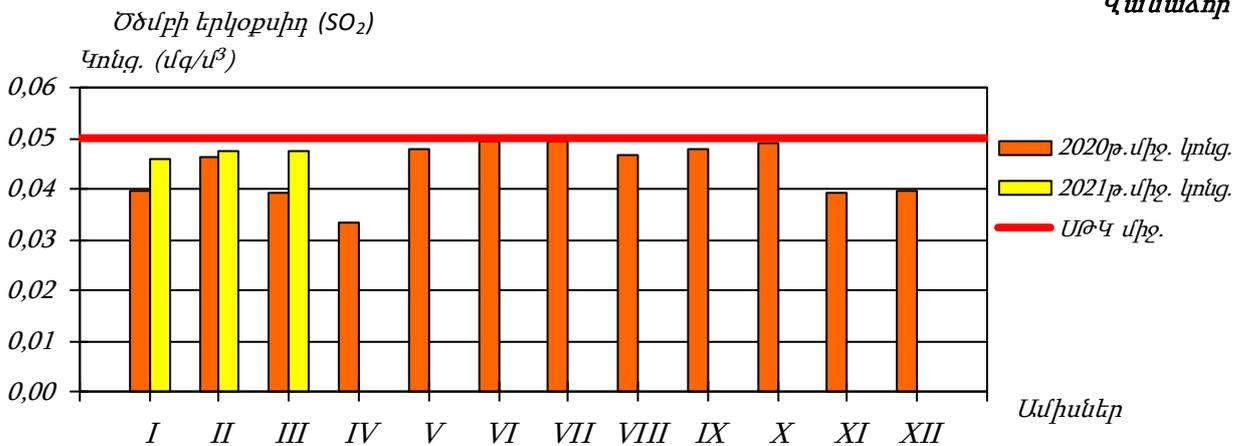
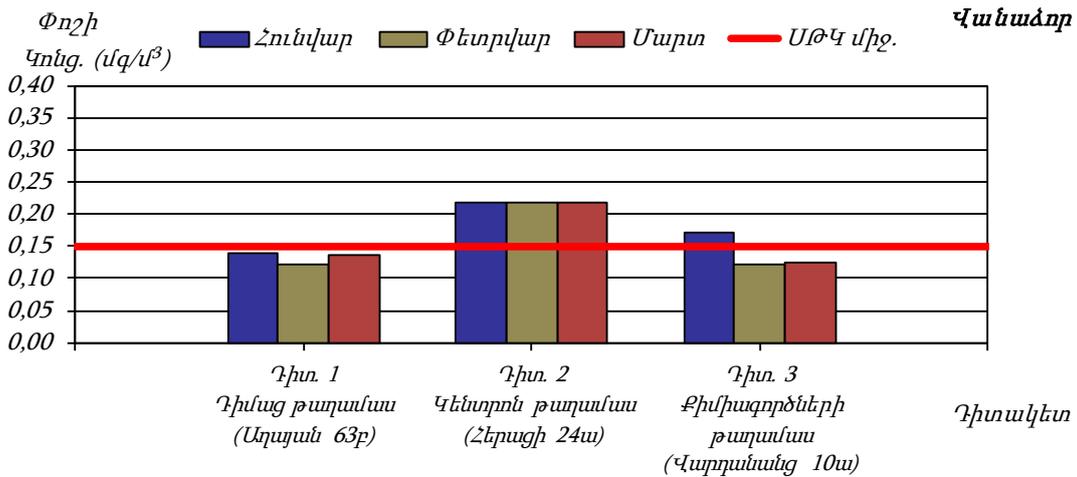


Վանաձոր

Վանաձոր քաղաքում կատարվում են փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում են երեք անշարժ դիտակայան և 24 շարժական դիտակետ:

2021 թվականի 1-ին եռամսյակում Վանաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան հունվարին գերազանցել է համապատասխան ՄԹԿ-ն 1.2 անգամ, մարտին՝ 1.3 անգամ, փետրվար ամսին գերազանցել է աննշան՝ 0.154 մգ/մ³ (ՄԹԿ=0.15մգ/մ³): Ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների միջին ամսական կոնցենտրացիաներն երեք ամիսների ընթացքում չեն գերազանցել համապատասխան ՄԹԿ-ները:

Վանաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

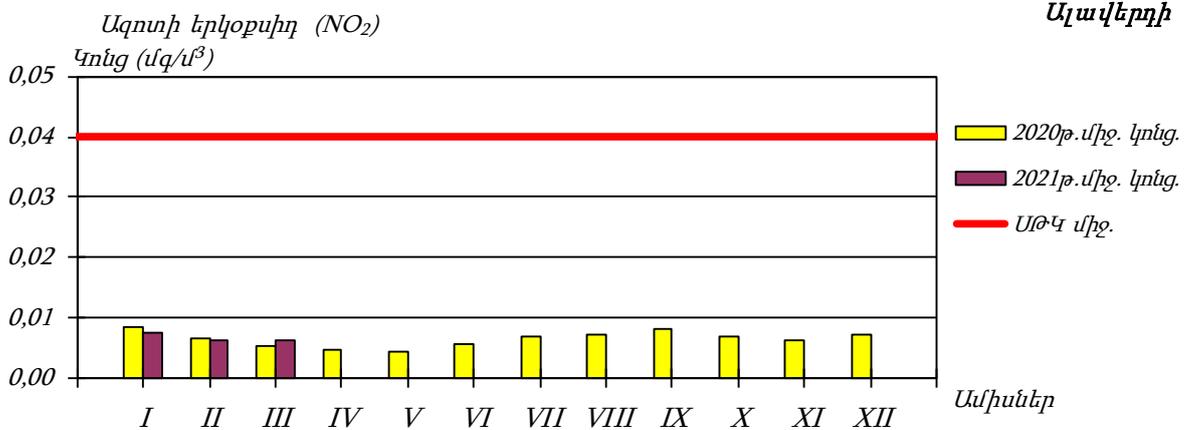
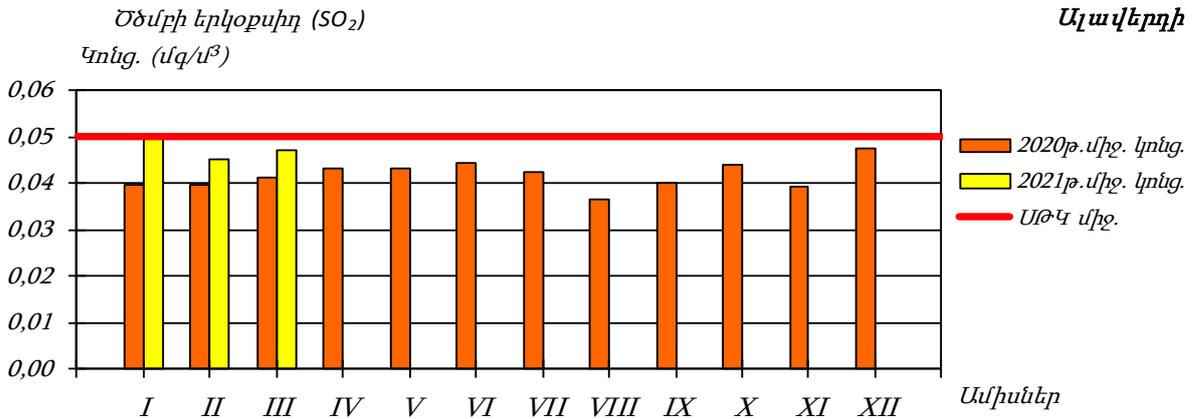
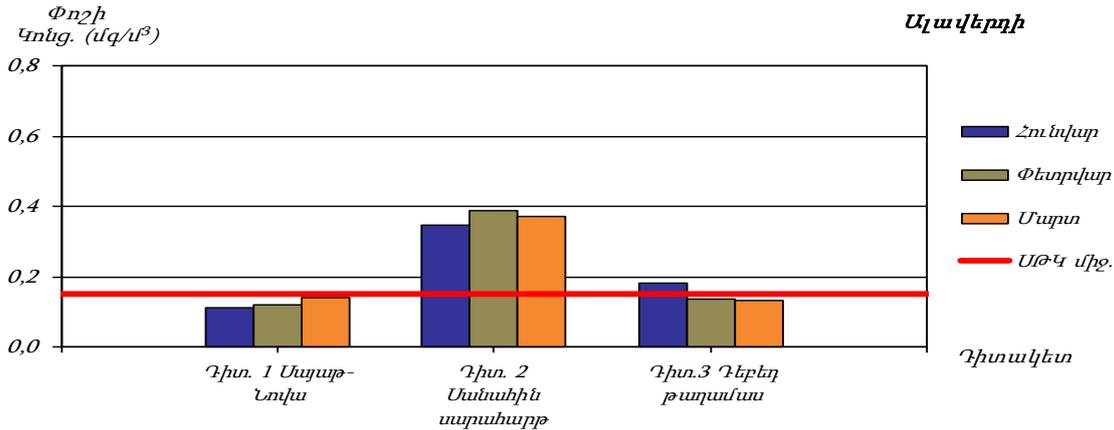


Ալավերդի

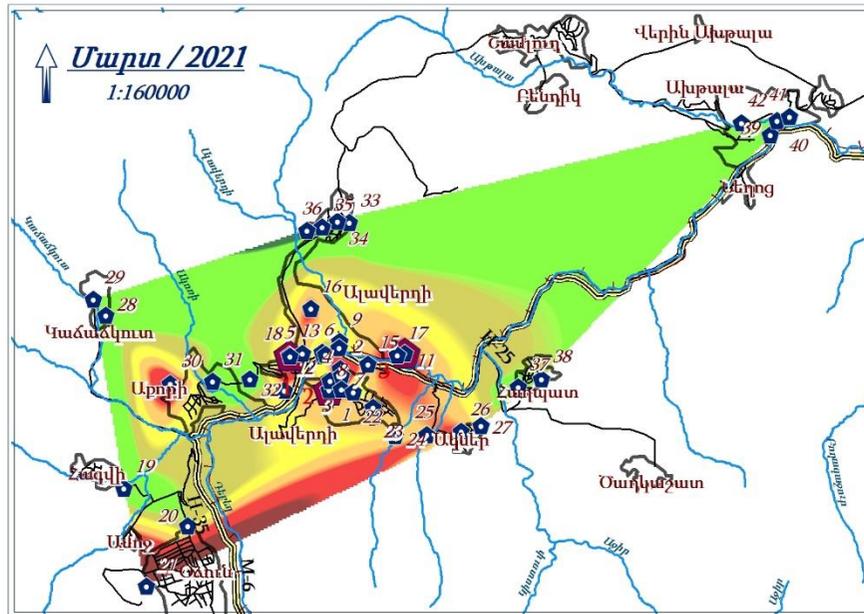
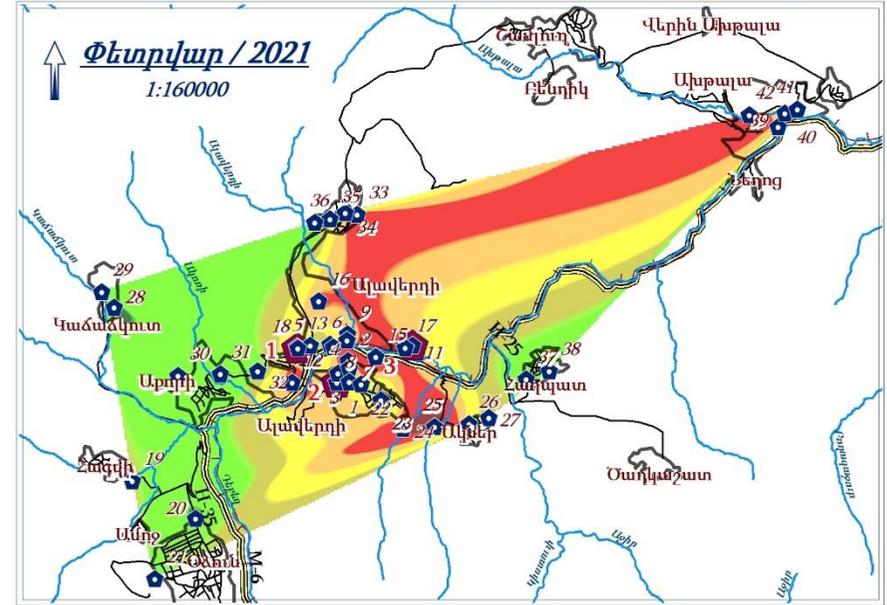
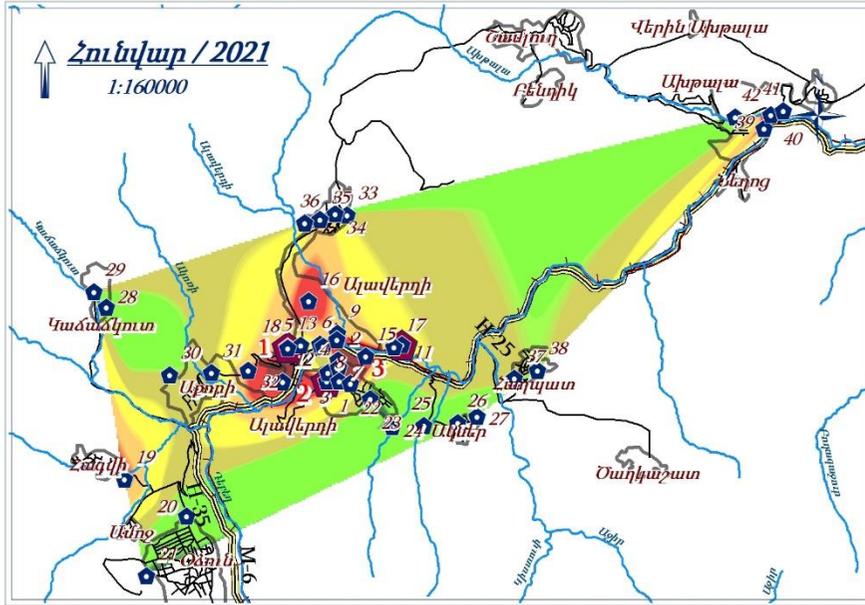
Ալավերդի քաղաքում և հարակից համայնքներում կատարվում են փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Գործում են երեք անշարժ դիտակայան և 42 շարժական դիտակետ:

2021 թվականի 1-ին եռամսյակում Ալավերդի քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան հունվարին և փետրվարին գերազանցել է համապատասխան ՍԹԿ-ն 1.4 անգամ, մարտին՝ 1.7 անգամ: Ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների միջին ամսական կոնցենտրացիաներն երեք ամիսների ընթացքում չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Ալավերդի քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.



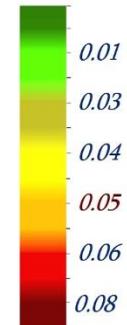
Ալավերդի քաղաքի և հարակից համայնքների մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը



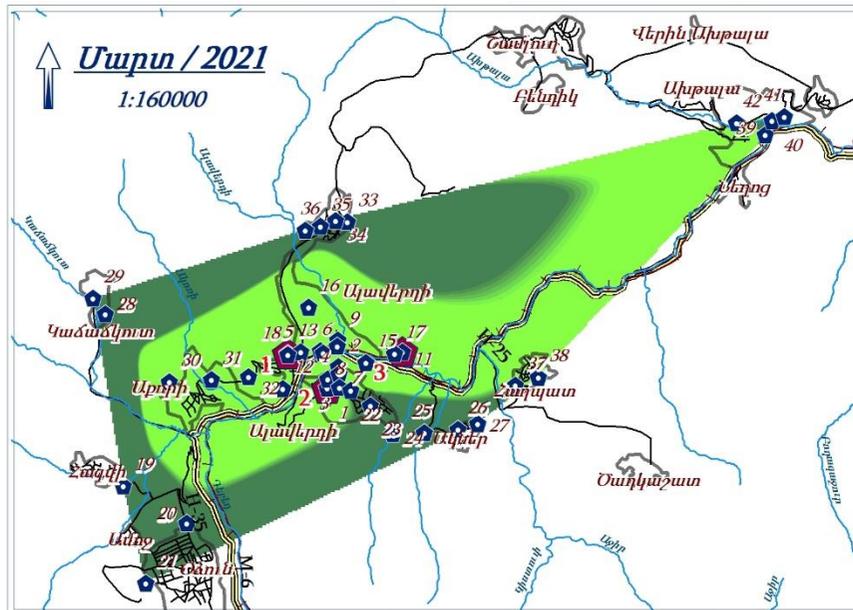
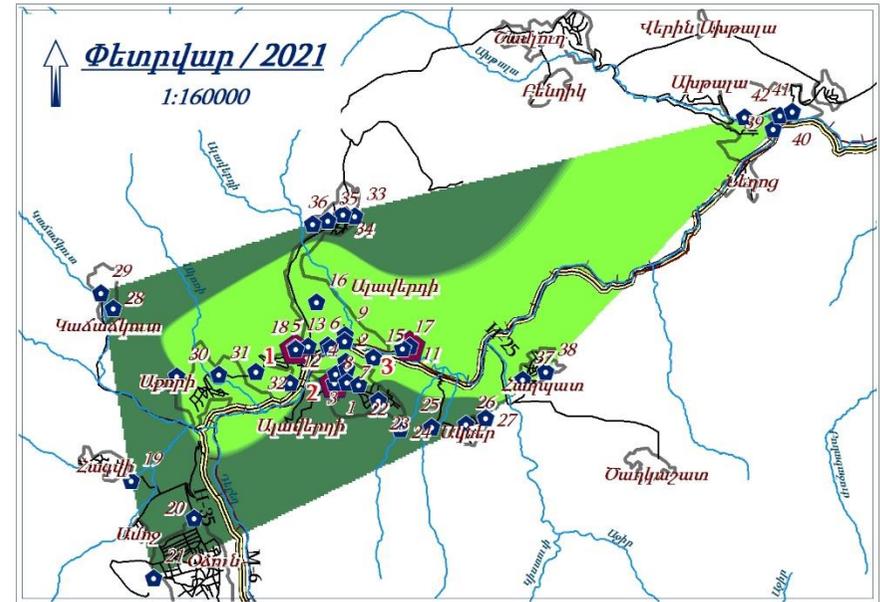
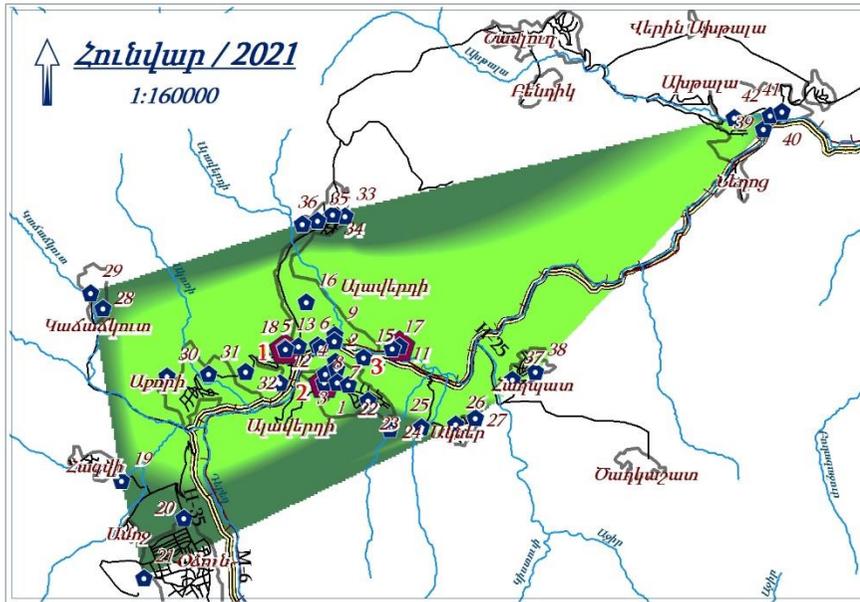
Պարմանական նշաններ

- Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
- Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ
- Գետային ցանց
- Ճանապարհներ և փողոցներ
- Միջպետական ճանապարհ
- Երկաթգծեր
- Բնակավայրեր

Ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)



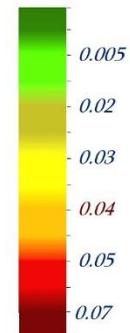
Ալավերդի քաղաքի և հարակից համայնքների մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը



Պայմանական նշաններ

- Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
- Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ
- Գետային ցանց
- Ճանապարհներ և փողոցներ
- Միջպետական ճանապարհ
- Երկաթգծեր
- Բնակավայրեր

Ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը ($մգ/մ^3$)

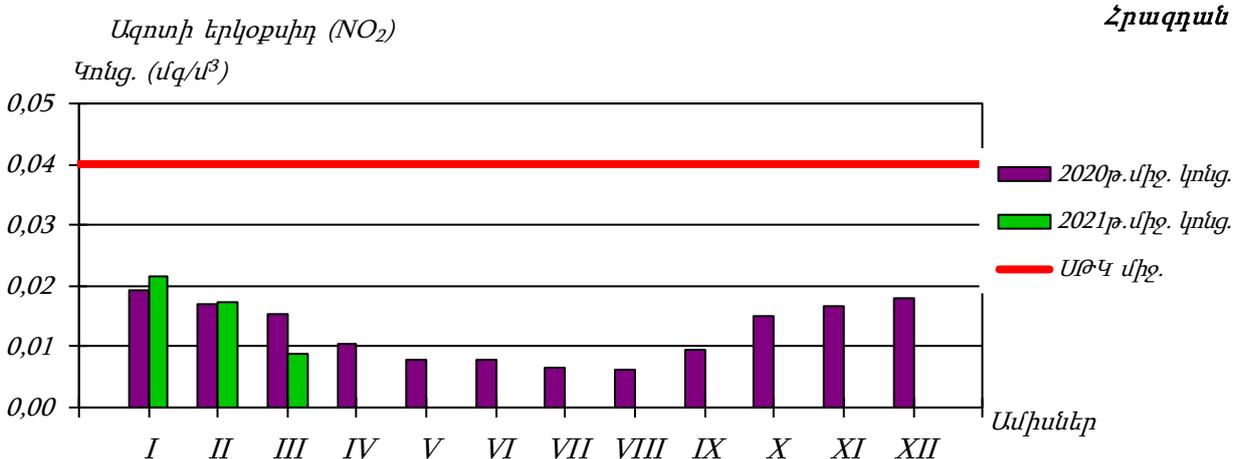
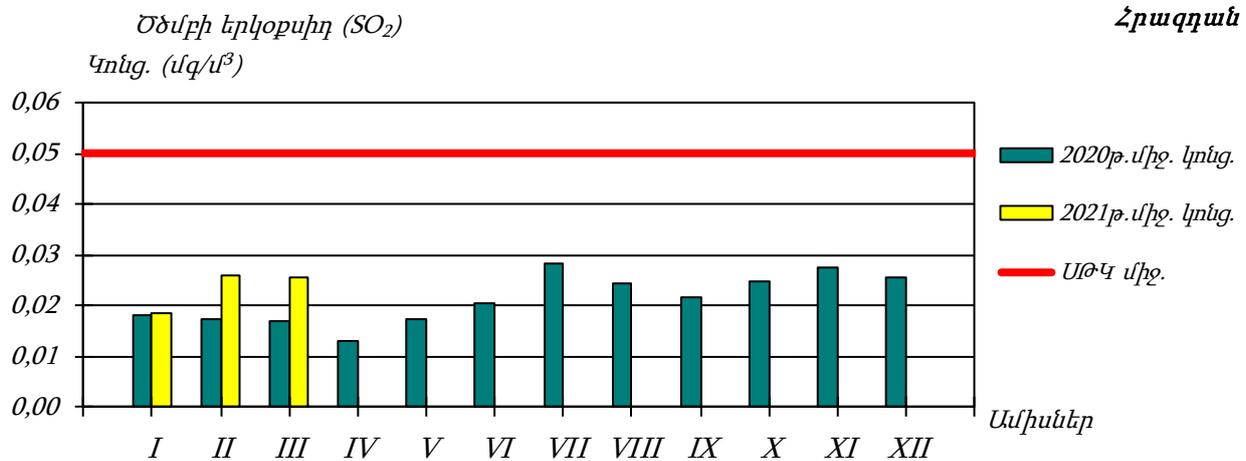
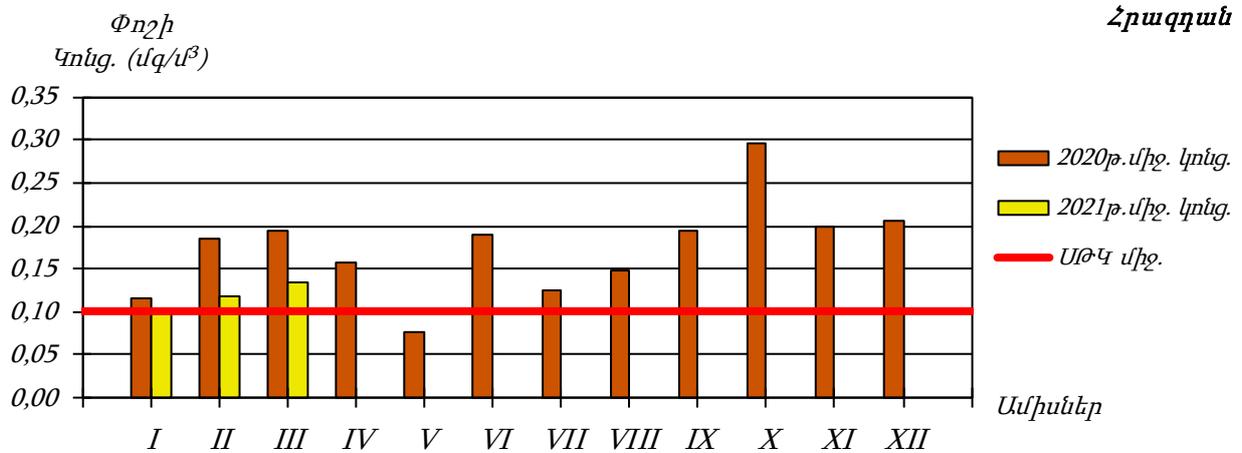


Հրազդան

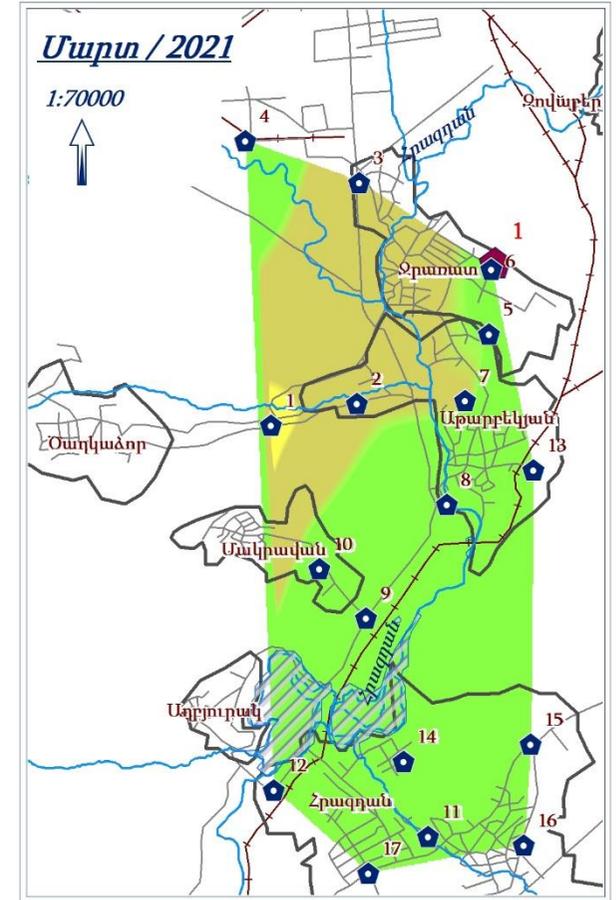
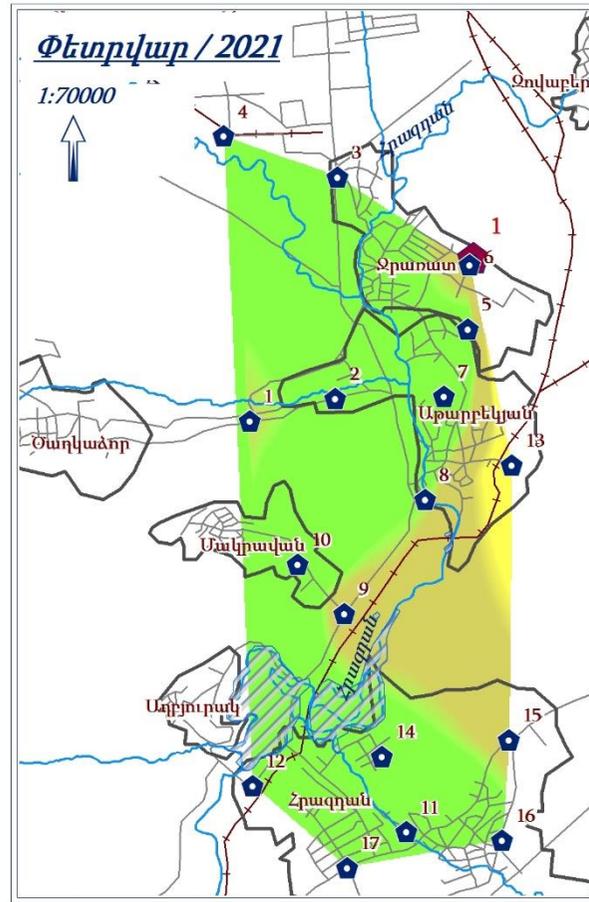
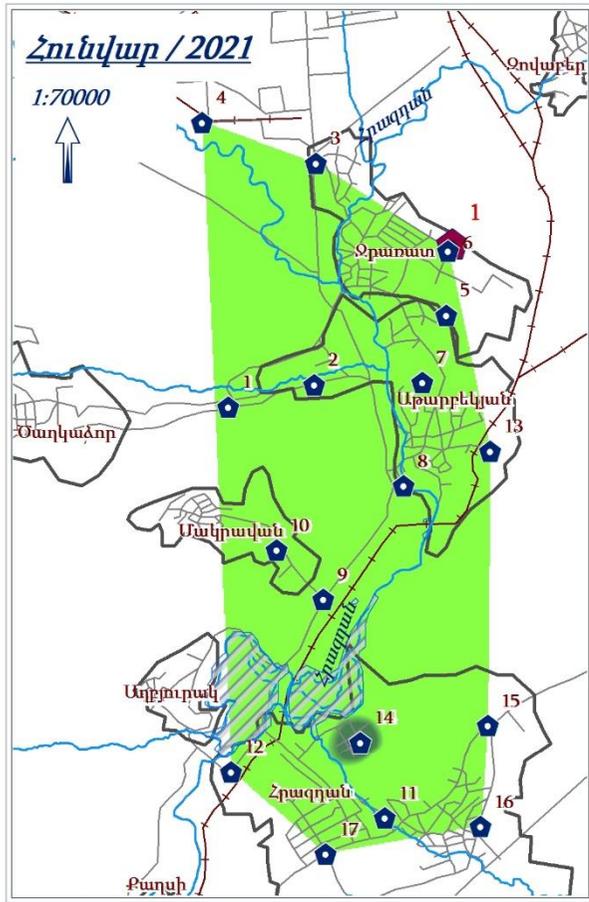
Հրազդան քաղաքում կատարվում են փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում են մեկ անշարժ դիտակայան և 17 շարժական դիտակետեր:

Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան փետրվարին գերազանցել է համապատասխան ՍԹԿ-ն 1.2 անգամ, մարտին՝ 1.4 անգամ: Հունվար ամսին մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան չի գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ն: Ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների միջին ամսական կոնցենտրացիաներն երեք ամիսների ընթացքում չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

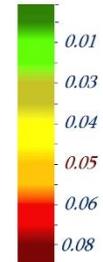
Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.



Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը



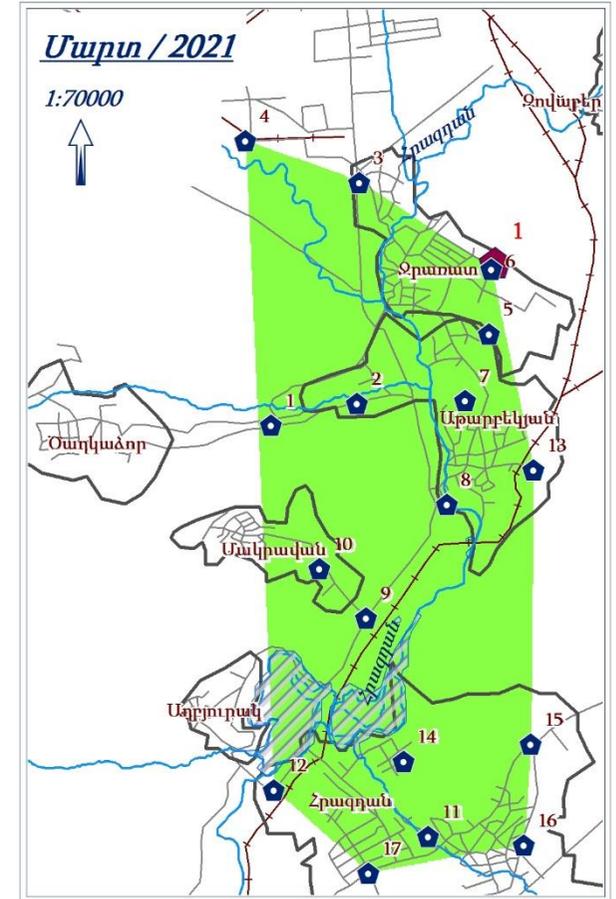
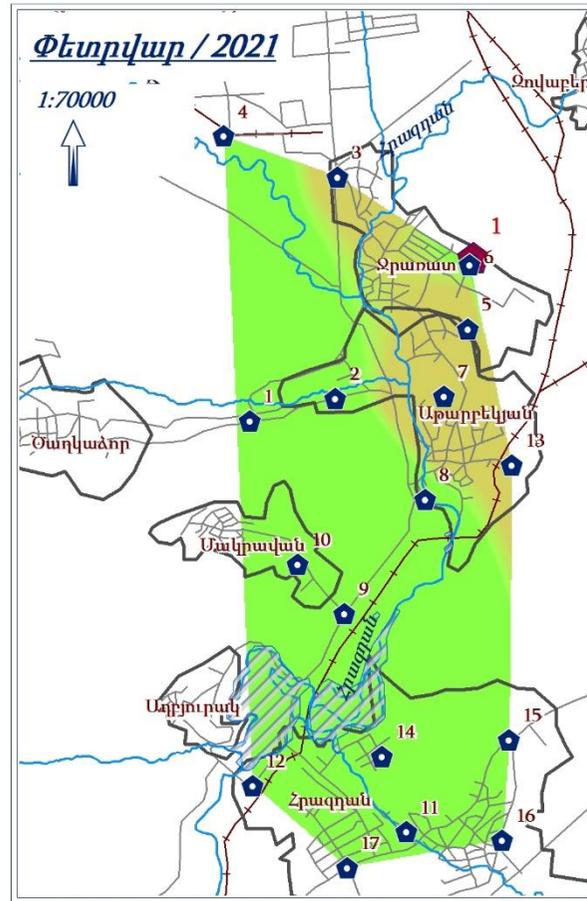
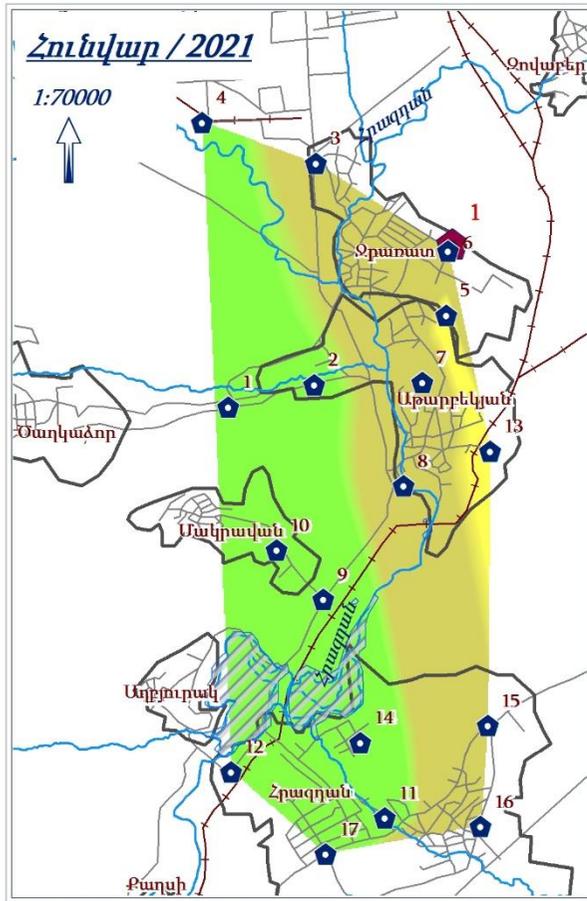
Ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը ($մգ/մ^3$)



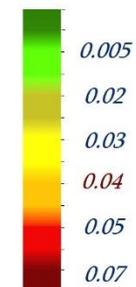
Պայմանական նշաններ

- | | | | |
|--|-------------------------------|--|--------------------|
| | Պասիվ նմուշառման դիտակետեր | | Գետային ցանց |
| | Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ | | Բնակավայրեր |
| | Ճանապարհներ և փողոցներ | | Աղբյուրակ, ջրամբար |
| | Երկաթգծեր | | |

Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը



Ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը ($\mu g/m^3$)



Պայմանական նշաններ

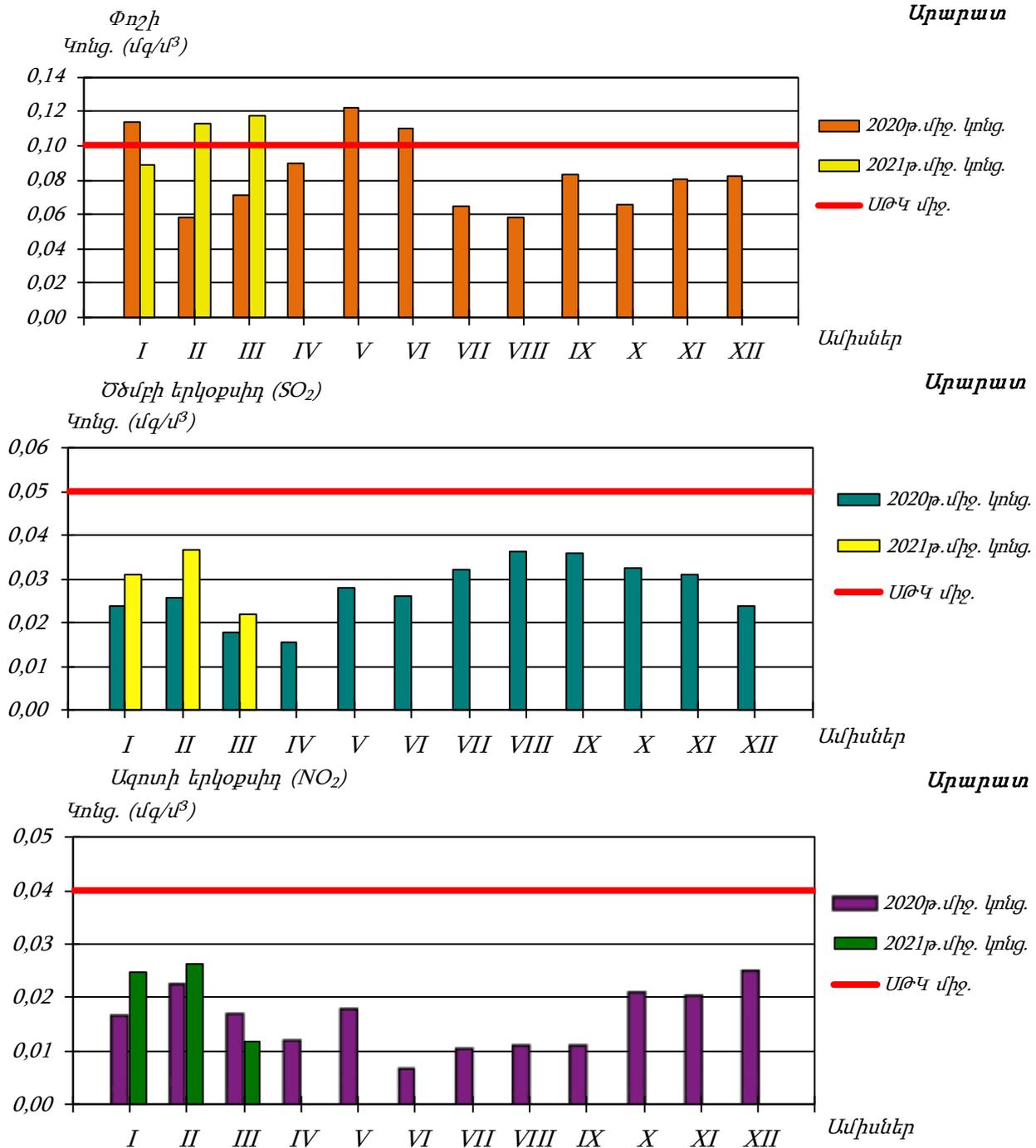
- | | | | |
|--|-------------------------------|--|--------------------|
| | Պասիվ նմուշառման դիտակետեր | | Գետային ցանց |
| | Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ | | Բնակավայրեր |
| | Ճանապարհներ և փողոցներ | | Աղբյուրակ, ջրամբար |
| | Երկաթգծեր | | |

Արարատ

Արարատ քաղաքում կատարվում են փոշու, ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում են մեկ անշարժ դիտակայան և 12 շարժական պասիվ նմուշառման դիտակետ:

Արարատ քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան փետրվարին գերազանցել է համապատասխան ՍԹԿ-ն 1.1 անգամ, մարտին՝ 1.2 անգամ: Հունվար ամսին մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան չի գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ն: Ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների միջին ամսական կոնցենտրացիաներն երեք ամիսների ընթացքում չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Արարատ քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

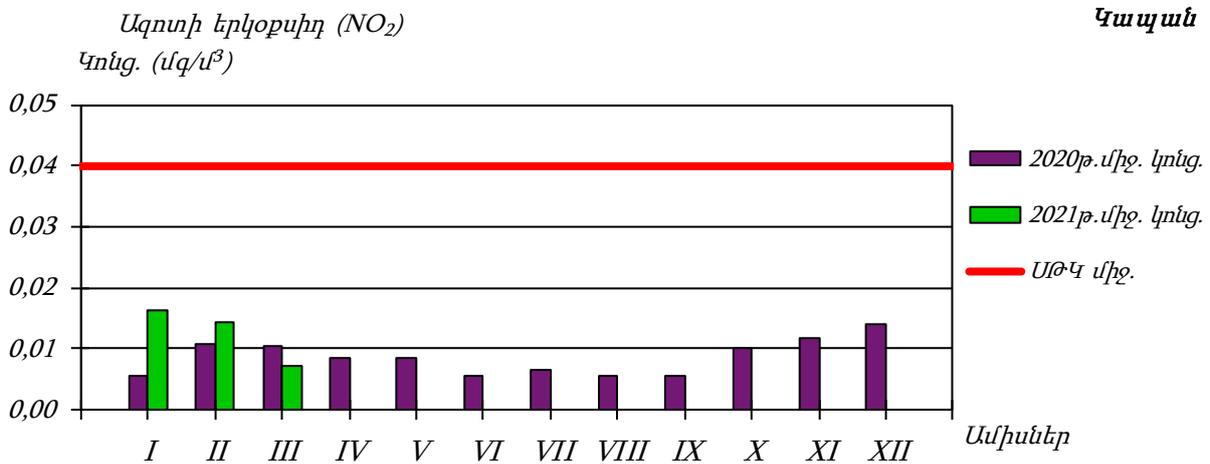
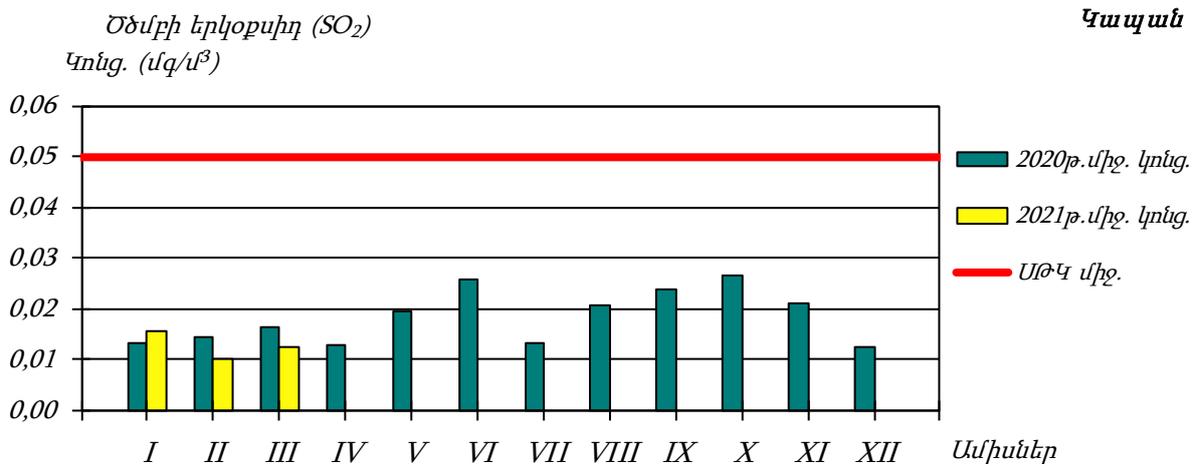


Կապան

Կապան քաղաքի մթնոլորտային օդում կատարվում են ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 11 շարժական պասիվ նմուշառման դիտակետ:

2021 թվականի 1-ին եռամսյակում Կապան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները երեք ամիսների ընթացքում չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Կապան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

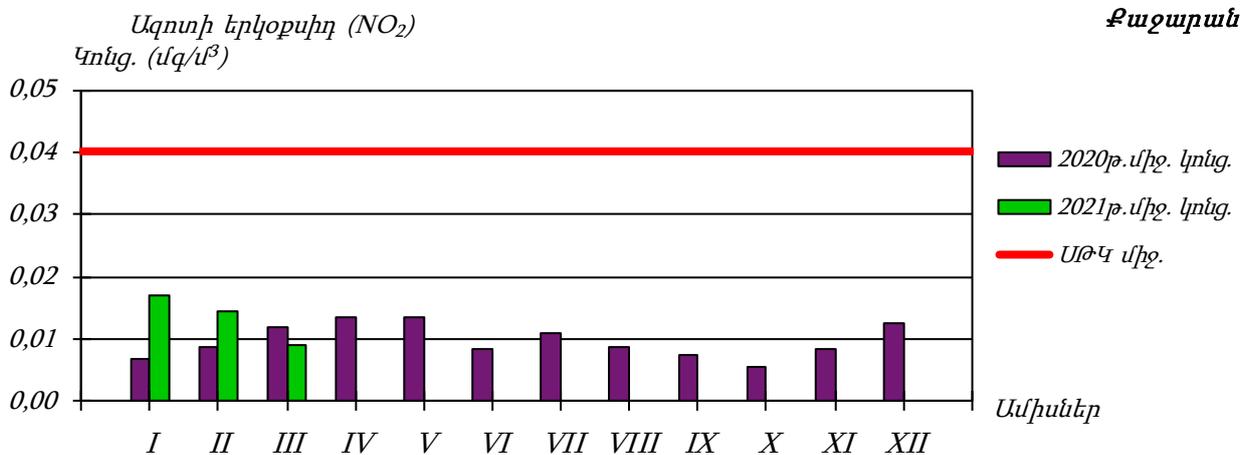
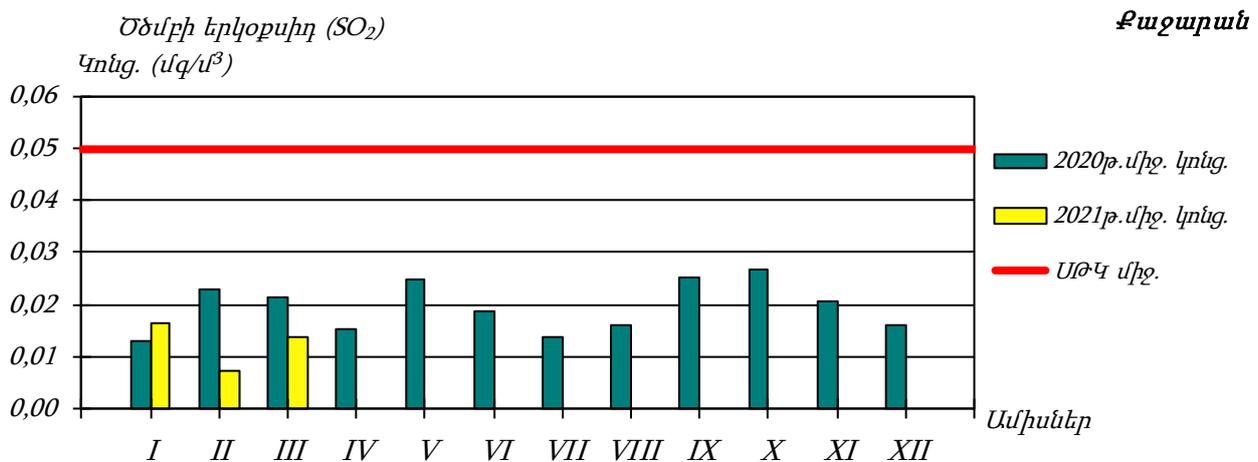


Քաջարան

Քաջարան քաղաքի մթնոլորտային օդում կատարվում են ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 15 շարժական պասիվ նմուշառման դիտակետ:

2021 թվականի 1-ին եռամսյակում Քաջարան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՄԹԿ-ները:

Քաջարան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

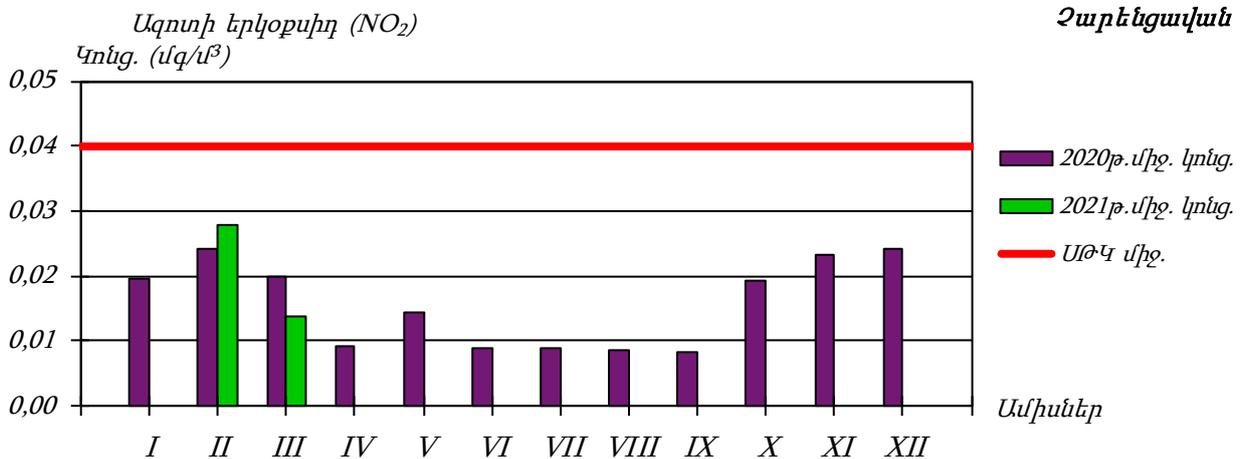
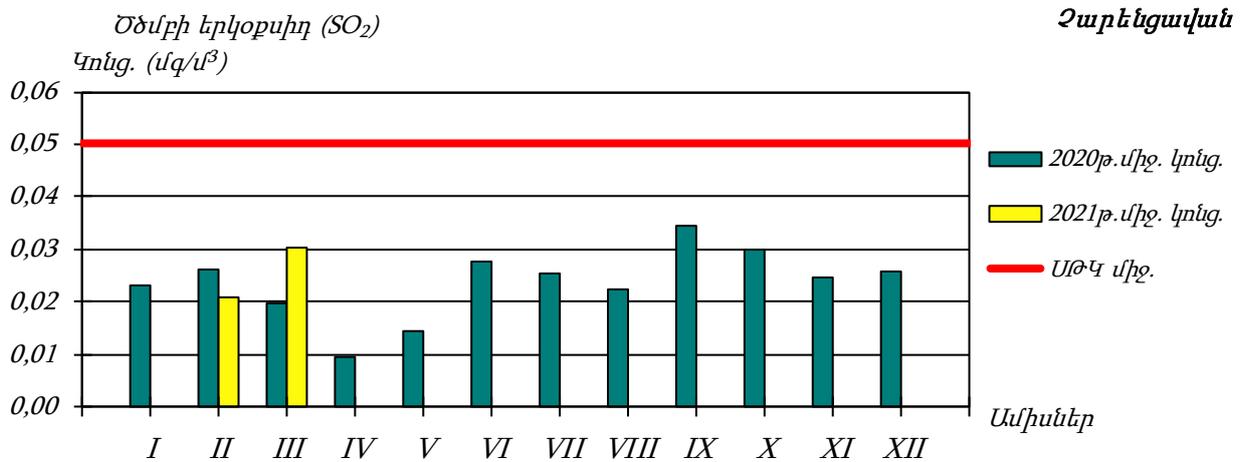


Չարենցավան

Չարենցավան քաղաքի մթնոլորտային օդում կատարվում են ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 10 շարժական պասիվ նմուշառման դիտակետ:

2021 թվականի 1-ին եռամսյակում Չարենցավան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Չարենցավան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

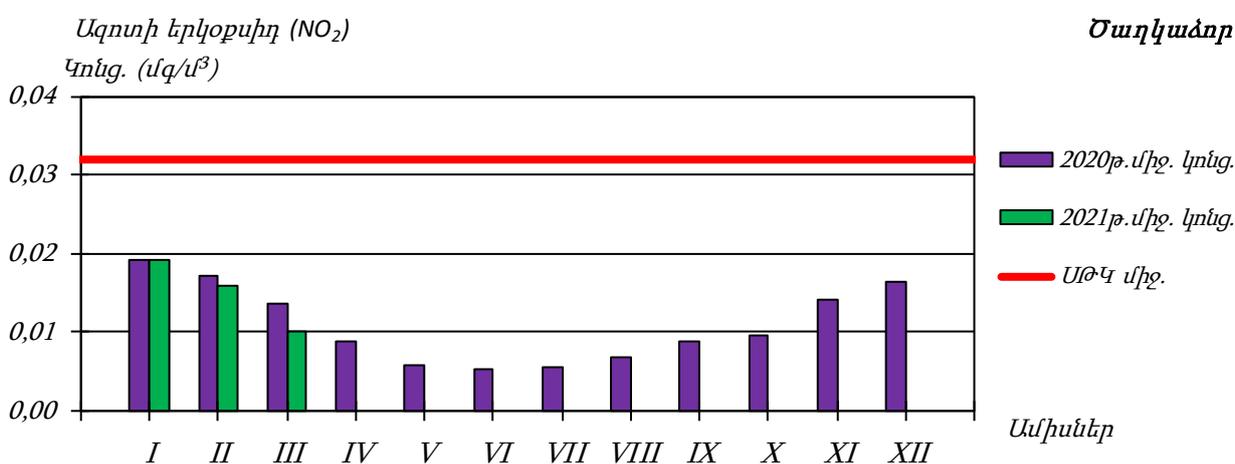
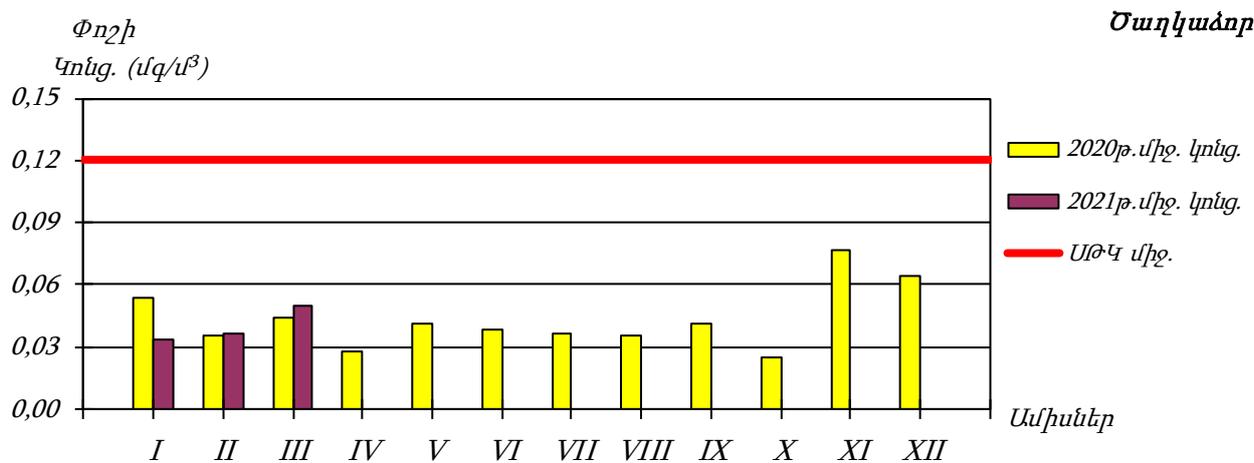


Ծաղկածոր

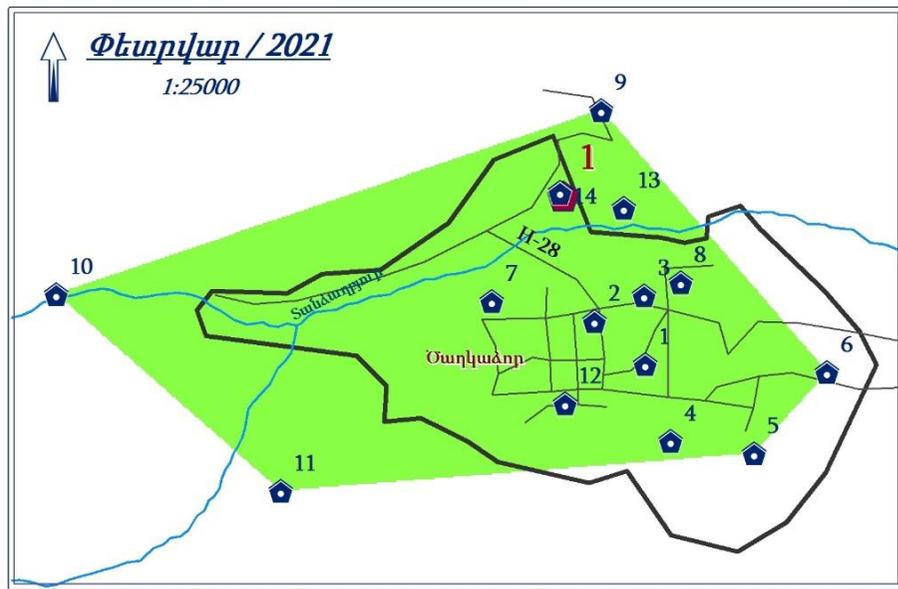
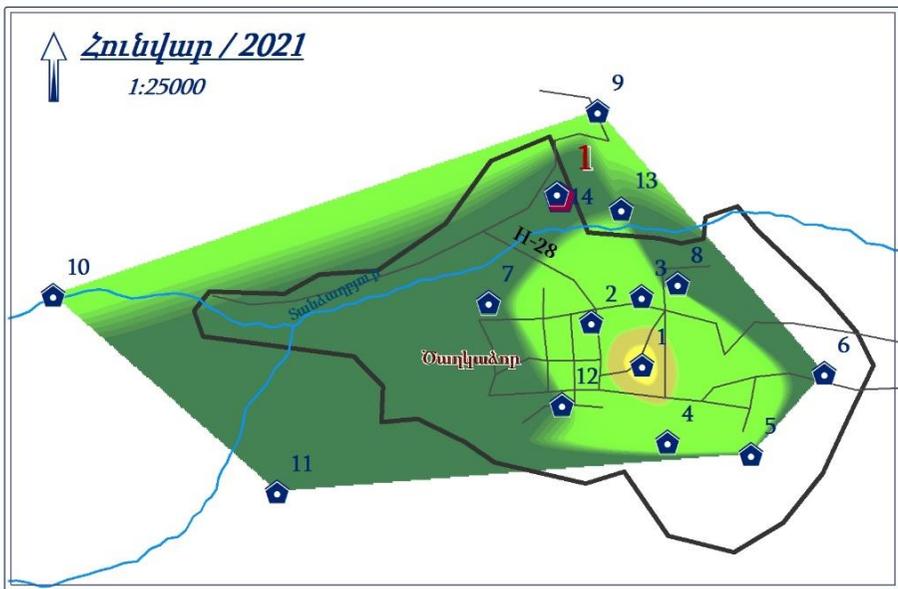
Ծաղկածոր քաղաքում կատարվում են փոշու, ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում են մեկ անշարժ դիտակայան և 14 շարժական պասսիվ նմուշառման դիտակետ:

Ծաղկածոր քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները երեք ամիսների ընթացքում չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Ծաղկածոր քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.

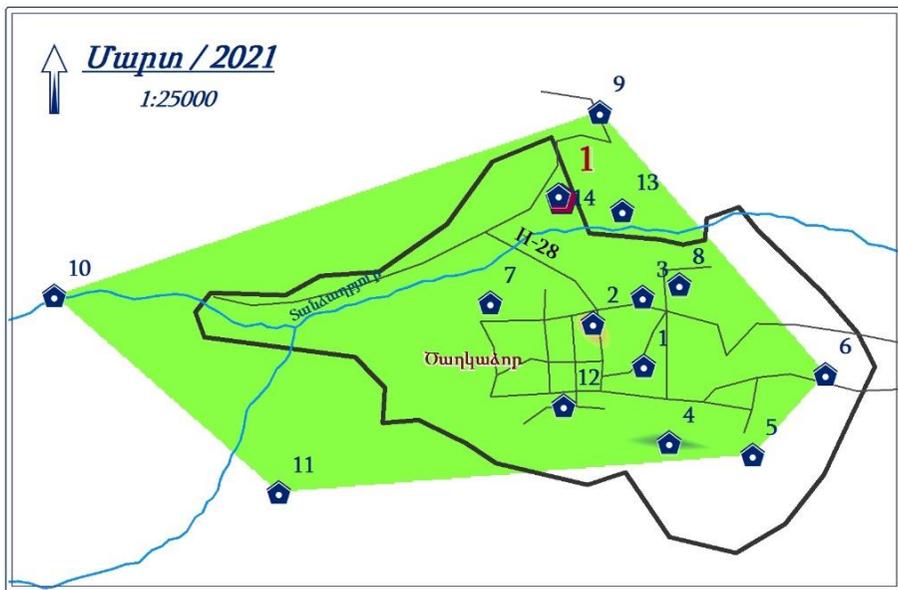


Օաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը

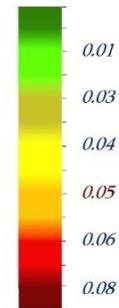


Պայմանական նշաններ

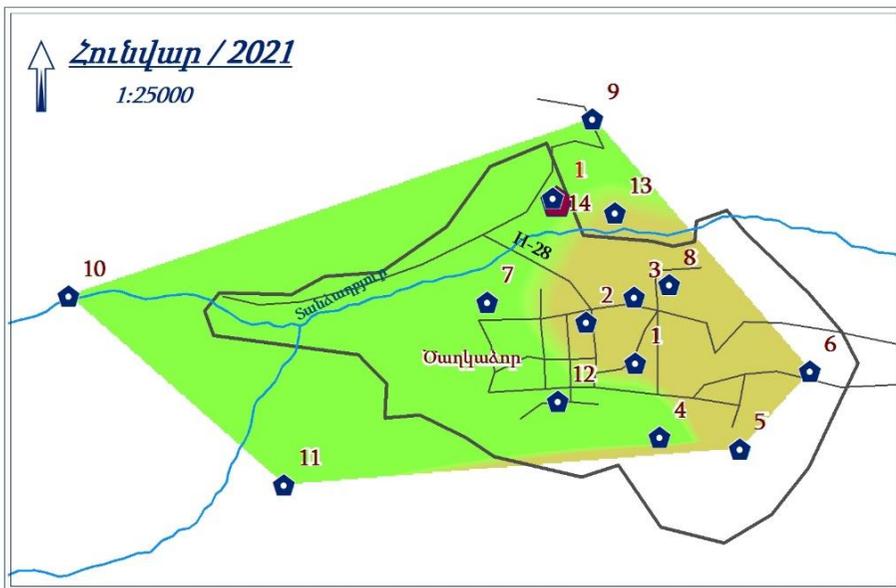
-  Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
-  Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ
-  Գետային ցանց
-  Ճանապարհներ և փողոցներ
-  Բնակավայրեր



Ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը ($մգ/մ^3$)

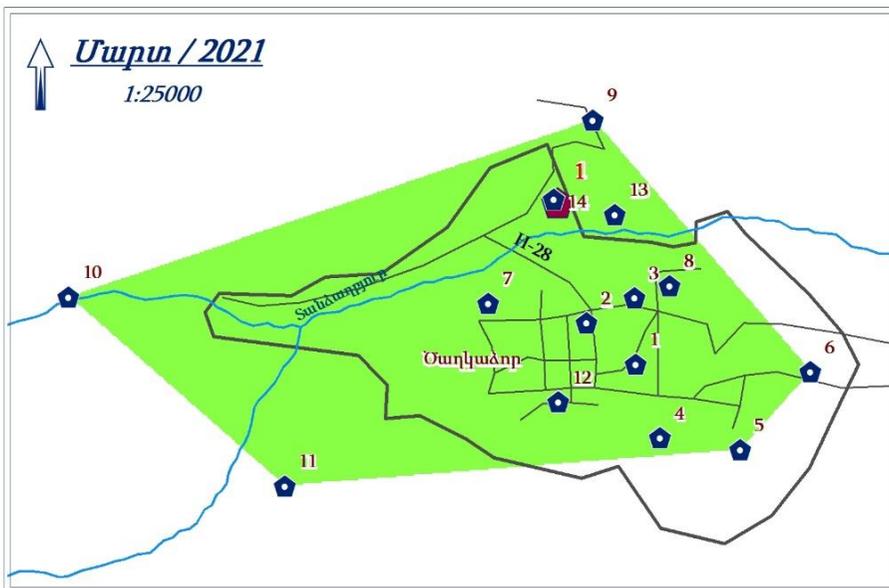


**Օաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO₂)
միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը**

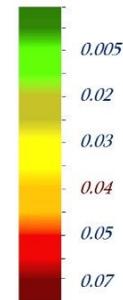


Պայմանական նշաններ

-  Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
-  Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ
-  Քետային ցանց
-  Ճանապարհներ և փողոցներ
-  Բնակավայրեր



Ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ³)



Մթնոլորտային տեղումների որակ

2021 թվականի 1-ին եռամսյակի ընթացքում Ծաղկաձորում վերցվել է 13 նմուշ (ձյուն, ձյուն/անձրև, անձրև): Նմուշներից յուրաքանչյուրում որոշվել է տեղումների որակը բնութագրող 35-ական ցուցանիշ: Որոշված ցուցանիշների կոնցենտրացիաները բերված են Աղյուսակ 6-ում: 1-ին եռամսյակում չներկայացված ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը կներկայացվի տարեկան տեղեկագրում:

Աղյուսակ 6. Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային տեղումներում որոշ ցուցանիշների կոնցենտրացիաները.

Ամսաթիվ	Ցուցանիշ					
	Ջրածնային ցուցիչ	Էլեկտրահաղորդականություն (մկՍմ/սմ)	Սուլֆատ իոն (մգ/լ)	Քլորիդ իոն (մգ/լ)	Նիտրատ իոն (մգ/լ)	Ամոնիում իոն (մգ/լ)
15.01-16.01.2021	5.92	33.1	4.18	2.18	2.86	1.140
19.01-20.01.2021	5.69	6.6	0.4	0.3	0.5	0.155
20.01-21.01.2021	5.67	8.5	0.5	0.3	1.2	0.425
30.01-31.01.2021	5.01	12.20	1.60	0.51	1.49	0.656
17.02-18.02.2021	5.61	16.1	0.70	1.29	0.98	1.162
18.02-19.02.2021	5.87	18.5	0.53	1.33	0.98	1.298
01.03-02.03.2021	5.74	19.3	1.42	1.62	1.86	1.557
08.03-09.03.2021	5.73	23.5	2.50	1.08	3.07	1.538
12.03-13.03.2021	5.82	27.80	1.39	0.70	1.15	0.97
17.03-18.03.2021	5.87	30.20	4.14	0.52	2.16	2.51
19.03-20.03.2021	5.75	16.00	4.32	0.49	2.23	0.96
24.03-25.03.2021	6.61	28.40	2.25	0.38	0.97	1.42
27.03-28.03.2021	5.76	9.20	0.87	0.42	0.61	0.43

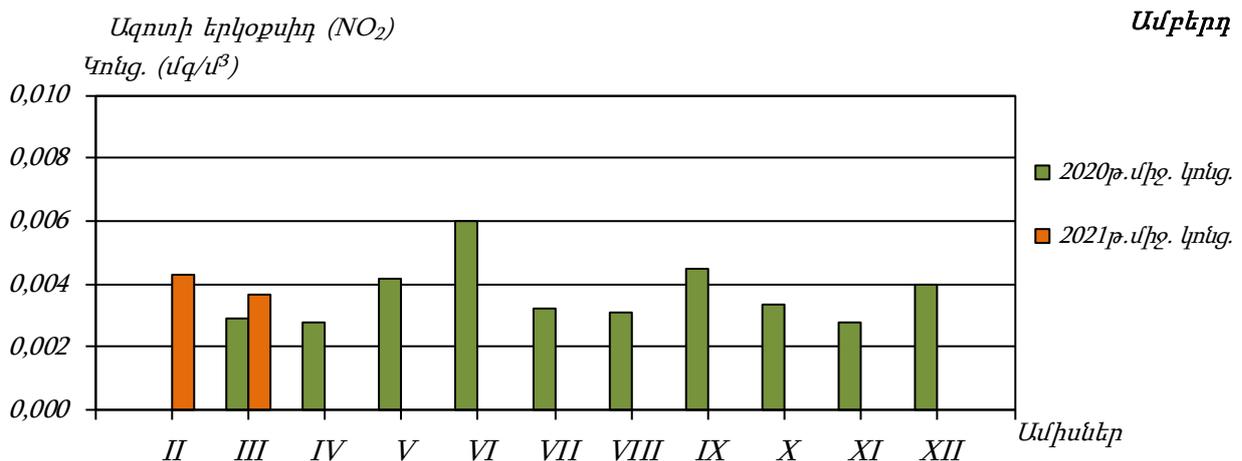
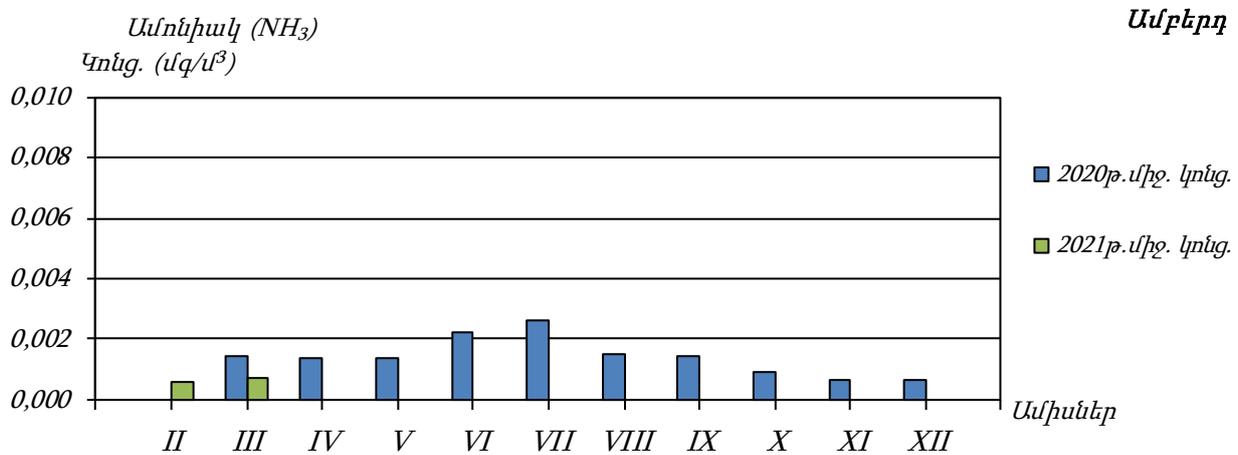
«Եվրոպայի մեծ հեռավորությունների վրա անդրսահմանային աղտոտիչների տարածման դիտարկումների և գնահատման համատեղ ծրագիր»

Մթնոլորտային օդ

Ամբերդի կայանում 2021 թվականի 1-ին եռամսյակում կատարվել են մթնոլորտային օդի և փոշու դիտարկումներ: Մթնոլորտային օդի նմուշներում որոշվել են ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի, ամոնիակի և նիտրատ իոնի, իսկ փոշու նմուշներում՝ քլորիդ, նիտրատ, սուլֆատ, ամոնիում իոնների և 21 մետաղների պարունակությունները: Կատարված դիտարկումների վերաբերյալ ընդհանրական տեղեկատվություն կտրվի տարեկան տեղեկագրում:

Ազոտի երկօքսիդի ($ՍԹԿ_{միջ.}=0.04մգ/մ^3$) և ամոնիակի ($ՍԹԿ_{միջ.}=0.04մգ/մ^3$) միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել ՍԹԿ-ները:

Մթնոլորտային օդում ամոնիակի և ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.



Մթնոլորտային տեղումների որակ

2021 թվականի 1-ին եռամսյակի ընթացքում Ամբերդի կայանում վերցվել է 10 նմուշ (ձյուն և անձրև): Նմուշներից յուրաքանչյուրում որոշվել է տեղումների որակը բնութագրող 35-ական ցուցանիշ: Որոշված ցուցանիշների կոնցենտրացիաները բերված են Աղյուսակ 7-ում: 1-ին եռամսյակում չներկայացված ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը կներկայացվի տարեկան տեղեկագրում:

Աղյուսակ 7. Ամբերդի մթնոլորտային տեղումներում որոշ ցուցանիշների կոնցենտրացիաները.

Ամսաթիվ	Ցուցանիշ					
	Ջրածնային ցուցիչ (pH)	Էլեկտրահաղորդականություն (մկՍմ/սմ)	Սուլֆատ իոն (մգ/լ)	Քլորիդ իոն (մգ/լ)	Նիտրատ իոն (մգ/լ)	Ամոնիում իոն (մգ/լ)
19.02-20.02.2021	6.32	22.20	6.099	1.017	6.576	1.677
20.02-21.02.2021	6.10	16.70	3.16	0.252	1.959	0.784
08.03.2021	5.53	43.50	2.996	2.732	2.953	1.913
11.03-12.03.2021	6.02	28.10	0.74	2.438	0.365	0.198
12.03.2021	6.40	32.90	0.48	2.63	0.46	1.87
16.03.2021	5.96	27.20	2.35	1.10	1.87	1.73
17.03.2021	6.06	29.60	1.67	1.29	1.50	0.90
21.03.2021	5.99	23.30	1.76	1.40	1.04	1.20
22.03.2021	6.12	17.10	0.65	1.02	0.56	1.17
23.03-24.03.2021	6.51	25.50	1.60	0.20	1.05	1.06

4. ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ԵՎ ԱՏՈՐԵՐԿՐՅԱ ՔԱՂՑՐԱՀԱՍ ՁՐԵՐ

Միջավայրի պայմանների և մարդու առողջության վրա բացասաբար ազդող ֆիզիկական, քիմիական և կենսաբանական աղտոտիչների թափանցումը, առաջացումն ու կուտակումը բնական ջրերում կոչվում է ջրի աղտոտում: Ջրի աղտոտման աղբյուրները հետևյալն են.

- կենցաղային հոսքաջրերը,
- արդյունաբերական հոսքաջրերը,
- ձնհալի և անձրևների ժամանակ հողահանդակներից տեղափոխված պեստիցիդները,
- բնակավայրերից վնասակար նյութերը,
- անձրևի և ձյան միջոցով՝ մթնոլորտից անջատվող աղտոտող նյութերը:

Աղտոտման աղբյուրները կարող են լինել ինչպես կետային, այնպես էլ ցրված: Կենցաղային հոսքաջրերը հիմնականում աղտոտված են լինում կենսածին նյութերով, արդյունաբերական հոսքաջրերը՝ առավել հաճախ նավթամթերքներով, ֆենոլներով, ծանր մետաղներով (կապար, կադմիում, պղինձ, ցինկ և այլն) և բարդ օրգանական միացություններով (սինթետիկ լվացամիջոցներ, ներկեր, ճարպեր), որոնք վատթարացնում են ջրի որակը, խմելու և սննդի մեջ օգտագործելու համար դարձնում ոչ պիտանի, խախտվում են ջրային ավազանի կենսաբանական շարժընթացները, նվազում է աղտոտող նյութերից ջրի ինքնամաքման հատկությունը, փոխվում է ջրային կենսաբանականության կազմն ու սննդային արժեքը: Կենցաղային հոսքաջրերը հիմնականում պարունակում են աղիքային վարակիչ հիվանդությունների հարուցիչներ:

Մակերևութային ջրեր

2021 թվականի 1-ին եռամսյակում մակերևութային ջրերի հիդրոլոգիական ռեժիմի դիտարկումներ իրականացվել են 91 հիդրոլոգիական դիտակետերում, այդ թվում՝ 84 գետային, 5 ջրամբարային (Արփի լիճ, Ախուրյան, Մարմարիկ, Ապարան, Ագատ) և 4 լճային (Սևանա լճում): Դիտակետերում իրականացվում են ամենօրյա դիտարկումներ մակերևութային ջրերի հիդրոլոգիական ռեժիմի վերաբերյալ (ջրի մակարդակ, ջրի և օդի ջերմաստիճան, սառցային երևույթներ, ջրի էլքի չափումներ): 58 օպերատիվ դիտակետերից ամենօրյա ռեժիմով տվյալներ են ստացվել մակերևութային ջրերի հիդրոլոգիական ռեժիմի վերաբերյալ, այդ տվյալների հիման վրա կազմվել են հիդրոլոգիական տեղեկագրեր և տրամադրվել պետական կառավարման, տեղական ինքնակառավարման մարմիններին և այլ շահառուների:

2021 թվականի 1-ին եռամսյակում մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգն իրականացվել է հանրապետության 64 գետի, Կեչուտի, Երևանյան լճի ջրամբարների, Արփա-Սևան ջրատարի և Սևանա լճի 14 դիտակետում: Ջրի որակը բնութագրվում է ֆիզիկաքիմիական մինչև 45 ինդիկատորային ցուցանիշով (հիմնական անիոններ և կատիոններ, սնուցող նյութեր, ծանր մետաղներ, առաջնային օրգանական աղտոտիչներ): Ջրի որակի գնահատումը կատարվել է համաձայն ՀՀ կառավարության 2011թ. հուլիսի 27-ի N75-Ն որոշման: Մակերևութային ջրերի որոշ փորձանմուշներում որոշվել են նաև օրգանական միացությունների պարունակությունները:

Իրականացված դիտարկումների արդյունքները ներկայացված են Աղյուսակ 8-17-ում և Հավելված 3-ում:

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական դիտարկումներն իրականացվել են հանրապետության ազգային ցանցում ընդգրկված 110 ստորերկրյա ջրաղբյուրում, որոնք ներառում են 24 շատրվանող հորատանցք, 45 չշատրվանող հորատանցք և 41 բնաղբյուր: Ջրաղբյուրներում կատարվում են ջրի ծախսի, մակարդակի (ճնշման) և ջերմաստիճանի դիտարկումներ՝ ամսական 6 անգամ հաճախականությամբ:

Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրեր

Հիդրոլոգիական դիտարկումներ

Հյուսիսային ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 21 դիտակետում: Որոշ օպերատիվ հիդրոլոգիական դիտակետերի ջրի էլքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմերի նկատմամբ շեղումները ներկայացված են Աղյուսակ 8-ում:

Աղյուսակ 8. Հյուսիսային ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի էլքը.

Գետ	Դիտակետ	Միջին ամսական էլքեր, մ ³ /վ								
		հունվար			փետրվար			մարտ		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Փամբակ	Վանաձոր	2.47	3.28	75	2.48	3.30	75	3.95	5.06	78
Դեբեդ	Այրում	11.8	14.7	80	12.1	15.7	77	34.3	28.1	122
Չորագետ	Գարգառ	6.34	7.32	87	6.55	7.71	85	15.1	11.8	127
Աղստև	Իջևան	2.56	3.15	81	2.87	3.47	83	10.3	7.78	133
Գետիկ	Գոշ	0.87	1.07	81	1.08	1.14	94	4.22	2.95	143

Մակերևութային ջրերի որակ

Հյուսիսային ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 19 դիտակետում:

Փամբակ գետի ջրի որակը Սպիտակ քաղաքից ներքև հունվար և մարտ ամիսներին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս): Վանաձոր քաղաքից վերև հունվար և մարտ ամիսներին ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), Վանաձոր քաղաքից ներքև հունվարին ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), մարտին՝ «միջակ» (3-րդ դաս):

Դեբեդ գետի ջրի որակը Մարց գետի թափման կետից ներքև հունվար և մարտ ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս): Ալավերդի քաղաքից վերև հատվածում երեք ամիսների ընթացքում գետի ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս): Նահատակ գետի թափման կետից ներքև հատվածում մարտին գետի ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Այրում քաղաքից վերև հատվածում հունվարին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), մարտին՝ «միջակ» (3-րդ դաս): Սահմանի մոտ հատվածում հունվարին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), մարտին՝ «միջակ» (3-րդ դաս):

Չորագետ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում հունվարին և մարտին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս):

Մարց գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում հունվարին և մարտին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս):

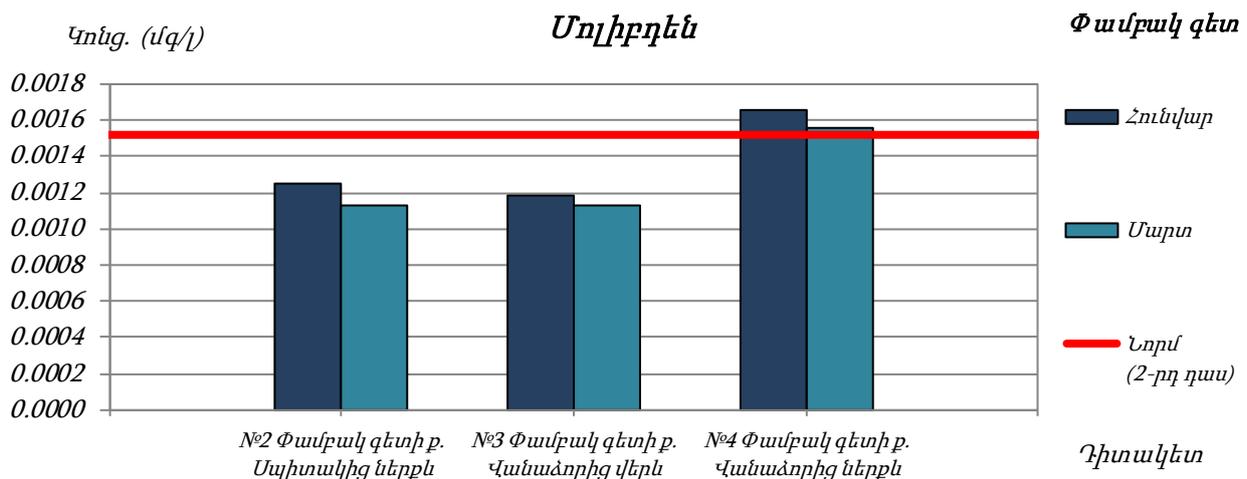
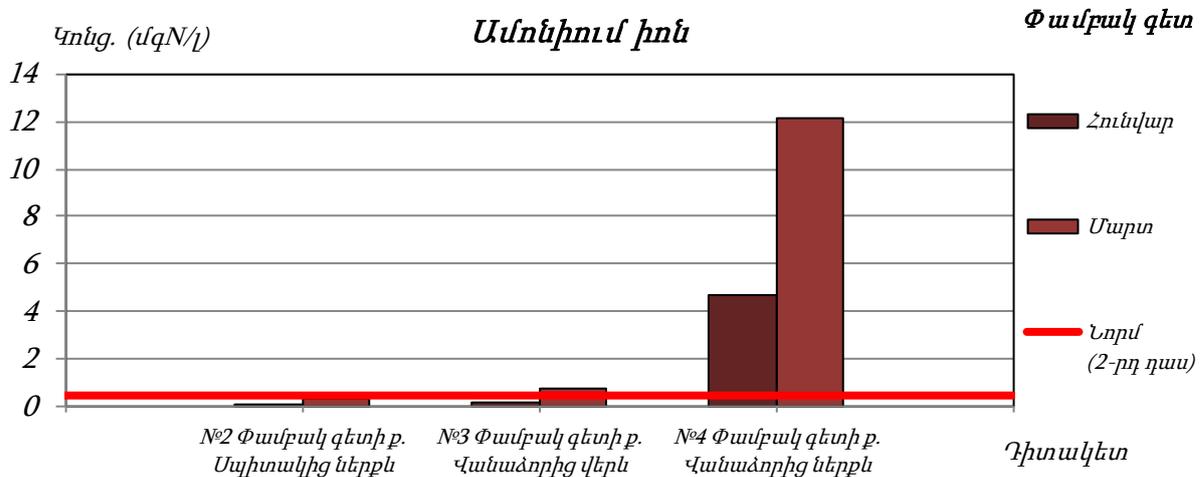
Լավար գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

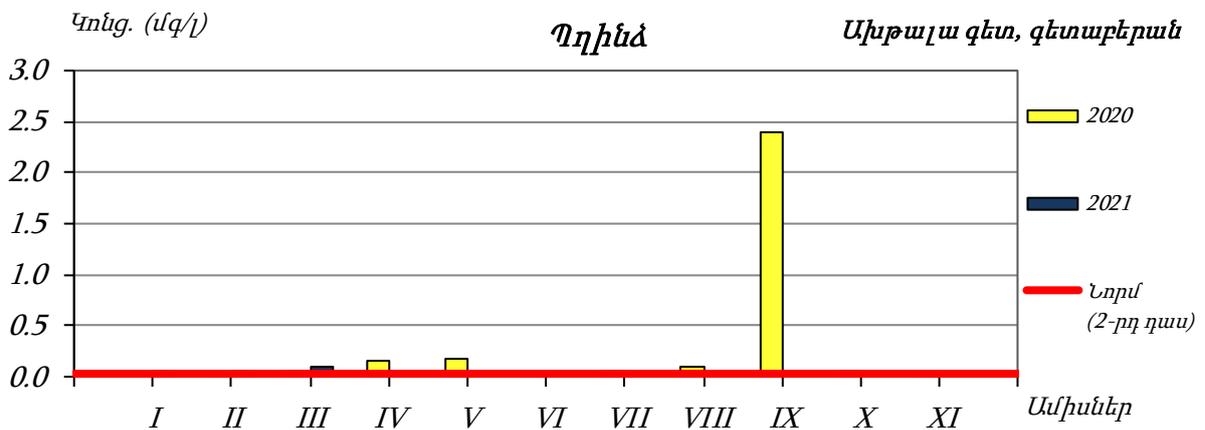
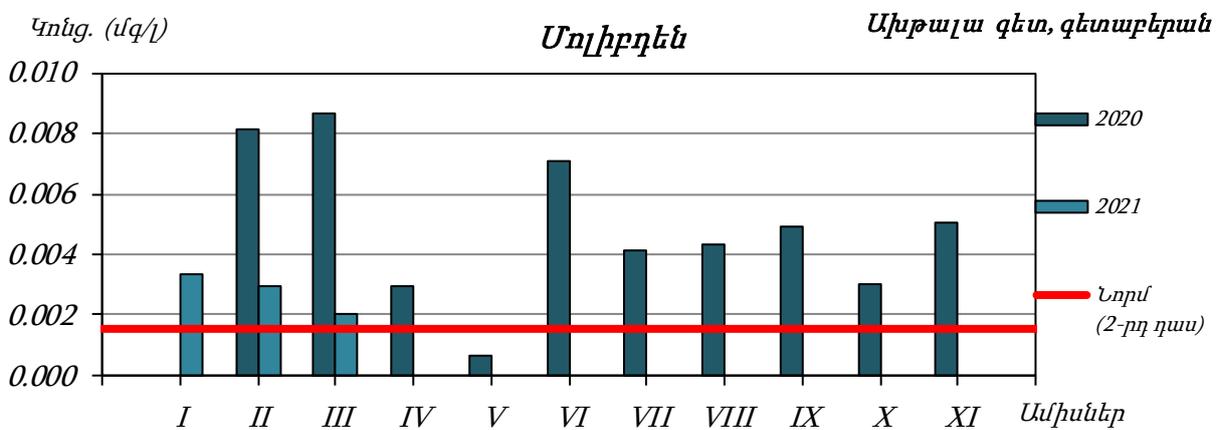
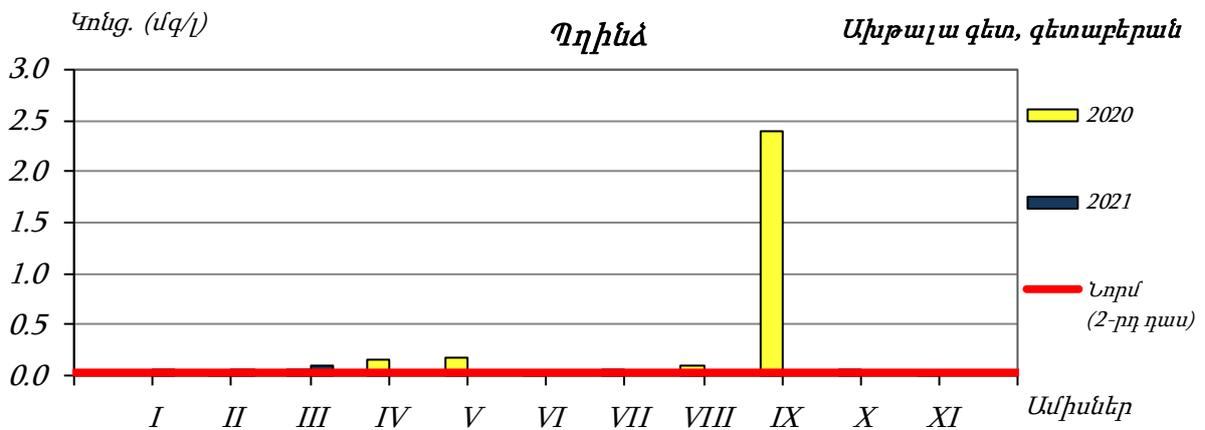
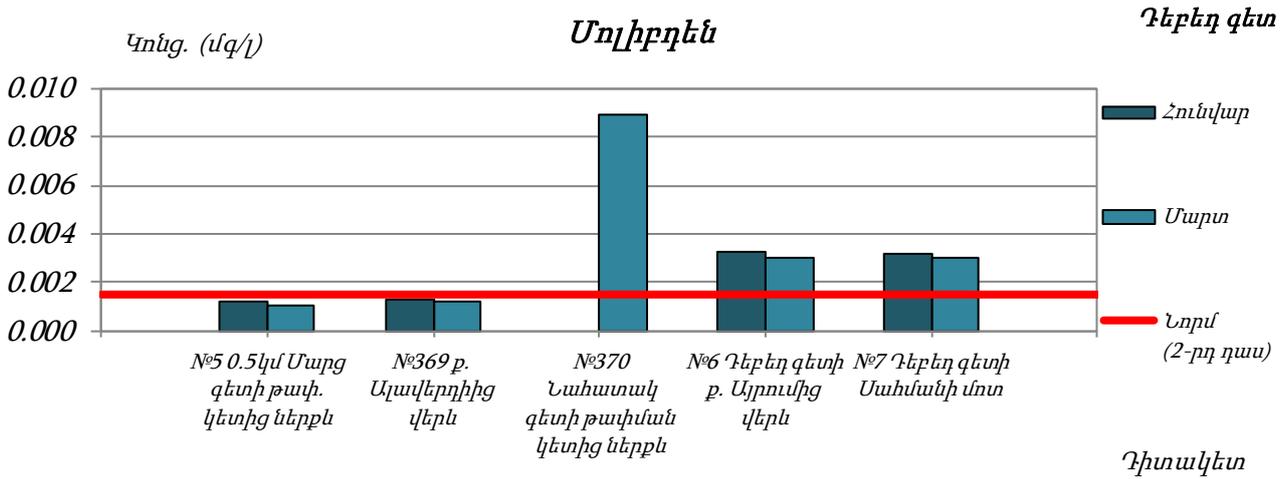
Ախթալա գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

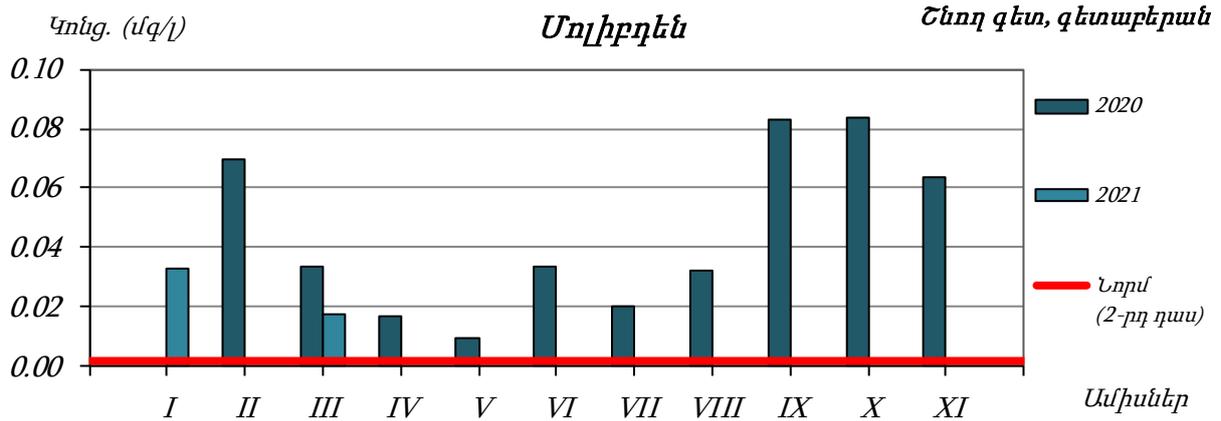
Շնող գետի ջրի որակը Թեղուտ գյուղից վերև հունվարին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում հունվարին և մարտին ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Աղստև գետի ջրի որակը Դիլիջան քաղաքից վերև փետրվարին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), մարտին «լավ» (2-րդ դաս): Դիլիջան քաղաքից ներքև փետրվարին ջրի որակը գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), մարտին՝ «վատ» (5-րդ դաս): Իջևան քաղաքից վերև գետի ջրի որակը փետրվար և մարտ ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), Իջևան քաղաքից ներքև հատվածում գետի ջրի որակը փետրվար և մարտ ամիսներին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

Գետիկ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում հունվար և մարտ ամիսներին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս):

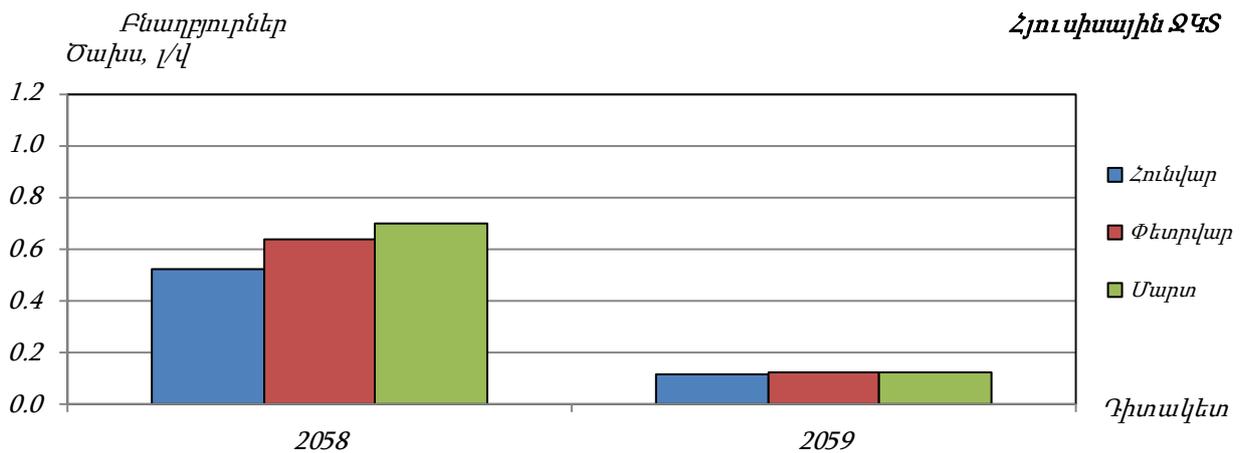




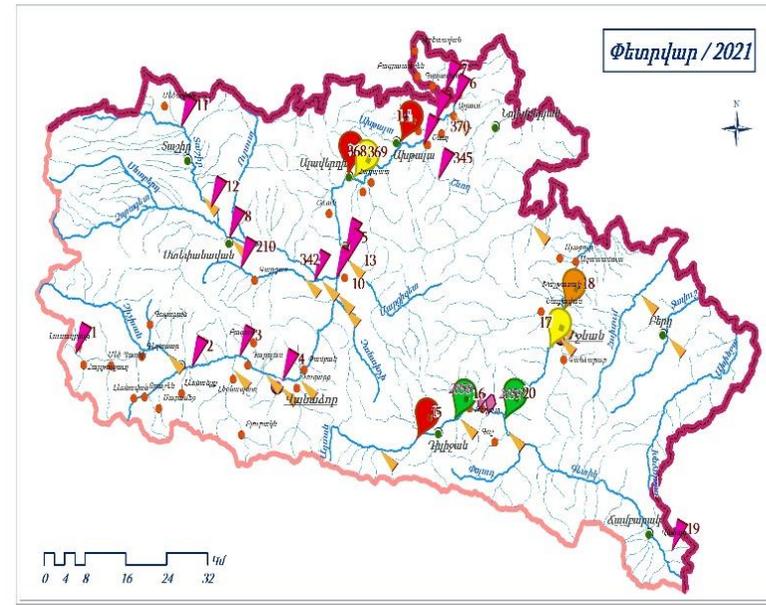
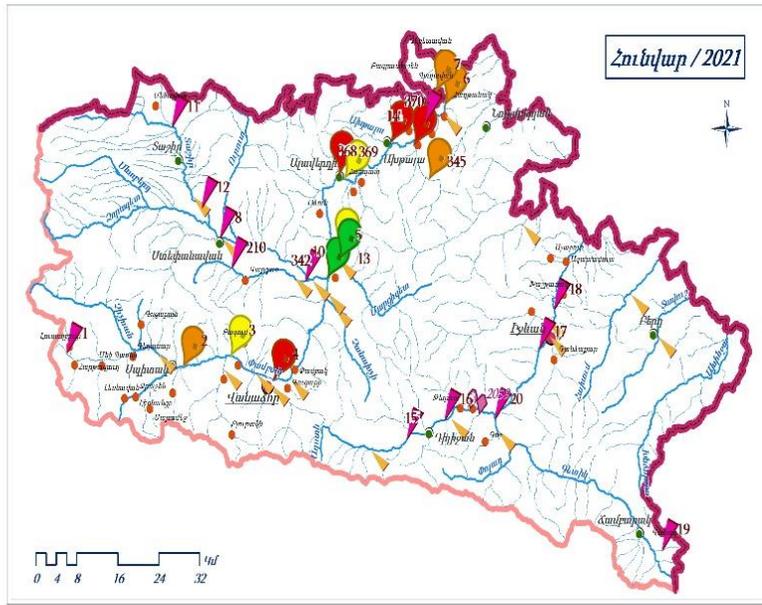


Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

Հյուսիսային ՋԿՏ-ում ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական մշտադիտարկումներ կատարվել են 2 բնադրյուրում, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը և ծախսը: Հաղարծինի N2058 դիտակետում նկատվում է ծախսի ավելացում 0.2 լ/վրկ-ով:

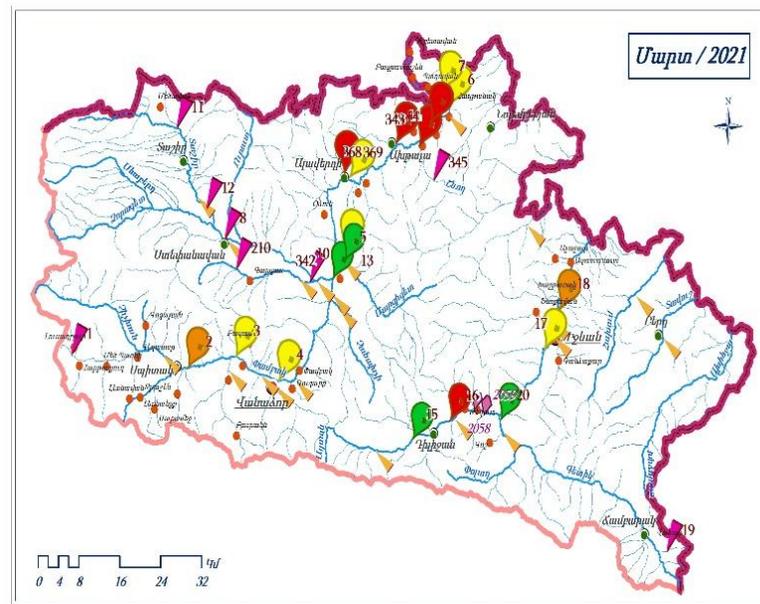


ՀՀ Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը



ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ԼԵՂՆԵՐ

- Սարգկենտրոններ
- Քաղաքներ
- Բնակավայրեր
- Մակերևութային ջրերի
 - ▲ Որակի մոնիթորինգի դիտակետեր
 - ▲ Հիդրոլոգիական դիտակետեր
 - ▲ Ստորեկրկյա ջրերի մոնիթորինգի դիտակետեր
- Գետային ցանց
- ՀՀ պետական սահման
- Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք
- Մակերևութային ջրերի որակի դասեր
 - 2-րդ դաս
 - 3-րդ դաս
 - 4-րդ դաս
 - 5-րդ դաս



Ախտորյանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրեր

Հիդրոլոգիական դիտարկումներ

Ախտորյանի ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 16 դիտակետում, այդ թվում՝ 14 գետային և 2 ջրամբարային: Օպերատիվ դիտակետերից երկուսի ջրի էլքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմերի նկատմամբ շեղումները ներկայացված են Աղյուսակ 9-ում:

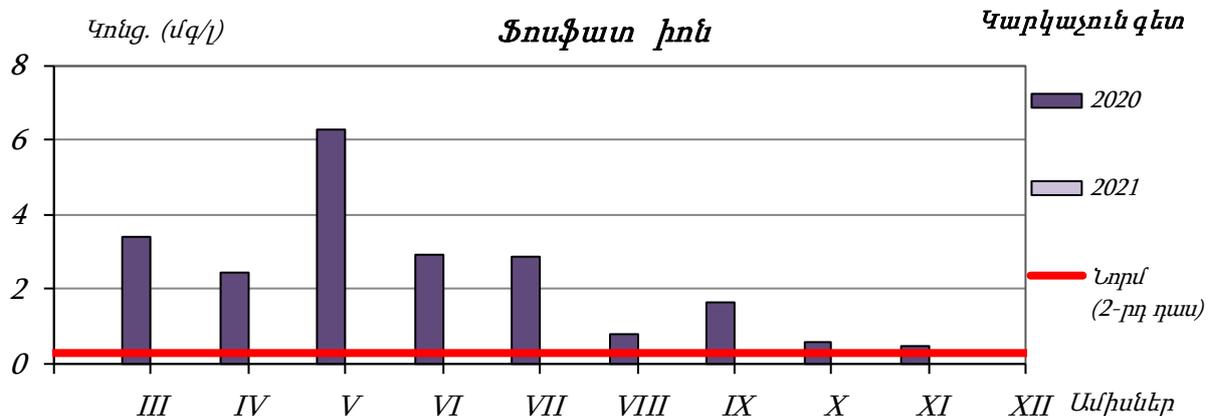
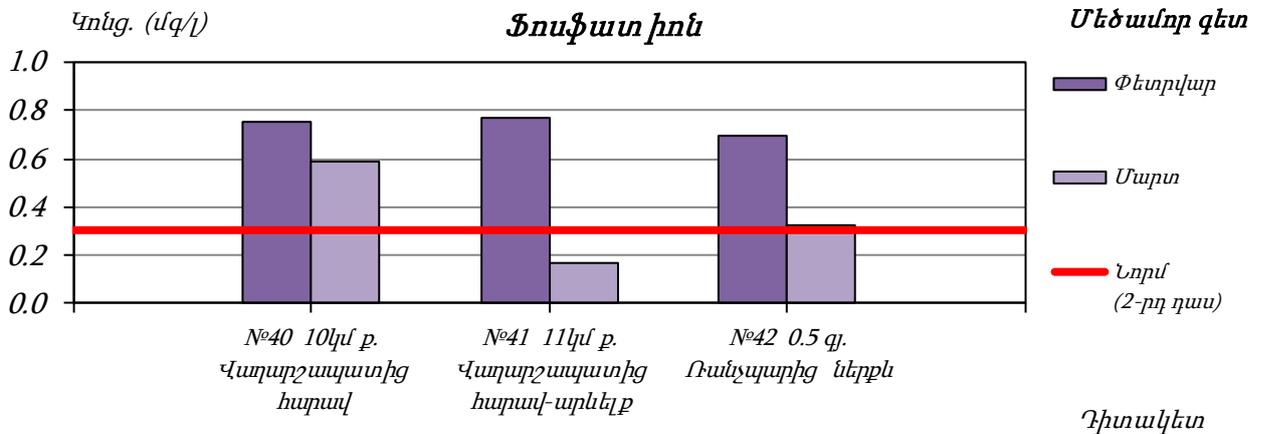
Աղյուսակ 9. Ախտորյանի ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի էլքը.

Գետ	Դիտակետ	Միջին ամսական էլքեր, մ ³ /վ								
		հունվար			Փետրվար			Մարտ		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Ախտորյան	Ախտորիկ	5.14	5.83	88	5.25	5.93	89	5.20	7.50	69
Մեծամոր	Մեծամոր	4.91	24.3	20	6.32	24.2	26	8.87	25.6	35

Մակերևութային ջրերի որակ

Ախտորյանի ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 11 դիտակետում:

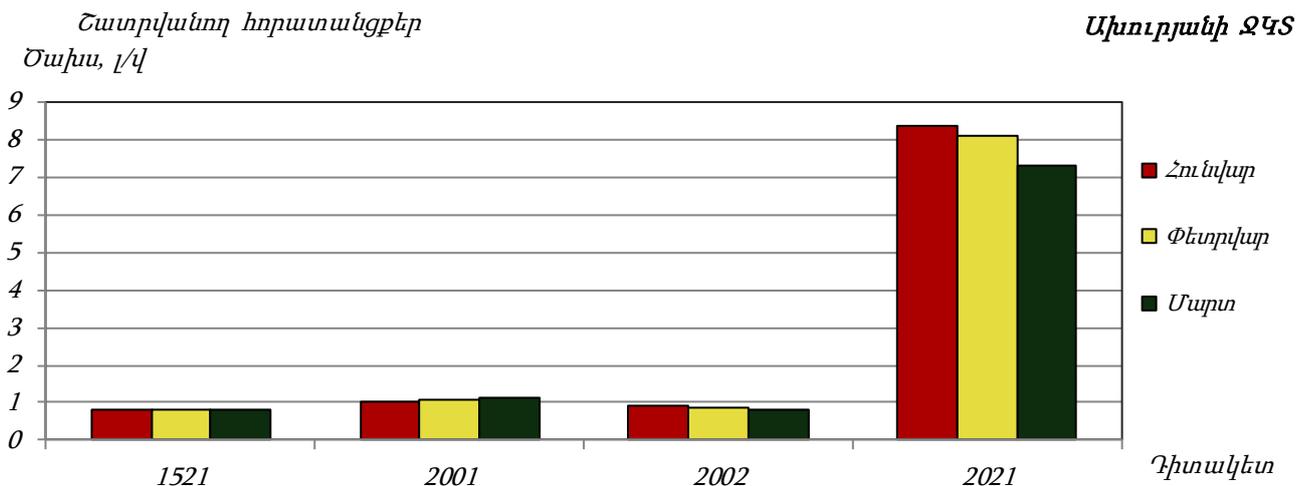
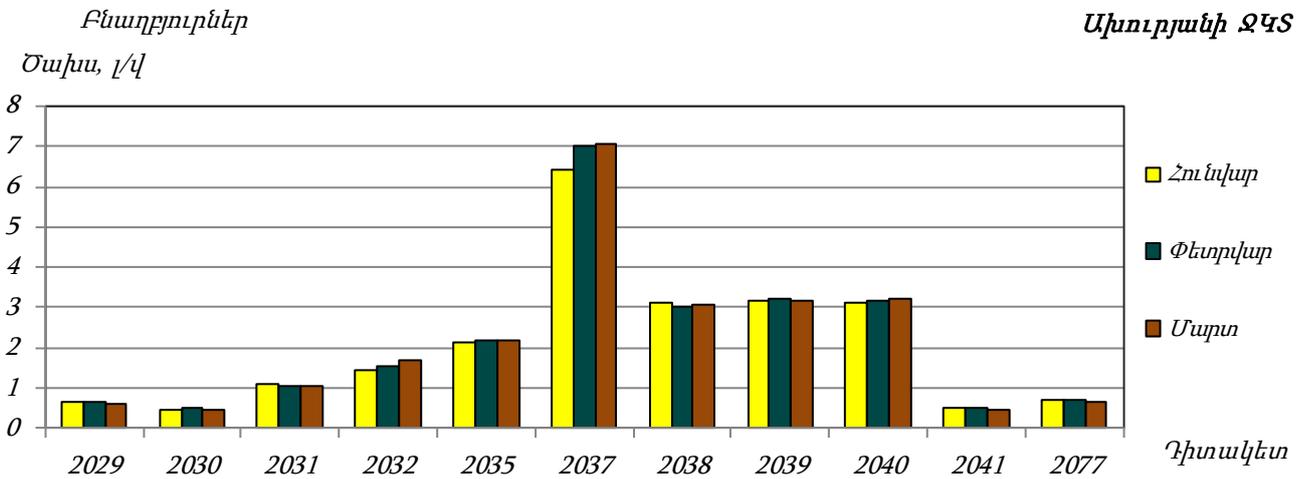
Մեծամոր գետի ջրի որակը Վաղարշապատ քաղաքից հարավ հատվածում փետրվար ամսին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), մարտին՝ «վատ» (5-րդ դաս), Վաղարշապատ քաղաքից հարավ-արևելք փետրվար և մարտ ամիսներին գետի ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), Ռանչյարից ներքև հատվածում գետի ջրի որակը փետրվարին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), մարտին՝ «միջակ» (3-րդ դաս):



Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

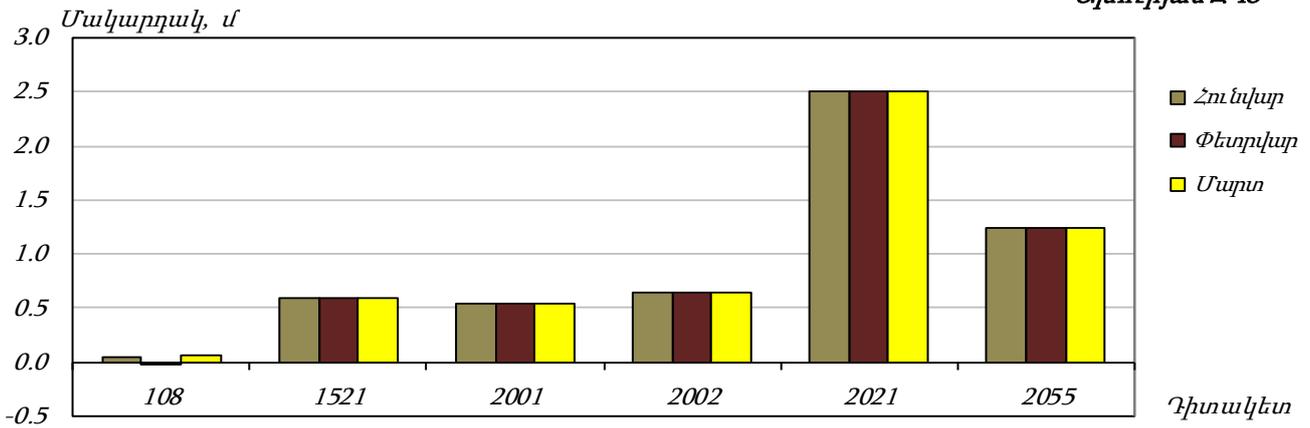
Ախուրյանի ՋԿՏ-ում ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական մշտադիտարկումներ կատարվել են թվով 39 դիտակետում՝ 11 բնադբյուրում, 9 շատրվանող և 19 չշատրվանող հորատանցքերում, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը, ծախսը և մակարդակը: 2020 թվականի 1-ին եռամսյակի համեմատ նկատվել են հետևյալ փոփոխությունները՝ Արարատյան արտեզյան ավազանի հատվածում, հորատանցքային (ճնշումային հորիզոններ) N152, N192, N198, N1533, N1537, N1818, N2002, N2018, N2024, N2026 դիտակետերում տեղի է ունեցել մակարդակների անկում 1.5 մետրից (գ. Ակնաշեն) մինչև 0.1 մետր: Մակարդակների անկում է եղել նաև գրունտային ջրհորերում, դիտակետեր՝ N2022 և N199: Միաժամանակ որոշ հորատանցքերում (N105, N2001, N2021 և N2025 դիտակետեր) նկատվում է ստորերկրյա ջրերի մակարդակի բարձրացումներ:

Շիրակի և Վերին Ախուրյանի գոգավորությունների դիտակետերում հիմնականում նկատվում է աղբյուրների ծախսերի, ինչպես նաև գրունտային ջրերի մակարդակների աննշան տատանումներ: Աշոցքի N2038, N2039, N2040 դիտակետերում տեղի է ունեցել աղբյուրների ծախսերի կտրուկ անկումներ՝ մինչև 50%-ի չափով:



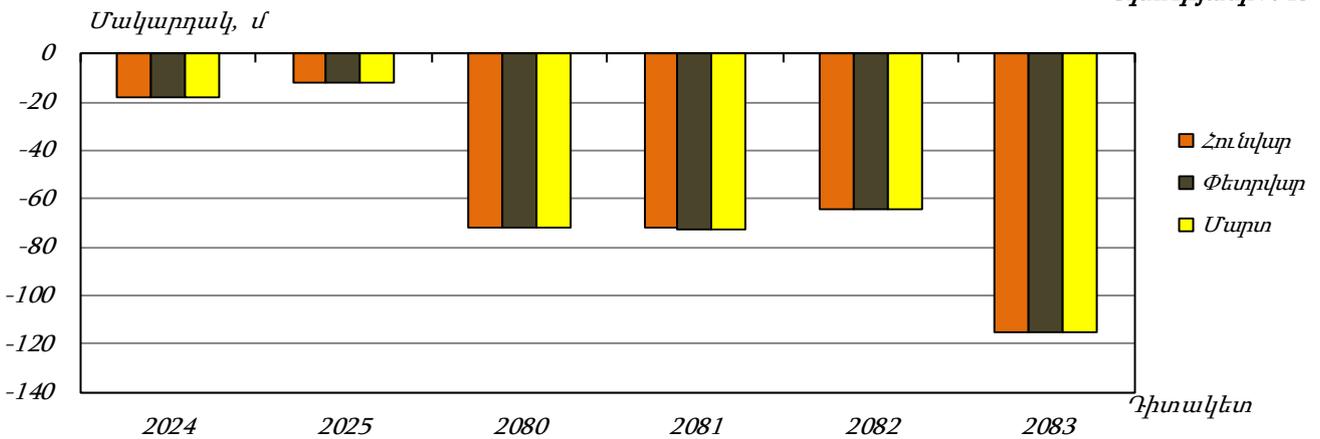
Շատրվանոց հորատանցքեր

Ախուրյան ՋԿՏ



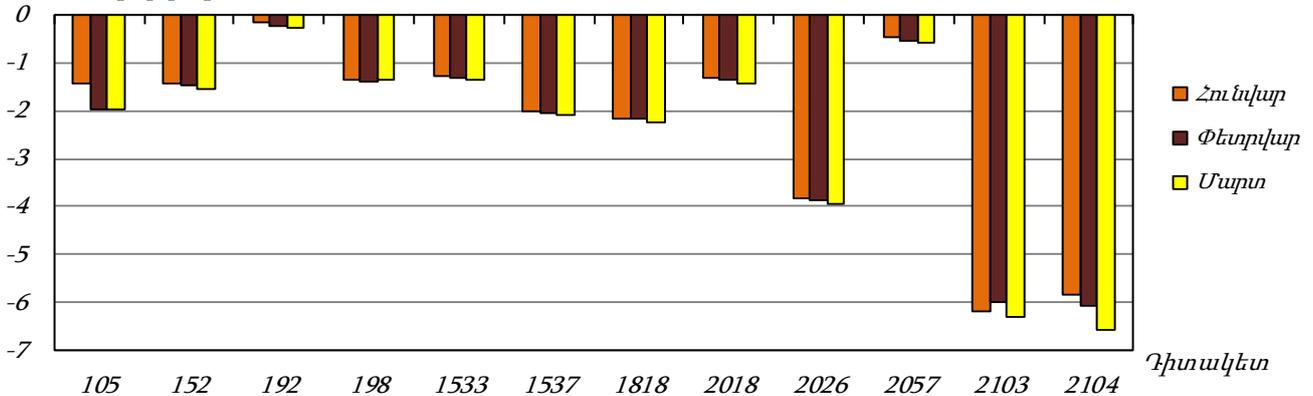
Հորատանցք

Ախուրյանի ՋԿՏ



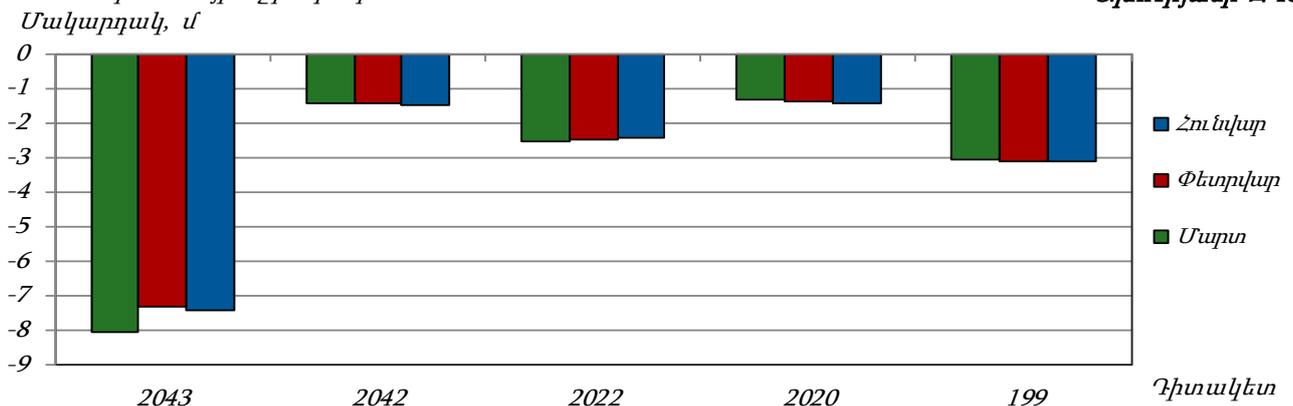
Հորատանցքեր

Ախուրյանի ՋԿՏ

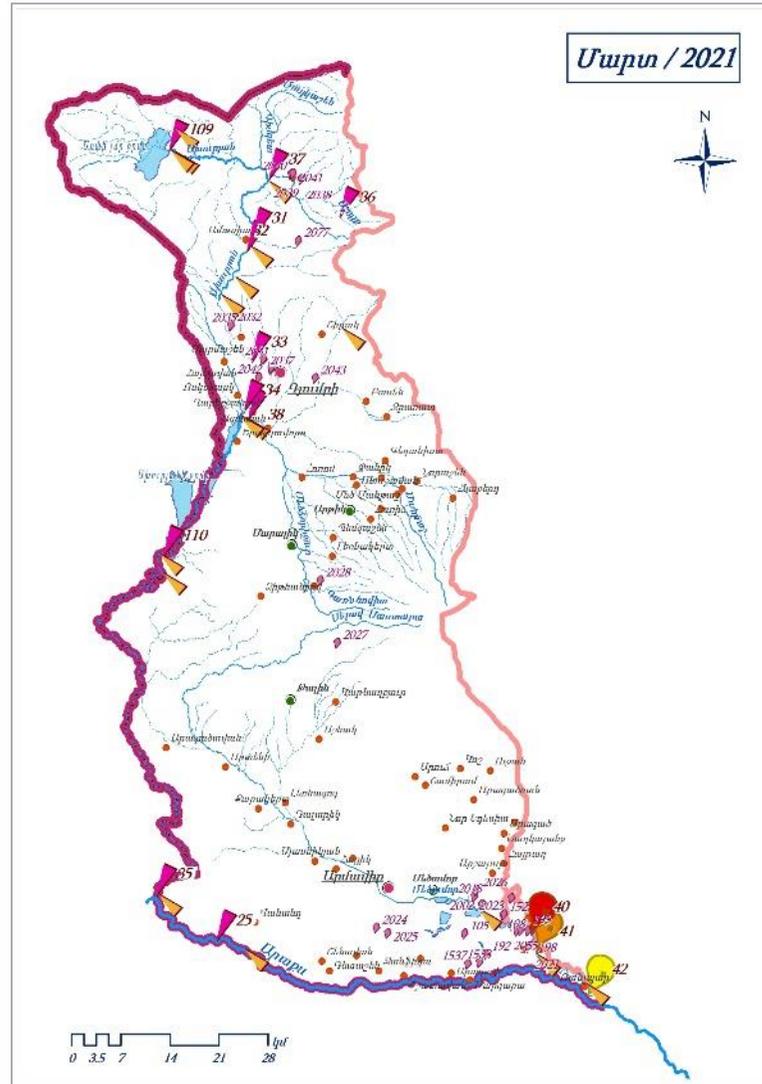
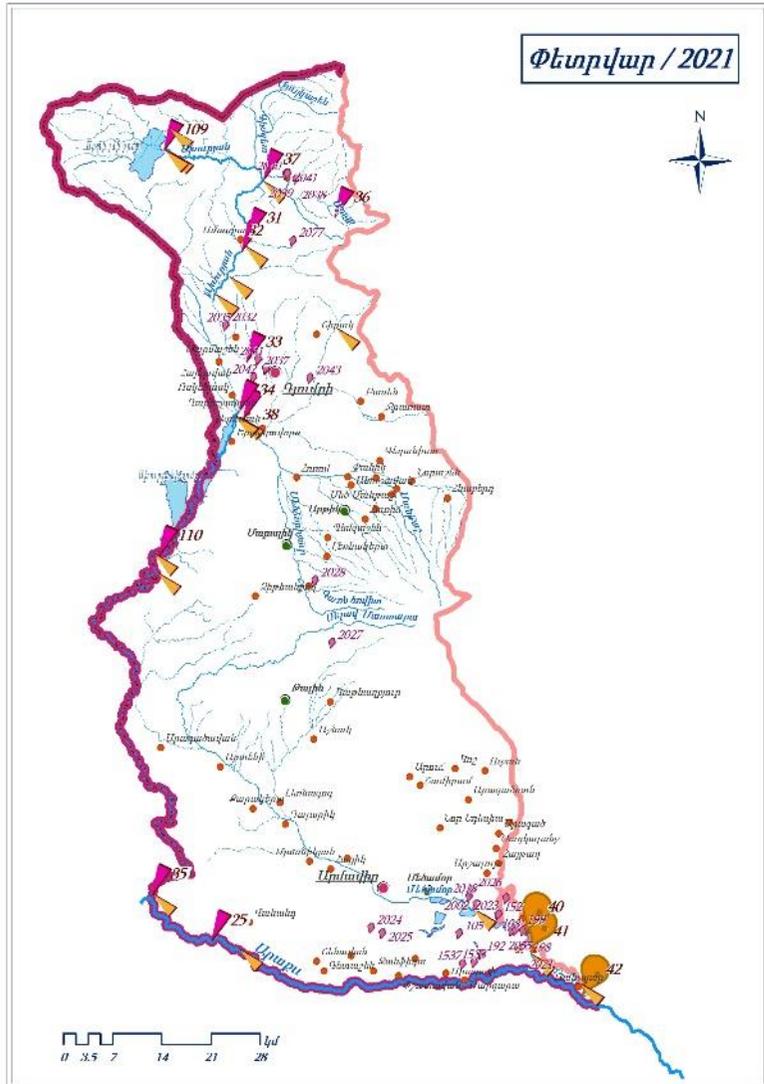


Գրունտային ջրհորներ

Ախուրյանի ՋԿՏ



ՀՀ Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը



ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

- Մարզկենտրոն
- Քաղաքներ
- Բնակավայրեր
- Մակերևութային ջրերի**
- ▲ որակի մոնիթորինգի դիտակետեր
- ▲ հիդրոլոգիական դիտակետեր
- ▲ Ստորերկրյա ջրերի մոնիթորինգի դիտակետեր
- Գետային ցանց
- ՀՀ պետական սահման
- Լճեր և ջրամբարներ
- Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք
- Մակերևութային ջրերի որակի դասեր**
- 3-րդ դաս
- 4-րդ դաս
- 5-րդ դաս



Հրագրանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրեր

Հիդրոլոգիական դիտարկումներ

Հրագրանի ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 16 դիտակետում, այդ թվում՝ 13 գետային, 2 ջրամբարային և մեկ ջրանցքի: Որոշ օպերատիվ դիտակետերի դիտարկումներից ստացված ջրի ելքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմերի նկատմամբ շեղումները ներկայացվում են.

Աղյուսակ 10. Հրագրանի ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.

Գետ	Դիտակետ	Միջին ամսական ելքեր, մ ³ /վ								
		Հունվար			Փետրվար			Մարտ		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Հրագրան	Հրագրան	2.18	2.82	77	2.22	2.86	78	3.16	5.46	58
Հրագրան	Արգել	2.60	2.92	89	2.77	3.02	92	3.59	4.18	86
Հրագրան	Երևան	9.85	6.12	161	10.4	7.55	137	11.9	12.8	93
Մարմարիկ	Հանքավան	0.73	0.38	193	0.65	0.38	165	0.89	0.68	132
Մարմարիկ	Աղավնաձոր	1.36	1.19	115	1.39	1.22	114	0.76	0.73	104
Քասախ	Վարդենիս	0.35	0.46	75	0.42	0.50	85	1.27	1.21	105
Քասախ	Աշտարակ	2.38	2.56	93	3.02	2.57	117	4.88	3.94	124

Մակերևութային ջրերի որակ

Հրագրանի ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 20 դիտակետում:

Քասախ գետի ջրի որակը Ապարան քաղաքից վերև փետրվար ամսին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), Ապարան քաղաքից ներքև փետրվար ամսին ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Աշտարակ քաղաքից վերև և ներքև հատվածներում փետրվար և մարտ ամիսներին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում փետրվար և մարտ ամիսներին ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

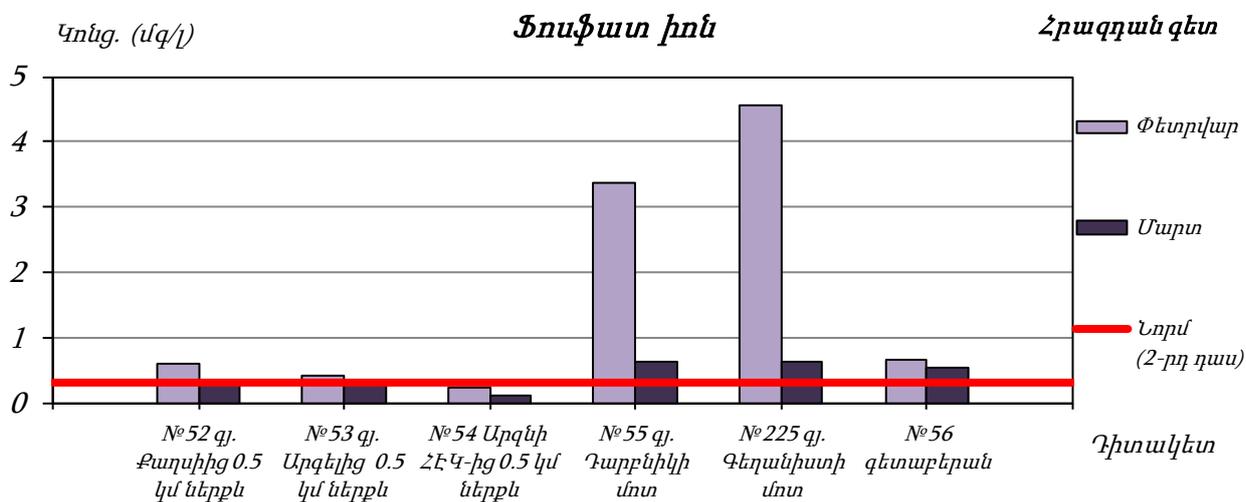
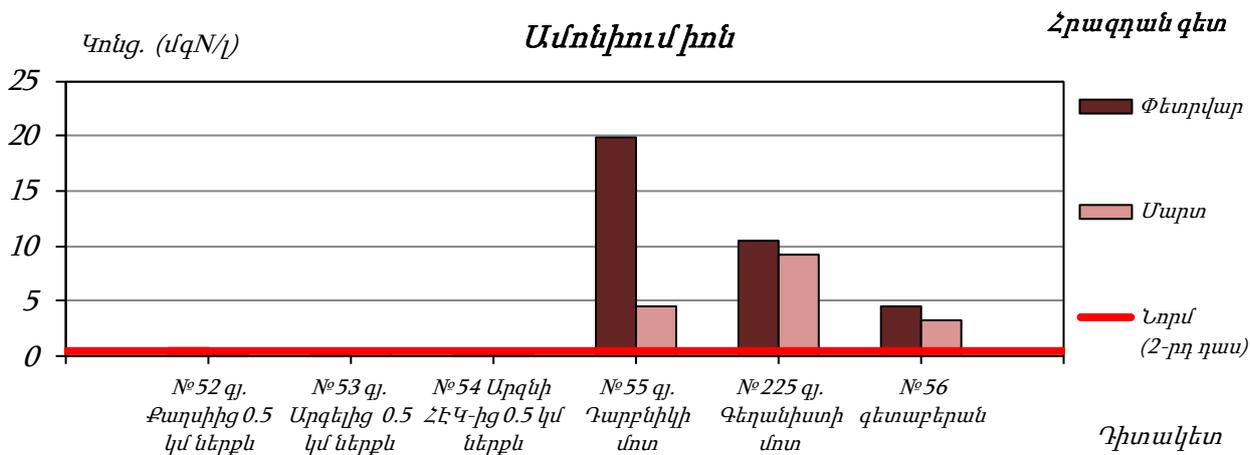
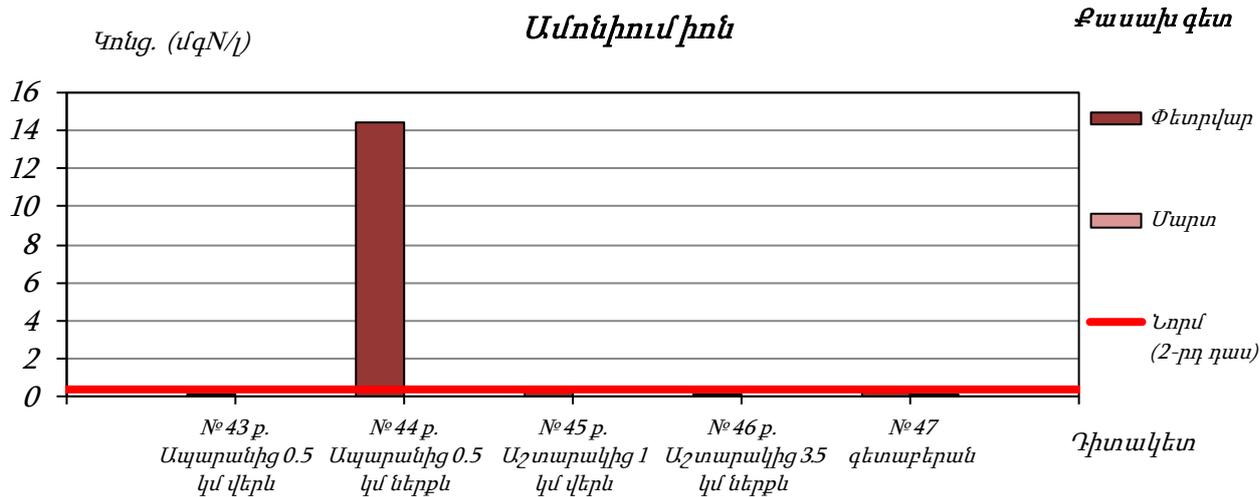
Շաղվարդ գետի ջրի որակը Փարպի գյուղից ներքև հատվածում փետրվար և մարտ ամիսներին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

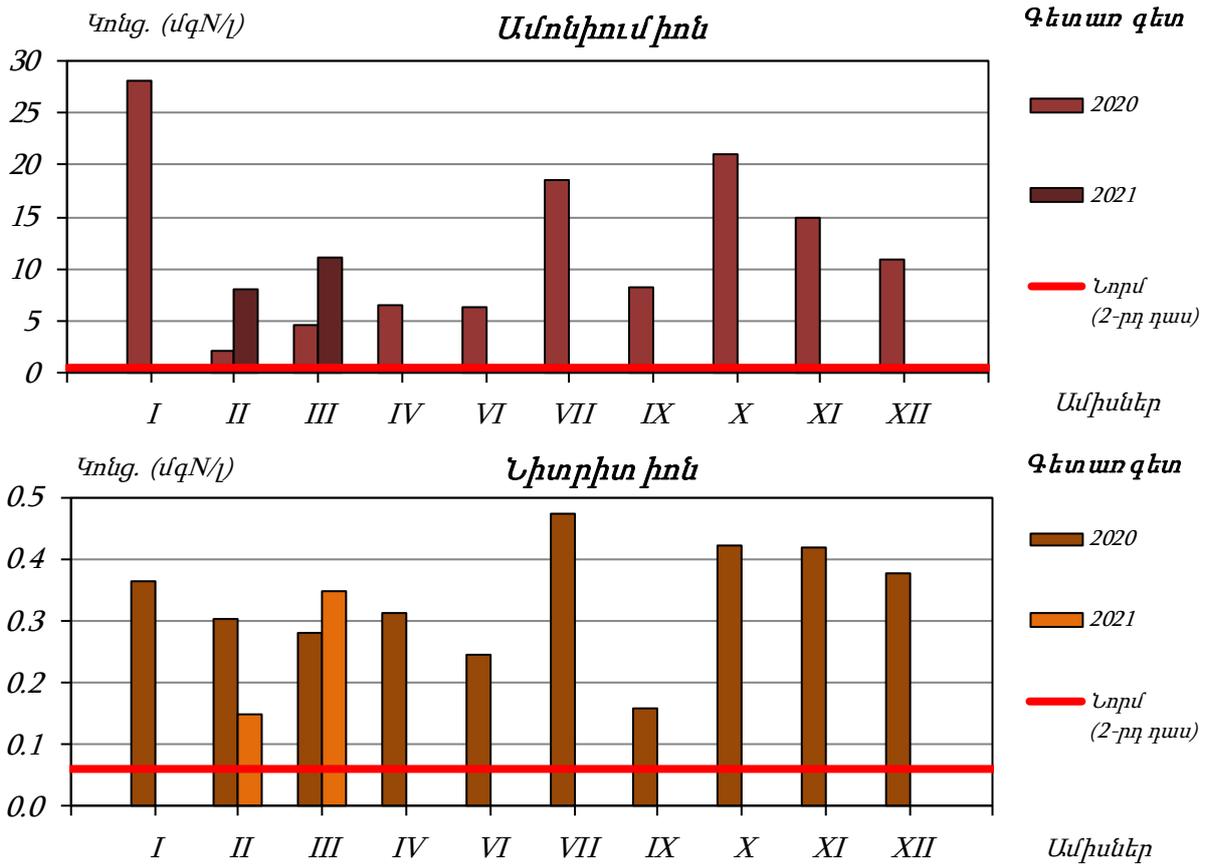
Հրագրան գետի ջրի որակը Քաղսի գյուղից ներքև, Արգել գյուղից ներքև, Արգնի ՀԷԿ-ից ներքև, Երևանից ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ, Հրագրան գետի գետաբերանի և Գեղանիստ գյուղի մոտ հատվածներում փետրվար և մարտ ամիսներին ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Գետառ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում փետրվար և մարտ ամիսներին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Մարմարիկ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում փետրվար և մարտ ամիսներին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Ծաղկաձոր գետի ջրի որակը Ծաղկաձոր քաղաքից վերև հատվածում փետրվարին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), մարտին՝ «վատ» (5-րդ դաս): Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև հատվածում փետրվար և մարտ ամիսներին ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):





Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

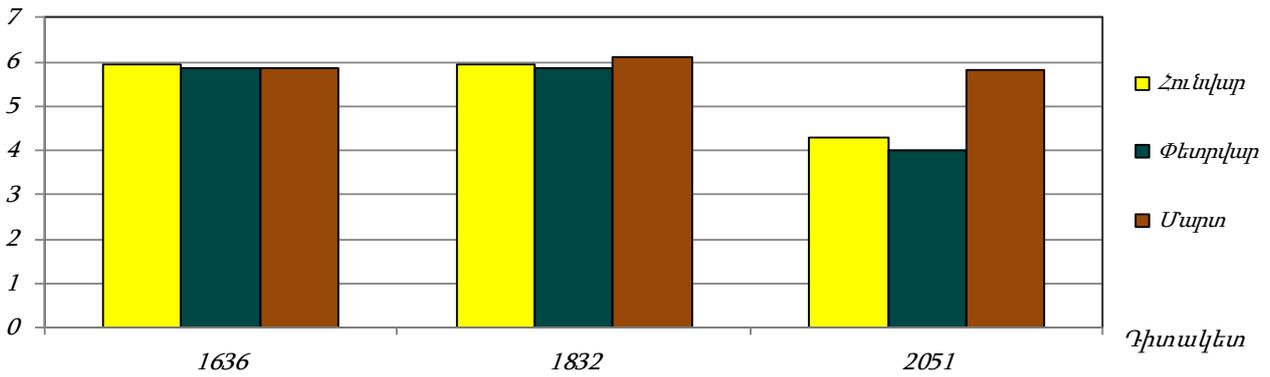
Հրազդանի ՋԿՏ-ում ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական մշտադիտարկումներ կատարվել են թվով 27 դիտակետերում՝ 6 բնադրյուրում, 9 շատրվանող և 12 չշատրվանող հորատանցքում, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը, ծախսը և մակարդակը: 2020 թվականի 1-ին եռամսյակի համեմատ նկատվել են հետևյալ փոփոխությունները՝ Արարատյան արտեզյան ավազանի հատվածում (Միս, Հայանիստ, Հովտաշեն), հորատանցքային (ճնշումային հորիզոններ) N1519, N1535, N1536, N2005 և N2008 դիտակետերում տեղի է ունեցել ստորերկրյա ջրի մակարդակի և ծախսի բարձրացումներ:

Հրազդան գետի վերին հոսանքի ավազանում գտնվող N246 և N1832 աղբյուրների դիտակետերում նկատվում են ծախսերի անկումներ 2-3 անգամ, որոնք հավանաբար պայմանավորված են կլիմայական պայմանների հետ, հատկապես՝ աղբյուրների անուցման տարածքներում առկա ձյան ծածկոցի դանդաղ հալոցքով:

Ապարանի N2051 դիտակետում նկատվում է աղբյուրի ծախսի նվազում 10 տոկոսի չափով: Իսկ Նիգավանի գրունտային ջրերի դիտակետերում տատանումները ընթանում են փոփոխական բարձրացումներով և իջեցումներով:

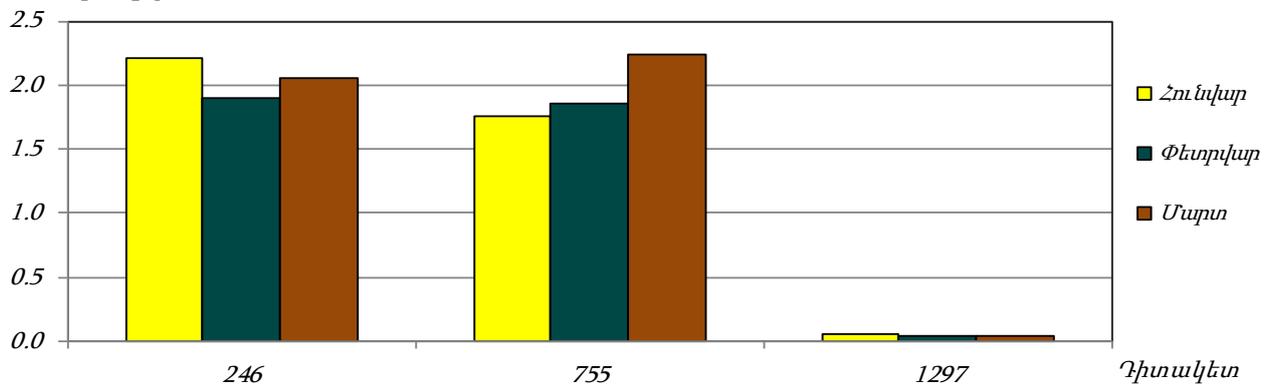
Բնադրյուններ
Ծախս, լ/վ

Հրագրանի ՋԿՏ



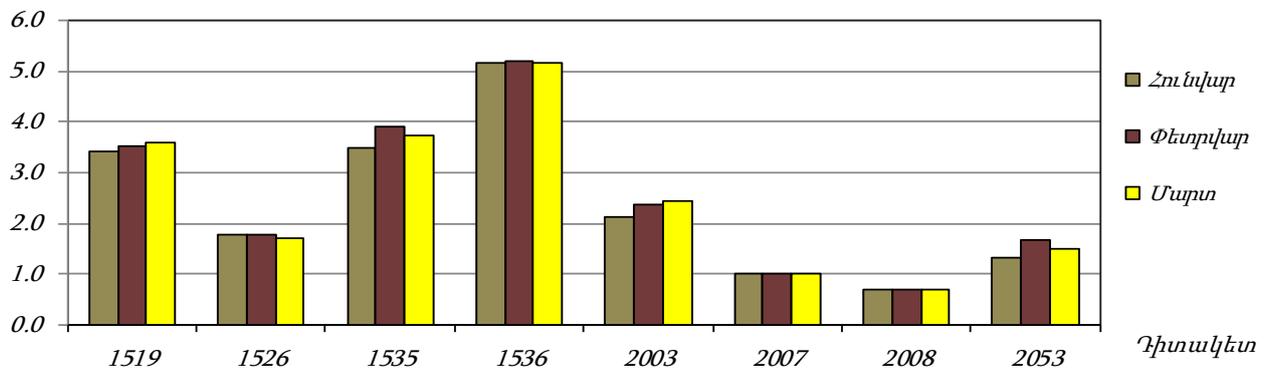
Բնադրյուններ
Ծախս, լ/վ

Հրագրանի ՋԿՏ



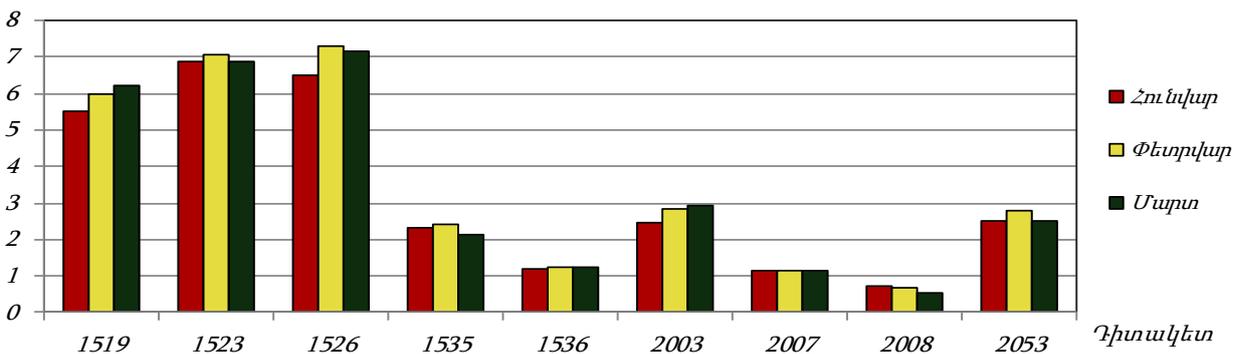
Շատրվանող հորատանցքեր
Մակարդակ, մ

Հրագրանի ՋԿՏ



Շատրվանող հորատանցքեր
Ծախս, լ/վ

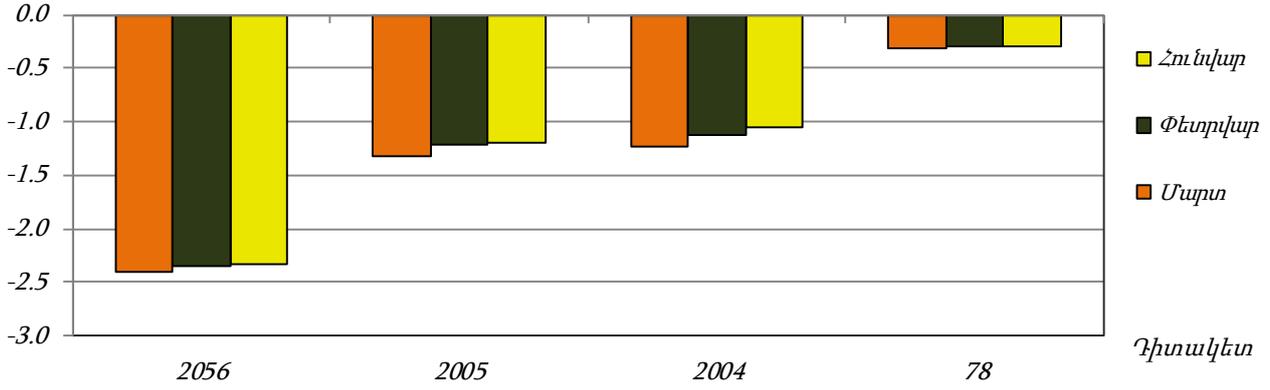
Հրագրանի ՋԿՏ



Չատրվանող հորատանցքեր

Հրազդանի ՋԿՏ

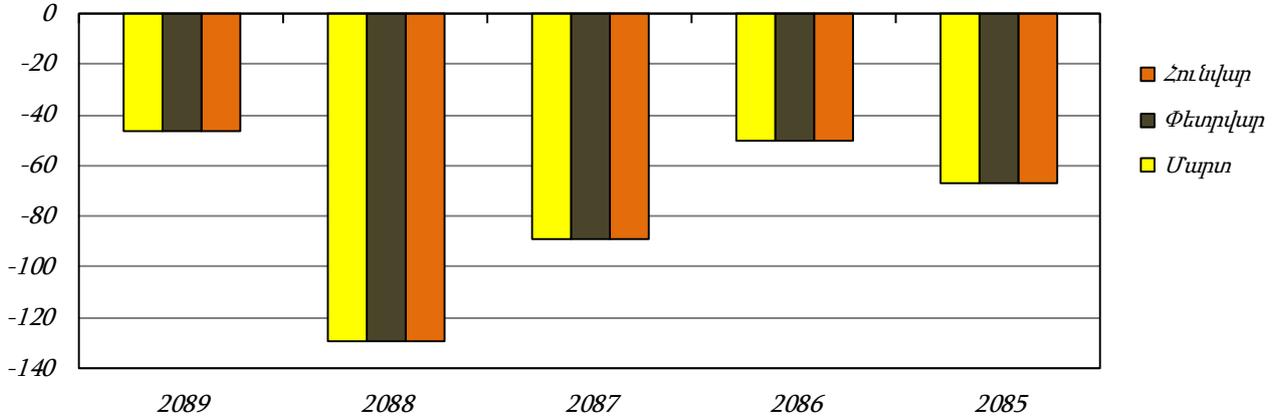
Մակարդակ, մ



Չատրվանող հորատանցքեր

Հրազդանի ՋԿՏ

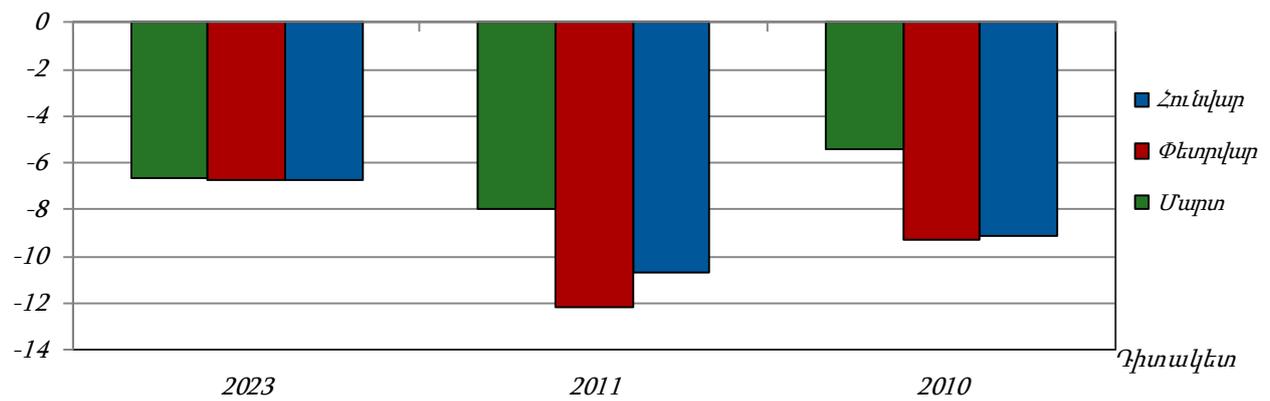
Մակարդակ, մ



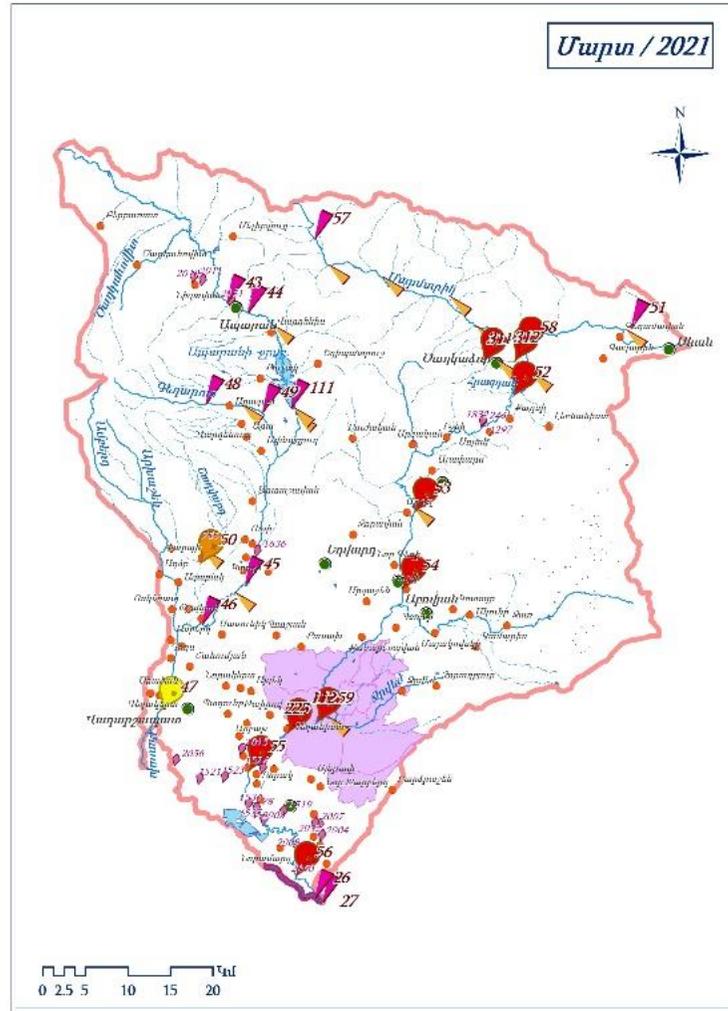
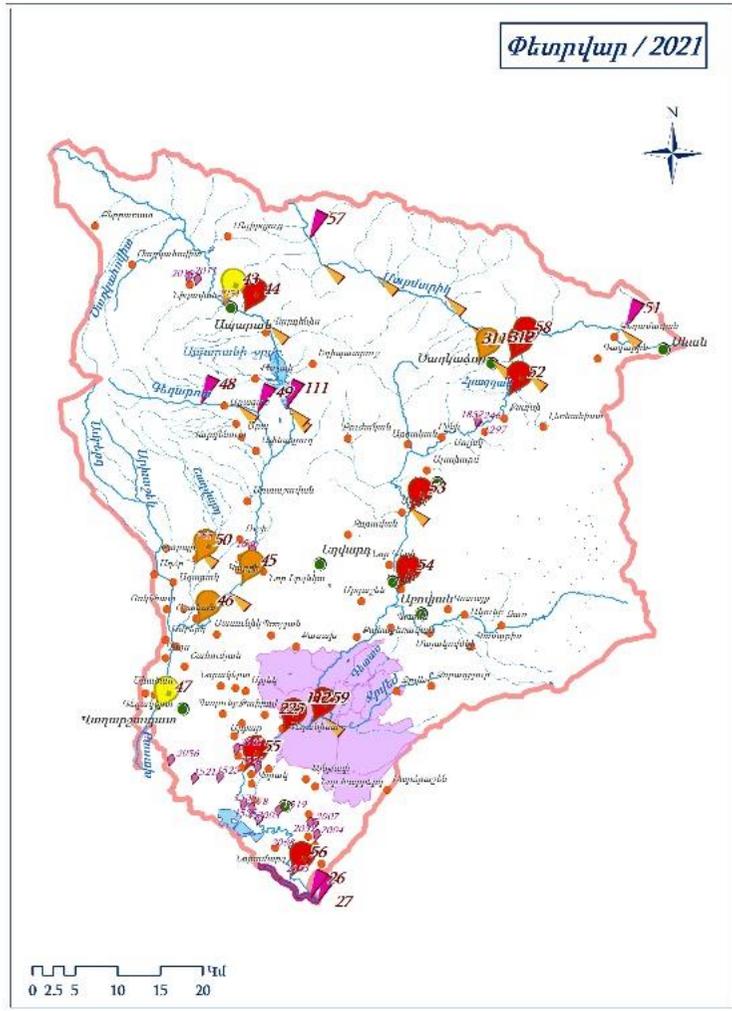
Գրունտային ջրհորներ

Հրազդանի ՋԿՏ

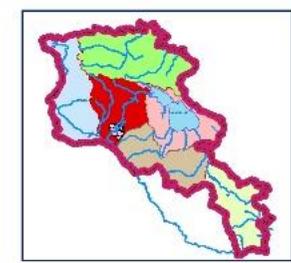
Մակարդակ, մ



ՀՀ Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը



- ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ**
- Մարզկենտրոն
 - Քաղաքներ
 - Բնակավայրեր
- Մակերևութային ջրերի**
- ▲ որակի մոնիթորինգի դիտակետեր
 - ▲ հիդրոլոգիական դիտակետեր
 - ▲ Ստորերկրյա ջրերի մոնիթորինգի դիտակետեր
- Գետային ցանց**
- ՀՀ պետական սահման
 - Լճեր և ջրամբարներ
 - Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք
- Մակերևութային ջրերի որակի դասեր**
- 3-րդ դաս
 - 4-րդ դաս
 - 5-րդ դաս



Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրեր

Հիդրոլոգիական դիտարկումներ

Սևանի ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 17 դիտակետում, այդ թվում՝ 13 գետային, 4 լճային (Սևանա լիճ) և 1 ջրանցքում: Որոշ օպերատիվ դիտակետերի դիտարկումներից ստացված ջրի էլքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմերի նկատմամբ շեղումները ներկայացված են Աղյուսակ 11-ում:

Աղյուսակ 11. Սևանի ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի էլքը.

Գետ	Դիտակետ	Միջին ամսական էլքեր, մ ³ /վ								
		հունվար			Փետրվար			Մարտ		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Ձկնագետ	Ծովագյուղ	0.15	0.20	79	0.18	0.24	73	0.76	0.73	104
Մասրիկ	Ծովակ	2.99	2.53	118	3.16	2.59	122	3.79	2.97	128
Մարտունի	Գեղհովիտ	0.73	0.74	99	0.69	0.73	96	0.79	0.80	99
Արգիճի	Վ. Գետաշեն	2.57	2.29	112	2.68	2.29	117	2.80	2.81	100
Գավառագետ	Նորատուս	2.60	2.97	88	2.75	2.93	94	3.23	3.30	98

Մակերևութային ջրերի որակ

Սևանի ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 18 դիտակետում:

Ձկնագետ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում փետրվարին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), մարտին՝ «լավ» (2-րդ դաս):

Մասրիկ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում փետրվարին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), մարտին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս):

Սոթք գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում փետրվար և մարտ ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

Կարճաղբյուր գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում փետրվար և մարտ ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

Վարդենիս գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում փետրվար ամսին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), մարտին՝ «լավ» (2-րդ դաս):

Մարտունի գետի ջրի գետաբերանի հատվածում փետրվար ամսին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), մարտին՝ «միջակ» (3-րդ դաս):

Արգիճի գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում փետրվար և մարտ ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

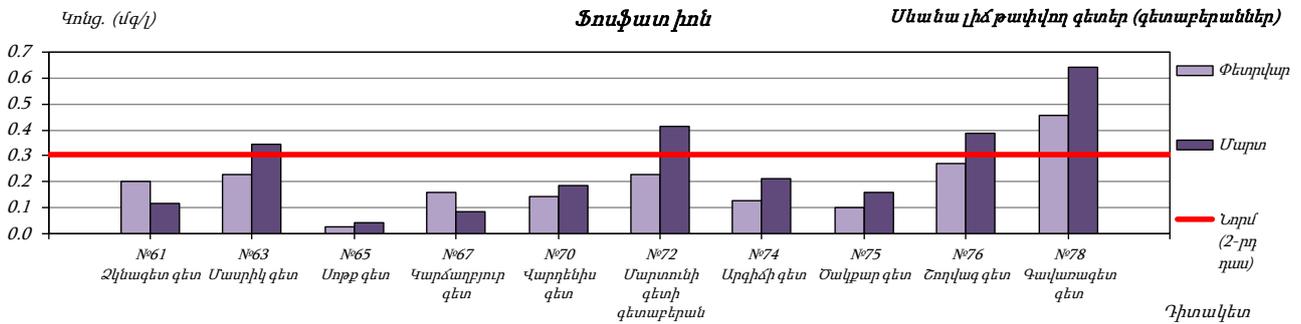
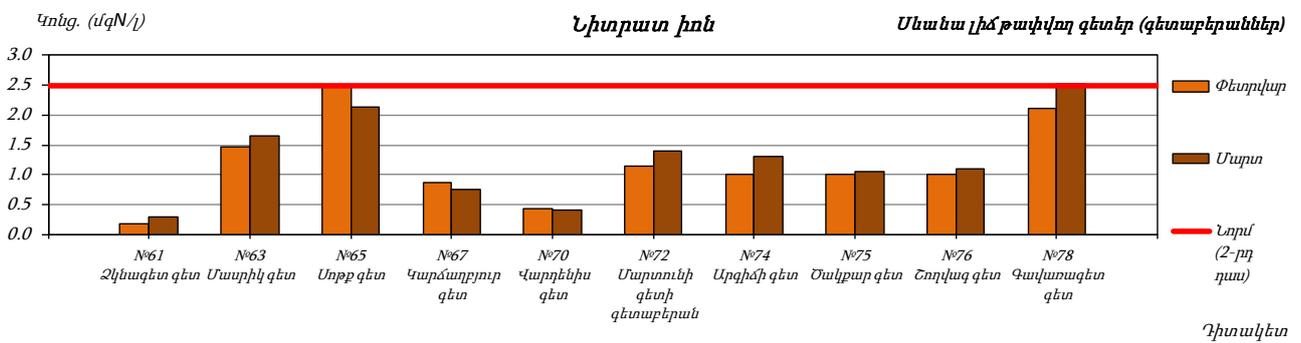
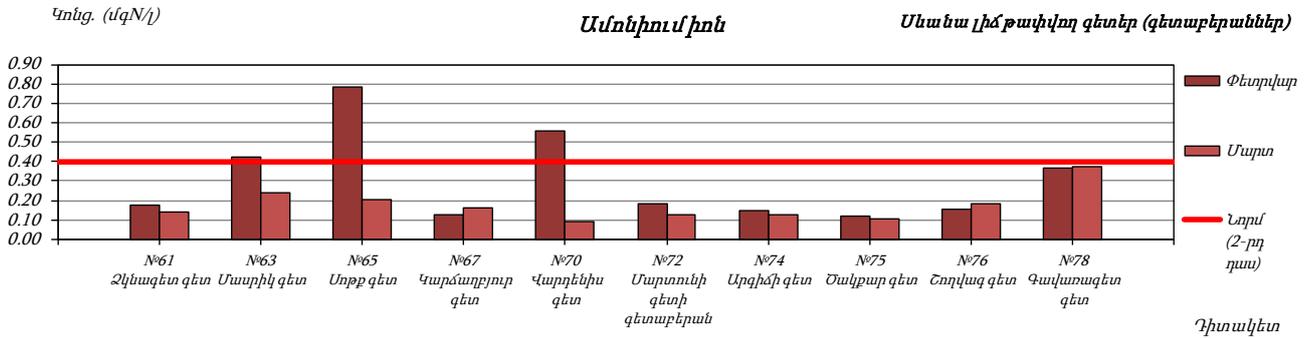
Ծակքար գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում մարտին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

Շողվազ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում փետրվար և մարտ ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

Գավառագետ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում փետրվար և մարտ ամիսներին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

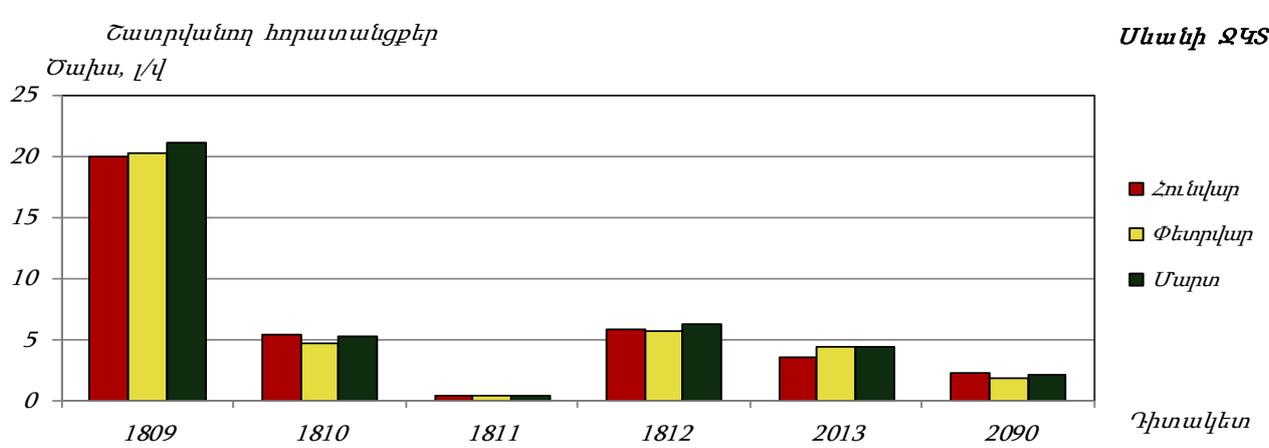
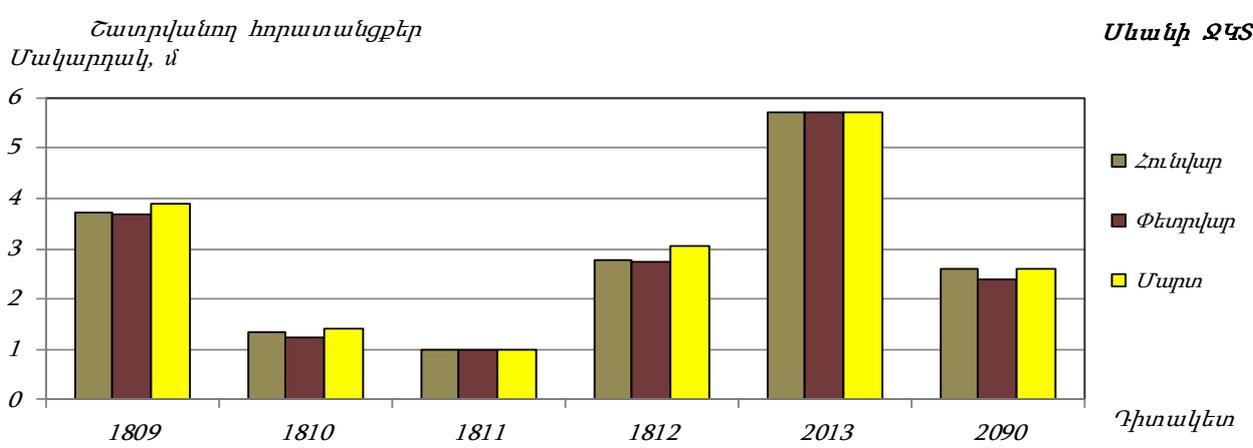
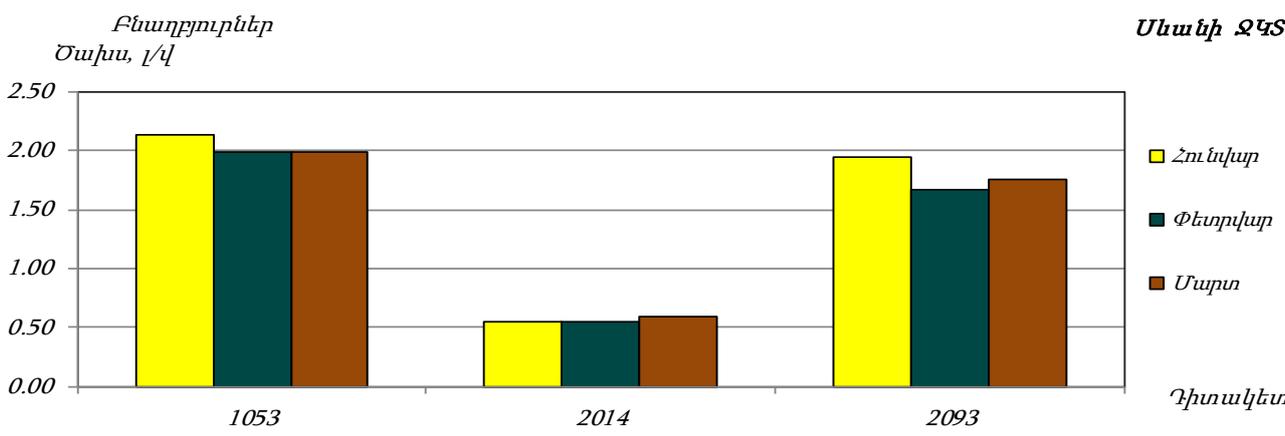
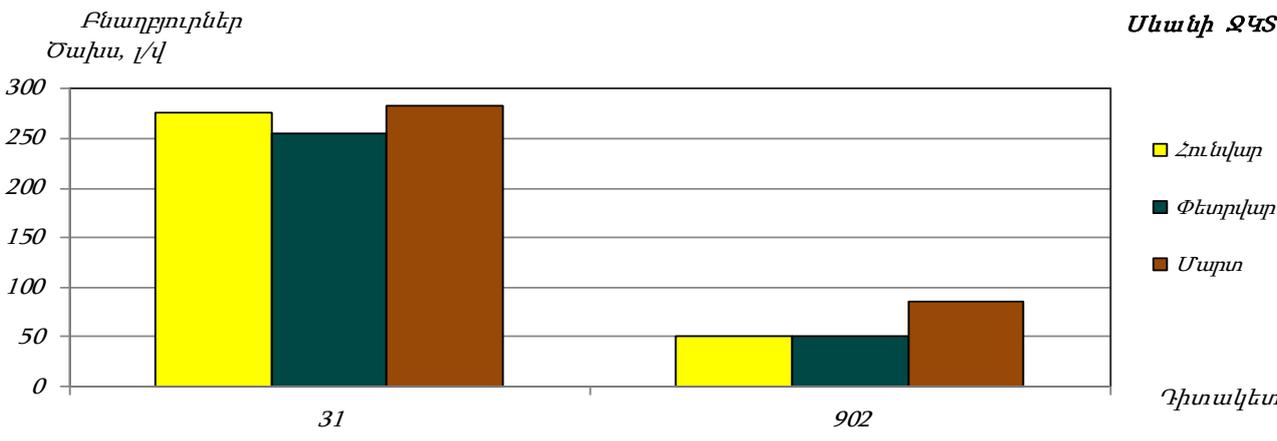
Արփա-Սևան ջրատարի ջրի որակը Ծովինար գյուղից հարավ-արևելք հատվածում մարտին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

Սևանա լիճ թափվող գետերի գետաբերաններում ազոտի և ֆոսֆորի պարունակությունները.



Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

Սևանի ՋԿՏ-ում ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական մշտադիտարկումներ կատարվել են թվով 16 դիտակետերում՝ 5 բնաղբյուրում, 6 շատրվանոց և 5 չշատրվանոց հորատանցքում, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը, ծախսը և մակարդակը: 2020 թվականի 1-ին եռամսյակի համեմատ նկատվել են հետևյալ փոփոխությունները՝ Սևանի ՋԿՏ-ի Ակունքի աղբյուրների խմբի N 31 և N902 դիտակետերում առկա է ծախսի իջեցումներ մինչև 100 լ/վրկ չափով: Ստորերկրյա ջրի ծախսի իջեցումներ են նկատվում Վարդենիսի հորատանցքային N1809, N1810 և N1812 դիտակետերում:



Սևանա լիճ

2021 թվականի 1-ին եռամսյակում հիդրոլոգիական դիտարկումներ են իրականացվել Սևանա լճի 4 դիտակետում՝ (Սևանա թերակղզի, Շորժա, Կարճաղբյուր, Մարտունի): Հիդրոոդերևութաբանական տվյալների հիման վրա կազմվել է Սևանա լճի հունվար, փետրվար և մարտ ամիսների ջրային հաշվեկշիռը:

Աղյուսակ 12. Սևանա լճի ջրային հաշվեկշիռը 2021 թվականի 1-ին եռամսյակում

Հունվար

Ջրային հաշվեկշռի տարրերը	Ընդամենը (մլն. մ ³)				Բազմամյա բնութագրեր (մլն.մ ³) 1961–2020թթ.		
	Ըստ տասնօրյակների			Ամսվա ընթացքում	Նվազ.	միջին	Առավ.
	1	2	3				
<i>ՄՈՒՏՔ</i>							
Լիճը թափվող գետերով	11.97	12.22	13.06	37.25	24.0	37.2	49.2
Արփա-Սևան ջրատարով մուտք գործած ջրի ծավալը, այդ թվում՝ ստորերկրյա ներհոսքը	3.56	3.43	3.80	10.79	0.00	8.65	20.4
Տեղումները լճի մակերևույթի վրա	0.00	20.80	10.00	30.80	2.10	22.8	78.8
Ստորերկրյա հոսք	2.60	2.60	2.70	7.90	2.90	5.80	7.90
Ընդամենը	18.13	39.05	29.56	86.74	31.8	68.5	127.1
<i>ԵԼՔ</i>							
Հրազդան գետով	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	22.7	184.6
Գոլորշացում լճի մակերևույթից	23.9	19.3	24.5	67.7	36.1	64.9	86.5
Ստորերկրյա հոսք	0.40	0.40	0.40	1.20	0.40	1.10	1.70
Ընդամենը	24.3	19.7	24.9	68.9	36.6	95.9	249.6
Կուտակում (նվազում)	0.00	0.00	0.00	0.00	-167.1	-32.5	63.3
Բացարձակ անկապք	-6.17	19.35	4.66	17.84		2.20	
Հարաբերական անկապք %	25.4	49.6	15.8	20.6	0.10	6.60	24.0

Բնութագրեր	Լճի մակարդակը, մ	Լճի մակերեսը, կմ ²	Լճի ծավալը, կմ ³
Ամսվա առաջին օրը	1900.52	1278.701	38.2022
Ամսվա վերջին օրը	1900.52	1278.701	38.2022
Միջին ամսական	1900.52	1278.701	38.2022

Մակարդակի փոփոխությունը ամսվա ընթացքում
31.01.21 և 31.01.20 մակարդակի տարբերությունը

0.00 (մ)
0.11 (մ)

Փետրվար

Ջրային հաշվեկշռի տարրերը	Ընդամենը (մլն. մ ³)				Բազմամյա բնութագրեր (մլն. մ ³) 1961–2020թթ.		
	Ըստ տասնօրյակների			Ամսվա ընթացքում	Նվազ.	միջին	Առավ.
	1	2	3				
<i>ՍՈՒՏՔ</i>							
Լիճք թափվող գետերով	12.37	13.17	10.37	35.91	22.6	34.8	43.0
Արփա-Սևան ջրատարով մուտք գործած ջրի ծավալը, այդ թվում՝ ստորերկրյա ներհոսքը	3.38	3.43	2.75	9.56	1.10	7.23	22.6
Տեղումները լճի մակերևույթի վրա	0.40	24.4	1.90	26.7	4.90	27.2	81.2
Ստորերկրյա հոսք	2.60	2.60	2.50	7.70	3.70	5.50	7.90
Ընդամենը	18.75	43.6	17.52	79.87	37.0	73.0	134.2
<i>ԵԼՔ</i>							
Հրազդան գետով	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	21.8	157.0
Գոլորշացում լճի մակերևույթից	12.3	10.3	15.1	37.7	0.00	32.3	84.2
Ստորերկրյա հոսք	0.40	0.40	0.40	12.0	0.40	1.00	1.70
Ընդամենը	12.7	10.7	15.5	38.9	0.40	61.3	180.5
Կուտակում (նվազում)	12.8	12.7	12.8	38.3	-103.4	12.0	77.0
Բացարձակ անկապք	-6.75	20.2	-10.78	2.67		0.10	
Հարաբերական անկապք %	26.5	46.3	38.1	3.34	0.00	6.10	31.6

Բնութագրեր	Լճի մակարդակը, մ	Լճի մակերեսը, կմ ²	Լճի ծավալը, կմ ³
Ամսվա առաջին օրը	1900.52	1278.701	38.2022
Ամսվա վերջին օրը	1900.55	1278.986	38.2405
Միջին ամսական	1900.53	1278.796	38.2150

Մակարդակի փոփոխությունը ամսվա ընթացքում 0.03 (մ)
 Մակարդակի փոփոխությունը 01.01.21 28.02.21 ընթացքում 0.03 (մ)
 28.02.21 և 29.02.20 մակարդակի տարբերությունը 0.11 (մ)

Մարտ

Ջրային հաշվեկշռի տարրերը	Ընդամենը (մլն. մ ³)				Բազմամյա բնութագրեր (մլն.մ ³) 1961–2020թթ.		
	Ըստ տասնօրյակների			Ամսվա ընթացքում	Նվազ.	միջին	Առավ.
	1	2	3				
<i>ՍՈՒՏՔ</i>							
Լիճք թափվող գետերով	10.37	13.54	20.90	44.81	32.7	51.3	85.8
Արփա-Սևան ջրատարով մուտք գործած ջրի ծավալը, այդ թվում՝ ստորերկրյա ներհոսքը	3.54	3.71	4.89	12.14	1.90	10.0	35.2
Տեղումները լճի մակերևույթի վրա	16.3	22.4	26.5	65.2	12.6	40.6	93.0
Ստորերկրյա հոսք	2.60	2.60	2.70	7.90	3.60	5.80	7.90
Ընդամենը	32.81	42.25	54.99	130.05	55.6	100.4	178.3
<i>ԵԼՔ</i>							
Հրազդան գետով	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	17.5	168.0
Գոլորշացում լճի մակերևույթից	14.0	14.6	14.1	42.7	0.00	27.2	53.7
Ստորերկրյա հոսք	0.40	0.40	0.40	1.20	0.40	1.10	1.70
Ընդամենը	14.4	15.0	14.5	43.9	0.40	49.0	175.0
Կուտակում (նվազում)	25.7	38.5	38.5	102.7	-90.5	52.7	128.9
Բացարձակ անկապք	-7.29	-11.25	1.99	-16.55		-1.00	
Հարաբերական անկապք %	18.2	21.0	3.62	11.3	0.70	4.20	38.5

Բնութագրեր	Լճի մակարդակը, մ	Լճի մակերեսը, կմ ²	Լճի ծավալը, կմ ³
Ամսվա առաջին օրը	1900.55	1278.986	38.2405
Ամսվա վերջին օրը	1900.63	1279.743	38.3432
Միջին ամսական	1900.59	1279.364	38.2919

Մակարդակի փոփոխությունը ամսվա ընթացքում 0.08 (մ)
 Մակարդակի փոփոխությունը 01.01.21 31.03.21 ընթացքում 0.11 (մ)
 31.03.21 և 31.03.20 մակարդակի տարբերությունը 0.18 (մ)

2021 թվականի հունվարի 1-ին լճի մակարդակը կազմել է 1900.52մ, որը նախորդ տարվա նույն օրվա համեմատությամբ բարձր է եղել 9սմ-ով: 2021 թվականի հունվարի 31-ին լճի մակարդակը կազմել է 1900.52մ, որը նախորդ տարվա նույն օրվա համեմատ բարձր է եղել 11սմ-ով, փետրվարի 28-ին՝ 1900.55մ, որը նախորդ տարվա նույն օրվա համեմատ բարձր է եղել 11սմ-ով, իսկ մարտի 31-ին կազմել է 1900.63մ, որը նախորդ տարվա նույն օրվա համեմատությամբ բարձր է եղել 18սմ-ով: 2021թվականի հունվարի 1-ից մինչև մարտի 31-ը լճի մակարդակը բարձրացել է 11 սմ-ով:

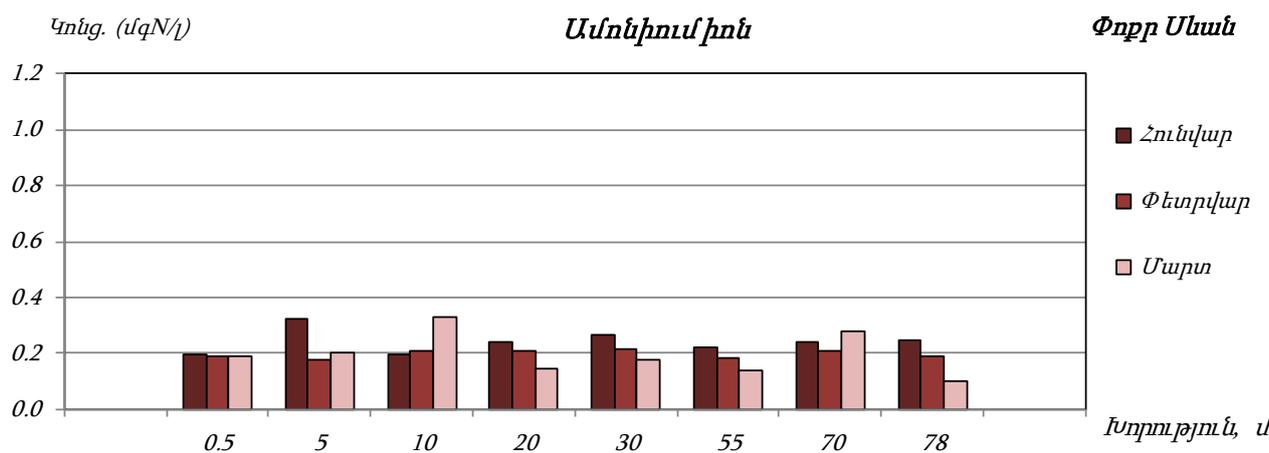
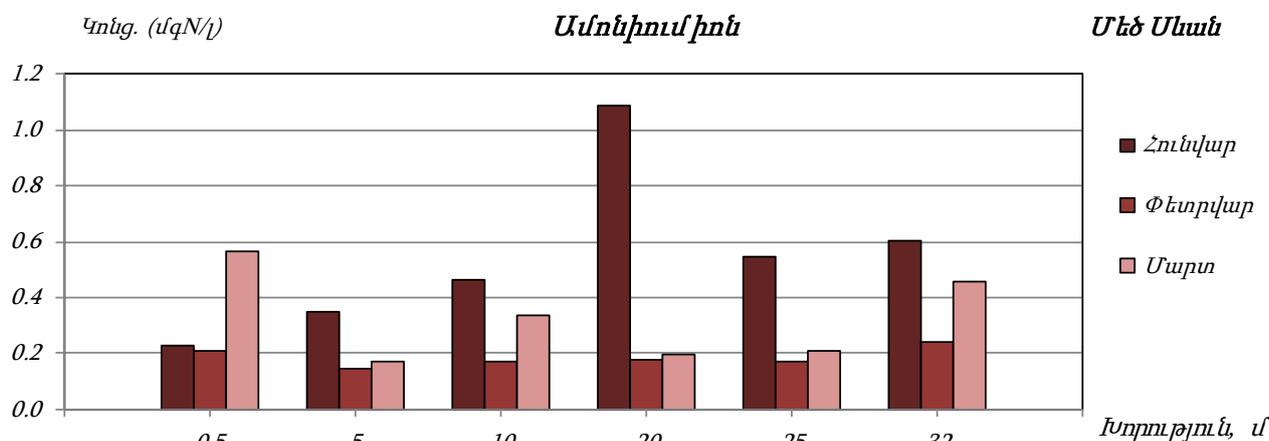
Արփա-Սևան ջրատարով լիճ մուտք գործած ջրի ծավալը հունվար ամսին կազմել է 10.785 մլն մ³, փետրվարին՝ 9.557 մլն մ³, մարտին՝ 12.136 մլն մ³:

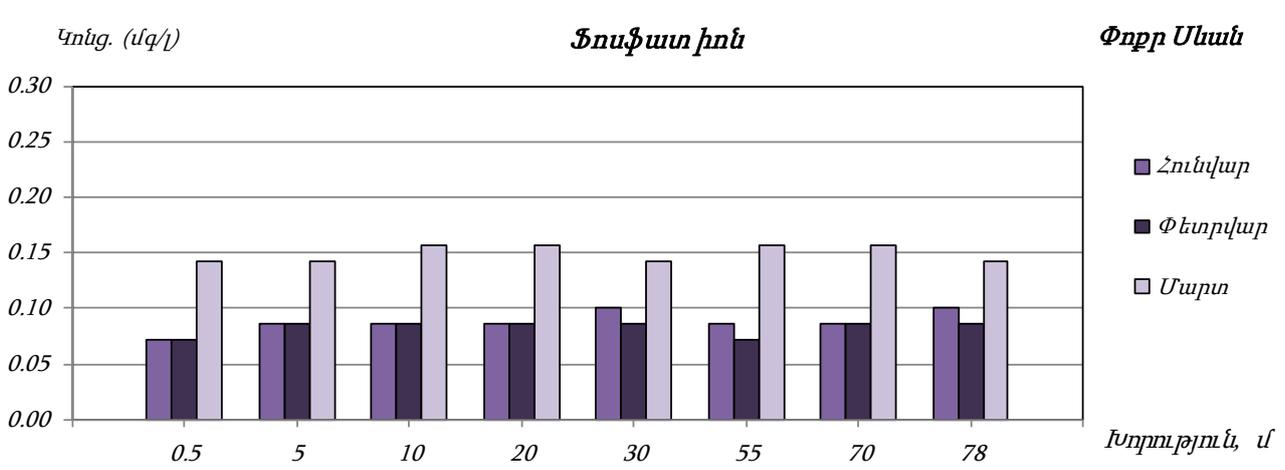
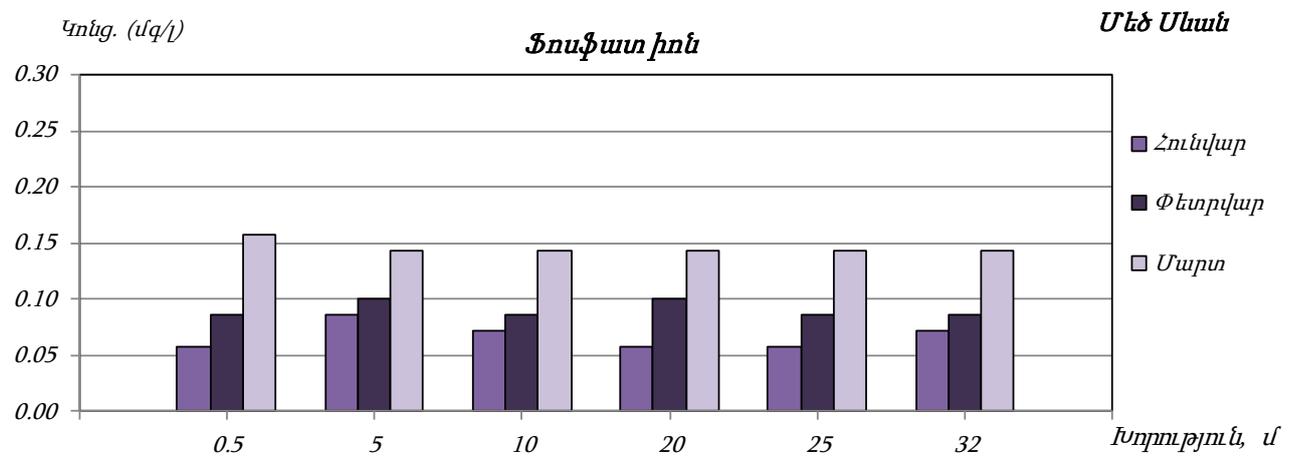
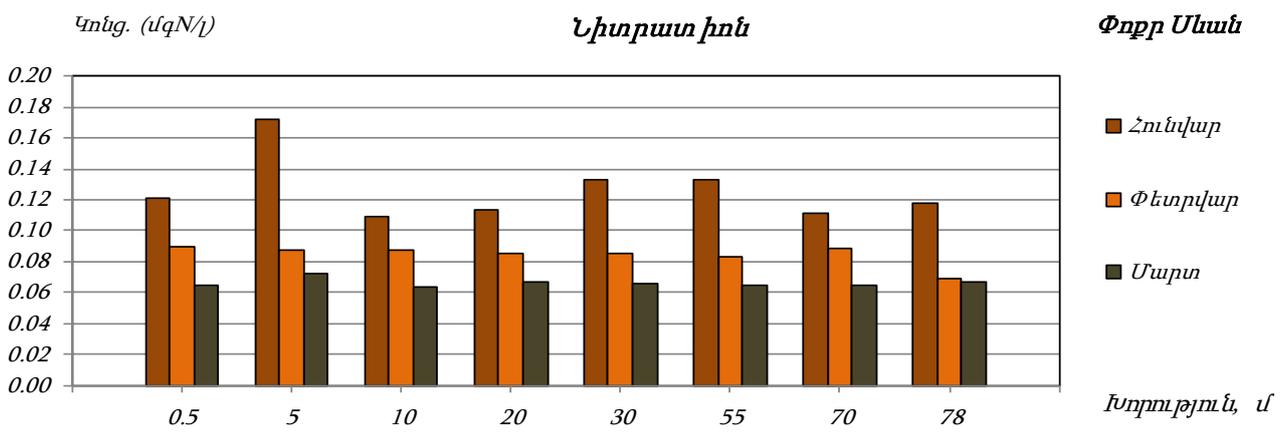
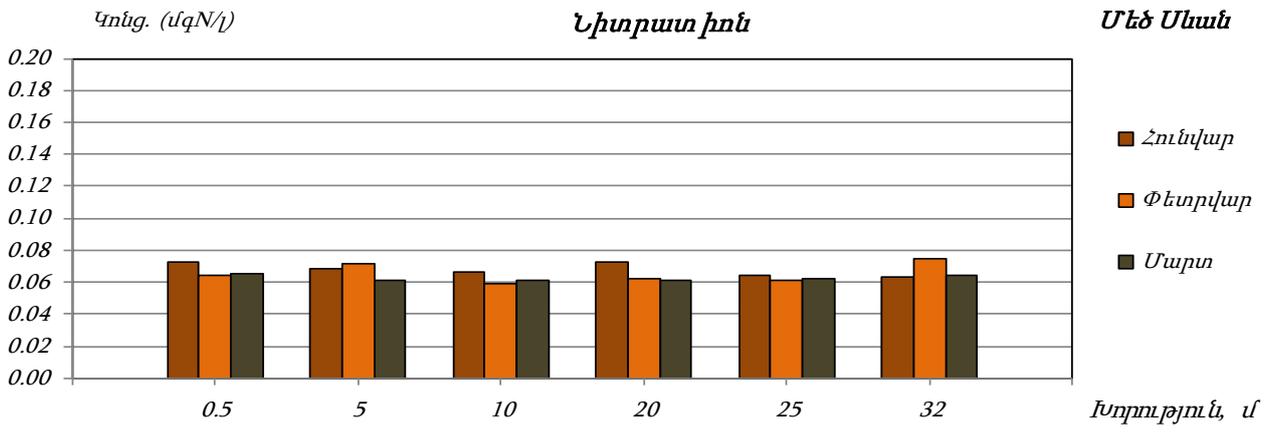
2021 թվականի հունվարի 1-ին Սևանա լճի մակերեսը կազմել է 1278.701 կմ², ծավալը 38.2022 կմ³, իսկ եռամսյակի վերջին օրը՝ մարտի 31-ին համապատասխանաբար՝ 1278.986 կմ² և 38.2405 կմ³:

2021 թվականի հունվարի 1-ին Մեծ Սևանի ծավալը կազմել է 24.1072կմ³, Փոքր Սևանինը 14.0951կմ³, իսկ մարտի 31-ին համապատասխանաբար՝ 24.2108կմ³ և 14.1324կմ³:

Սևանա լճի ջրի որակի ուսումնասիրության նպատակով ջրի որակի նմուշառումն իրականացվել է Փոքր և Մեծ Սևանների տարբեր խորություններից: Սևանա լճից վերցված փորձանմուշներում, ձկնատնտեսական նորմերի գնահատման համաձայն, երեք ամիսների ընթացքում ՍԹԿ-ն գերազանցել են թթվածնի քիմիական պահանջարկի, ամոնիում և նիտրիտ իոնների, պղնձի, քրոմի, մանգանի, վանադիումիև սելենի կոնցենտրացիաները: Որոշված մյուս ցուցանիշների պարունակությունները չեն գերազանցել ՍԹԿ-ները (*Աղյուսակ 13*):

Սևանա լճում կենսածին նյութերի պարունակությունները.





Աղյուսակ 13. Սևանա լճի ջրի որակի մոնիթորինգի արդյունքները 2021 թվականի 1-ին եռամսյակում

Հունվար

Դիտակետի համար	Կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՍԹ-ից (անգամ)							
	Թթվածնի 5-օրյա կենսաբիոլոգիական պահանջարկ, ՍԹ-Կ=3 մգ/լ	Թթվածնի քիմիական պահանջ, ՍԹ-Կ=30 մգ/լ	Անոնիում իոն, ՍԹ-Կ=0,39 մգN/լ	Պղինձ, ՍԹ-Կ=0,001 մգ/լ	Քրոմ, ՍԹ-Կ=0,001 մգ/լ	Մանգան, ՍԹ-Կ=0,01 մգ/լ	Վանադիում, ՍԹ-Կ=0,001 մգ/լ	Սելեն, ՍԹ-Կ=0,001 մգ/լ
Մեծ Սևան, 0.5մ խորություն	1.6	–	–	1.3	7.6	–	8.0	9.0
Մեծ Սևան, 5մ խորություն	1.7	–	–	–	7.9	–	8.7	16.7
Մեծ Սևան, 10մ խորություն	1.5	–	–	–	3.8	–	7.7	4.8
Մեծ Սևան, 20մ խորություն	1.5	–	2.8	–	3.7	–	7.8	2.5
Մեծ Սևան, 25մ խորություն	1.4	–	1.4	–	3.2	–	7.6	1.8
Մեծ Սևան, 30մ խորություն	1.5	–	1.6	–	4.3	–	7.5	–
Փոքր Սևան, 0.5մ խորություն	–	–	–	–	3.7	–	5.9	–
Փոքր Սևան, 5մ խորություն	1.6	–	–	–	4.2	–	6.4	6.3
Փոքր Սևան, 10մ խորություն	1.4	1.2	–	1.2	9.6	–	8.2	3.3
Փոքր Սևան, 20մ խորություն	–	1.2	–	1.3	8.7	1.2	7.8	7.0
Փոքր Սևան, 30մ խորություն	1.3	–	–	–	8.1	–	7.9	8.2
Փոքր Սևան, 55մ խորություն	–	1.2	–	2.1	7.7	–	8.5	16.9
Փոքր Սևան, 70մ խորություն	–	1.2	–	–	7.8	–	8.1	11.9
Փոքր Սևան, 80մ խորություն	1.5	–	–	1.3	7.5	–	7.6	7.7

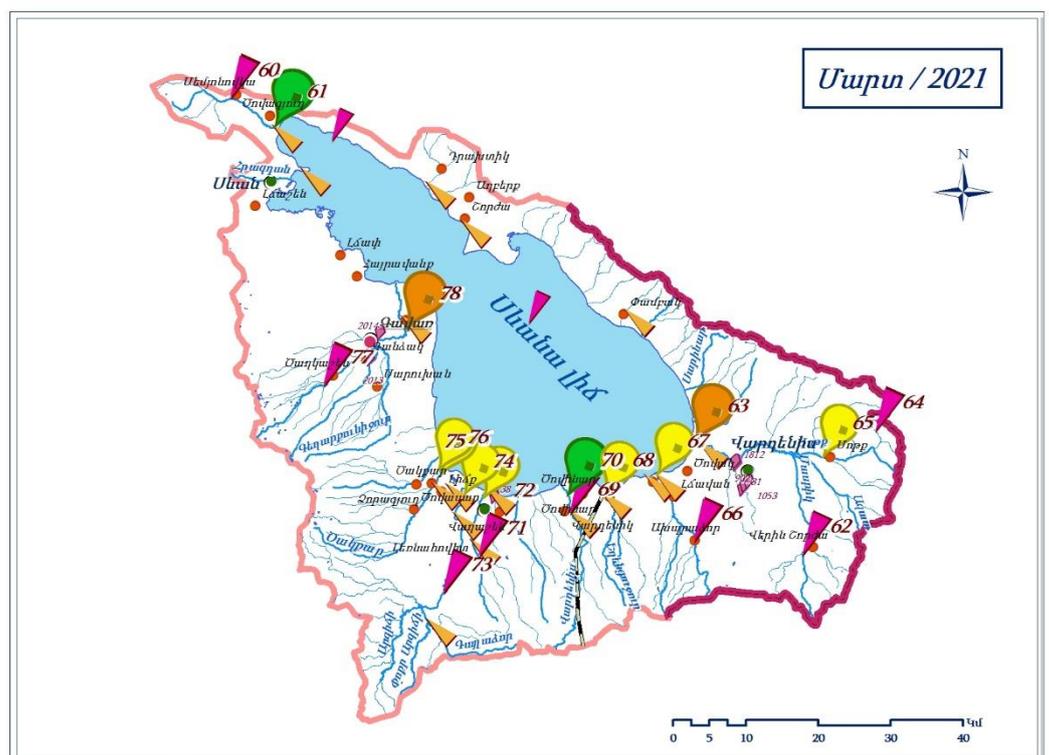
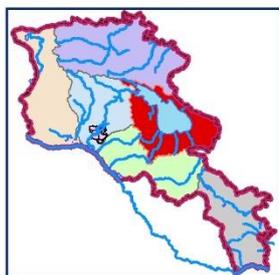
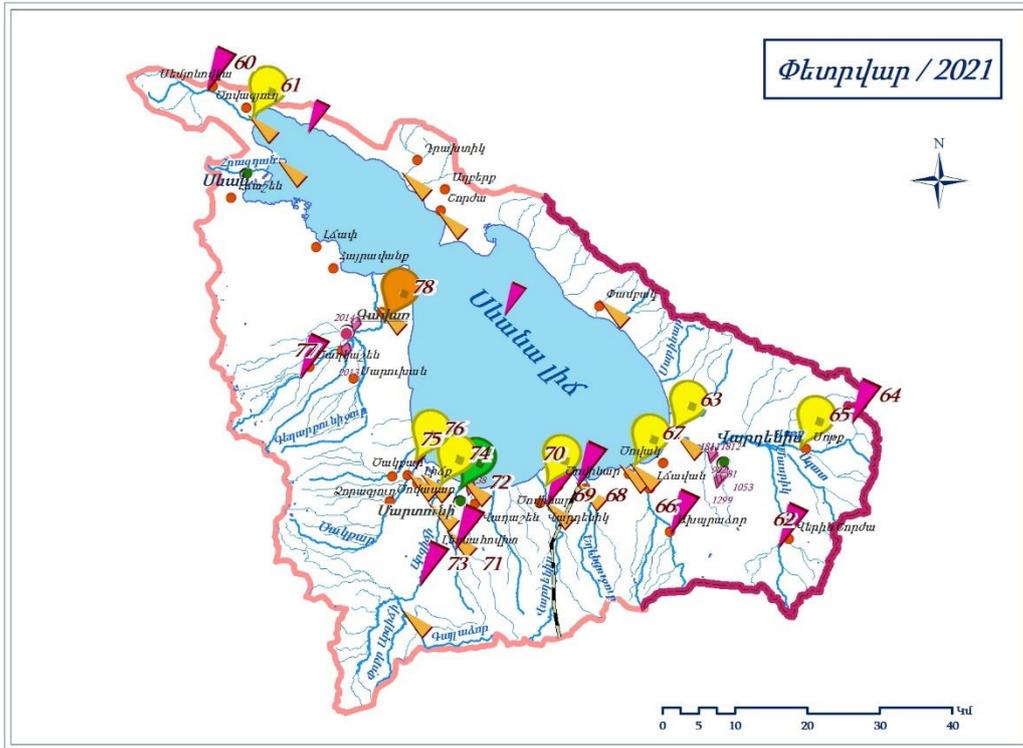
Փետրվար

Դիտակետի համար	Կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՍԹԿ-ից (անգամ)					
	Թթվածնի 5-օրյա կենսաբիոհական պահանջարկ, ՍԹԿ=3 մգ/լ	Թթվածնի քիմիական պահանջ, ՍԹԿ=30 մգ/լ	Պղինձ, ՍԹԿ=0,001 մգ/լ	Քրոմ, ՍԹԿ=0,001 մգ/լ	Վանադիում, ՍԹԿ=0,001 մգ/լ	Սելեն, ՍԹԿ=0,001 մգ/լ
Մեծ Սևան, 0.5մ խորություն	1.2	1.2	1.3	9.8	3.5	2.9
Մեծ Սևան, 5մ խորություն	1.2	–	–	8.3	3.4	3.4
Մեծ Սևան, 10մ խորություն	1.2	1.7	–	7.8	3.3	2.8
Մեծ Սևան, 20մ խորություն	1.5	–	–	7.5	3.4	3.2
Մեծ Սևան, 25մ խորություն	1.4	–	1.2	6.0	3.4	3.2
Մեծ Սևան, 30մ խորություն	1.2	–	1.2	9.0	3.6	4.3
Փոքր Սևան, 0.5մ խորություն	1.2	1.2	1.2	5.0	3.2	2.5
Փոքր Սևան, 5մ խորություն	1.2	–	–	8.8	3.2	2.7
Փոքր Սևան, 10մ խորություն	1.4	–	1.7	7.2	3.3	3.2
Փոքր Սևան, 20մ խորություն	1.2	–	1.2	8.1	3.2	3.0
Փոքր Սևան, 30մ խորություն	–	–	–	6.5	3.2	2.8
Փոքր Սևան, 55մ խորություն	–	1.3	–	8.9	3.2	3.1
Փոքր Սևան, 70մ խորություն	1.2	1.3	–	10.1	3.2	3.1
Փոքր Սևան, 80մ խորություն	1.3	–	1.9	6.9	3.2	3.0

Մարտ

Դիտակետի համար	Կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՄԹԿ-ից (անգամ)					
	Թթվածնի քիմիական պահանջ, ՄԹԿ=30 մգ/լ	Անոնիում իոն, ՄԹԿ=0,39 մգN/լ	Պղինձ, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Քրոմ, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Վանադիում, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Սելեն, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ
Մեծ Սևան, 0.5մ խորություն	-	1.5	-	-	5.0	3.1
Մեծ Սևան, 10մ խորություն	-	-	-	1.3	5.2	3.4
Մեծ Սևան, 20մ խորություն	-	-	-	1.3	5.2	3.2
Մեծ Սևան, 25մ խորություն	-	-	-	2.2	5.1	3.1
Մեծ Սևան, 30մ խորություն	-	-	-	1.4	5.1	2.9
Մեծ Սևան, 5մ խորություն	-	-	-	-	5.2	2.8
Փոքր Սևան, 0.5մ խորություն	-	-	1.5	1.7	4.6	3.1
Փոքր Սևան, 10մ խորություն	1.3	-	-	1.6	4.9	2.9
Փոքր Սևան, 20մ խորություն	1.2	-	-	1.9	4.7	2.8
Փոքր Սևան, 30մ խորություն	-	-	-	1.2	4.8	3.0
Փոքր Սևան, 5մ խորություն	-	-	-	1.3	4.7	3.0
Փոքր Սևան, 55մ խորություն	-	-	-	-	4.8	2.8
Փոքր Սևան, 70մ խորություն	1.2	-	-	-	4.9	3.0
Փոքր Սևան, 80մ խորություն	-	-	-	-	4.9	2.9

ՀՀ Սեանի ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը



Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրեր

Հիդրոլոգիական դիտարկումներ

Արարատյան ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 12 դիտակետում, այդ թվում՝ 11 գետային և 1 ջրամբարային (Ազատի ջրամբար): Որոշ օպերատիվ դիտակետերի դիտարկումներից ստացված ջրի էլքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմերի նկատմամբ շեղումները ներկայացված են Աղյուսակ 14-ում:

Աղյուսակ 14. Արարատյան ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի էլքը.

Գետ	Դիտակետ	Միջին ամսական էլքեր, մ ³ /վ								
		հունվար			Փետրվար			Մարտ		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Ազատ	Գառնի	2.10	3.05	69	2.13	3.11	68	2.45	3.55	69
Վեղի	Ուրցաձոր	0.73	0.77	95	0.92	0.87	105	1.88	1.34	140
Արփա	Ջերմուկ	2.27	2.54	89	2.34	2.46	95	2.54	2.71	94
Արփա	Արենի	6.34	6.94	91	6.24	7.36	85	9.27	10.9	85

Մակերևութային ջրերի որակ

Արարատյան ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 13 դիտակետում:

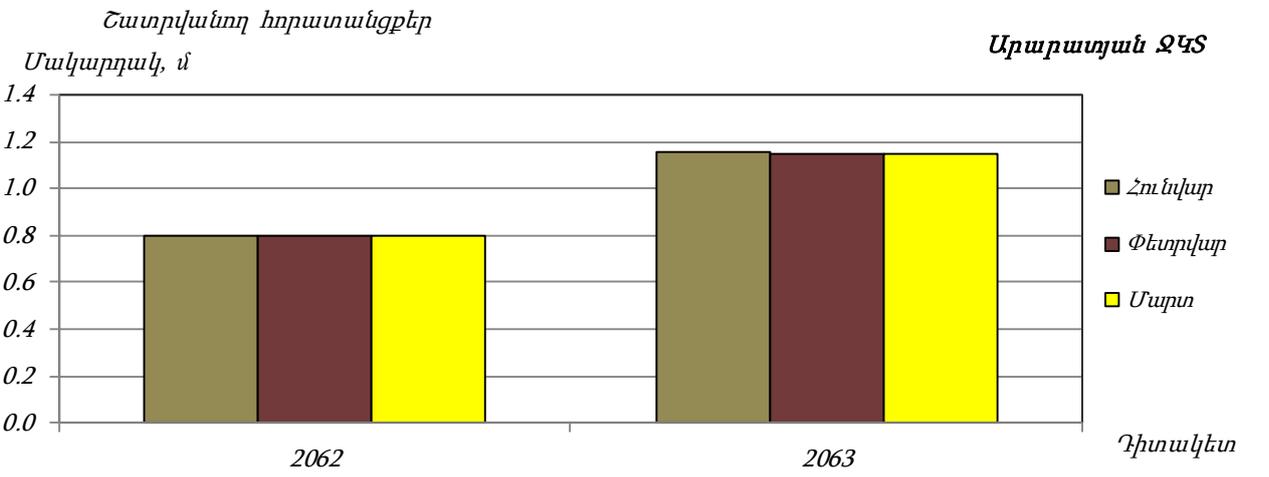
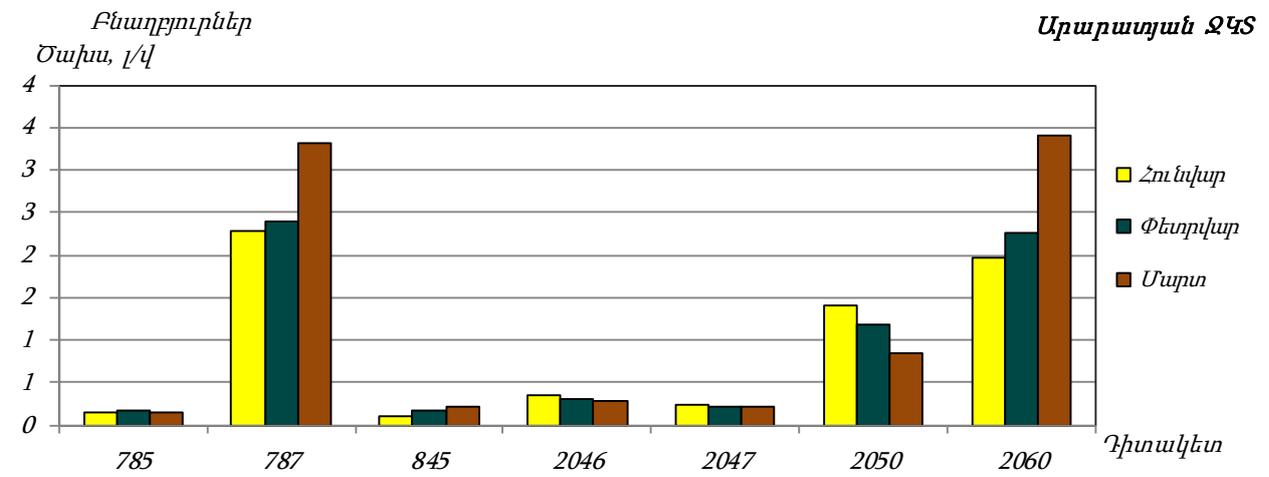
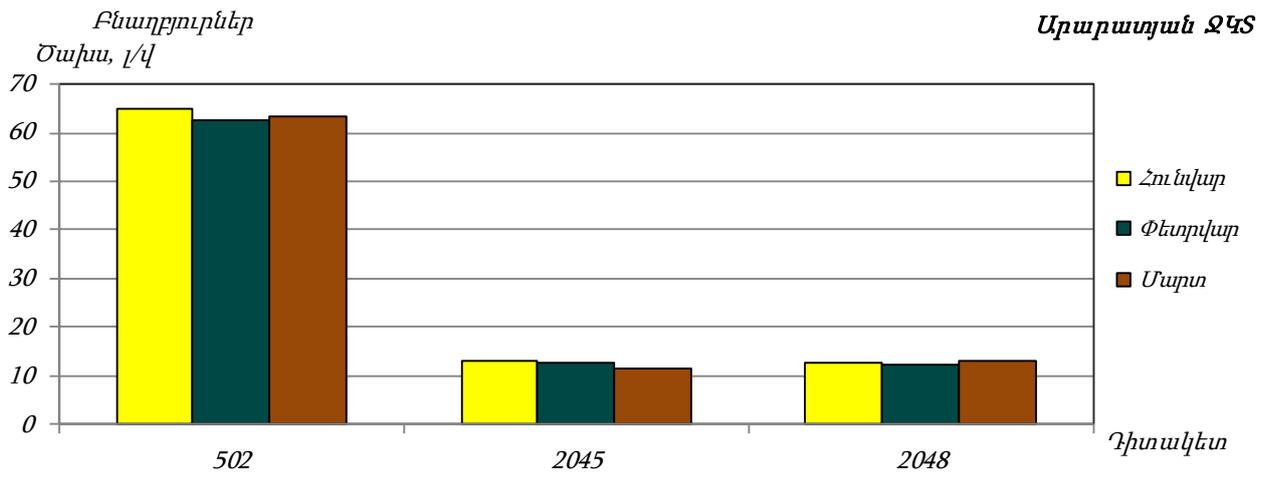
Արփա գետի ջրի որակը Վայք քաղաքից վերև և ներքև հատվածներում մարտ ամսին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս): Եղեգնաձոր քաղաքից վերև մարտին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), Արենի գյուղից ներքև հատվածում մարտին ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

Դարբ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում մարտին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

Եղեգիս գետի ջրի որակը Շատին գյուղից ներքև հատվածում մարտին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

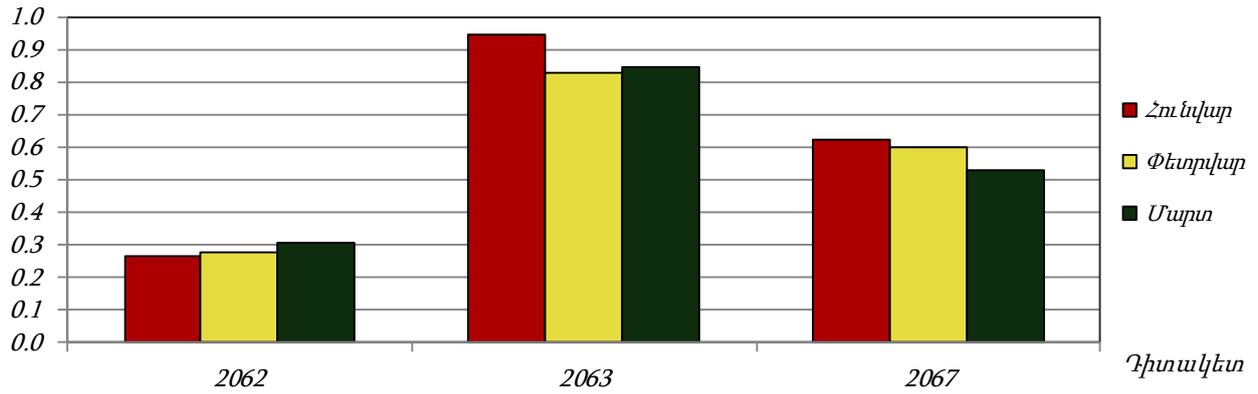
Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

Արարատյան ՋԿՏ-ում ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական մշտադիտարկումներ կատարվել են թվով 23 դիտակետում՝ 10 բնաղբյուրում, 3 շատրվանող և 10 չշատրվանող հորատանցքերում, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը, ծախսը և մակարդակը: 2020 թվականի 1-ին եռամսյակի համեմատ նկատվել են հետևյալ փոփոխությունները՝ N502, N787, N2045 դիտակետերում նկատվում է ծախսերի անկումներ 5-10%-ի չափով: Արարատյան արտեզյան ավազանի հորատանցքային դիտակետերում (2064, 2067, 2074) նկատվում է ստորերկրյա ջրի մակարդակի բարձրացումներ՝ մինչև 50 սմ-ով, իսկ N2065 շատրվանող հորատանցքում ծախսի աննշան բարձրացում՝ 0.15լ/վ-ով: Միաժամանակ Արտաշատի N2073 գրունտային ջրհորում նկատվում է մակարդակի իջեցում՝ մինչև 20 սմ-ով:



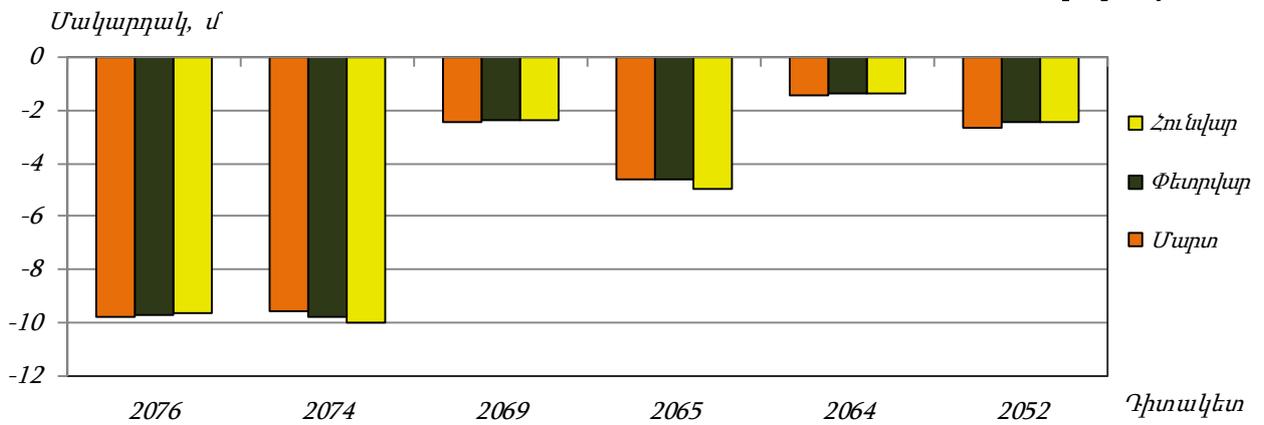
Շատրվանոցի հորատանցքեր
Ծախս, լ/վ

Արարատյան ՋԿՏ



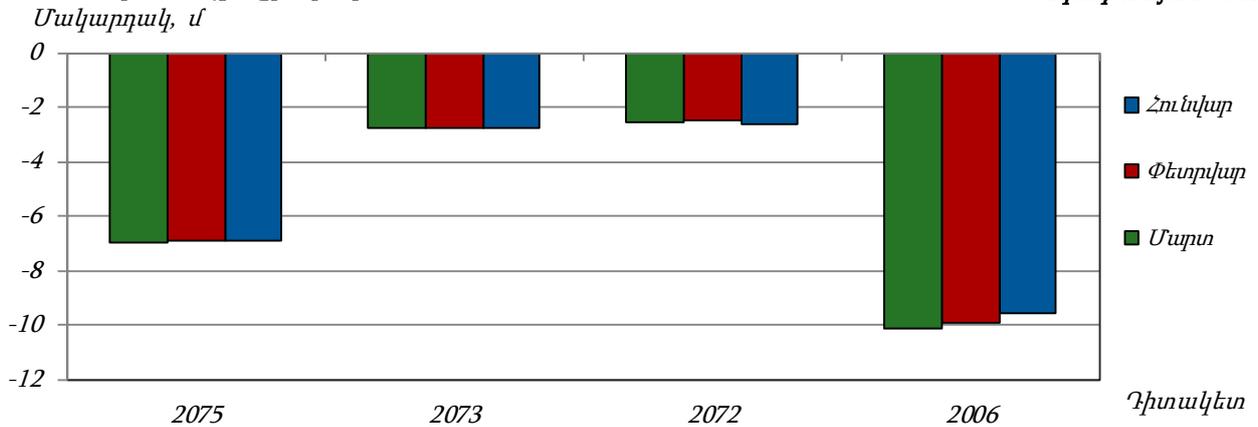
Չշատրվանոցի հորատանցքեր

Արարատյան ՋԿՏ

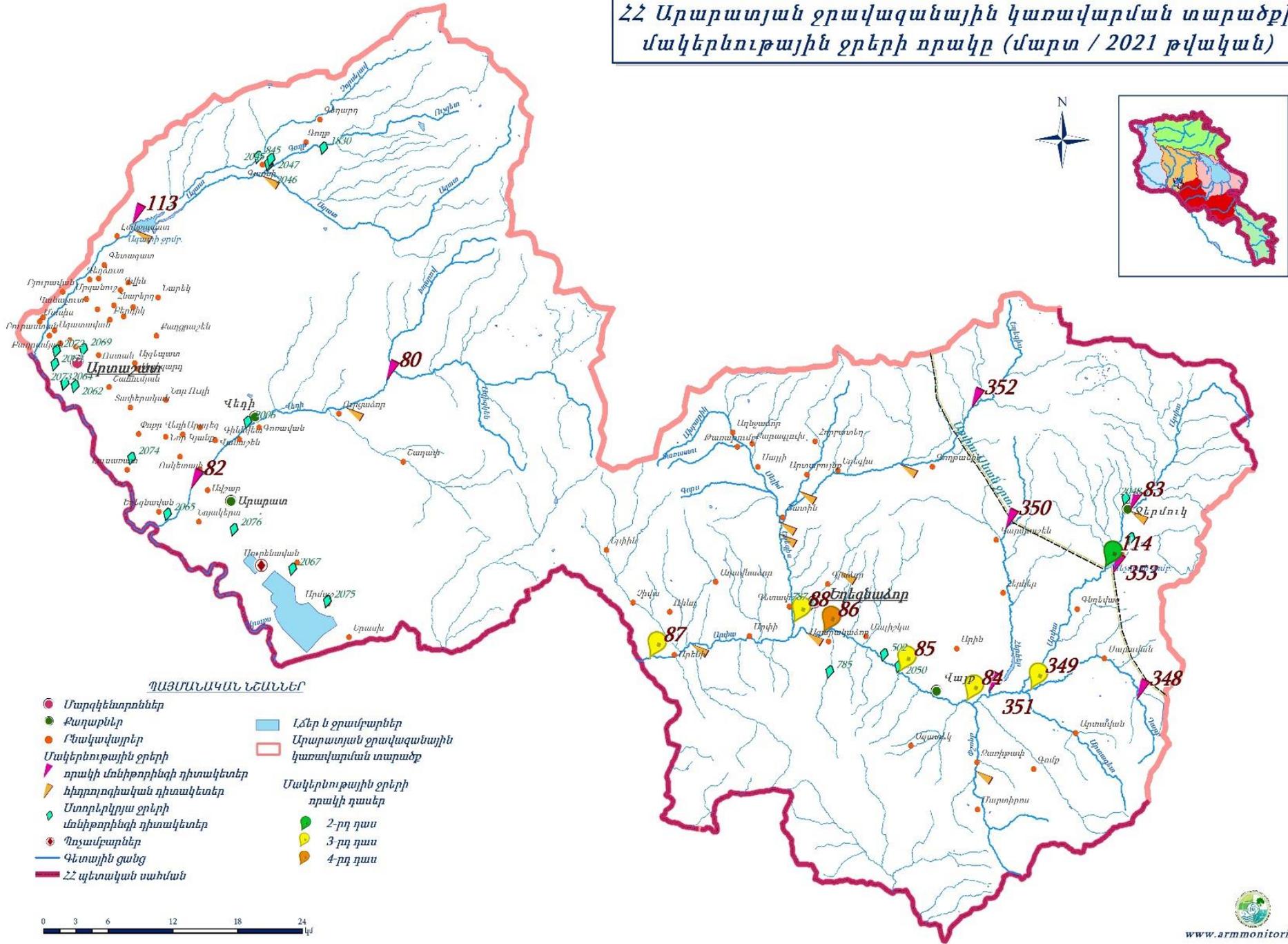


Գրունտային ջրհորներ

Արարատյան ՋԿՏ



22 Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը (մարտ / 2021 թվական)



Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրեր

Հիդրոլոգիական դիտարկումներ

Հարավային ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 9 դիտակետում: Որոշ օպերատիվ դիտակետերի դիտարկումներից ստացված ջրի էլքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմերի նկատմամբ շեղումները ներկայացվում են.

Աղյուսակ 15. Հարավային ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի էլքը.

Գետ	Դիտակետ	Միջին ամսական էլքեր, մ ³ /վ								
		հունվար			Փետրվար			Մարտ		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Մեղրիգետ	Մեղրի	0.79	0.91	87	1.45	1.03	145	4.50	2.06	219
Ողջի	Կապան	1.53	1.45	106	1.53	1.83	84	6.76	4.74	143
Որոտան	Գորայք	1.82	2.00	91	1.82	2.01	90	1.82	2.17	84

Մակերևութային ջրերի որակ

Հարավային ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 21 դիտակետում:

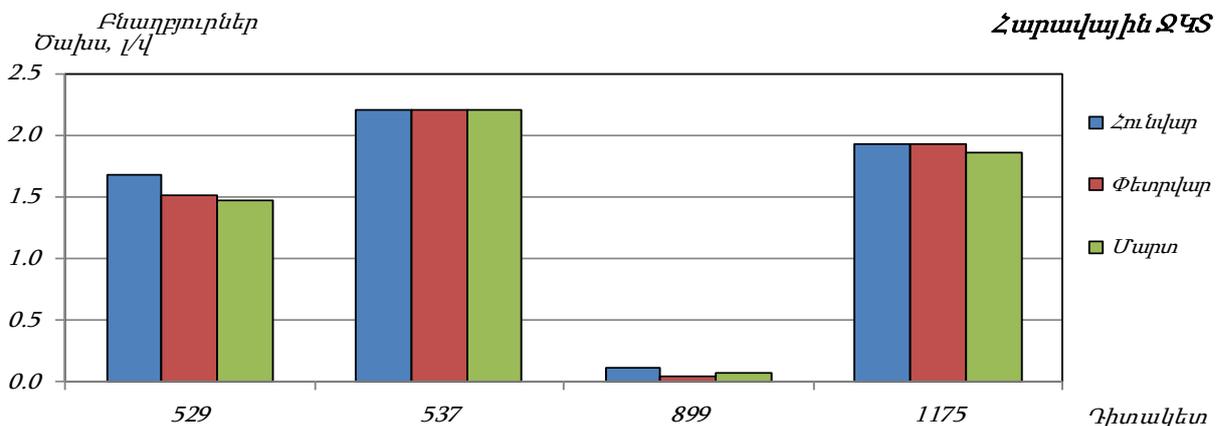
Որոտան գետի ջրի որակը Միսիան քաղաքից վերև մարտին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս): Միսիան քաղաքից ներքև և Տաթև ՀԷԿ-ից ներքև հատվածներում գետի ջրի որակը մարտին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

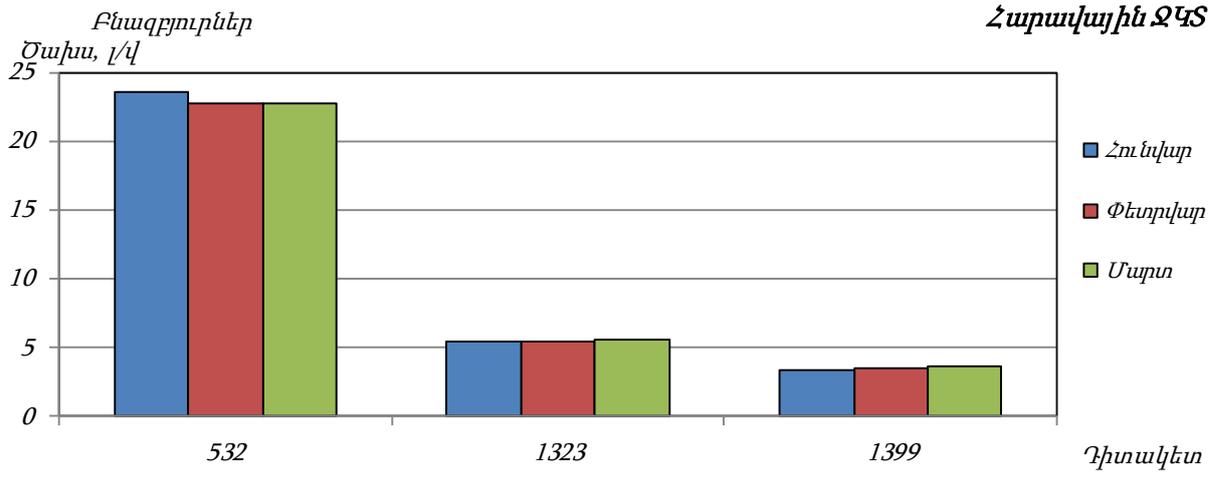
Միսիան գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում մարտին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

Վարարակ գետի ջրի որակը Գորիս քաղաքից վերև և գետաբերանի հատվածներում մարտին գնահատվել է «վատ»(5-րդ դաս):

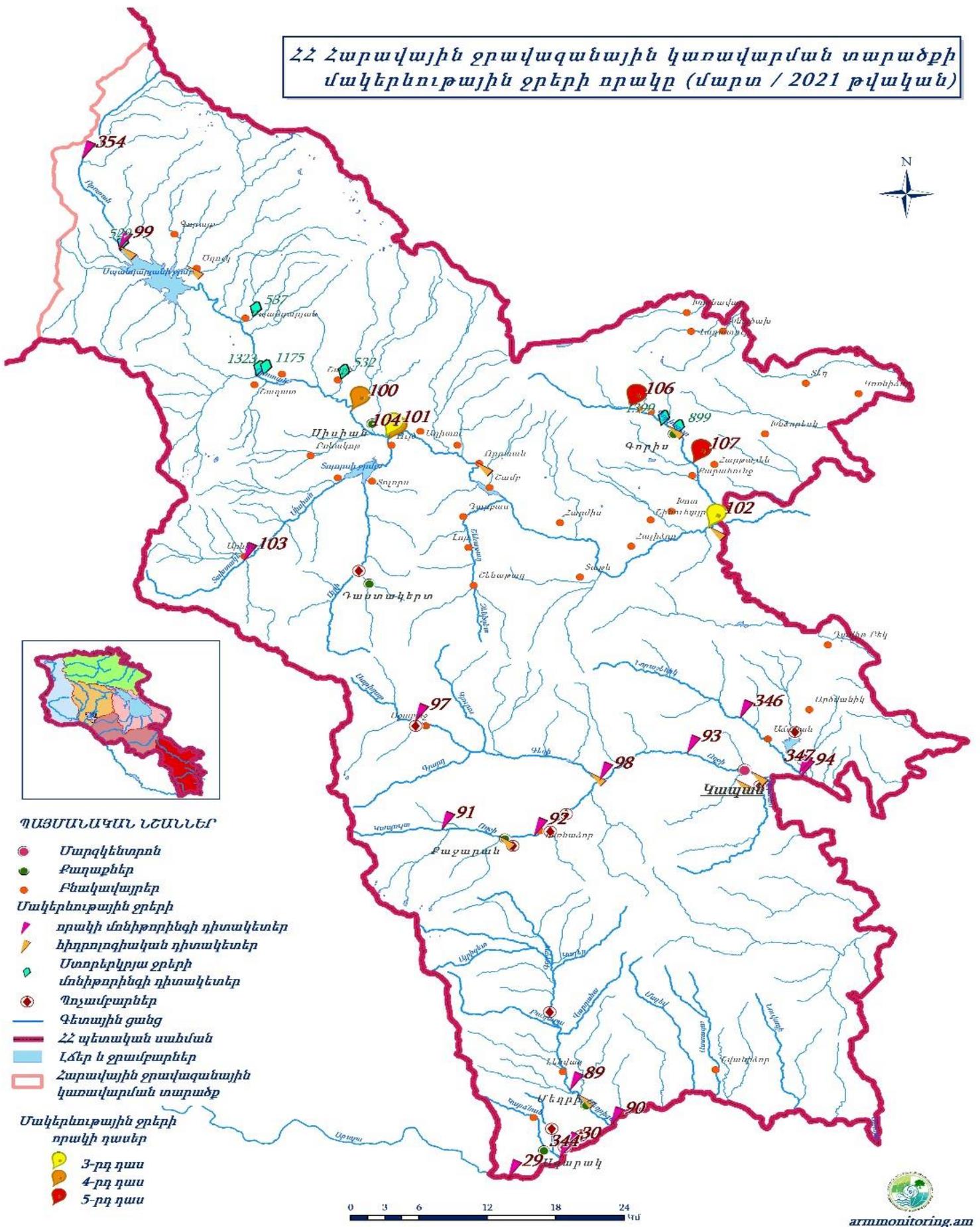
Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

Հարավային ՋԿՏ-ի ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական մշտադիտարկումներ կատարվել են 7 բնադրյուրում, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը և ծախսը: 2021 թվականի 1-ին եռամսյակի համեմատած նկատվել են հետևյալ փոփոխությունները՝ Հարավային ՋԿՏ աղբյուրների N529, N537, N1175 և N899, դիտակետերում նկատվում է ծախսերի իջեցումներ, իսկ N1399 դիտակետում՝ ծախսի բարձրացումներ 10%-ի չափով: Շաքիի N 532 դիտակետի ծախսը կայուն է:





ՀՀ Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը (մարտ / 2021 թվական)



Ջրամբարներ

Ախուրյանի, Արփի լիճ, Ագատի և Ապարանի ջրամբարներում իրականացվում են հիդրոլոգիական դիտարկումներ և ջրի որակի մոնիթորինգ, Մարմարիկի ջրամբարում իրականացվում են միայն հիդրոլոգիական դիտարկումներ, իսկ Կեչուտի ջրամբարում և Երևանյան լճում՝ միայն ջրի որակի մոնիթորինգ:

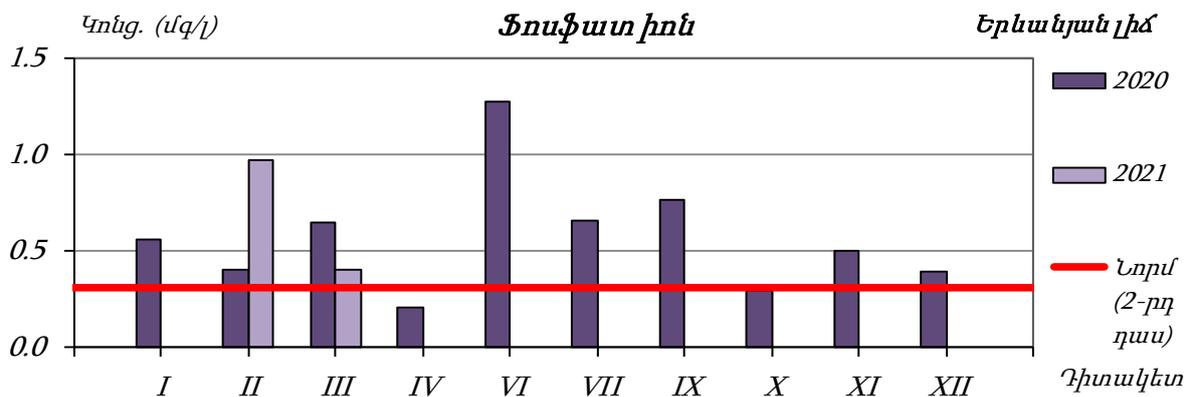
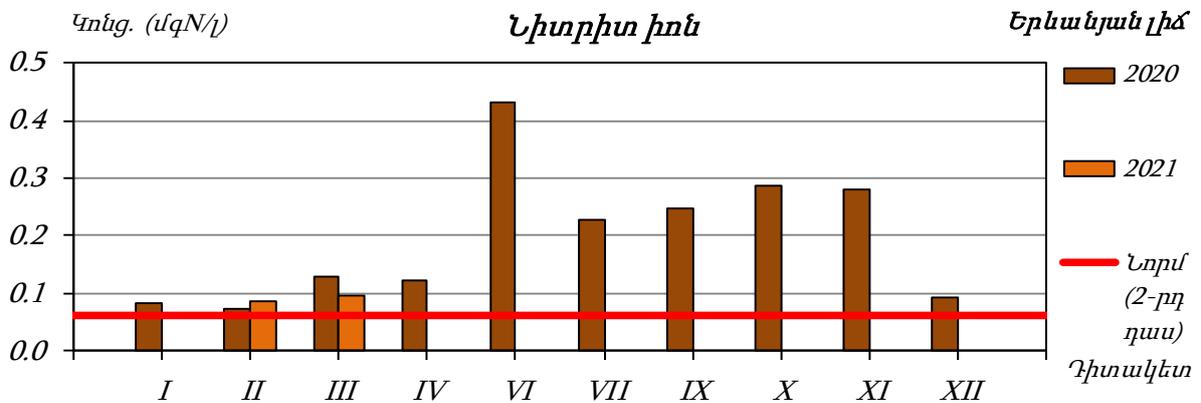
2021թվականի 1-ին եռամսյակում ջրամբարների լցվածությունների մեծությունները եռամսյակի ամիսների վերջին օրերի դրությամբ ներկայացված են հաջորդող աղյուսակում.

Աղյուսակ 16. Ջրամբարների ջրալցվածությունը.

Ջրամբարի անվանումը	Ջրամբարի ընդհանուր ծավալը, մլն. խոր.մ	Փաստացի լցվածությունը, հունվարի 31-ի դրությամբ		Փաստացի լցվածությունը, փետրվարի 28-ի դրությամբ		Փաստացի լցվածությունը, մարտի 31-ի դրությամբ	
		ընդամենը մլն. խոր.մ	ընդհանուր ծավալի նկատմամբ %	ընդամենը մլն. խոր.մ	ընդհանուր ծավալի նկատմամբ %	ընդամենը մլն. խոր.մ	ընդհանուր ծավալի նկատմամբ %
Ախուրյան	525	125.59	24	165.18	31	204.84	39
Արփի լիճ	105	30.40	29	31.70	30	33.40	32
Ագատ	70	25.42	36	30.96	44	37.32	53
Ապարան	91	14.57	16	15.87	17	25.59	28
Մարմարիկ	24	2.22	9	2.61	11	3.84	16

Ջրամբարների ջրի որակ

Երևանյան լիճ ջրամբարի ջրի որակը փետրվարին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), մարտին՝ «միջակ» (3-րդ դաս): Կեչուտի ջրամբարի ջրի որակը մարտին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս):



Աղյուսակ 17. Ջրամբարների ջրի որակը 2021թ. 1-ին եռամսյակում.

Փետրվար

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը (Դիտակետի համարը)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը
Երևանյան լիճ (112)	ամբարտակի մոտ	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ԸՍԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
		ֆոսֆատ իոն	4-րդ	

Մարտ

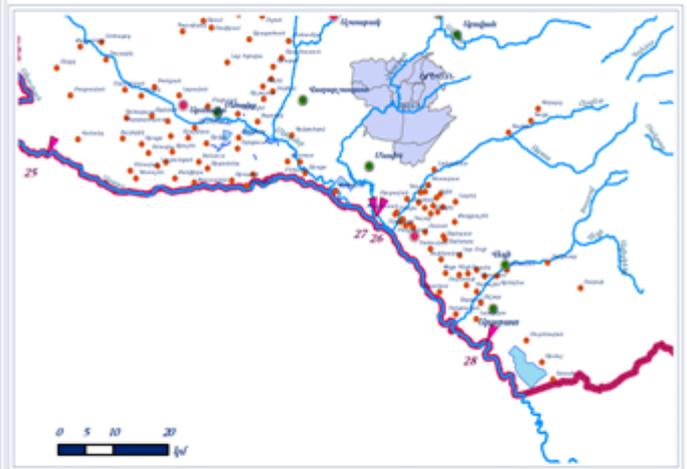
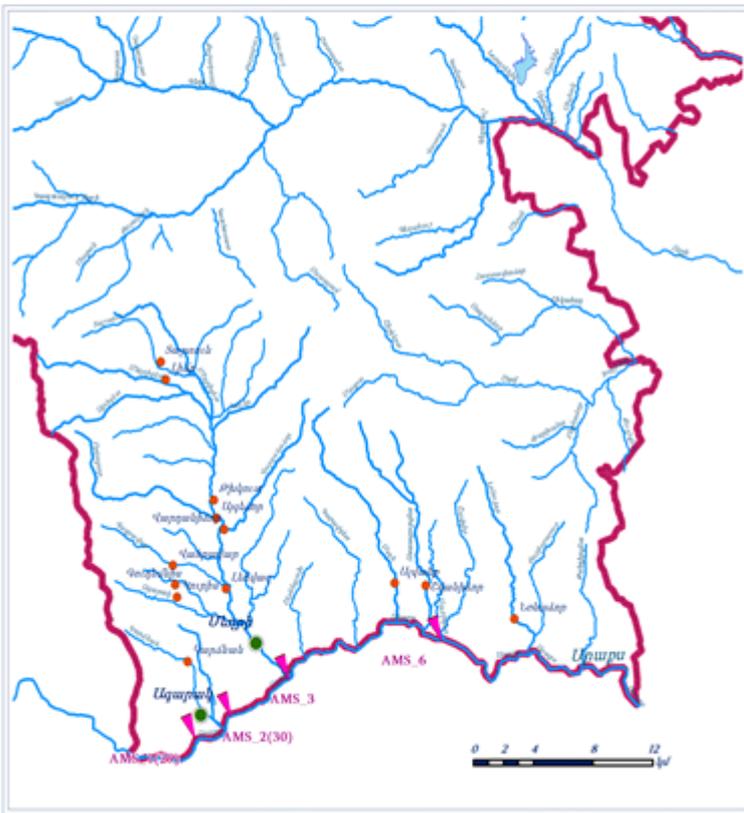
Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրությունը (Դիտակետի համարը)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դասը	Ջրի որակի ընդհանրական դասը
Երևանյան լիճ (112)	ամբարտակի մոտ	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
Կեչուտի ջրամբար (114)	ամբարտակի մոտ	-	2-րդ	2-րդ

Արաքս գետ

2021 թվականի 1-ին եռամսյակում դիտարկումներ են իրականացվել Արաքս գետի 3 դիտակետում: Գետի ջրի փորձանմուշներում որոշված ցուցանիշներից, ձկնատնտեսական ՍԹԿ-ներով գնահատման համաձայն, դիտվում է վանադիումով բարձր աղտոտվածություն: Որոշված մյուս ցուցանիշներից գերազանցվել են ԹՔՊ-ի, ամոնիում և նիտրիտ իոնների, ցինկի, պղնձի, քրոմի, մանգանի, ալյումինի և սելենի համապատասխան ՍԹԿ-ները: Արաքս գետի աղտոտվածության գերազանցումների վերաբերյալ մանրամասն տեղեկություն ըստ առանձին ամիսների տրվում է աղյուսակների տեսքով (Աղյուսակ 18):

ԱՐԱՔՍ ԳԵՏԻ ՋՐԻ ՈՐԱԿԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՑԱՆՑ

Արաքս գետի հայ-իրանական համատեղ մոնիթորինգ



- ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ԼՇՈՒՆԵՐ**
- Մարզկենտրոններ
 - Քաղաքներ
 - Գյուղեր
 - ▲ Գետերի որակի նմուշառման դիտակետեր
 - Գետային ցանց
 - ԸՂ պետական սահման
 - Լճեր և ջրամբարներ

Աղյուսակ 18. Արաքս գետի ջրի որակի մոնիթորինգի գնահատման արդյունքները 2021 թվականի 1-ին եռամսյակում

Մարտ

Դիտակետի տեղադրություն (դիտակետի համար)	Կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՄԹԿ-ից (անգամ)									
	Թթվածնի քիմիական պահանջ, ՄԹԿ=30 սգ/լ	Անոնիում իոն, ՄԹԿ=0,39 սգN/լ	Նիտրիտ իոն, ՄԹԿ=0,024 սգN/լ	Ցինկ, ՄԹԿ=0,01 սգ/լ	Պղինձ, ՄԹԿ=0,001 սգ/լ	Քրոմ, ՄԹԿ=0,001 սգ/լ	Մանգան, ՄԹԿ=0,01 սգ/լ	Վանադիում, ՄԹԿ=0,001 սգ/լ	Ալյումին, ՄԹԿ=0,04 սգ/լ	Սելեն, ՄԹԿ=0,001 սգ/լ
Հրազդան գետի թափման կետից վերև (26)	-	6.5	5.7	7.3	8.0	6.3	5.2	20.6	8.0	1.6
Հրազդան գետի թափման կետից ներքև (27)	1.2	7.6	5.8	1.9	4.4	2.0	4.5	18.2	4.5	2.0
Արմաշ գյուղից 0.5 կմ ներքև (28)	1.5	3.3	5.1	2.8	3.9	4.2	5.9	14.9	9.1	-

5. ԱՆՏԱՌՆԵՐ

Անտառպահպանություն

Անտառպահպանության վերաբերյալ ուսումնասիրություններ են իրականացվել «Զանգեզուր կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի «Շիկահող» պետական արգելոց» տեղամասում: Աշխատանքների իրականացման համար հիմք են հանդիսացել 2019-2020 թվականների արբանյակային պատկերների վերծանման և համադրման արդյունքները: Վերոնշյալ աշխատանքների իրականացման արդյունքում առաձևացվել էր սաղարթում տեղի ունեցած փոփոխության թվով մեկ օջախ, որը ճանապարհների անհասանելիության հետևանքով հնարավոր չի եղել ուսումնասիրել տեղում: Ընդհանուր առմամբ դաշտային դիտարկումների ընթացքում անտառխախտումներ չեն նկատվել:

Ուսումնասիրություններ իրականացվել են նաև «Մոսինների պուրակ» պետական արգելավայրում, որտեղ նույնպես անտառխախտման դեպքեր չեն արձանագրվել: Դաշտային աշխատանքների ընթացքում պարզ է դարձել նաև, որ արգելավայրում իրականացվել են գույքագրման աշխատանքներ, ինչի հետևանքով տարածքում տեղադրվել են սահմանագատող հենասյուներ, իրականացվել են ծառերի համարակալումներ, սակայն քանի որ դրանք իրականացվել էին թղթի հիմքով պիտակների վրա՝ արդեն իսկ համարակալումները ոչ բոլոր ծառերի վրա էին տեսանելի: Ուսումնասիրություններ են իրականացվել նաև արգելավայրի տնկարանում, որտեղ աճեցվում են և՛ փշատերև, և՛ լայնատերև ծառատեսակներ (մասնավորապես «10m» ծրագրի համար աճեցվում են կաղնու տնկիներ):

Անտառխախտման արձանագրությունների ուսումնասիրման արդյունքները

«Զանգեզուր կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի «Շիկահող» պետական արգելոցի» ուսումնասիրությունների արդյունքում պարզ է դարձել, որ հատումներն իրականացվել են ՀՀ պաշտպանության նախարարության մարտական հերթապահություն իրականացնող ստորաբաժանման կողմից՝ ինժեներական գործունեության ապահովման նպատակով: 2020 թվականի ընթացքում «Խոսրովի անտառ» պետական արգելոց» ՊՈԱԿ-ի աշխատակիցների կողմից արձանագրվել է մեկ անտառհատման դեպք՝ թվով 2 ապօրինի հատված ուռենի տեսակի ծառերի համար: Ըստ կազմված անտառխախտման արձանագրության արգելոցի աշխատակիցները ոստիկանության հետ համատեղ տեղազննում են իրականացրել Խաչաձորի տեղամասում, ինչի արդյունքում հայտնաբերվել են 2 ուռենի տեսակի 20սմ և 24սմ տրամագծերով հատված ծառերի կոճղեր:

Փայտանյութի սպառման շուկայի ուսումնասիրություններ

ՀՀ մի շարք մարզերում և Երևան քաղաքում իրականացվել են փայտանյութի սպառման շուկայի ուսումնասիրություններ, որոնց ընթացքում ուսումնասիրվել են վառելիքայտի, տախտակի, մանրատախտակի, գերանի և ածուխի շուկայական արժեքները: Ուսումնասիրությունն իրականացվել են վաճառակետեր այցելելու, հեռախոսով անանուն հարցումներ կատարելու և կայքերում տեղադրված տեղեկատվության վերլուծության միջոցով: Ուսումնասիրությունների արդյունքները ներկայացվում են աղյուսակ 19-ում:

Աղյուսակ 19. Փայտանյութի սպառման շուկայի ուսումնասիրությունների արդյունքները

Քաղաք Երևան

Տեսակ	Արժեք
Վառելափայտ	30.000-ից 35.000 դրամ / մ ³
Տախտակ ներմուծված	120.000-ից 145.000 դրամ / մ ³ (սոճենի)
Գերան	700-ից 800 դրամ / զծամետր (սոճենի)
Փայտածուխ	500-ից 700 դրամ / կգ

Տավուշի մարզ

Տեսակ	Արժեք
Վառելափայտ	15.000-ից 20.000 դրամ / մ ³
Տախտակ ներմուծված	120.000-150.000 դրամ / մ ³ (սոճենի)
Տախտակ տեղական	60.000-ից 100.000 դրամ / մ ³ (հաճարենի)
Գերան	40.000 դրամ / մ ³ (սոճենի), 40.000-ից 60.000 դրամ / մ ³ (հաճարենի)
Փայտածուխ	200-ից 400 դրամ / կգ

Մյունիքի մարզ

Տեսակ	Արժեք
Վառելափայտ	18.000-ից 20.000 դրամ / մ ³
Տախտակ ներմուծված	130.000-150.000 դրամ / մ ³ (սոճենի)
Տախտակ տեղական	150.000-ից 200.000 դրամ / մ ³ (կաղնի թաց), 250.000-ից 300.000 դրամ / մ ³ (կաղնի չոր), 120.000-ից 130.000 դրամ / մ ³ (բոխի չոր), 170.000-180.000 դրամ / մ ³ (սոճենի)
Գերան	40.000 դրամ / մ ³ (սոճենի),
Մանրատախտակ	6.000 դրամ / զծմ (կաղնի թաց), 8.000 դրամ / զծմ (կաղնի չոր), 3.000-ից 5.000 դրամ / զծմ (բոխի թաց), 5.000-ից 6.000 դրամ / զծմ (բոխի չոր)
Փայտածուխ	200-ից 400 դրամ / կգ

Գեղարքունիքի մարզ

Տեսակ	Արժեք
Վառելափայտ	20.000-ից 25.000 դրամ / մ ³
Տախտակ ներմուծված	110.000-120.000 դրամ / մ ³ (սոճենի)
Տախտակ տեղական	70.000-ից 80.000 դրամ / մ ³ (սոճենի), 110.000 դրամ / մ ³ (հաճարենի)
Գերան	50.000 դրամ / մ ³ (կաղնի), 40.000 դրամ / մ ³ (հաճարենի)
Փայտածուխ	200-ից 400 դրամ / կգ

Լոռու մարզ

Տեսակ	Արժեք
Վառելափայտ	12.000-ից 15.000 դրամ / մ ³
Տախտակ տեղական	80.000-ից 100.000 դրամ / մ ³ (լորենի), 50.000-ից 60.000 դրամ / մ ³ (հաճարենի), 200.000 դրամ / մ ³ (կաղնի)
Գերան	50.000 դրամ / մ ³ (կաղնի), 30.000-ից 35.000 դրամ / մ ³ (հաճարենի), 30.000 դրամ / մ ³ (լորենի), 80.000 դրամ / մ ³ (հացենի)
Փայտածուխ	200-ից 400 դրամ / կգ

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի կողմից սահմանված գնացուցակի համաձայն՝ կաղնի, հացենի, լոբենի, հաճարենի, բոխի և այլ ծառատեսակների վառելափայտի գինը ներքին պահեստում կազմում է 18.000 դրամ՝ առանց ԱԱՀ-ի: Միայն սոճենի, թխկի և թեղի ծառատեսակների վառելափայտն է, որ գնահատվել է 12.000 դրամ (առանց ԱԱՀ-ի), սակայն նշված տեսակների վառելափայտի քանակը շուկայում բացակայում է:

«Դիլիջան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ում բոլոր ծառատեսակների վառելափայտի արժեքը կազմում է 18.000 դրամ (ներառյալ ԱԱՀ): Սակայն ազգային պարկից վաճառվող վառելափայտի ծավալները չնչին են:

Վերը նշված թվերի վերլուծությունից պարզ է դառնում, որ վերավաճառողի կողմից օրինական կերպով ձեռք բերված վառելափայտի նվազագույնը արժեքը (բոլոր հարկերը ներառյալ) կարող է կազմել 22.000 դրամ:

Շուկայի վերլուծության արդյունքում պարզվել է նաև, որ Տավուշի, Լոռիի, Գեղարքունիքի և Սյունիքի մարզերի (որտեղ և գտնվում են անտառների մեծ մասը) վառելափայտի վաճառքի կետերում վառելափայտը վաճառվում է 15.000-ից 25.000 դրամով:

Միայն Երևան քաղաքում է վառելափայտի վաճառքի գինը տատանվում 30.000-35.000 դրամի սահմաններում:

Հայտնի է, որ միջինում 1մ³ բոխու փայտից ստացվում է 190 կգ փայտածուխ: Մարզերում 1 կգ-ի գինը սկսվում է 200 դրամից:

Գերանի և տախտակի գների վերլուծությունից պարզ է դարձել, որ Լոռու և Տավուշի մարզերում տեղական հաճարենու տախտակը վաճառվում է 40.000-60.000 դրամի սահմաններում, իսկ գերանի արժեքն ավելի ցածր է (ըստ «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի հաստատված գնացուցակի ներքին պահեստում 1-ին տեսակի հաճարենու գերանի 1մ³-ի գինը կազմում է 46.000 դրամ՝ առանց ԱԱՀ):

ԱՏՀ և ՀԶ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ իրականացված այլ գործունեություն

Ուսումնասիրվել են «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Արծվաբերդի» անտառտնտեսություն մասնաճյուղի անտառածածկ տարածքներում 2016-2020 թվականների ընթացքում տեղի ունեցած սաղարթի փոփոխությունները: Աշխատանքներն իրականացվել են ԱՏՀ միջավայրում՝ օգտագործելով «Sentinel-2» արբանյակային պատկերները: Աշխատանքների իրագործման առաջին փուլում իրականացվել են «Sentinel-2» արբանյակից ստացած 2016, 2017, 2018, 2019 և 2020 թվականների պատկերների համադրման և վերձանման աշխատանքներ, որոնց արդյունքում առանձնացվել են 2016-2017թթ., 2017-2018թթ., 2018-2019թթ. և 2019-2020 թվականների ընթացքում անտառածածկ տարածքներում տեղի ունեցած փոփոխությունները: Հետագայում դրանք ներկայացվել են առանձին մակերեսային վեկտորային շերտերի տեսքով: Ստացված տվյալները ներկայացվում են ստորև՝

- 2016-2017 թթ. – մոտ 46.84 հա
- 2017-2018 թթ. – մոտ 29.68 հա
- 2018-2019 թթ. – մոտ 24.61 հա
- 2019-2020 թթ. – մոտ 25.34 հա

Պայմանավորված «Sentinel-2» արբանյակային պատկերների տարածական լուծաչափով (10մ)՝ ստացված տվյալները մոտավոր են (սաղարթի նվազագույն փոփոխության ենթարկված դիտարկված մակերեսը կազմում է 0.03 հա):

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Հրազդան», «Արծվաբերդ», «Եղեգնուտ», «Գուգարք» և «Նոյեմբերյան» անտառտնտեսություն մասնաճյուղերի անտառածածկում 2018-2019թթ. և 2019-2020թթ. ընթացքում ուսումնասիրություններն իրականացվել են «Sentinel-2» արբանյակային պատկերների համադրման և վերծանման արդյունքում (արբանյակային պատկերների ամսաթվերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Աղյուսակ 20-ում): Վերոգրյալ յուրաքանչյուր անտառտնտեսության սահմաններում վեգետացիոն ցուցիչների հաշվարկների հիման վրա առանձնացվել են սաղարթում տեղի ունեցած փոփոխությունները, որոնք կարող են կապված լինել ապօրինի հատումների, հատատեղերի շահագործման, քամատապալ և/կամ ձյունակոտոր ծառերի, վնասատուներով և հիվանդություններով վարակված տեղամասերի առկայության և մի շարք այլ նախադրյալների հետ: Արձանագրված փոփոխությունները ներկայացվել են .shp ձևաչափով, ինչպես նաև ստացվել են համապատասխան աղյուսակները, որոնք արտահայտում են համապատասխան տեղեկատվություն փոփոխություններն ընդգրկող անտառպետությունների, քառակուսիների և անտառամասերի վերաբերյալ: Քանի որ ներկայումս «Հրազդանի» անտառտնտեսություն մասնաճյուղի թվային քարտեզը բացակում է, տվյալ անտառտնտեսության առանձնացված կետային օջախների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացվել է կոորդինատների տեսքով, ինչպես նաև հնարավոր են այնպիսի դեպքեր, որ մեր կողմից առանձնացված փոփոխությունները գրանցված լինեն անտառտնտեսության սահմաններից դուրս:

Աղյուսակ 20. Օգտագործված արբանյակային պատկերների ամսաթվերը

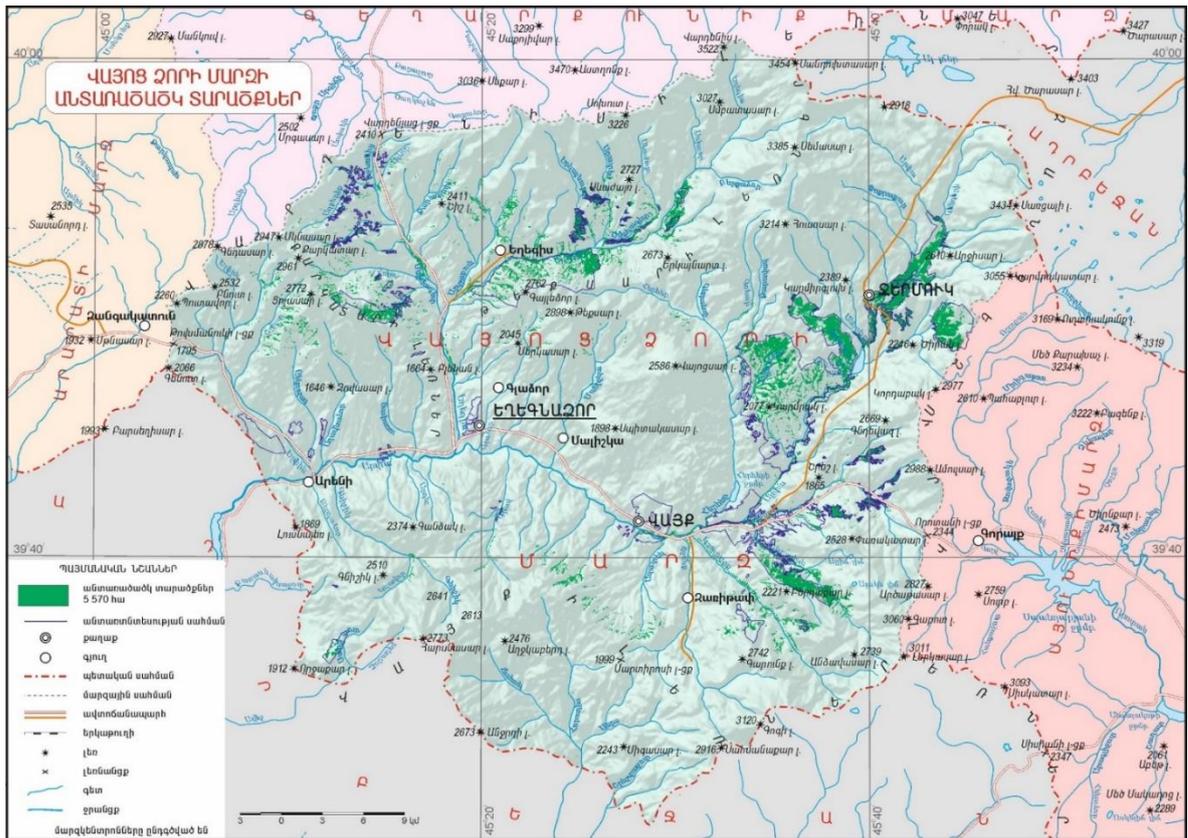
<i>Անտառտնտեսություն</i>	<i>Ամսաթիվ</i>
<i>«Հրազդանի» ա/տ</i>	<i>14.09.2018</i>
	<i>15.08.2019</i>
	<i>18.09.2020</i>
<i>«Արծվաբերդի» ա/տ</i>	<i>30.08.2018</i>
	<i>10.08.2019</i>
	<i>20.07.2020</i>
<i>«Եղեգնուտի» ա/տ</i>	<i>30.08.2018</i>
	<i>31.07.2019</i>
	<i>20.07.2020</i>
<i>«Գուգարքի» ա/տ</i>	<i>14.09.2018</i>
	<i>31.07.2019</i>
	<i>20.07.2020</i>
<i>«Նոյեմբերյանի» ա/տ</i>	<i>30.08.2018</i>
	<i>31.07.2019</i>
	<i>20.07.2020</i>

Աղյուսակ 21. Փոփոխված օջախների քանակը

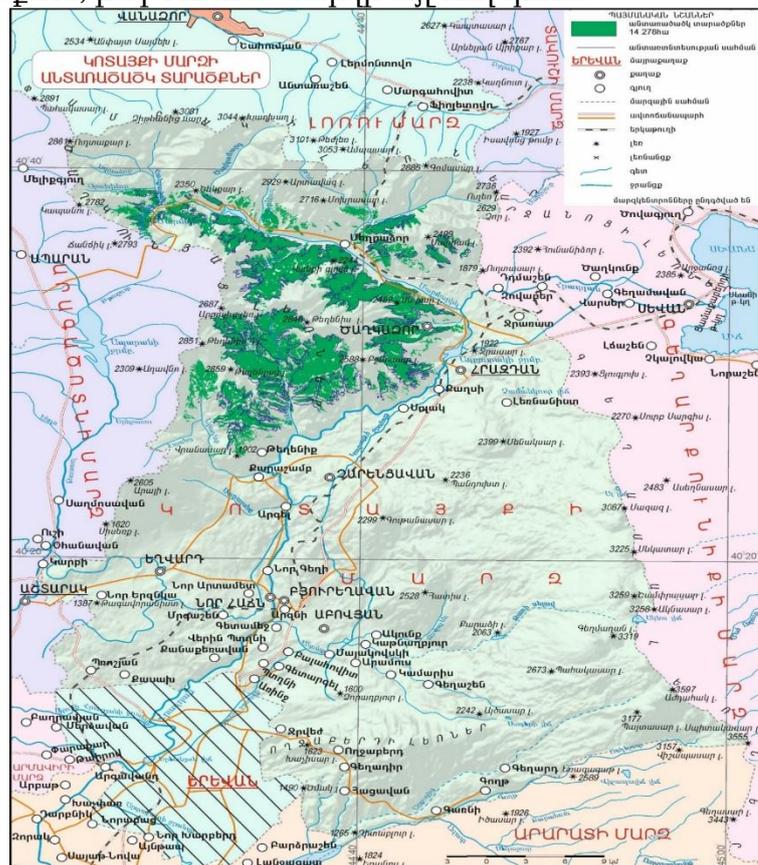
«Հրազդան» ա/տ	
2018-2019	19 օջախ
2019-2020	64 օջախ
«Արծվաբերդ» ա/տ	
2018-2019	210 օջախ
2019-2020	493 օջախ
«Եղեգնուտ» ա/տ	
2018-2019	154 օջախ
2019-2020	221 օջախ
«Գուգարք» ա/տ	
2018-2019	55 օջախ
2019-2020	28 օջախ
«Նոյեմբերյան» ա/տ	
2018-2019	94 օջախ
2019-2020	1106 օջախ

ՀՀ Սյունիքի, Կոտայքի և Վայոց ձորի մարզերում արբանյակային պատկերների մշակման և վերծանման արդյունքում իրականացվել են անտառածածկ տարածքների վերհանման աշխատանքներ, առանձնացվել են վերոնշյալ երեք մարզերի անտառածածկի վեկտորային շերտերը: Վերծանումը իրականացվել է ԱՏՀ միջավայրում՝ բուսականության նորմավորված ցուցիչի կիսաավտոմատ, առանց վերահսկելի դասակարգման ալգորիթմի հիման վրա: Արբանյակային պատկերների տարածական լուծաչափով պայմանավորված ստացված տվյալները մոտավոր են և չեն արտահայտում ամբողջ անտառածածկ մակերևույթը (մասնավորապես գիհու նոսրուտները), առկա է նաև ոչ միանշանակ սահմանների առանձնացում, քանզի կիրառված պատկերների տարածական լուծաչափը կազմում է 10 մ/պ:

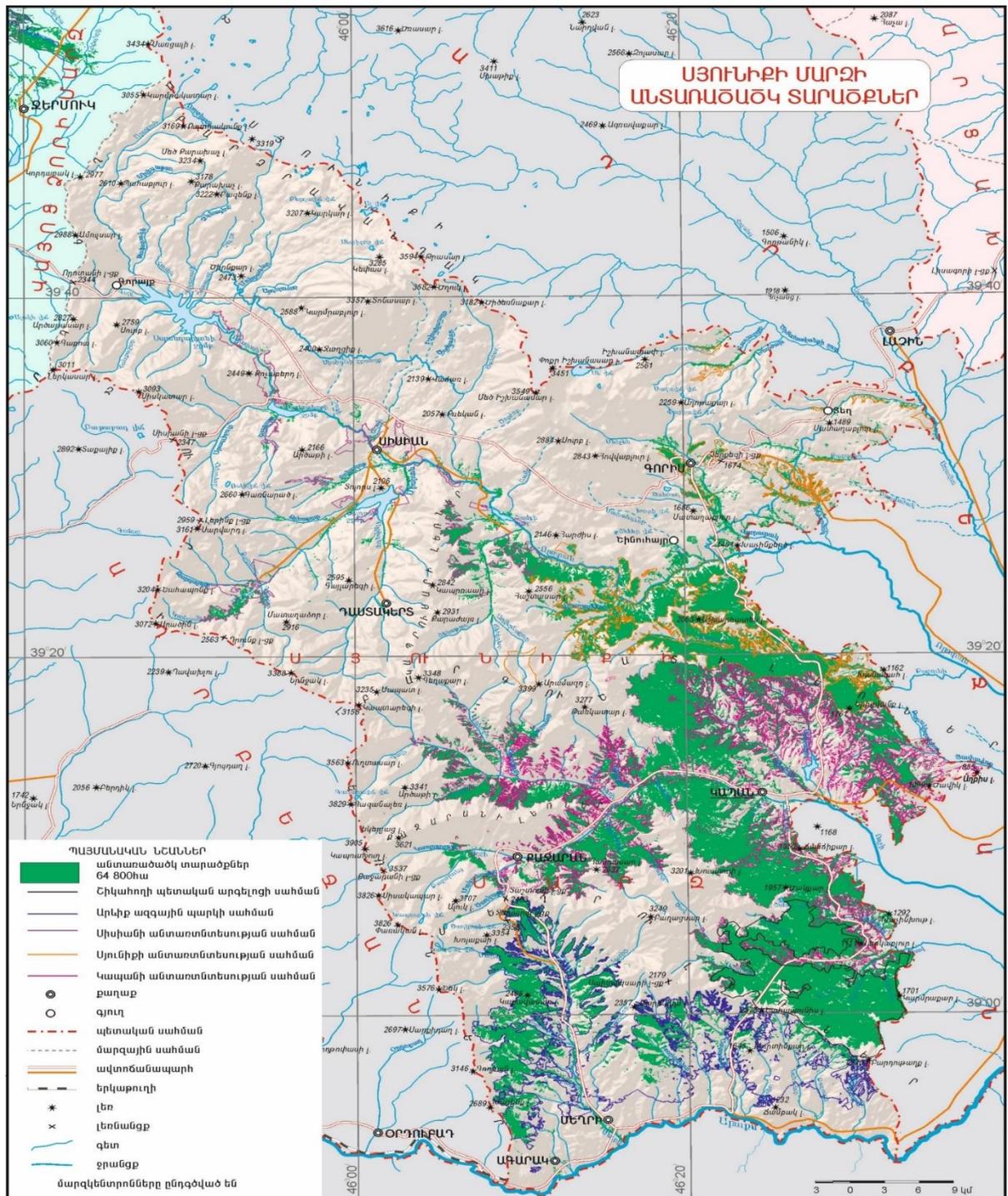
Վայոց ձորի մարզում անտառածածկի տվյալները ստացվել են 2019թ. արբանյակային պատկերների վերծանման հիման վրա: Ընդհանուր անտառածածկը մարզում կազմել է մոտ 5570հա, որից 3883 հա-ը (ըստ ստեղծված անտառկառավարման պլանով ունեցած քարտեզագրական նյութերի) գտնվում է «Վայոց ձորի» անտառտնտեսություն մասնաճյուղի տարածքում, իսկ 1687 հա-ը՝ մարզի այլ հողերում:



Կոտայքի մարզում անտառածածկի տվյալները ստացվել են 2020թ. արբանյակային պատկերների վերձանման հիման վրա: Ընդհանուր անտառածածկը մարզում կազմել է մոտ 14278հա, որից 9858հա (համաձայն վերջին անտառկառավարման պլանով ունեցած քարտեզագրական նյութերի) գտնվում է «Հրազդանի» անտառտնտեսություն մասնաձյուղի տարածքում, իսկ 4420հա մարզի այլ հողերում:



Մյունիքի մարզում անտառածածկի տվյալները նույնպես ստացվել են 2020թ. արբանյակային պատկերների վերծանման հիման վրա: Ընդհանուր անտառածածկը մարզում կազմել է մոտ 64800հա, որից 10492հա (ըստ սառեցված անտառկառավարման պլանով ունեցած քարտեզագրական նյութերի) գտնվում է «Մյունիքի» անտառտնտեսություն մասնաճյուղի տարածքում, 26015հա՝ «Կապանի» անտառտնտեսություն մասնաճյուղի տարածքում, 1237հա՝ «Սիսիանի» անտառտնտեսություն մասնաճյուղի տարածքում, 9933հա՝ «Շիկահող պետական արգելոց»-ի տարածքում, 7685հա՝ «Արևիկ ազգային պարկ»-ի տարածքում, իսկ 9438հա՝ մարզի այլ հողերում:

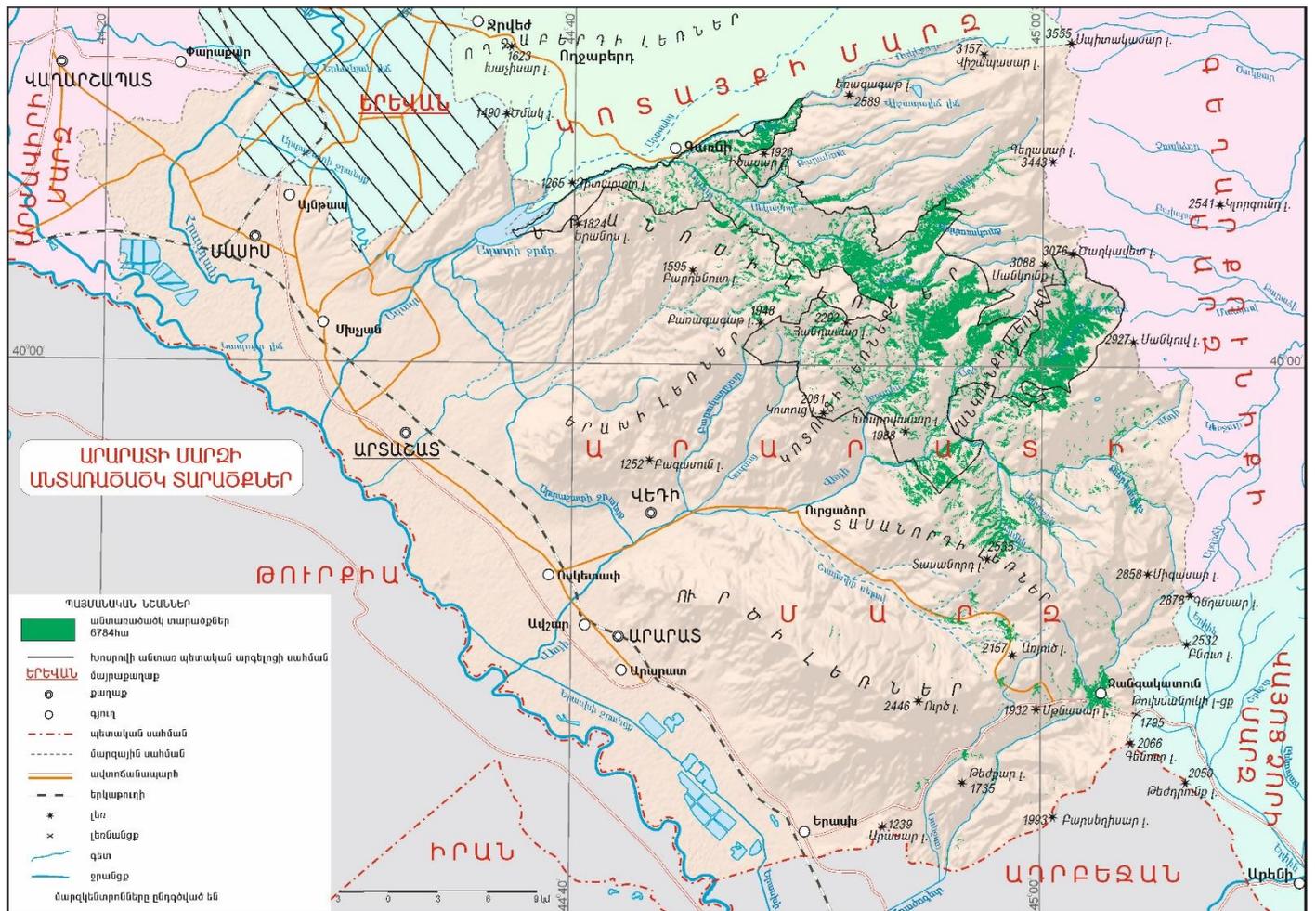


ՀՀ Արարատի, Արագածոտնի, Գեղարքունիքի և Շիրակի մարզերի անտառածածկի վերձանման աշխատանքներն իրականացվել են ԱՏՀ միջավայրում՝ օգտագործելով «Sentinel-2» արբանյակից ստացված պատկերները: Ստացված տվյալները ներկայացված են եւ Աղյուսակ 22-ում:

Աղյուսակ 22. Անտառածածկի մակերեսը

Մարզ	Անտառածածկի մակերես (հա)	Օգտագործված արբանյակային պատկերների ամսաթիվը
Արարատ	6784	18/09/2020
Արագածոտն	4602	05/09/2020
Գեղարքունիք	13286	24/09/2019
Շիրակ	1445	06/09/2020

Ներկայացված տվյալները մոտավոր են՝ պայմանավորված «Sentinel-2» արբանյակային պատկերների լուծաչափով:





ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶԻ ԱՆՏԱՈՒԾԱԾԿ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐ



Միջին ամսական և տասնօրյակային ջերմաստիճաններն ու շեղումները 1961-1990թթ. համապատասխան նորմաներից 2021 թվականի 1-ին եռամսյակում

Հունվար

Մարզ	Ամսական ջերմաստիճան				Միջին ջերմաստիճանը (°C) և շեղումը նորմից					
					I տասնօրյակ		II տասնօրյակ		III տասնօրյակ	
	դիտված	շեղում	միջին աստվե- լագույն	միջին նվազագույն	դիտված	շեղում	դիտված	շեղում	դիտված	շեղում
ք. Երևան	-3.4-4.6	-0.1-1.0	0.0-0.4	-5.5-8.1	-6.3-7.4	-3.7-4.6	+0.1+0.5	+3.5+4.4	-4.5-6.5	-1.1-2.2
Արագածոտնի լեռներ	-4.6-6.1	+2.4+3.0	-0.2-0.5	-8.2-10.0	-3.3-7.7	0.0+3.2	-1.1-3.1	+4.3+7.6	-7.5-9.2	-0.4+0.5
Արագածոտնի նախալեռներ	-4.1-4.2	-0.5+1.4	-0.3+0.4	-7.1-8.2	-6.6-6.9	-1.5-3.3	0.0+0.5	+3.5+6.6	-5.3-6.6	-0.4-2.2
Արարատ	-3.3-4.4	-0.9+0.1	0.0+0.3	-6.5-7.2	-6.2-7.7	-3.4-4.6	+0.7+1.6	+4.5+5.0	-5.4-6.6	-1.0-2.5
Արմավիր	-4.0	+0.5	+0.9	-8.0	-6.9	-4.1	-0.1	+4.0	-5.0	-0.5
Գեղարքունիք	-2.2-8.0	+0.6+3.7	-0.8+3.8	-5.5-14.0	-1.2-11.0	-3.5+5.3	-1.8+1.1	+3.8+8.0	-5.1-11.4	-1.3+3.3
Լոռի	-0.3+1.8	+2.9+4.4	+6.2+8.2	-2.7-5.7	-0.8+1.8	-1.4+3.4	+2.6+4.1	+1.2+7.4	-2.6+0.7	-0.3+2.6
Կոտայք	-4.5-5.8	+0.3+2.2	-0.3+1.9	-8.2-11.0	-5.2-8.4	-4.6+0.4	-1.0+0.3	+4.9+6.3	-6.6-9.7	-0.6-2.0
Շիրակ	-5.6-11.2	+0.9+1.8	-0.7-4.7	-8.8-16.0	-6.8-15.6	-4.6+0.2	-1.6-3.5	+5.4+8.8	-8.3-14.4	0.0-2.2
Մյունիքի հովիտներ	+2.4+2.8	+0.8+2.2	+6.8+12.3	-0.5-2.9	-1.1+1.8	-2.8+0.9	+5.4+7.4	+5.1+6.2	+1.0+1.1	+0.2+0.5
Մյունիքի նախալեռներ	-3.3+3.7	+1.2+4.6	+4.7+9.7	-0.3-9.5	-6.3+3.6	-2.1+3.5	+2.2+6.4	+6.8+7.3	-5.8+1.2	-0.5+2.5
Վայոց ձորի լեռներ	-4.3	+3.4	+2.0	-8.3	-4.1	+1.0	-1.3	+5.1	-7.5	-0.9
Վայոց ձորի նախալեռներ	-3.0	-0.5	+3.2	-6.5	-5.5	-3.9	+2.0	+4.3	-5.5	-2.3
Տավուշ	+2.2+4.3	+2.3+4.0	+8.0+9.5	-2.6+0.7	+0.2+3.7	-1.4+3.1	+4.5+4.7	+2.9+6.0	+0.2+4.6	+1.6+3.5

Փետրվար

Մարզ	Ամսական ջերմաստիճան				Միջին ջերմաստիճանը (°C) և շեղումը նորմից					
					I տասնօրյակ		II տասնօրյակ		III տասնօրյակ	
	դիտված	շեղում	միջին աստվե- լագույն	միջին նվազագույն	դիտված	շեղում	դիտված	շեղում	դիտված	շեղում
ք. Երևան	+3.4+4.3	+3.8+5.3	+9.2+10.5	-1.5+1.1	+2.9+4.6	+5.4+6.7	+5.2+6.3	+5.6+7.0	+1.5+2.5	+0.6+1.7
Արագածոտնի լեռներ	-3.4-3.5	+2.7+4.3	+0.6+1.7	-6.3-7.8	-2.1-3.6	+5.1+5.6	-1.0-1.9	+4.4+6.4	-5.9-6.6	-0.5+0.7
Արագածոտնի նախալեռներ	+0.2+3.5	+2.6+4.4	+4.2+9.5	-1.2-2.6	+0.7+3.5	+3.8+6.4	+2.0+5.3	+4.2+6.3	-2.2+1.7	-0.1+1.8
Արարատ	+3.7+4.3	+4.8+5.1	+9.4+11.3	-1.0+0.1	+2.9+3.2	+5.5+6.1	+6.3+6.5	+7.2+7.5	+1.6+3.4	+0.9+1.8
Արմավիր	+3.6	+5.1	+11.1	-2.3	+2.6	+6.7	+5.8	+8.1	+2.4	+2.5
Գեղարքունիք	-1.4-5.4	+2.7+4.4	0.0+4.0	-4.0-11.4	-6.4+1.0	+1.9+8.0	0.0-2.4	+3.7+5.9	-4.8-7.3	-1.5+1.2
Լոռի	-0.4+2.5	+3.0+3.8	+6.2+9.0	-1.9-5.6	+4.5+7.1	+6.4+9.4	+0.5+2.3	+1.6+4.3	-1.7-6.5	0-3.9
Կոտայք	-2.3+1.7	+3.8+4.8	+3.0+7.1	-1.9-6.8	-1.4+1.9	+5.9+6.7	-0.2+3.4	+5.1+7.5	-0.3-5.4	-1.0+1.7
Շիրակ	-1.8-6.8	+2.6+5.4	-1.4+4.0	5.1-11.0	-1.4-5.3	+5.0+6.6	-4.8+0.2	+4.4+7.1	-2.8-10.2	-0.7+3.2
Մյունիքի հովիտներ	+4.8+7.0	+2.9+3.7	+12.6+13.2	-0.8+3.4	+8.7+9.8	+8.1+8.4	+5.1+7.7	+2.4+4.0	+0.6+3.6	-0.6-1.9
Մյունիքի նախալեռներ	+0.2+3.5	+3.5+3.9	+6.5+9.0	-0.2-5.0	+2.9+8.6	+7.4+9.6	+1.0+3.5	+2.9+3.8	-1.7-3.4	-1.8-1.1
Վայոց ձորի լեռներ	-3.5	+3.0	+3.0	-7.5	-1.9	+4.6	-1.4	+4.1	-7.3	-2.7
Վայոց ձորի նախալեռներ	+4.1	+4.4	+11.5	-0.6	+4.0	+5.9	+6.3	+6.1	+2.1	+1.2
Տավուշ	+2.3+5.2	+3.0+3.6	+9.5+11.2	-2.5+2.4	+6.6+10.4	+6.1+10.2	+1.9+4.2	+2.1+2.3	-1.5+2.1	-0.4-0.9

Մարտ

Մարզ	Ամսական ջերմաստիճան				Միջին ջերմաստիճանը (°C) և շեղումը նորմից					
	դիտված	շեղում	միջին առավել- ագույն	միջին նվազագույն	I տասնօրյակ		II տասնօրյակ		III տասնօրյակ	
					դիտված	շեղում	դիտված	շեղում	դիտված	շեղում
ք. Երևան	+5.5+6.8	+0.4+1.3	+10.6+12.2	+1.4+3.0	+3.9+5.0	+0.2+1.6	+4.5+6.2	-0.6+0.7	+7.0+8.5	-0.4+0.9
Արագածոտնի լեռներ	-1.5-2.4	-0.8+1.2	+0.7+2.4	-4.9-6.1	-3.1-4.1	-0.1+2.0	-2.3-2.8	-0.3+1.5	-1.0+0.1	-0.7+1.9
Արագածոտնի նախալեռներ	+1.7+5.6	+0.3+0.8	+5.1+10.6	-1.2+0.9	+0.2+4.2	+1.1+1.6	+0.9+4.7	+0.1+0.4	+3.1+7.0	0.0-1.5
Արարատ	+6.2+7.9	+0.9+1.5	+11.6+13.2	+2.0+2.8	+4.4+6.0	+1.3+3.0	+5.5+7.1	+0.5+1.9	+8.0+9.7	+1.0+2.0
Արմավիր	+6.8	+1.4	+13.0	+1.4	+5.3	+3.6	+5.8	+1.5	+8.3	+2.1
Գեղարքունիք	-0.3-3.3	-1.0+1.3	-0.4+4.4	-3.8-7.3	-1.5-4.6	-0.9+2.3	-0.6-3.8	-1.2+1.9	-2.0+1.0	-1.1+2.1
Լոռի	-1.0+2.5	-0.7+1.2	+4.4+7.2	-2.1-6.3	-2.5+1.6	-0.7+1.5	-1.2+1.4	-1.5+0.6	+0.5+3.7	-1.5+1.5
Կոտայք	-0.5+3.6	+0.3+0.8	+3.2+7.9	0.0-4.5	-1.8+2.2	+1.0+2.6	-1.2+2.6	-0.3+1.8	+0.8+4.9	-0.7+1.9
Շիրակ	-5.4+1.1	-0.3+1.2	+0.3+6.4	-3.2-9.4	-1.1-8.4	-1.0+3.3	-4.1+0.1	+0.8+2.2	-2.4+3.3	+0.9+2.6
Մյունիքի հովիտներ	+6.2+9.3	+0.6+1.1	+11.0+14.0	+1.0+4.5	+4.2+7.2	+0.5+1.5	+4.0+7.2	-0.4-0.9	+8.2+11.3	+1.5+2.5
Մյունիքի նախալեռներ	+1.9+3.4	+0.7+0.9	+5.2+6.9	-0.6-3.0	+0.5+1.7	+0.9+1.8	-0.9+1.7	-0.4-1.0	+3.3+5.1	+1.6+1.7
Վայոց ձորի լեռներ	-2.0	+0.4	+2.5	-6.1	-3.1	-0.4	-3.0	-0.9	-0.9	-0.9
Վայոց ձորի նախալեռներ	+6.9	+1.3	+12.6	+1.6	+5.4	+2.3	+4.9	-0.5	+8.4	+0.6
Տավուշ	+2.1+5.8	-0.1-0.3	+8.3+10.1	-2.9+0.7	+0.8+4.8	+0.2+1.3	+1.0+4.1	-0.8-1.6	+3.4+6.7	0.0-1.2

Հավելված 2

Ամենաբարձր և ամենացածր ջերմաստիճանները 2021 թվականի 1-ին եռամսյակում

Հունվար

Մարզ	Ամենաբարձր ջերմաստիճանը			Ամենացածր ջերմաստիճանը		
	դիտակայանի տեղադրման վայրը և ինդեքսը	դիտման օրը(երը)	°C	դիտակայանի տեղադրման վայրը և ինդեքսը	դիտման օրը(երը)	°C
ք. Երևան	Զվարթնոց (37788)	16	+11	Զվարթնոց (37788)	24	-18
Արագածոտն	Աշտարակ (37785)	14	+11	Ապարան (37699)	23	-25
Արարատ	Արտաշատ (37871)	16.17	+15	Արարատ (37874) Ուրցաձոր (37872)	22.23.24 23.24.25	-16
Արմավիր	Արմավիր (37787)	15.16.18	+11	Արմավիր (37787)	24	-16
Գեղարքունիք	Գավառ (37801)	13	+12	Մասրիկ (37815)	24	-30
Լոռի	Օձուն (37627)	9	+16	Տաշիր (37618)	23	-22
Կոտայք	Հրազդան (37792)	13	+9	Հրազդան (37792)	23	-25
Շիրակ	Գյումրի (37686)	14	+6	Աշոցք (37609)	23.24	-35
	Արթիկ (37689)	14				
	Աշոցք (37609)	12.13				
Մյունիք	Կապան (37959)	14	+23	Սիսիան (37897)	23	-27
Վայոց ձոր	Արենի (37875)	14	+16	Զերմուկ (37882)	23	-21
Տավուշ	Իջևան (37711)	9.14	+18	Դիլիջան (37706)	22	-14

Փետրվար

Մարզ	Ամենաբարձր ջերմաստիճանը			Ամենացածր ջերմաստիճանը		
	դիտակայանի տեղադրման վայրը և հնդեքսը	դիտման օրը(երը)	°C	դիտակայանի տեղադրման վայրը և հնդեքսը	դիտման օրը(երը)	°C
ք. Երևան	Մերձավան (37783)	15	+18	Զվարթնոց (37788) Մերձավան (37783)	2.22 3.22	-6
Արագածոտն	Աշտարակ (37785)	15	+16	Ապարան (37699) Ծաղկահովիտ (37690)	22	-18
Արարատ	Արարատ (37874) Արտաշատ (37871)	15	+19	Ուրցաձոր (37872)	22	-9
Արմավիր	Արմավիր (37787)	11.13	+18	Արմավիր (37787)	3.8.22.23.26.27.28	-6
Գեղարքունիք	Ճամբարակ (37719)	15	+11	Գավառ (37801)	22	-20
Լոռի	Ստեփանավան (37693) Օձուն (37627)	9 11	+18	Տաշիր (37618)	22	-21
Կոտայք	Եղվարդ (37786)	15	+14	Հրազդան (37792)	3.22.26	-14
Շիրակ	Գյումրի (37686)	15	+12	Աշոցք (37609)	22	-28
Սյունիք	Կապան (37959) Մեղրի (37958)	9.10.11.12.1 3 15	+22	Սիսիան (37897)	22	-17
Վայոց ձոր	Արենի (37875)	15	+19	Զեյրուկ (37882)	22.23	-16
Տավուշ	Բազրատաշեն (37626)	11	+21	Դիլիջան (37706)	22	-12

Մարտ

Մարզ	Ամենաբարձր ջերմաստիճանը			Ամենացածր ջերմաստիճանը		
	դիտակայանի տեղադրման վայրը և հնդեքսը	դիտման օրը(երը)	°C	դիտակայանի տեղադրման վայրը և հնդեքսը	դիտման օրը(երը)	°C
ք. Երևան	Մերձավան (37783)	24	+20	Մերձավան(37783)	9	-7
Արագածոտն	Աշտարակ (37785)	17	+17	Ծաղկահովիտ(37690)	13	-20
Արարատ	Արարատ (37874) Արտաշատ (37871)	17 24	+21	Ուրցաձոր (37872)	13	-5
Արմավիր	Արմավիր (37787)	24	+21	Արմավիր (37787)	13	-6
Գեղարքունիք	Մասրիկ (37815)	24	+14	Գավառ (37801)	13	-19
Լոռի	Վանաձոր (376704) Օձուն (37627)	17 24	+16	Տաշիր (37618)	13	-22
Կոտայք	Եղվարդ (37786)	17.24	+15	Հրազդան (37792) Ֆանտան (37791)	13	-14
Շիրակ	Գյումրի (37686)	24	+14	Աշոցք (37609)	9	-24
Սյունիք	Մեղրի (37958)	23	+24	Սիսիան (37897)	13	-22
Վայոց ձոր	Արենի (37875)	24	+21	Զեյրուկ (37882)	13	-16
Տավուշ	Բազրատաշեն (37626)	6	+18	Դիլիջան (37706)	13	-13

Հավելված 3

Գետերի ջրերի որակը 2021 թվականի 1-ին եռամսյակում

Հունվար 2021

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս	
Հյուսիսային	Փամբակ	0.5 կմ ք. Սպիտակից ներքև (2)	ԹԿՊ5, ԸԱԱ, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ԸԼԱ	3-րդ	4-րդ	
			Նիտրատ իոն	4-րդ		
		1 կմ ք. Վանաձորից վերև (3)	Նիտրատ իոն, ԸԱԱ, ԸԼԱ	3-րդ	3-րդ	
		0.5 կմ ք. Վանաձորից ներքև (4)	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, ԸԼԱ	3-րդ	5-րդ	
			ԸԱԱ, ԿՆ	4-րդ		
			Ամոնիում իոն	5-րդ		
	Դեբեդ	0.5 կմ Մարց գետի թափման կետից ներքև (5)	Ամոնիում իոն, երկաթ	3-րդ	3-րդ	
			ք. Ալավերդիից ներքև (369)	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, երկաթ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Այրումից վերև (6)	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, երկաթ	3-րդ	4-րդ	
			Սոլիբդեն	4-րդ		
		Սահմանի մոտ (7)	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, երկաթ	3-րդ	4-րդ	
			Սոլիբդեն	4-րդ		
		Չորագետ	Գետաբերան (10)	-	2-րդ	2-րդ
		Մարց գետ	Գետաբերան (13)	-	2-րդ	2-րդ
	Լավվար	Գետաբերան (368)	Կադմիում, կալցիում, ԸԼԱ	3-րդ	5-րդ	
			Ցինկ, պղինձ, կոբալտ, երկաթ	4-րդ		
Մանգան, սուլֆատ իոն, ԿՆ			5-րդ			
Հյուսիսային	Ախթալա	Գետաբերան (14)	Ամոնիում իոն, կալցիում, ԸԼԱ	3-րդ	5-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
			Ցինկ, պղինձ, մոլիբդեն, կոբալտ, նատրիում	4-րդ	
			Կադմիում, մանգան, սուլֆատ իոն, ԿՆ	5-րդ	
	Շնող	Ակունք (345)	ԸԼԱ	3-րդ	4-րդ
			Մոլիբդեն	4-րդ	
		Գետաբերան (343)	Պղինձ, մանգան, կալցիում, կալիում, ԸԱԱ, ԸԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Երկաթ, սուլֆատ իոն	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, մոլիբդեն, ԿՆ	5-րդ	

2-րդ դաս՝ «լավ» որակ 3-րդ դաս՝ «միջակ» որակ, 4-րդ դաս՝ «անբավարար» որակ, 5-րդ դաս՝ «վատ» որակ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հյուսիսային	Դեբեդ	ք. Ալավերդիից ներքև (369)	Ամոնիում իոն, երկաթ	3-րդ	3-րդ
	Լավվար	Գետաբերան (368)	Ցինկ, կալցիում, նատրիում, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Պղինձ, կոբալտ, երկաթ	4-րդ	
			Մանգան, սուլֆատ իոն	5-րդ	
	Ախթալա	Գետաբերան (14)	Պղինձ, մոլիբդեն, կալցիում, մագնեզիում, բերիլիում, կալիում, քլորիդ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Ամոնիում իոն, կոբալտ, նատրիում	4-րդ	
			Ցինկ, կադմիում, մանգան, սուլֆատ իոն, ԿՆ	5-րդ	
	Աղստև	1.2 կմ ք. Դիլիջանից վերև (15)	ԹԿՊՏ	3-րդ	5-րդ
			Երկաթ, ալյումին	4-րդ	
			ԿՆ	5-րդ	
		0.5 կմ ք. Դիլիջանից ներքև (16)	-	2-րդ	2-րդ
		2 կմ ք. Իջևանից վերև (17)	Ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
		2 կմ ք. Իջևանից ներքև (18)	Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	4-րդ
	Ամոնիում իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր		4-րդ		
Գետիկ	Գետաբերան (20)	-	2-րդ	2-րդ	
Ախուրյան	Մեծամոր	10 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ (40)	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, մանգան, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
			ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
	11 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ-արևելք (41)	Նիտրիտ իոն, մանգան, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ	
		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	4-րդ		

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս		
Ախուրյան	Մեծամոր	0.5 կմ գյ. Ռանչպարից ներքև (42)	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, մանգան, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ		
			ֆոսֆատ իոն	4-րդ			
Հրազդան	Քասախ	0.5 կմ ք. Ապարանից վերև (43)	ԹԿՊ, ֆոսֆատ իոն, վանադիում	3-րդ	3-րդ		
			0.5 կմ ք. Ապարանից ներքև (44)	Լուծված թթվածին, նիտրիտ իոն, մանգան, երկաթ	3-րդ	5-րդ	
		ԸԱԱ		4-րդ			
		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր		5-րդ			
		1 կմ ք. Աշտարակից վերև (45)	Նիտրատ իոն, վանադիում, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ		
			Ֆոսֆատ իոն	4-րդ			
		3.5 կմ ք. Աշտարակից ներքև (46)	Վանադիում	3-րդ	4-րդ		
			Ֆոսֆատ իոն	4-րդ			
		Գետաբերան (47)	ԹԿՊ, ֆոսֆատ իոն, վանադիում	3-րդ	3-րդ		
				4-րդ	3-րդ		
		Շաղվարդ	0.5 կմ գյ. Փարպիից ներքև (50)	Վանադիում, երկաթ	3-րդ	4-րդ	
				Ֆոսֆատ իոն	4-րդ		
		Հրազդան	Հրազդան	0.5 կմ գյ. Քաղսիից ներքև (52)	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, բարիում, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ
					Մանգան, վանադիում	5-րդ	
0.5 կմ գյ. Արգելից ներքև (53)	ԹԿՊ, ֆոսֆատ իոն, արսեն, մանգան, ընդհանուր ֆոսֆոր			3-րդ	5-րդ		
	Բարիում, կալիում			4-րդ			
	Վանադիում*			5-րդ			

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հրազդան	Հրազդան	0.5 կմ Արզնի ՀԵԿ-ից վերև (54)	Բարիում, կալիում	3-րդ	5-րդ
			Վանադիում*	5-րդ	
		9 կմ ք. Երևանից ներքև, գյ. Դարբնիկի մոտ (55)	Լուծված թթվածին, ԹԿՊ, ԹՔՊ, կոբալտ, երկաթ, նատրիում, քլորիդ իոն, ԸԼԱ, ԿՆ	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն, բարիում, կալիում, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, վանադիում, ԸԱԱ	5-րդ	
		Գետաբերան (56)	Լուծված թթվածին, նիտրիտ իոն, նատրիում, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ԸԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Ֆոսֆատ իոն, մանգան, կալիում	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, վանադիում	5-րդ	
		Գյ. Գեղանիստ (225)	ԹԿՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, երկաթ, նատրիում, քլորիդ իոն, ԸԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Մանգան, բարիում, կալիում, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում	5-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս	
Հրազդան	Գետառ	Գետաբերան (59)	Նիտրատ իոն, ցինկ, մանգան, բարիում, կալիում, նատրիում	3-րդ	5-րդ	
			Նիտրիտ իոն, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ		
			Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում	5-րդ		
	Մարմարիկ	Գետաբերան (58)	Վանադիում, երկաթ, բարիում, կալիում, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, ԸԼԱ	3-րդ	5-րդ	
			Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, նատրիում	4-րդ		
			Մանգան	5-րդ		
	Ծաղկաձոր (Տանձաղբյուր)	Ծաղկաձոր քաղաքից վերև (311)		Ցինկ, վանադիում, երկաթ, բարիում, ալյումին	3-րդ	4-րդ
				Մանգան	4-րդ	
		Ծաղկաձոր (Տանձաղբյուր)	Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև (312)	ԹԿՊ ₅ , ԹԶՊ, կոբալտ, երկաթ, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ԸԼԱ, ԿՆ	3-րդ	5-րդ
				Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, բարիում, կալիում, նատրիում, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
				Ամոնիում իոն, մանգան	5-րդ	
		Սևան	Չկնազետ	Գետաբերան (61)	Մանգան	3-րդ
Մասրիկ	Գետաբերան (63)		Ամոնիում իոն, մանգան, վանադիում	3-րդ	3-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Սևան	Սոթք	Գետաբերան (65)	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ալյումին	3-րդ	3-րդ
	Կարճաղբյուր	Գետաբերան (67)	Մոլիբդեն	3-րդ	3-րդ
	Վարդենիս	Գետաբերան (70)	Ամոնիում իոն	3-րդ	3-րդ
	Մարտունի	Գետաբերան (72)	-	2-րդ	2-րդ
	Արգիճի	Գետաբերան (74)	Երկաթ	3-րդ	3-րդ
	Շողվազ	Գետաբերան (76)	Մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ	3-րդ	3-րդ
	Գավառագետ	Գետաբերան (78)	Ֆոսֆատ իոն, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
	Մոլիբդեն, վանադիում		4-րդ		

2-րդ դաս՝ «լավ» որակ, 3-րդ դաս՝ «միջակ» որակ, 4-րդ դաս՝ «անբավարար» որակ, 5-րդ դաս՝ «վատ» որակ

*-Հրագրանի ՋԿՏ-ի 53, 54 դիտակետերում ջրի որակի «վատ» դասը պայմանավորված է վանադիումով, որի պարունակությունները նշված գետում ֆոնային է

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս	
Հյուսիսային	Փամբակ	0.5 կմ ք. Մպիտակից ներքև (2)	Նատրիում, ՀԱԱ, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	4-րդ	
			Նիտրատ իոն	4-րդ		
		1 կմ ք. Վանաձորից վերև (3)	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ՀԱԱ, ՀԼԱ	3-րդ	3-րդ	
		0.5 կմ ք. Վանաձորից ներքև (4)	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, մոլիբդեն, քլորիդ իոն, ՀԼԱ, ԿՆ	3-րդ	3-րդ	
		Դեբեդ	0.5 կմ Մարց գետի թափման կետից ներքև (5)	Ամոնիում իոն, մանգան, երկաթ	3-րդ	3-րդ
				ք. Ալավերդիից ներքև (369)	Ամոնիում իոն, մանգան, երկաթ	3-րդ
	Նահատակ գետի թափման կետից ներքև (370)		Ամոնիում իոն, կալիում, նատրիում, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ	
			Մոլիբդեն	5-րդ		
	0.5 կմ ք. Այրումից վերև (6)		Մոլիբդեն, երկաթ	3-րդ	3-րդ	
	Սահմանի մոտ (7)		Մոլիբդեն, երկաթ	3-րդ	3-րդ	
	Չորագետ	Գետաբերան (10)	-	2-րդ	2-րդ	
	Մարց գետ	Գետաբերան (13)	-	2-րդ	2-րդ	
	Լավվար	Գետաբերան (368)	Ամոնիում իոն, կադմիում, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ	
			Ցինկ, պղինձ, կոբալտ, երկաթ, սուլֆատ իոն	4-րդ		
			Մանգան, ԿՆ	5-րդ		
	Ախթալա	Գետաբերան (14)	Մոլիբդեն, երկաթ, կալցիում, նատրիում, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ	
			Պղինձ	4-րդ		
			Ցինկ, կադմիում, մանգան, կոբալտ, սուլֆատ իոն, ԿՆ	5-րդ		
	Շնոդ	Գետաբերան (343)	Ամոնիում իոն, պղինձ, երկաթ, սուլֆատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ	
			Բերիլիում, ԿՆ	4-րդ		
Մոլիբդեն			5-րդ			

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս	
Հյուսիսային	Աղստև	1.2 կմ ք. Դիլիջանից վերև (15)	-	2-րդ	2-րդ	
		0.5 կմ ք. Դիլիջանից ներքև (16)	ԹԿՊ ₅	3-րդ	5-րդ	
			Լուծված թթվածին	5-րդ		
		2 կմ ք. Իջևանից վերև (17)	Ֆոսֆատ իոն, ԿՆ	3-րդ	3-րդ	
		2 կմ ք. Իջևանից ներքև (18)	Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ	
		Ամոնիում իոն	4-րդ			
	Գետիկ	Գետաբերան (20)	-	2-րդ	2-րդ	
Ախուրյան	Մեծամոր	10 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ (40)	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, բոր, ԸԱԱ	3-րդ	5-րդ	
			Նիտրիտ իոն, մանգան, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ		
			Ամոնիում իոն	5-րդ		
		11 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ-արևելք (41)	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, մանգան, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ	
			Ամոնիում իոն	4-րդ		
		0.5 կմ գյ. Ռանչպարից ներքև (42)	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ	
Հրազդան	Քասախ	Գետաբերան (47)	Վանադիում	3-րդ	3-րդ	
	Շաղվարդ	0.5 կմ գյ. Փարպիից ներքև (50)	Վանադիում, երկաթ	3-րդ	4-րդ	
			Ֆոսֆատ իոն	4-րդ		
	Հրազդան	Հրազդան	0.5 կմ գյ. Քաղսիից ներքև (52)	Ֆոսֆատ իոն, կալիում	3-րդ	5-րդ
				Մանգան, վանադիում	5-րդ	
		Հրազդան	0.5 կմ գյ. Արգելից ներքև (53)	ԹԿՊ ₅ , ֆոսֆատ իոն, մանգան, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ
Բարիում, կալիում				4-րդ		
	Վանադիում*	5-րդ				

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հրազդան	Հրազդան	0.5 կմ Արզնի ՀԷԿ-ից վերև (54)	Մանգան, բարիում, կալիում	3-րդ	5-րդ
			Վանադիում*	5-րդ	
		9 կմ ք. Երևանից ներքև, գյ. Դարբնիկի մոտ (55)	Նիտրատ իոն, կոբալտ, նատրիում, ԸԱԱ, քլորիդ իոն, ԸԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, բարիում, կալիում, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, վանադիում	5-րդ	
		Գետաբերան (56)	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, կոբալտ, նատրիում, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ԸԼԱ, ԿՆ	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն, մանգան, բարիում, կալիում	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, վանադիում	5-րդ	
		Գյ. Գեղանիստ (225)	Նիտրատ իոն, նատրիում	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, բարիում, կալիում, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
	Ամոնիում իոն, վանադիում		5-րդ		
	Գետառ	Գետաբերան (59)	ԹՔՊ, մանգան, կոբալտ, բարիում, կալիում	3-րդ	5-րդ
			Ֆոսֆատ իոն, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, վանադիում	5-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս	
Հրազդան	Մարմարիկ	Գետաբերան (58)	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, երկաթ, բարիում, կալիում, ՇԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, ՇԼԱ	3-րդ	5-րդ	
			Ամոնիում իոն, նատրիում	4-րդ		
			Մանգան	5-րդ		
	Ծաղկաձոր (Տանձաղբյուր)	Ծաղկաձոր քաղաքից վերև (311)	Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև (312)	Կոբալտ, երկաթ, բարիում, ալյումին	3-րդ	5-րդ
				Վանադիում	4-րդ	
				Մանգան	5-րդ	
		Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև (312)	Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, կոբալտ, նատրիում, ՇԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ՇԼԱ	3-րդ	5-րդ	
			Բարիում, կալիում	4-րդ		
			Ամոնիում իոն, մանգան, վանադիում	5-րդ		
	Սևան	Չկնագետ	Գետաբերան (61)	-	2-րդ	2-րդ
Մասրիկ		Գետաբերան (63)	Ֆոսֆատ իոն, կոբալտ, երկաթ, կալիում, ալյումին, ԿՆ	3-րդ	4-րդ	
			Մանգան, վանադիում	4-րդ		
Սոթք		Գետաբերան (65)	Երկաթ, ալյումին, ԿՆ	3-րդ	3-րդ	
Կարճաղբյուր		Գետաբերան (67)	Մոլիբդեն, վանադիում	3-րդ	3-րդ	
Վարդենիս		Գետաբերան (70)	-	2-րդ	2-րդ	
Մարտունի		Գետաբերան (72)	Ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ	
Արգիճի		Գետաբերան (74)	Երկաթ	3-րդ	3-րդ	
Ծակքար		Գետաբերան (75)	Երկաթ	3-րդ	3-րդ	
Շողվազ		Գետաբերան (76)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ	3-րդ	3-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս	
Սևան	Գավառագետ	Գետաբերան (78)	Նիտրատ իոն, մոլիբդեն, մանգան, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ	
			Ֆոսֆատ իոն, վանադիում	4-րդ		
	Արփա-Սևան ջրատար	0.7 կմ գյ. Ծովինարից հարավ-արևելք (68)	Մանգան, երկաթ	3-րդ	3-րդ	
Արարատյան	Արփա	0.5 կմ ք. Վայքից վերև (84)	Մոլիբդեն, մանգան, երկաթ	3-րդ	3-րդ	
			Մոլիբդեն, մանգան, երկաթ, բարիում	3-րդ	3-րդ	
		0.5 կմ ք. Եղեգնաձորից վերև (86)	Մանգան, երկաթ, ալյումին, ԿՆ	3-րդ	4-րդ	
			Մոլիբդեն	4-րդ		
			0.5 կմ գյ. Արենիից ներքև (87)	Մոլիբդեն, մանգան, երկաթ, ԿՆ	3-րդ	3-րդ
	Դարբ	Գետաբերան (349)	Մոլիբդեն, երկաթ	3-րդ	3-րդ	
	Եղեգիս	0.5 կմ գյ. Շատինից ներքև (88)	Մոլիբդեն, մանգան, երկաթ, ալյումին, ԿՆ	3-րդ	3-րդ	
Հարավային	Որոտան	3 կմ ք. Միսիանից վերև (100)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում	3-րդ	4-րդ	
			Մանգան	4-րդ		
			6 կմ ք. Միսիանից ներքև (101)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ, մանգան, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
			0.5 կմ գյ. Տաթև ՀԷԿ-ից ներքև (102)	Մոլիբդեն, երկաթ, բարիում, մանգան, ալյումին	3-րդ	3-րդ
	Միսիան	Գետաբերան (104)	Վանադիում, ԿՆ	3-րդ	4-րդ	
			Մոլիբդեն, երկաթ, կալիում, մանգան, ալյումին	4-րդ		
	Վարարակ		5 կմ ք. Գորիսից վերև (106)	Ֆոսֆատ իոն,	3-րդ	5-րդ
Կոբալտ, երկաթ, բերիլիում, ալյումին				4-րդ		
			Մանգան, ԿՆ	5-րդ		

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի ցուցանիշ	Ջրի որակի ցուցանիշի դաս	Ջրի որակի ընդհանրական դաս
Հարավային		Գետաբերան (107)	Նիտրիտ իոն, մոլիբդեն, բարիում, բերիլիում, կալիում	3-րդ	5-րդ
			Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, կոբալտ, ալյումին, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Երկաթ, ԿՆ	5-րդ	

2-րդ դաս՝ «լավ» որակ, 3-րդ դաս՝ «միջակ» որակ, 4-րդ դաս՝ «անբավարար» որակ, 5-րդ դաս՝ «վատ» որակ

*-Հրագրան գետի 53, 54 դիտակետերում ջրի որակի «վատ» դասը պայմանավորված է վանադիումով, որի պարունակությունները նշված գետում ֆոնային

Դիտակետերի տեղադրության ցանկ

Մակերևութային ջրերի հիդրոլոգիական դիտակետեր

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Դիտակետի համար	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի անվանում	Դիտակետի տեսակ	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Հյուսիսային	1	Փամբակ	Շիրակամուտ	ռեժիմային	40.8511	44.2350
	2	Փամբակ	Վանաձոր	օպերատիվ	40.8233	44.4635
	3	Փամբակ	Մեղրուտ	ռեժիմային	40.8160	44.5441
	4	Փամբակ	Թումանյան	օպերատիվ	40.9373	44.6291
	5	Դեբեդ	Այրում	օպերատիվ	41.1904	44.8985
	6	Հաջիդարա	Լեռնապատ	ռեժիմային	40.8293	44.3893
	7	Տանձուտ	Վանաձոր	ռեժիմային	40.8069	44.4993
	8	Ալարբքս	Դեբեդ	օպերատիվ	40.9187	44.6442
	9	Չորագետ	Ստեփանավան	օպերատիվ	41.0134	44.3823
	10	Չորագետ	Գարգառ	օպերատիվ	40.9555	44.5935
	11	Տաշիր	Սարատովկա	օպերատիվ	41.0732	44.3132
	12	Գարգառ	Կուրթան	ռեժիմային	40.9599	44.5517
	13	Մարց գետ	Թումանյան	ռեժիմային	40.9862	44.6531
	14	Աղստև	Ֆիդլետովո	ռեժիմային	40.7172	44.7303
	15	Աղստև	Դիլիջան	օպերատիվ	40.7621	44.9152
	16	Աղստև	Իջևան	օպերատիվ	40.8784	45.1437
	17	Գետիկ	Գոշ	օպերատիվ	40.7450	45.0247
	18	Պաղջուր	Գետահովիտ	օպերատիվ	40.9023	45.1386
	19	Կիրանց	Աճարկուտ	օպերատիվ	41.0348	45.0829
	20	Հախում	Ծաղկավան	օպերատիվ	40.9359	45.3345
	21	Տավուշ	Բերդ	ռեժիմային	40.8759	45.3982
Ախուրյան	22	Արաքս	Սուրմալու	ռեժիմային	40.0694	43.7970
	23	Ախուրյան	Պաղակն	օպերատիվ	41.0651	43.6621
	24	Ախուրյան	Ամասիա	օպերատիվ	40.9490	43.7901
	25	Ախուրյան	Կապս	ռեժիմային	40.8878	43.7421
	26	Ախուրյան	Ախուրիկ	օպերատիվ	40.7369	43.7782
	27	Ախուրյան	Հայկաձոր	ռեժիմային	40.5386	43.6506
	28	Ախուրյան	Բազարան	ռեժիմային	40.1369	43.6506
	29	Չորագետ	Չորակերտ	ռեժիմային	41.0949	43.6605
	30	Աշոցք	Կրասար	ռեժիմային	41.0301	43.8206
	31	Բլլիգետ	Ջրաձոր	ռեժիմային	40.9098	43.7656
	32	Կարկաչուն	Ղարիբջանյան	օպերատիվ	40.7343	43.7874
	33	Ջաջուռ	Ջաջուռ	ռեժիմային	40.8476	43.9474
	34	Մեծամոր	Տարոնիկ	ռեժիմային	40.1239	44.1868
	35	Մեծամոր	Էջմիածին	ռեժիմային	40.0674	44.2859
	36	Մեծամոր	Ռանչպար	ռեժիմային	40.0307	44.3679
85	Արփիլիճ ջրամբար	Պաղակն	օպերատիվ	41.0674	43.6532	
86	Ախուրյանի ջրամբար	Ջրափի	օպերատիվ	40.5626	43.6455	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Դիտակետի համար	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի անվանում	Դիտակետի տեսակ	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Հրազդան	37	Քասախ	Վարդենիս	օպերատիվ	40.5711	44.4094
	38	Քասախ	Հարթավան	օպերատիվ	40.4788	44.4411
	39	Քասախ	Աշտարակ	օպերատիվ	40.2901	44.3587
	40	Գեղարոտ	Արագած	ռեժիմային	40.4872	44.3677
	41	Շահվերդ	Փարպի	ռեժիմային	40.3351	44.3138
	42	Հրազդան ՀԷԿ-ի ջրանցք	Գեղամավան	օպերատիվ	40.5680	44.8995
	43	Հրազդան	Հրազդան	օպերատիվ	40.5224	44.7682
	44	Հրազդան	Արգել	օպերատիվ	40.3809	44.6054
	45	Հրազդան	Երևան	օպերատիվ	40.1593	44.4898
	46	Հրազդան	Մասիս	ռեժիմային	40.0228	44.4419
	47	Մարմարիկ	Հանքավան	օպերատիվ	40.6351	44.4863
	48	Մարմարիկ	Աղավնաձոր	օպերատիվ	40.5715	44.6910
	49	Գոմուր	Մեղրաձոր	ռեժիմային	40.6019	44.6554
	50	Ծաղկաձոր	Ծաղկաձոր	ռեժիմային	40.5364	44.7198
	87	Ապարանի ջրամբար	Հարթավան	օպերատիվ	40.4848	44.4382
92	Մարմարիկի ջրամբար	Արտավազ	օպերատիվ	40.6228	44.5616	
Սևան	51	Ձկնագետ	Ծովագյուղ	օպերատիվ	40.6176	44.9619
	52	Դրախտիկ	Դրախտիկ	ռեժիմային	40.5462	45.2122
	53	Փամբակ	Փամբակ	ռեժիմային	40.3849	45.5341
	54	Մասրիկ	Ծովակ	օպերատիվ	40.2189	45.6523
	55	Կարճաղբյուր	Կարճաղբյուր	ռեժիմային	40.1792	45.5822
	56	Արփա Սևան ջրատար	Ծովինար	օպերատիվ	40.1563	45.4947
	57	Վարդենիս	Վարդենիկ	օպերատիվ	40.1328	45.4428
	58	Մարտունի	Գեղհովիտ	օպերատիվ	40.0971	45.2831
	59	Արգիճի	Վերին Գետաշեն	օպերատիվ	40.1312	45.2549
	60	Ծաղկաշեն	Վաղաշեն	ռեժիմային	39.9980	45.2109
	61	Լիճք	Լիճք	ռեժիմային	40.1669	45.2432
	62	Բախտակ	Ծակքար	օպերատիվ	40.1683	45.2207
	63	Գավառագետ	Նորատուս	օպերատիվ	40.3775	45.1711
	88	Սևանա լիճ	Սևան թերակղզի	օպերատիվ	40.5628	45.0084
	89	Սևանա լիճ	Շորժա	օպերատիվ	40.4972	45.2700
90	Սևանա լիճ	Կարճաղբյուր	օպերատիվ	40.1783	45.5644	
91	Սևանա լիճ	Մարտունի	օպերատիվ	40.1623	45.3076	
Արարատյան	64	Ազատ	Գառնի	օպերատիվ	40.1097	44.7345
	65	Վեղի	Ուրցաձոր	օպերատիվ	39.9230	44.8264
	66	Արփա	Ջերմուկ	օպերատիվ	39.8378	45.6767
	67	Արփա	Եղեգնաձոր	օպերատիվ	39.7412	45.3247

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Դիտակետի համար	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի անվանում	Դիտակետի տեսակ	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Արարատյան	68	Արփա	Արենի	օպերատիվ	39.7322	45.2005
	69	Վայք	Ջառիթափ	ռեժիմային	39.6289	45.5071
	70	Գլաձոր	Վերնաշեն	ռեժիմային	39.7905	45.3605
	71	Եղեգիս	Հերմոնե	օպերատիվ	39.8765	45.4274
	72	Եղեգիս	Շատին	օպերատիվ	39.8208	45.2964
	73	Արտաբուն	Արտաբույնք	ռեժիմային	39.8554	45.3179
	74	Սալիզետ	Շատին	օպերատիվ	39.8305	45.2961
	93	Ազատի ջրամբար	Ջովաշեն	օպերատիվ	40.0655	44.5960
Հարավային	75	Մեղրիզետ	Մեղրի	օպերատիվ	38.9149	46.2314
	76	Ողջի	Քաջարան	ռեժիմային	39.1499	46.1545
	77	Ողջի	Կապան	օպերատիվ	39.2050	46.4121
	78	Գեղի	Կավճուտ	ռեժիմային	39.2065	46.2474
	79	Վաչագան	Կապան	ռեժիմային	39.1985	46.3956
	80	Որոտան	Գորհայք	օպերատիվ	39.6865	45.7758
	81	Որոտան	Որոտան	օպերատիվ	39.4881	46.1371
	82	Որոտան	Տաթն ՀԷԿ	օպերատիվ	39.4273	46.3733
	83	Ծղուկ	Ծղուկ	օպերատիվ	39.6684	45.8443
	84	Գորիսզետ	Գորիս	օպերատիվ	39.5192	46.3329

Մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգի դիտակետեր

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Մոնիթորինգի տեսակը	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Հյուսիսային	Փամբակ	1	0.5 կմ գլ. Խնկոյանից վերև	Հղումային	40.84789	44.02672
	Փամբակ	2	0.5 կմ ք. Սպիտակից ներքև	Գործառնական	40.83108	44.29681
	Փամբակ	3	1 կմ ք. Վանաձորից վերև	Գործառնական	40.84675	44.40758
	Փամբակ	4	0.5 կմ ք. Վանաձորից ներքև	Գործառնական	40.81389	44.50769
	Դերեղ	5	0.5 կմ Մարց գետի թափման կետից ներքև	Գործառնական	40.99859	44.65354
	Դերեղ	6	0.5 կմ ք. Այրումից վերև	Գործառնական	41.20257	44.90504
	Դերեղ	7	Սահմանի մոտ	Աղտոտիչների տեղափոխման	41.22172	44.88339
	Չորագետ	8	0.5 կմ ք. Ստեփանավանից վերև	Հսկողական	41.01344	44.38164
	Չորագետ	10	Գետաբերան	Գործառնական	40.95783	44.63109
	Տաշիր	11	0.5 կմ գլ. Միխայելովկայից վերև	Հղումային	41.16904	44.26781
	Տաշիր	12	0.5 կմ գլ. Սարատովկայից ներքև	Հսկողական	41.05566	44.33864
	Մարց գետ	13	Գետաբերան	Գործառնական	40.98386	44.65898
	Ախթալա	14	Գետաբերան	Գործառնական	41.14967	44.77919
	Գարգառ	210	Ակունք	Հղումային	40.97106	44.40867
	Գարգառ	342	Գետաբերան	Հսկողական	40.95372	44.58012
	Շնող	343	Գետաբերան	Գործառնական	41.14547	44.83301
	Աղստև	15	1.2 կմ ք. Դիլիջանից վերև	Գործառնական	40.73207	44.81782
	Աղստև	16	0.5 կմ ք. Դիլիջանից ներքև	Գործառնական	40.75892	44.90480
	Աղստև	17	2 կմ ք. Իջևանից վերև	Գործառնական	40.85888	45.12481
	Աղստև	18	2 կմ ք. Իջևանից ներքև	Գործառնական	40.91377	45.15943
Գետիկ	19	0.5 կմ գլ. Վահանից վերև	Հղումային	40.57461	45.40817	
Գետիկ	20	Գետաբերան	Գործառնական	40.75971	45.02166	
Ախուրյան	Արաքս	25	0.9 կմ գլ. Հուշակերտից ներքև	Աղտոտիչների տեղափոխման	40.07982	43.75280
	Ախուրյան	31	1 կմ գլ. Ամասիայից վերև	Գործառնական	40.95883	43.79635

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Մոնիթորինգի տեսակը	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Ախուրյան	Ախուրյան	32	1 կմ գյ. Անասիայից ներքև	Գործառնական	40.94267	43.78777
	Ախուրյան	33	0.8 կմ ք. Գյումրիից վերև	Գործառնական	40.80424	43.79810
	Ախուրյան	34	5 կմ ք. Գյումրիից ներքև	Գործառնական	40.74380	43.78729
	Ախուրյան	35	0.5 կմ գյ. Բագարանից ներքև	Գործառնական	40.13618	43.65183
	Աշոցք	36	0.5 կմ գյ. Մուսայելյանից վերև	Հսկողական	40.98659	43.94436
	Աշոցք	37	Գետաբերան	Գործառնական	41.03280	43.82355
	Կարկաչուն	38	Գետաբերան	Գործառնական	40.73280	43.79404
	Մեծամոր	40	10 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ	Գործառնական	40.09378	44.27545
	Մեծամոր	41	11 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ-արևելք	Գործառնական	40.07371	44.28507
	Մեծամոր	42	0.5 կմ գյ. Ռանչպարից ներքև	Գործառնական	40.01670	44.37400
	Արփի լճի ջրամբար	109	Ամբարտակի մոտ	Հսկողական	41.06756	43.65364
	Ախուրյանի ջրամբար	110	Ամբարտակի մոտ	Հսկողական	40.56001	43.65449
Հրազդան	Արաքս	26	Հրազդան գետի թափ. կետից վերև	Աղտոտիչների տեղափոխման	39.97026	44.47332
	Արաքս	27	Հրազդան գետի թափ. կետից ներքև	Աղտոտիչների տեղափոխման	39.96577	44.48335
	Քասախ	43	0.5 կմ ք. Ապարանից վերև	Գործառնական	40.59530	44.34576
	Քասախ	44	0.5 կմ ք. Ապարանից ներքև	Գործառնական	40.58532	44.37516
	Քասախ	45	1 կմ ք. Աշտարակից վերև	Գործառնական	40.29888	44.37375
	Քասախ	46	3.5 կմ ք. Աշտարակից ներքև	Գործառնական	40.25667	44.31453
	Քասախ	47	Գետաբերան	Գործառնական	40.16574	44.25708
	Գեղարոտ	48	0.5 կմ գյ. Արագածից վերև	Հղումային	40.48888	44.31748
	Գեղարոտ	49	Գետաբերան	Գործառնական	40.48026	44.39616
	Շաղվարդ	50	0.5 կմ գյ. Փարպիից ներքև	Հսկողական	40.32051	44.31017
Հրազդան	51	գյ. Գեղամավանի մոտ	Հղումային	40.57085	44.90705	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Մոնիթորինգի տեսակը	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Հրազդան	Հրազդան	52	0.5 կմ գ. Քաղսիից ներքև	Գործառնական	40.49911	44.74314
	Հրազդան	53	0.5 կմ գ. Արգելից ներքև	Գործառնական	40.37640	44.60682
	Հրազդան	54	0.5 կմ Արգնի ՀԷԿ-ից ներքև	Գործառնական	40.29530	44.59068
	Հրազդան	55	9 կմ ք. Երևանից ներքև, գյ. Դարբնիկի մոտ	Գործառնական	40.10388	44.38051
	Հրազդան	225	գյ. Գեղանիստի մոտ	Գործառնական	40.14350	44.43295
	Հրազդան	56	Գետաբերան	Գործառնական	39.99298	44.44586
	Մարմարիկ	57	0.5 կմ գ. Հանքավանից վերև	Հղումային	40.66340	44.46692
	Մարմարիկ	58	Գետաբերան	Գործառնական	40.54579	44.75274
	Ծաղկաձոր (Տանձաղբյուր)	311	Ծաղկաձոր քաղաքից վերև	Հղումային	40.53427	44.69966
	Ծաղկաձոր (Տանձաղբյուր)	312	Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև	Գործառնական	40.53535	44.74403
	Գետառ	59	Գետաբերան	Գործառնական	40.15528	44.47378
	Ապարանի ջրամբար	111	Ամբարտակի մոտ	Հսկողական	40.48508	44.43586
	Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	Գործառնական	40.15528	44.47379
Սևան	Չկնազետ	60	0.5 կմ գ. Սենյոնովկայից վերև	Հղումային	40.65337	44.89236
	Չկնազետ	61	Գետաբերան	Գործառնական	40.61709	44.96272
	Մասրիկ	62	0.5 կմ գ. Վերին Շորժայից վերև	Հղումային	40.07766	45.81844
	Մասրիկ	63	Գետաբերան	Գործառնական	40.22116	45.64453
	Սոթք	64	6 կմ գ. Սոթքից վերև	Հղումային	40.23219	45.93922
	Սոթք	65	Գետաբերան	Գործառնական	40.20006	45.85181
	Կարճաղբյուր	66	0.5 կմ գ. Ախարաձորից վերև	Հղումային	40.09357	45.64391
	Կարճաղբյուր	67	Գետաբերան	Գործառնական	40.17948	45.58358
	Արփա-Սևան ջրատար	68	0.7 կմ գ. Ծովինարից հարավ-արևելք	Գործառնական	40.15617	45.49490
	Վարդենիս	69	0.5 կմ գ. Վարդենիկից վերև	Հղումային	40.13157	45.44433
	Վարդենիս	70	Գետաբերան	Գործառնական	40.15458	45.43939
	Մարտունի	71	0.5 կմ գ. Գեղհովիտից վերև	Հղումային	40.07857	45.29405
	Մարտունի	72	Գետաբերան	Գործառնական	40.15060	45.30013
	Արգիճի	73	0.5 կմ գ. Լեռնահովիտից վերև	Հղումային	40.03263	45.23684

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Մոնիթորինգի տեսակը	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Սևան	Արգիճի	74	Գետաբերան	Գործառնական	40.15569	45.26794
	Ծակքար	75	Գետաբերան	Գործառնական	40.18025	45.23165
	Շողվազ	76	Գետաբերան	Գործառնական	40.18562	45.22727
	Գավառագետ	77	0.5 կմ գլ. Ծաղկաշենից վերև	Հղումային	40.29327	45.04236
	Գավառագետ	78	Գետաբերան	Գործառնական	40.36399	45.17619
	Սևանա լիճ	115-ՄՄ	Ծափաթաղ-ափամերձ	Հսկողական	40.40914	45.46089
	Սևանա լիճ	115'-ՄՄ	Ծափաթաղ-կենտրոնական	Հսկողական	40.40508	45.44769
	Սևանա լիճ	116-ՄՄ	Փամբակ-ափամերձ	Հսկողական	40.36483	45.53225
	Սևանա լիճ	116'-ՄՄ	Փամբակ-կենտրոնական	Հսկողական	40.36056	45.51911
	Սևանա լիճ	117-ՄՄ	Արեգունի - ափամերձ	Հսկողական	40.32406	45.59022
	Սևանա լիճ	117'-ՄՄ	Արեգունի-կենտրոնական	Հսկողական	40.32250	45.58400
	Սևանա լիճ	118-ՄՄ	Գիլի-ափամերձ	Հսկողական	40.25264	45.63047
	Սևանա լիճ	118'-ՄՄ	Գիլի-կենտրոնական	Հսկողական	40.27633	45.59589
	Սևանա լիճ	119-ՄՄ	Արփա -ափամերձ	Հսկողական	40.16525	45.49514
	Սևանա լիճ	119'-ՄՄ	Արփա-կենտրոնական	Հսկողական	40.22492	45.52719
	Սևանա լիճ	120-ՄՄ	Ծովինար-ափամերձ	Հսկողական	40.18842	45.45042
	Սևանա լիճ	120'-ՄՄ	Ծովինար-կենտրոնական	Հսկողական	40.20692	45.45658
	Սևանա լիճ	121-ՄՄ	Մարտունի-ափամերձ	Հսկողական	40.16869	45.30122
	Սևանա լիճ	121'-ՄՄ	Մարտունի-կենտրոնական	Հսկողական	40.18178	45.30433
	Սևանա լիճ	123-ՄՄ	Կարմիր գյուղ-ափամերձ	Հսկողական	40.28600	45.22214
	Սևանա լիճ	123'-ՄՄ	Կարմիր գյուղ-կենտրոնական	Հսկողական	40.28728	45.27681
	Սևանա լիճ	124-ՄՄ	Նորատուս-ափամերձ	Հսկողական	40.39383	45.23767
	Սևանա լիճ	124'-ՄՄ	Նորատուս-կենտրոնական	Հսկողական	40.38058	45.33211
	Սևանա լիճ	125-ՓՄ	Գավառագետ-ափամերձ	Հսկողական	40.42908	45.19636
	Սևանա լիճ	125'-ՓՄ	Գավառագետ-կենտրոնական	Հսկողական	40.44906	45.18486
	Սևանա լիճ	126-ՓՄ	Այրիվանք-ափամերձ	Հսկողական	40.43736	45.11172
Սևանա լիճ	126'-ՓՄ	Այրիվանք-կենտրոնական	Հսկողական	40.45083	45.12369	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Մոնիթորինգի տեսակը	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Սևան	Սևանա լիճ	127-ՓՄ	Սողեղային-ափամերձ	Հսկողական	40.51261	45.00763
	Սևանա լիճ	127'-ՓՄ	Սողեղային-կենտրոնական	Հսկողական	40.51967	45.02730
	Սևանա լիճ	128-ՓՄ	Լճաշեն-ափամերձ	Հսկողական	40.52589	44.96053
	Սևանա լիճ	128'-ՓՄ	Լճաշեն-կենտրոնական	Հսկողական	40.52035	44.98335
	Սևանա լիճ	129-ՓՄ	Ծովագյուղ-ափամերձ	Հսկողական	40.61978	44.98456
	Սևանա լիճ	129'-ՓՄ	Ծովագյուղ-կենտրոնական	Հսկողական	40.61211	44.98269
	Սևանա լիճ	130-ՓՄ	Գյունեյ-ափամերձ	Հսկողական	40.60908	45.04525
	Սևանա լիճ	130'-ՓՄ	Գյունեյ-կենտրոնական	Հսկողական	40.60900	45.04631
	Սևանա լիճ	131-ՓՄ	Շորժա-ափամերձ	Հսկողական	40.48975	45.25161
	Սևանա լիճ	131'-ՓՄ	Շորժա-կենտրոնական	Հսկողական	40.49689	45.26961
	Սևանա լիճ	122'-ՄՄ	24-րդ կայան-կենտրոնական	Հսկողական	40.23294	45.26084
Արարատյան	Արաքս	28	0.5 կմ ք. Արարատից ներքև	Աղտոտիչների տեղափոխման	39.79531	44.69093
	Վեդի	80	0.5 կմ գյ. Ուրցաձորից վերև	Հղումային	39.94499	44.87135
	Վեդի	82	6 կմ ք. Արարատից ներքև	Գործառնական	39.85685	44.65946
	Արփա	83	0.5 կմ ք. Ջերմուկից վերև	Հղումային	39.83813	45.67713
	Արփա	84	0.5 կմ ք. Վայքից վերև	Գործառնական	39.68439	45.49831
	Արփա	85	0.5 կմ ք. Վայքից ներքև	Գործառնական	39.70796	45.42570
	Արփա	86	0.5 կմ ք. Եղեգնաձորից վերև	Գործառնական	39.74028	45.34383
	Արփա	87	0.5 կմ գյ. Արենիից ներքև	Գործառնական	39.72019	45.15524
	Եղեգիս	88	0.5 կմ գյ. Շատինից ներքև	Գործառնական	39.74831	45.31175
	Ազատի ջրամբար	113	Ամբարտակի մոտ	Հսկողական	40.07031	44.59475
	Կեչուտի ջրամբար	114	Ամբարտակի մոտ	Հսկողական	39.79164	45.64919

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Մոնիթորինգի տեսակը	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Հարավային	Արաքս	29	2 կմ ք. Ագարակից հարավ	Աղտոտիչների տեղափոխման	38.84120	46.16058
	Արաքս	30	2.5 կմ ք. Ագարակից հարավ-արևելք	Աղտոտիչների տեղափոխման	38.86553	46.21999
	Մեղրիգետ	89	0.5 կմ ք. Մեղրիից վերև	Հսկողական	38.91993	46.22443
	Մեղրիգետ	90	Գետաբերան	Գործառնական	38.88783	46.26517
	Կարճևան	344	Գետաբերան	Գործառնական	38.85865	46.21273
	Ողջի	91	1.7 կմ ք. Քաջարանից վերև	Հղումային	39.15683	46.09820
	Ողջի	92	1.8 կմ ք. Քաջարանից ներքև	Գործառնական	39.15026	46.19186
	Ողջի	93	0.8 կմ ք. Կապանից վերև	Գործառնական	39.22329	46.34842
	Ողջի	94	0.5 կմ Կապանի օղանավակայանից ներքև	Գործառնական	39.20059	46.46380
	Աճանան (Նորաշենիկ)	346	3 կմ գյ. Աճանանից վերև	Հղումային	39.25450	46.40259
	Աճանան (Նորաշենիկ)	347	գետաբերան	Գործառնական	39.20409	46.46215
	Գեղի	97	0.5 կմ գյ. Աջաբաջից վերև	Հղումային	39.25476	46.07290
	Գեղի	98	Գետաբերան	Գործառնական	39.19999	46.25915
	Որոտան	99	0.5 կմ գյ. Գորայքից վերև	Հղումային	39.68450	45.77656
	Որոտան	100	3 կմ ք. Միսիանից վերև	Հսկողական	39.53677	46.01196
	Որոտան	101	6 կմ ք. Միսիանից ներքև	Գործառնական	39.51269	46.04594
	Որոտան	102	0.5 կմ գյ. Տաթև ՀԷԿ-ից ներքև	Գործառնական	39.42683	46.37339
	Միսիան	103	0.5 կմ գյ. Արևիսից վերև	Հղումային	39.40186	45.90044
	Միսիան	104	Գետաբերան	Գործառնական	39.51006	46.04898
	Վարարակ	106	5 կմ ք. Գորիսից վերև	Հղումային	39.53621	46.29426
Վարարակ	107	1.5 կմ ք. Գորիսից ներքև	Գործառնական	39.48552	46.35916	

Հետազոտական մոնիթորինգի դիտակետերը

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
				լայնություն	երկայնություն
Հյուսիսային	Դեբեդ	369	Ալավերդի քաղաքից ներքև	39.69362	45.56768
	Դեբեդ	370	Նահատակ գետի թափման կետից ներքև	41.17802	44.86040
	Շնող	345	Ակունք	41.09733	44.86765
Արարատյան	Դարբ	348	Ակունք	39.68578	45.68348
	Դարբ	349	Գետաբերան	39.69362	45.56768
	Հերհեր	350	Ակունք	39.82404	45.54257
	Հերհեր	351	Գետաբերան	39.69232	45.52348
	Եղեգիս	352	Գետիկվանք գյուղից վերև	39.92165	45.50629
Հարավային	Որոտան	354	Վերին հոսանք	39.76651	45.73982
	Որոտան-Արփա ջրատար	353	Թունելի ելքից	39.78697	45.65795

Ստորերկրյա ջրերի մոնիթորինգի դիտակետեր

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրադրյուրի տեսակ	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
				լայնություն	երկայնություն
Հյուսիսային	Աղբյուր	2058	Տավուշի մարզ, գյ. Հաղարծին	40.77667	44.96478
	Աղբյուր	2059	Տավուշի մարզ, գյ. Հաղարծին	40.76917	44.98589
Ախուրյան	Հորատանցք	105	Արմավիրի մարզ, գյ. Եղեգնուտ	40.08589	44.16450
	Շատրվանող հորատանցք	108	Արմավիրի մարզ, գյ. Ակնաշեն	40.09361	44.27850
	Հորատանցք	152	Արմավիրի մարզ, գյ. Ապագա	40.10978	44.22892
	հորատանցք	192	Արմավիրի մարզ, գյ. Վարդանաշեն	40.06047	44.20092
	հորատանցք	198	Արմավիրի մարզ, գյ. Ակնաշեն	40.09372	44.27839
	Ջրհոր	199	Արմավիրի մարզ, գյ. Ակնաշեն	40.09381	44.27861
	Շատրվանող հորատանցք	1521	Արմավիրի մարզ, գյ. Գայ	40.08961	44.31008
	Հորատանցք	1533	Արմավիրի մարզ, գյ. Վարդանաշեն	40.05000	44.19025
	Հորատանցք	1537	Արմավիրի մարզ, գյ. Արագալի	40.04811	44.17050
	Հորատանցք	1818	Արմավիրի մարզ, գյ. Ապագա	40.11019	44.23011
	Շատրվանող հորատանցք	2001	Արմավիրի մարզ, գյ. Ակնաշեն	40.09183	44.28011
	Շատրվանող հորատանցք	2002	Արմավիրի մարզ, գյ. Տարոնիկ	40.12283	44.19239
	Հորատանցք	2018	Արմավիրի մարզ, գյ. Տարոնիկ	40.13225	44.18069
	Ջրհոր	2020	Արմավիրի մարզ, գյ. Ապագա	40.09044	44.25844
	Շատրվանող հորատանցք	2021	Արմավիրի մարզ, գյ. Ջրառատ	40.06867	44.27156
	Ջրհոր	2022	Արմավիրի մարզ, գյ. Լուսազյ.	40.09008	44.27119
	Հորատանցք	2024	Արմավիրի մարզ, գյ. Բամբակաշատ	40.09186	44.01733
	Հորատանցք	2025	Արմավիրի մարզ, գյ. Հայկական	40.08542	44.03578
	Հորատանցք	2026	Արմավիրի մարզ, գյ. Տարոնիկ	40.13994	44.18447
	Աղբյուր	2029	Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի	40.78883	43.82936
	Աղբյուր	2030	Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի	40.79022	43.82931
	Աղբյուր	2031	Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի, Վարդբաղ	40.80142	43.81572
	Աղբյուր	2032	Շիրակի մարզ, գյ. Մարմաշեն	40.84367	43.76011
	Աղբյուր	2035	Շիրակի մարզ, գյ. Մարմաշեն	40.84322	43.76061
	Աղբյուր	2037	Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի	40.80103	43.81603
	Աղբյուր	2038	Շիրակի մարզ, գյ. Աշոցք	41.02742	43.87575
	Աղբյուր	2039	Շիրակի մարզ, գյ. Աշոցք	41.03375	43.85886

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրաղբյուրի տեսակ	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
				լայնություն	երկայնություն
Ախուրյան	Աղբյուր	2040	Շիրակի մարզ, գյ. Աշոցք	41.03392	43.86122
	Աղբյուր	2041	Շիրակի մարզ, գյ. . Աշոցք	41.03422	43.86150
	Ջրհոր	2042	Շիրակի մարզ, գյ. Առափի	40.77875	43.80839
	Ջրհոր	2043	Շիրակի մարզ, գյ. Ախուրյան	40.77883	43.90397
	Շատրվանոց հորատանցք	2055	Արմավիրի մարզ, գյ. Ակնաշեն	40.09556	44.28131
	Հորատանցք	2057	Արմավիրի մարզ, գյ. Ապագա	40.08956	44.25211
	Աղբյուր	2077	Շիրակի մարզ, գյ. Յողամարզ	40.95025	43.87230
	Հորատանցք	2080	Արագածոտնի մարզ, գյ. Արագածավան	43.65533	40.32581
	Հորատանցք	2081	Արագածոտնի մարզ, գյ. Արտենի	43.76856	40.29169
	Հորատանցք	2082	Արմավիրի մարզ, գյ. Մյասնիկյան	43.90631	40.18592
	Հորատանցք	2083	Արմավիրի մարզ, գյ. Արտամետ	43.83678	40.10467
	Հորատանցք	2103	Արմավիրի մարզ, գյ. Արմավիր	44.05683	40.09631
	Հորատանցք	2104	Արմավիրի մարզ, գյ. Այգեշատ	44.03086	40.06464
Հրազդան	Հորատանցք	78	Արարատի մարզ, գյ. Սիս	40.05908	44.38828
	Աղբյուր	246	Կոտայքի մարզ, գյ. Բջնի	40.46607	44.69871
	Աղբյուր	755	Արագածոտնի մարզ, գյ. Ղազարավան	40.33839	44.32833
	Աղբյուր	1297	Կոտայքի մարզ, գյ. Սոլակ	40.46703	44.69853
	Շատրվանոց հորատանցք	1519	Արարատի մարզ, ք. Մասիս	40.05586	44.42533
	Շատրվանոց հորատանցք	1523	Արարատի մարզ, ք. Հովտաշատ	44.34417	40.09158
	Շատրվանոց հորատանցք	1526	Արարատի մարզ, գյ. Դաշտավան	40.10156	44.39650
	Շատրվանոց հորատանցք	1535	Արարատի մարզ, գյ. Սիս	40.04719	44.39861
	Շատրվանոց հորատանցք	1536	Արարատի մարզ, գյ. Սիս	40.06317	44.37750
	Աղբյուր	1636	Կոտայքի մարզ, գյ. Կարբի	40.32978	44.38706
	Աղբյուր	1832	Կոտայքի մարզ, գյ. Սոլակ	40.46760	44.69863
	Շատրվանոց հորատանցք	2003	Արարատի մարզ, գյ. Սիս	40.05494	44.38831
	Հորատանցք	2004	Արարատի մարզ, գյ. Ջրահովիտ	40.04272	44.47608
	Հորատանցք	2005	Արարատի մարզ, գյ. Հայանիստ	40.12114	44.36736
Շատրվանոց հորատանցք	2007	Արարատի մարզ, գյ. Ջրահովիտ	40.04369	44.46942	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրաղբյուրի տեսակ	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
				լայնություն	երկայնություն
Հրազդան	Շատրվանող հորատանցք	2008	Արարատի մարզ, գյ. Հովտաշեն	40.01658	44.46031
	Ջրհոր	2010	Արագածոտնի մարզ, գյ. Նիգավան	40.61381	44.30842
	Ջրհոր	2011	Արագածոտնի մարզ, գյ. Նիգավան	40.61675	44.29619
	Ջրհոր	2023	Արմավիրի մարզ, գյ. Խորոնք	40.13053	44.24236
	Աղբյուր	2051	Արագածոտնի մարզ, ք. Ապարան	40.59309	44.34817
	Շատրվանող հորատանցք	2053	Արարատի մարզ, գյ. Հովտաշեն	40.01511	44.46350
	Հորատանցք	2056	Արմավիրի մարզ, գյ. Գրիբոյոզով	40.10881	44.27686
	Հորատանցք	2085	Արմավիրի մարզ, գյ. Արագած	44.23161	40.21817
	Հորատանցք	2086	Արմավիրի մարզ, գյ. Դոդս	44.27064	40.21797
	Հորատանցք	2087	Արմավիրի մարզ, գյ. Աղավնատուն	44.25397	40.23544
	Հորատանցք	2088	Արմավիրի մարզ, գյ. Լեռնամերձ	44.26539	40.25617
	Հորատանցք	2089	Արմավիրի մարզ, գյ. Կարբի	44.34158	40.32458
Սևան	Աղբյուրների խումբ	31	Գեղարքունիքի մարզ, գյ. Ակունք	40.15263	45.71981
	Աղբյուրների խումբ	902	Գեղարքունիքի մարզ, գյ. Ակունք	40.15706	45.72317
	Աղբյուր	1053	Գեղարքունիքի մարզ, գյ. Ակունք	40.16203	45.72917
	Շատրվանող հորատանցք	1809	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Վարդենիս	40.18533	45.71014
	Շատրվանող հորատանցք	1810	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Վարդենիս	40.18433	45.70983
	Շատրվանող հորատանցք	1811	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Վարդենիս	40.18661	45.70953
	Շատրվանող հորատանցք	1812	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Վարդենիս	40.18694	45.70939
	Շատրվանող հորատանցք	2013	Գեղարքունիքի մարզ, գյ. Գանձակ	40.31842	45.11592
	Աղբյուր	2014	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Գավառ	40.35069	45.13217
	Շատրվանող հորատանցք	2090	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Վաղաշեն	45.32967	40.13465
	Աղբյուր	2093	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Խաչաղբյուր	45.69187	40.16549

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրաղբյուրի տեսակ	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
				լայնություն	երկայնություն
Արարատյան	Աղբյուր	502	Վայոց ձորի մարզ, գյ. Մալիշկա	39.71814	45.40831
	Աղբյուր	785	Վայոցձորի մարզ, գյ. Ագարակաձոր	39.70458	45.34928
	Աղբյուր	787	Վայոցձորի մարզ, ք. Եղեգնաձոր	39.75936	45.33107
	Աղբյուր	845	Կոտայքի մարզ, գյ. Գառնի	40.11975	44.72936
	Ջրհոր	2006	Արարատի մարզ, ք. Վեդի	39.90622	44.71897
	Աղբյուր	2045	Կոտայքի մարզ, գյ. Գառնի	40.11453	44.74064
	Աղբյուր	2046	Կոտայքի մարզ, գյ. Գառնի	40.11367	44.74149
	Աղբյուր	2047	Կոտայքի մարզ, գյ. Գառնի	40.11792	44.74347
	Աղբյուր	2048	Վայոցձորի մարզ, ք. Ջերմուկ	39.84272	45.67100
	Աղբյուր	2050	Վայոցձորի մարզ, գյ. Ջեղեա	39.70872	45.42397
	Հորատանցք	2052	Արարատի մարզ, գյ. Մրգավեա	40.03103	44.47889
	Աղբյուր	2060	Վայոցձորի մարզ, գյ. Կեչուտ	39.81058	45.67642
	Շատրվանող հորատանցք	2062	Արարատի մարզ, ք. Արտաշատ	39.93453	44.53150
	Շատրվանող հորատանցք	2063	Արարատի մարզ, գյ. Դալար	39.95200	44.50936
	Հորատանցք	2064	Արարատի մարզ, ք. Արտաշատ	39.93656	44.52042
	Հորատանցք	2065	Արարատի մարզ, գյ. Եղեգնավան	39.83150	44.63208
	Շատրվանող հորատանցք	2067	Արարատի մարզ, գյ. Սուրենավան	39.78767	44.76789
	Հորատանցք	2069	Արարատի մարզ, ք. Արտաշատ	39.96408	44.54042
	Ջրհոր	2072	Արարատի մարզ, գյ. Դալար	39.96281	44.51100
	Ջրհոր	2073	Արարատի մարզ, ք. Արտաշատ	39.93647	44.51975
Հորատանցք	2074	Արարատի մարզ, գյ. Լուսառատ	39.87661	44.59297	
Ջրհոր	2075	Արարատի մարզ, գյ. Արմաշ	39.76169	44.80589	
Հորատանցք	2076	Արարատի մարզ, գյ. Արարատ	39.81950	44.70444	
Հարավային	Աղբյուր	529	Սյունիքի մարզ, գյ. Գորհայք	39.68458	45.77747
	Աղբյուր	532	Սյունիքի մարզ, գյ. Շաքի	39.56614	46.00164
	Աղբյուր	537	Սյունիքի մարզ, գյ. Սպանդարյան	39.62347	45.91264
	Աղբյուր	899	Սյունիքի մարզ, ք. Գորիս	39.51278	46.34261
	Աղբյուր	1175	Սյունիքի մարզ, գյ. Անգեղակոթ	39.57100	45.92208
	Աղբյուր	1323	Սյունիքի մարզ, գյ. Անգեղակոթ	39.57014	45.91528
	Աղբյուր	1399	Սյունիքի մարզ, ք. Գորիս	39.52125	46.32775

Օդերևութաբանական կայաններ

N	Մարզ	Օդերևութաբանական կայան	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
			լայնություն	երկայնություն
1	Շիրակ	Ամասիա	40.9503	43.7836
2	Արարատ	Անանուն լեռնանցք	39.8306	44.9919
3	Շիրակ	Աշոցք	41.0325	43.8700
4	Արագածոտն	Աշտարակ	40.2944	44.3428
5	Արագածոտն	Ապարան	40.5944	44.3639
6	Արագածոտն	«Ապարանի ջրամբար»	40.4844	44.4361
7	Արագածոտն	Արագած բարձրալեռ	40.4722	44.1811
8	Արարատ	Արարատ	39.8314	44.7083
9	Վայոց Ձոր	Արենի	39.7272	45.1883
10	Շիրակ	Արթիկ	40.6233	43.9550
11	Արմավիր	Արմավիր	40.1372	44.0475
12	Արարատ	Արտաշատ	39.9586	44.5375
13	Տավուշ	Բագրատաշեն	41.2453	44.8256
14	Գեղարքունիք	Գավառ	40.3486	45.1300
15	Շիրակ	Գյումրի	40.7628	43.8558
16	Սյունիք	Գորիս	39.5181	46.3383
17	Տավուշ	Դիլիջան	40.7411	44.8656
18	Կոտայք	Եղվարդ	40.3122	44.4828
19	Երևան	Երևան «Աերոլոգիական»	40.2172	44.4997
20	Երևան	Երևան «Արարկիր»	40.1953	44.5122
21	Արմավիր	«Երևան ագրո»	40.1886	44.3986
22	Արագածոտն	Թալին	40.3864	43.8931
23	Տավուշ	Իջևան	40.8717	45.1472
24	Արագածոտն	Ծաղկահովիտ	40.6361	44.2211
25	Սյունիք	Կապան	39.2042	46.4622
26	Արագածոտն	Համբերդ	40.3850	44.0936
27	Կոտայք	Հանքավան	40.6339	44.4836
28	Կոտայք	Հրազդան	40.4928	44.7611
29	Գեղարքունիք	Ճամբարակ	40.6011	45.3494
30	Գեղարքունիք	Մասրիկ	40.2075	45.7644
31	Գեղարքունիք	Մարտունի	40.1369	45.2969
32	Սյունիք	Մեղրի	38.8978	46.2425
33	Գեղարքունիք	Շոթա	40.5006	45.2717
34	Վայոց ձոր	Որոտանի լեռնանցք	39.6931	45.7117
35	Արարատ	Ուրցաձոր	39.9197	44.8272
36	Լոռի	Պուշկինի լեռնանցք	40.9092	44.4347
37	Վայոց ձոր	Ջերմուկ	39.8244	45.6750
38	Գեղարքունիք	Սեմյոնովկա	40.6597	44.8981
39	Գեղարքունիք	Սևան ՀՕԴ	40.5653	45.0083
40	Սյունիք	Սիսիան	39.5203	46.0297
41	Լոռի	Ստեփանավան	41.0019	44.4128
42	Լոռի	Վանաձոր	40.8389	44.4344
43	Գեղարքունիք	Վարդենյաց	40.0050	45.2419

N	Մարզ	Օդերևութաբանական կայան	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
			լայնություն	երկայնություն
44	Լոռի	Տաշիր	41.1167	44.2792
45	Լոռի	Օձուն	41.0603	44.6103
46	Կոտայք	Ֆանտան	40.3953	44.6828

Մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտակետեր

Մարզ/ Քաղաք	Քաղաք	Դիտակայանի համար	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
			լայնություն	երկայնություն
Երևան	Երևան	1	40.20602	44.50543
		2	40.12840	44.47842
		7	40.18342	44.52350
		8	40.19103	44.56747
		18	40.17154	44.50842
Արարատ	Արարատ	1	39.84528	44.70159
Կոտայք	Հրազդան	1	40.54867	44.77135
	Ծաղկաձոր	1	40.53748	44.71850
Շիրակ	Գյումրի	1	40.80620	43.84835
Լոռի	Ալավերդի	1	41.09881	44.64245
		2	41.09145	44.65378
		3	41.09944	44.67538
	Վանաձոր	1	40.80320	44.51606
		2	40.80468	44.49322
		3	40.81444	44.47146

Ցուցանիշների ցանկ

Մթնոլորտային օդում որոշվող

Ավտոմատ դիտարկումներ	Ակտիվ դիտարկումներ	Պասիվ դիտարկումներ
1. Ածխածնի մոնօքսիդ	1. Փոշի	1. Ծծմբի երկօքսիդ
2. Ծծմբի երկօքսիդ	2. Փոշում մետաղներ, անիոններ	2. Ազոտի երկօքսիդ
3. Ազոտի օքսիդներ (մոնօքսիդ, երկօքսիդ, օքսիդների գումար)	3. Ծծմբի երկօքսիդ	
4. Գետնամերձ օզոն	4. Ազոտի երկօքսիդ	
	5. Գետնամերձ օզոն	

Մակերևութային ջրերում որոշվող ցուցանիշների ցանկ

1. Ջերմաստիճան	24. Նատրիում
2. Գույն	25. Կալցիում
3. Հոտ	26. Մագնեզիում
4. Թափանցելիություն	27. Լիթիում
5. Կախյալ նյութեր (ԿՆ)	28. Երկաթ
6. Էլեկտրահաղորդականություն	29. Մանգան
7. Լուծված թթվածին	30. Ալյումին
8. Թթվածնի քիմիական պահանջարկ (ԹՔՊ)	31. Պղինձ
9. Թթվածնի հնգօրյա կենսաքիմիական պահանջարկ(ԹԿՊ ₅)	32. Քրոմ
10. Ջրածնային ցուցիչ	33. Ցինկ
11. Ընդհանուր լուծված աղեր(ԸԼԱ)	34. Կոբալտ
12. Կոշտություն	35. Մոլիբդեն
13. Հիդրոկարբոնատ իոն	36. Կադմիում
14. Սուլֆատ իոն	37. Կապար
15. Քլորիդ իոն	38. Վանադիում
16. Ֆտորիդ իոն	39. Նիկել
17. Ֆոսֆատ իոն	40. Սելեն
18. Ընդհանուր ֆոսֆոր	41. Արսեն
19. Նիտրատ իոն	42. Բերիլիում
20. Նիտրիտ իոն	43. Բարիում
21. Ամոնիում իոն	44. Բոր
22. Միլիկատ իոն	45. Ծարիր
23. Կալիում	46. Անագ
	47. Նավթային ածխաջրածիններ

Ստորերկրյա ջրերում որոշվող ցուցանիշների ցանկ

- | | |
|---------------------------------|----------------|
| 1. Գույն | 21. Կալցիում |
| 2. Հոտ | 22. Տիտան |
| 3. Ջրածնայինցուցիչ | 23. Վանադիում |
| 4. Ընդհանուր լուծված աղեր (ԸԼԱ) | 24. Քրոմ |
| 5. Ընդհանուր կոշտություն | 25. Երկաթ |
| 6. Չոր մնացորդ | 26. Մանգան |
| 7. Կախյալ նյութեր (ԿՆ) | 27. Կոբալտ |
| 8. Նիտրատիոն | 28. Նիկել |
| 9. Նիտրիտ իոն | 29. Պղինձ |
| 10. Սուլֆատիոն | 30. Ցինկ |
| 11. Քլորիդիոն | 31. Արսեն |
| 12. Ամոնիումիոն | 32. Սելեն |
| 13. Հիդրոկարբոնատ իոն | 33. Ստրոնցիում |
| 14. Լիթիում | 34. Մոլիբդեն |
| 15. Բերիլիում | 35. Կադմիում |
| 16. Բոր | 36. Ֆոսֆոր |
| 17. Նատրիում | 37. Անագ |
| 18. Մագնեզիում | 38. Ծարիր |
| 19. Ալյումին | 39. Բարիում |
| 20. Կալիում | 40. Կապար |

Տեղումներում որոշվող ցուցանիշների ցանկ

- | | |
|-----------------------------|----------------|
| 1. Ջրածնայինցուցիչ | 19. Երկաթ |
| 2. Նիտրատիոն | 20. Մանգան |
| 3. Սուլֆատիոն | 21. Կոբալտ |
| 4. Քլորիդիոն | 22. Նիկել |
| 5. Ամոնիումիոն | 23. Պղինձ |
| 6. Ֆտորիդ իոն | 24. Ցինկ |
| 7. Էլեկտրահաղորդականություն | 25. Արսեն |
| 8. Լիթիում | 26. Սելեն |
| 9. Բերիլիում | 27. Ստրոնցիում |
| 10. Բոր | 28. Մոլիբդեն |
| 11. Նատրիում | 29. Կադմիում |
| 12. Մագնեզիում | 30. Ֆոսֆոր |
| 13. Ալյումին | 31. Անագ |
| 14. Կալիում | 32. Ծարիր |
| 15. Կալցիում | 33. Բարիում |
| 16. Տիտան | 34. Կապար |
| 17. Վանադիում | 35. Բիսմութ |
| 18. Քրոմ | |

Նորմերի և սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների ցանկ
Բնակավայրերում մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի
կոնցենտրացիաները

(ՀՀ կառավարության 2006թ. օգոստոսի 2-ի N160-Ն որոշում)

Վնասակարնությունը	Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա, մգ/մ ³		Վտանգավորության դաս
	միջին օրական	առավելագույն միանվագ	
Ածխածնի մոնօքսիդ*	3	5	4
Ազոտի երկօքսիդ	0.04	0.2	2
Ազոտի օքսիդ	0.06	0.4	3
Ծծմբի երկօքսիդ*	0.05	0.5	3
Փոշի**	0.15	0.5	3
Գետնամերձ օդն	0.03	0.16	1

Հողում քիմիական նյութերի սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաներ

ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2010թ. հունվարի 25-ի N 01-Ն հրաման)

Նյութերի անվանում	Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա, մգ/կգ
Վանադիում	150
Արսեն	2
Կապար	32
Ծարիր	2
Կոբալտ	5
Պղինձ	3
Նիկել	4
Ցինկ	23
Քրոմ	6
Մանգան	1500

* Ածխածնի օքսիդ

** Անհիդրիդ ծծմբային

*** Գախված մասնիկներ (Արարատ և Հրազդան քաղաքներում փոշու ՍԹԿ-ն 0,1 մգ/մ³ է (փոշի անօրգանական (20-70)% SiO₂-ի պարունակությամբ)

Մակերևութային ջրերի էկոլոգիական նորմերը
(ՀՀ կառավարության 2011թ. հունվարի 27-ի N 75-Ն որոշում)

Ցուցանիշներ	Որակի դաս					Միավոր
	1-ին (գերազանց)	2-րդ (լավ)	3-րդ (միջակ)	4-րդ (անբավարար)	5-րդ (վատ)	
Լուծված թթվածին	>7 կամՖԿ	>6	>5	>4	<4	մգ Օ ₂ /լ
Թթվածնի կենսաքիմիական պահանջ (5 օր)	3	5	9	18	>18	մգ Օ ₂ /լ
Թթվածնի քիմիական պահանջ (բիքրոմատային)	10	25	40	80	>80	մգ Օ ₂ /լ
Ամոնիումիոն	0.2 կամՖԿ	0.4	1.2	2.4	> 2.4	մգ N/լ
Նիտրիտիոն	0.01 կամՖԿ	0.06	0.12	0.3	>0.3	մգ N/լ
Նիտրատիոն	1 կամՖԿ	2.5	5.6	11.3	>11.3	մգ N/լ
Ֆոսֆատիոն	0.05 կամՖԿ	0.1	0.2	0.4	>0.4	մգ P/լ
Ցինկ, բնդանուր	ՖԿ	100	200	500	>500	մկգ/լ
Պղինձ, բնդանուր	ՖԿ	ՖԿ+20	50	100	>100	մկգ/լ
Քրոմ, բնդանուր	ՖԿ	ՖԿ+10 (50)	100	250	>250	մկգ/լ
Արսեն, բնդանուր	ՖԿ	20	50	100	>100	մկգ/լ
Կադմիում, բնդանուր	ՖԿ	ՖԿ+1	ՖԿ+2	ՖԿ+4	>ՖԿ+4	մկգ/լ
Կապար, բնդանուր	ՖԿ	ՖԿ+10	25	50	>50	մկգ/լ
Նիկել, բնդանուր	ՖԿ	ՖԿ+10 (20)	50	100	>100	մկգ/լ
Մոլիբդեն, բնդանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 10	4xՖԿ կամ 25	8xՖԿ կամ 50	>8xՖԿ	մկգ/լ
Մանգան, բնդանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 100	4xՖԿ կամ 200	8xՖԿ կամ 500	>8xՖԿ	մկգ/լ
Վանադիում, բնդանուր	ՖԿ	2xՖԿ+5 կամ 10	4xՖԿ	8xՖԿ կամ 100	>8xՖԿ	մկգ/լ
Կոբալտ, բնդանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 20	4xՖԿ կամ 50	8xՖԿ կամ 100	>8xՖԿ	մկգ/լ
Երկաթ, բնդանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 0.5	0.5	1	>1	մկգ/լ
Կայցիում	ՖԿ	100	200	300	>300	մկգ/լ
Մագնեզիում	ՖԿ	50	100	200	>200	մկգ/լ
Բարիում	ՖԿ	2xՖԿ կամ 100	4xՖԿ կամ 250	1000	>1000	մկգ/լ
Բերիլիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	100	>100	մկգ/լ
Կալիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մկգ/լ
Նատրիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մկգ/լ
Լիթիում	ՖԿ	ՖԿ	-	2500	>2500	մկգ/լ
Բոր	ՖԿ	450	700	1000	>2000	մկգ/լ
Ալյումին	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	5000	>5000	մկգ/լ
Սելեն, բնդանուր	ՖԿ կամ 10	20	40	80	>80	մկգ/լ
Ծարիր, բնդանուր	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մկգ/լ
Անագ, բնդանուր	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մկգ/լ
Թթվածնի քիմիական պահանջ (պերմանգանատային)	5 կամՖԿ	10	15	20	>20	մգ Օ ₂ /լ
Ընդհանուր անօրգանական ազոտ	1.5 կամՖԿ	4	8	16	>16	մգ N/լ
Ընդհանուր ֆոսֆոր	0.1 կամՖԿ	0.2	0.4	1	>1	մգ P/լ
Քլորիդիոն	ՖԿ	2xՖԿ	150	200	> 200	մկգ/լ
Սուլֆատիոն	ՖԿ	2xՖԿ	150	250	> 250	մկգ/լ
Միլիկատներ	ՖԿ	2xՖԿ կամ 10	4xՖԿ կամ 20	8xՖԿ	>8xՖԿ	մկՏՎ/լ
Ընդհանուր լուծված աղեր**	ՖԿ	2xՖԿ	1000	1500**	>1500	մկգ/լ
Էլեկտրահաղորդականություն	ՖԿ	2xՖԿ	1000	1500**	>1500	մկՄՍՄ/սմ
Կոշտություն	2.8	10	20	40	<40	մկէկվ/լ
Կախյալ լարություն***	ՖԿ	1.2xՖԿ	2xՖԿ (30)	4xՖԿ	>4xՖԿ	մկգ/լ
Հոտ (20°C և 60°C)	<2 (բնական)	2 (բնական)	2	4	>4	բալ
Գույն	(բնական)	>5 (բնական)	20	30	>200	աստ,

Օ ա ն թ ա գ թ ո թ յ ո ն ի ն . Ջրի քիմիական ընդհանրական գնահատականը ձևավորվում է վատագույն որակ ցուցաբերող ցուցանիշի դասով: Եթե ջրի տարբեր ցուցանիշներ ընկնում են տարբեր դասերի մեջ, ապա վերջնական դասակարգման մեջ հաշվի է առնվում վատագույնը:

ՀՀ 14 խոշոր գետային ավազանների գետերի, գետերի առանձին հատվածների և վտակների ցուցանիշների ֆոնային կոնցենտրացիաները և էկոլոգիական նորմերի ամբողջական ցանկը տրված է <http://www.armmonitring.am/> հնտերնետային կայքում:

*Ֆոնային կոնցենտրացիա
 **Հանքայինացում
 ***Կախված մասնիկներ

Մակերևութային ջրերի ձկնատնտեսական սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաներ՝

Ցուցանիշները	Վնասակարության Լիմիտացված ցուցանիշը	Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա, մգ/դմ³
Լուծված թթվածին	Ընդհանուր պահանջներ	6-ից ոչ պակաս
Թթվածնի կենսաքիմիական պահանջ (5 օր)	Ընդհանուր պահանջներ	3.0
Թթվածնի քիմիական պահանջ (բիքրոմատային)	Ընդհանուր պահանջներ	30.0
Կախյալ նյութեր	Ընդհանուր պահանջներ	Կախյալ նյութերի պարունակությունը բնական ֆոնից չպետք է գերազանցի 0.75 մգ/դմ ³
Ֆոսֆատ իոն	Ընդհանուր պահանջներ	3.5
Նիտրատ իոն	Սանիտարա-թունաբանական	40.0 (N/դմ ³ - 9.0)
Նիտրիտ իոն	Թունաբանական	0.08 (N/դմ ³ - 0.02)
Ամոնիումիոն	Թունաբանական	0.5 (N/դմ ³ - 0.39)
Սուլֆատիոն	Թունաբանական	100.0
Քլորիդիոն	Թունաբանական	300.0
Ընդհանուր երկաթ	Թունաբանական	0.5
Սելեն	Թունաբանական	0.001
Պղինձ	Թունաբանական	0.001
Ցինկ	Թունաբանական	0.01
Ալյումին	Թունաբանական	0.04
Վանադիում	Թունաբանական	0.001
Քրոմ	Թունաբանական	0.001
Մանգան	Թունաբանական	0.01
Կալիում	Թունաբանական	50.0
Կալցիում	Թունաբանական	180.0
Մագնեզիում	Թունաբանական	40.0
Նատրիում	Թունաբանական	120.0
Կոբալտ	Թունաբանական	0.01
Նիկել	Թունաբանական	0.01
Արսեն	Թունաբանական	0.05
Կադմիում	Թունաբանական	0.005
Կապար	Թունաբանական	0.1

* М.Л.Кашинцев, В.С. Степаненко, С.Н. Анисова Обобщенный перечень предельно допустимых концентраций и ориентировочно-безопасных уровней воздействия вредных веществ для воды рыбохозяйственных водоемов. Москва 1990г.

<i>Ցուցանիշները</i>	<i>Վնասակարության Լիմիտացված ցուցանիշը</i>	<i>Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա, մգ/դմ³</i>
<i>Լուծված թթվածին</i>	<i>Ընդհանուր պահանջներ</i>	<i>6-ից ոչ պակաս</i>
<i>Բրոմ</i>	<i>Սանիտարա- թունաբանական</i>	<i>0.2</i>
<i>Մոլիբդեն</i>	<i>Թունաբանական</i>	<i>0.5</i>
<i>Ստրոնցիում</i>	<i>Թունաբանական</i>	<i>2.0</i>

**Ընդհանրացված ցուցանիշներով և բնական ջրերում հաճախ հանդիպող
վնասակար քիմիական նյութերի և անտրոպոգեն ծագումով նյութերի թույլատրելի
սահմանային կոնցենտրացիաների նորմերը**

(ՀՀ առողջապահության նախարարի 2002թ. դեկտեմբերի 25-ի N876 հրաման)

<i>Ցուցանիշներ</i>	<i>Միավոր</i>	<i>Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա</i>
<i>Զրածնային ցուցիչ</i>	<i>—</i>	<i>6-9 սահմաններում</i>
<i>Ընդհանուր կոշտություն</i>	<i>մմոլ/լ</i>	<i>7.0 (10)</i>
<i>Նիտրատ իոն</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>45</i>
<i>Սուլֆատ իոն</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>500</i>
<i>Քլորիդ իոն</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>350</i>
<i>Բերիլիում</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>0.0002</i>
<i>Բոր</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>0.5</i>
<i>Ալյումին</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>0.5</i>
<i>Քրոմ</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>0.05</i>
<i>Երկաթ</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>0.3(1.0)</i>
<i>Մանգան</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>0.1 (0.5)</i>
<i>Նիկել</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>0.1</i>
<i>Պղինձ</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>1.0</i>
<i>Ցինկ</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>5.0</i>
<i>Արսեն</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>0.05</i>
<i>Սելեն</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>0.01</i>
<i>Ստրոնցիում</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>7.0</i>
<i>Մոլիբդեն</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>0.25</i>
<i>Կադմիում</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>0.001</i>
<i>Բարիում</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>0.1</i>
<i>Կապար</i>	<i>մգ/լ</i>	<i>0.03</i>

«Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն»
ՊՈԱԿ

Հասցե՝ ՀՀ, ք. Երևան, Չարենցի 46

Տեղեկատվական վերլուծության ծառայություն

Հասցե՝ ՀՀ, Կառավարության 3 տուն

Կայք էջ՝ armmonitoring.am

Էլ. փոստ՝ hmc@env.am

Էլ. փոստ՝ monitoring-info@mail.ru

Հեռախոս՝ [\(011\) 81-00-84](tel:(011)81-00-84)